

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

ברסלב

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק א'

הַכְּתָבָת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפְרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֵר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפְרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֻנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הַיְכַל הַקְּדוֹשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

1129 42nd st.

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

מוֹסְדוֹת "הַיְכַל הַקְּדוֹשׁ" חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת "יִשְׁמַח צַדִּיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל"
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֵרָא"ש שְׁלִיט"א - הַצַּדִּיק מִיְבֻנְאֵל
רַח' רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֻנְאֵל, 15225
טֵלְפוֹן רַב קוּי: 04-6708356 - פֶּקֶס: 04-6708359
דוֹא"ל: info@breslevcity.co.il
אַתֵּר אִינְטֵרנֵט: www.breslevcity.co.il

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- הַקְדָּמָה** יג.....
- א.** לָמָּה יֵשׁ מַחְלָקֶת כָּל כֶּף גְּדוּלָה עַל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב? טו.....
- ב.** לְאִיזָה רַב בְּבְרִסְלָב כָּדָאֵי לְהִתְקַרֵּב? יח.....
- ג.** מָה נִקְרָאת 'תְּפִלָּה בְּכַח'? מה נקראת 'תפילה בכח'?
- ד.** וְהָאֵם נָכוֹן לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת? יט.....
- ה.** בְּעַלְי מִתְעוֹרֵר מֵאַחֵר, וּמִתְפַּלֵּל בְּבֵית, אִיךָ מְשַׁנֵּים אוֹתוֹ? כא.....
- ו.** אֲנִי רוֹצֶה לְגַדֵּל זָקֵן וּפְאוֹת, וְאֲשֵׁתִי מִתְנַגֶּדֶת, אִיךָ מִסְבִּירִים לָהּ אֶת חֲשִׁיבוֹת הָעֵינַיִן? כד.....
- ז.** הָאֵם מְצוֹת צִיצִית בְּאֶמֶת מְצִילָה מִתְאַוֵּת נְאוּף? כו.....
- ח.** הָאֵם יֵשׁ מְנַהֵג מִיַּחַד בְּבְרִסְלָב לְגַבֵּי הַדְּלָקֶת נְרוֹת שְׁבֵת? כח.....
- ט.** מָה עֲדִיף, לְלַכֵּת לְהִתְבּוֹדֵד לְבַד, אוֹ עִם חֲבֵרִים? ל.....
- י.** הָאֵם מְתָר לְבַחֹר צָעִיר לְלַמֵּד בְּזֶהֱר הַקְּדוּשׁ? לא.....
- יא.** מָה הַכּוֹנֵה בְּמָה שֶׁרַבְנוֹ אָמַר לְתֵת צְדָקָה בְּשֵׁתֵי יָדַיִם? לג.....
- יב.** אִיךָ אֶפְשָׁר, לְפִי רַבִּי נַחֲמָן, לְשַׁבֵּר אֶת תְּאוֹת הָאֲכִילָה? לד.....
- יג.** הַשְּׁבוּעַ קְרוּ שְׁנֵי מְקָרֵי רִצַּח בְּעִירְנוּ בֵּת יֵם, מָה עַל תּוֹשְׁבֵי הָעִיר לַעֲשׂוֹת? לו.....
- יד.** מָה הָעֵינַיִן שֶׁל "יְבֻנָּאל - עִיר בְּרִסְלָב"? מָה מִיַּחַד בָּהּ? לח.....
- יז.** הִיָּה לִי חֲלוּם עַל שֵׁן שֶׁנִּפְלָה, הָאֵם זֶה טוֹב אוֹ רַע? מא.....

תְּכַן הָעֵינַיִם

- טו. אִיךָ מְתִישָׁבֶת הַסְּתִירָה בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ
לְגַבֵּי הַלִּיכָה לְרוֹפְאִים? ..... מו
- טז. אֲנִי בֵּת 29, וְאֲנִי רוֹצֶה רַק חֶתֶן חֲסִיד בְּרֶסֶלֶב.
הָאֵם לְחַכּוֹת? ..... מז
- יז. הָאֵם צָרִיךְ לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי לְצַדִּיק, לְלֹא דַעָה עֲצָמִית? ..... מו
- יח. מָה הַכּוֹנֵה שְׁעַל-יַדֵּי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מִתְגַּבְּרִים עַל תַּאֲוֹת נְאוּף? מח
- יט. הָאֵם מְתָר שְׂיִרְאוּ לְאִשָּׁה אֶת שְׁעָרוֹת רֵאשָׁה,
אֵם זֶה לֹא בְּכּוֹנֵה? ..... נא
- כ. הָאֵם מְתָר לְהִתּוֹדוֹת בְּשִׁבֶת קֹדֶשׁ בְּזִמְנֵי הַהִתְבּוֹדְדוֹת? ..... נב
- כא. אֲנִי בְּקֹשֶׁר עִם "בַּחֲוָרָה קֹשָׁה" זְמַן רַב,
לְהִתְחַתֵּן אִתָּהּ, אוֹ לֹא? ..... נג
- כב. אֲנִי גֵר בְּסִבִּיבָה לִיטְאִית, וְחָסֵר לִי חֵבֶר חֲסִיד בְּרֶסֶלֶב. .... נה
- כג. הָאֵם מְתָר לְלַכֵּת לְרוֹפֵא כְּשֶׁמִּתְרַבֵּים הַיִּסּוּרִים? ..... נז
- כד. לָמָּה מְדַפְּסִים "אִשָּׁר בַּנְּחַל" בְּכַמִּיּוֹת,
וּשְׂאָר כְּתָבֵי הַיָּד מִמְתִּינִים? ..... נח
- כה. אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה עֲשִׂיתִי עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת. מָה הַתְּקוּן? ..... נט
- כו. הָאֵם יֵשׁ בְּדוֹרְנוּ צַדִּיקִים, שְׂזוֹכִים לְגִלּוֹי אֱלֹהֵינוּ? ..... ס
- כז. הָאֵם מְתָר לְאִשָּׁה לְלַכֵּת עִם פֹּאֵה?
וְמָה עֲדִיף פֹּאֵה אוֹ מְטַפַּחַת? ..... סא
- כח. מָהִי מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּצִיּוֹן הַקֹּדֶשׁ
שֶׁל רַבֵּי חֵיָא וּבְנָיו בְּטַבְּרִיָּה? ..... סה
- כט. נוֹלַד לְנוּ תִינוּק, וְאֲחִיו הַגָּדוֹל הִתְחִיל לְהִתְחַצֵּף. יֵשׁ עֲצָה? ..... סח

תְּכַן הָעֲנִינִים

- ל. מה הכוונה ב'חפויש אחר הצדיק'? בגוף ממש או בספריו? ..... ע
- לא. האם זה נכון ש'לפי רבנו יש אסור לאבא לנשק את ילדיו? ..... עג
- לב. אשתי הולכת בבית בגלוי שער, ולא מוכנה להשתנות. ....עד
- לג. מדוע לא מעלים את עצמות רבנו לארץ ישראל? .....
- לד. אם הכל משגח בהשגחה פרטית,
כיצד יכול אדם להזיק לחברו? ..... עט
- לה. מה ההתר לחסידים למחא כפים בשבת? ..... פא
- לו. מהי "מגלת הסתרים" של רבי נחמן, ומה כתוב בה? ..... פב
- לז. מה דעתו של הצדיק לגבי נשים, שמוסרות שעורי תורה? ..... פד
- לת. האם צריך ללמד תורת הנסתר? .....
- לט. האם מתר ללכת לרבנים שמשתמשים בקבלה מעשית? ..... פז
- מ. מה דעת הצדיק לגבי הגלויים של האוטיסטים? ..... פח
- מא. מהי ההנהגה בברסלב לגבי שתיה לפני התפלה? ..... פט
- מב. יש לי נסיונות קשים, ואני רוצה כבר להתחתן. ....צא
- מג. מיהו "הצדיק שבדור"? .....
- מד. אני נמצא בקשיים כלכליים ועומד להתגרש.
האם לעשות זאת? .....
- מה. האם יש מקור לסגלה, ...
שהגבר טובל במקוה ביום הלידה של אשתו? .....
- מו. האם זה בסדר, שאני מתפלל בסדור עם "כפונות"? .....
- מז. מהי פנימיות התורה? .....

תִּכְן הָעֵינַיִם

1

- מח.** לָמָּה בְּ"הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ" נִוְתְּנִים שֵׁם לִילָדִים
עַל שְׁמוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא "ש"?..... ק
- מט.** הַבְּחִירוֹת, שְׁאַתָּן אֲנִי נִפְגָּשׁ, מִתְנַגְּדוֹת לְנִסְיָעָה לְאוּמָן. .... קא
- נ.** הָאֵם מִי שֶׁמְקַפֵּיד לֹא לְצֹאת מֵהָאָרֶץ,
צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת מִנְהַגוֹ וְלִנְסֵעַ לְאוּמָן?..... קב
- נא.** מָה הַמְּקוֹר לְהוֹסֵפֶת הַזֵּן "בְּרַחֲמֵיו" אֶת הַכֹּל,
בְּבִרְכַת הַמְּזוּזִין?..... קד
- נב.** מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁהַבַּעַל מִתְחַזֵּק בְּמִצְוֹת,
אֶךְ כּוֹפֶה אֶת דַּרְכּוֹ בְּבֵית?..... קה
- נג.** אֲנִי הַמְּפֻרְנָסֶת הָעֵקֶרֶת בְּבֵית, וְהַפְּרֻנְסָה קִשָּׁה. .... קז
- נד.** מָהִי מַעֲלַת הַלְמוּד מִתּוֹךְ סִפְרֵי הַצְּדִיקִים?..... קט
- נה.** שְׁמִי הָרִאשׁוֹן הוּא "מֵתָן", הָאֵם עָלַי לְשִׁנוֹת אוֹתוֹ?..... קי
- נו.** עֲדִין לֹא הִיִּיתִי בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ בְּאוּמָן.
הָאֵם לְחַכּוֹת עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה?..... קיא
- נז.** מָהוּ עֵינַיִן הַהֲתַקְשָׁרוֹת לְצְדִיקִים
לְפָנֵי הַתְּפִלָּה וְלְפָנֵי קִיּוּם הַמִּצְוֹת?..... קיב
- נח.** מָה לַעֲשׂוֹת בְּעֵינַיִן הָאֲוִירָה הַבְּלִתִּי-נִעִימָה בְּעִבּוּדָה שְׁלִי?..... קיד
- נט.** הָאֵם יֵשׁ עֲצָה לְחַסֵּר בְּטַחֲוֹן עֲצָמִי וְרַדִּיפָה עֲצָמִית?..... קטז
- ס.** אֲנִי מְרַגֵּשׁ שֶׁמֵּרַב צָרוֹת אֵין לִי מָנוֹס אֶלָּא לְהִתְאַבֵּד. .... קיח
- סא.** הָאֵם בְּכָל דּוֹר יֵשׁ תְּלִמִּיד אֲמִתִּי שֶׁל רַבְּנוֹז"ל,
שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמֵת?..... קכא
- סב.** לְאַחֲרוֹנָה מִתְגַּלִּים אֲצִלִּי לְחָצִים נִפְשִׁיִּים וְחֻרְדוֹת. .... קכה

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

ז

- ג.** אָנִי רוֹצֵה כְּבֹר לְהִתְחַתֵּן, וּבֵן זֹוגֵי עֵדִין לֹא הֶחְלִיט. .... קכז
- ד.** מִי כָּתַב אֶת הַסֵּפֶר חַיִּי מוֹהֵר"ן, וּמִי חָתַם אוֹתוֹ? ..... קכח
- ה.** אָנִי שָׁקוּעַ בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים מְכַל הַכּוֹנִינִים. .... קל
- ו.** הָאֵם רְאוּי לַיהוּדֵי יִרְא שָׁמַיִם לְחַגֵּג אֶת יוֹם הַהִלָּדוֹת? ..... קלד
- ז.** אָנִי רוֹצֵה לְגוֹר בִּיבְנָאֵל, אֵף מְקוֹם עֲבוּדָתִי בְּמִרְכָּז. ....
מָה לַעֲשׂוֹת? .....
- ח.** אָנִי מְבַלְבֵּל לַת לַגְבִּי הַמְּשׁוֹךְ דְּרָכֵי. ....
מָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה מִמֶּנִּי? ..... קלח
- ט.** אָנִי וְאַחֹתִי עֵדִין לֹא מְצָאנוּ אֶת הַזֶּהוּג. .... קמ
- ע.** הָאֵם מִתֵּר לְמַעֲבַרֵת וּמִיִּנְקַת לְאָכֵל שׁוֹם וּבְצֵל מְבֻשְׁלִים? ... קמא
- עא.** אָנִי וְאַשְׁתִּי עֲבַרְנוּ טְרָאוּמָה גְּדוֹלָה. ....
אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְצַאֵת מִהַמְּשֻׁבָּר? ..... קמג
- עב.** בְּעֲלֵי אָדָם קִשָּׁה, וְהוּא מְכָה אוֹתִי. .... קמה
- עג.** מִדּוּעַ יֵשׁ רַבָּנִים שְׂמֵתִבְטָאִים בְּגִזְעוֹת? ..... קמז
- עד.** אָנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵנִי מְאֹד מְבִלְגָן, ...
אֵיךְ קוֹנִים אֶת מִדַּת הַסֵּדֶר? ..... קמח
- עה.** הָאֵם נִכּוֹן לְעֵבֵר לְעִיר אַחֶרֶת, ...
מִכֵּיּוֹן שְׂאִין בְּעִירֵנוּ חִסִּידֵי בְּרִסְלָב? ..... קנ
- עו.** הָאֵם יֵשׁ סֵפֶר נוֹסֵף בְּשֵׁם "חַיִּי מוֹהֵר"ן", ...
שְׁחֵבֵר רַבִּי נִפְתָּלִי? ..... קנא
- עז.** אֵיךְ נִכּוֹן לְהִתְנַהֵג בְּמַחֲצִיַת קְרוֹבִים
שֶׁהַשְּׁפָעֶתָם עָלַי שְׁלִילִית? ..... קנב

תְּכַן הָעֵינַיִם

- עח.** הוֹרֵי עֵדִין חֲלוּנִיִּים, אֵיךְ שׁוֹמְרִים עַל כְּבוֹדָם מִבְּלִי לְהַכְשֵׁל?..... קנד
- עט.** הָאֵם לַמוֹד בְּגִמְרַת "שְׁטֵיִנְזֶלְץ" מוֹרִיד מַעֲרָךְ הַלְמוּד?..... קנו
- פ.** מָה דַעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק בְּעֵינַיִן צוֹמוֹת לְנָשִׁים וּנְעוּרוֹת?..... קנז
- פא.** אֲנִי מִפְּחָדַת מְאֹד מִמְּלַחְמַת הָאָטוֹם..... קנח
- פב.** לְאַחַר הַרְבֵּה וּכְוָחִים, אֲשֶׁתִּי בְּרַחָה, וְרוֹצָה לְהִתְגַּרֵּשׁ..... קס
- פג.** נִמְאָס לִי לְחַיּוֹת, אֲנִי לֹא מְרַצָּה מַעֲצָמִי..... קסב
- פד.** כָּל אֶחָד עוֹבֵר מִשְׁבָּרִים, אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת "בְּשִׁמְחָה תְּמִיד"?..... קסו
- פה.** הָאֵם זָמַר חֲלוּנִי, שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, יֵשׁ לוֹ חֲשִׁיבוֹת מִיַּחְדָּת בְּשָׂמַיִם?..... קסח
- פו.** מָהִי דַעְתְּ הָרַב עַל הַתְּכֵנִית לְהַפְּרֹךְ אֶת הַצִּיּוֹן בְּאוֹמֵן לְמִקּוֹם תִּירוֹת?..... קע
- פז.** מִר לִי מְאֹד לְבַד, מָה אֲנִי יוֹכֵלָה לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְמַצֵּא אֶת זְוִיגִי?..... קעד
- פח.** אֲשֶׁתִּי צוֹעֶקֶת עָלַי עַל יַד הַיְלָדִים, וּמִבְּזָה אוֹתִי..... קעה
- פט.** הָעֶסֶק שֶׁל בְּעָלִי הַתְּפָרָה, וּמֵאֵז אֲנַחְנוּ רַבִּים. אֵיךְ מִתְקַנִּים אֶת הַמַּצָּב?..... קעז
- צ.** בְּעָלִי גוֹלֵשׁ בְּאֵינְטֶרְנֵט עַד הַשָּׁעוֹת הַקְּטָנוֹת..... קעט
- צא.** הָאֵם זֶה נָכוֹן, שְׂמִי שְׂיִדְפִּיס אֶת סֵפֶר "אֲשֶׁר בְּנַחֲלִי", תִּהְיֶה לוֹ יִשׁוּעָה?..... קפג
- צב.** לְמִי הַתְּכַוֵּן רַבְּנוֹ, כְּשֶׁאָמַר "הַנְּלוּיִם אֶל הַצַּדִּיק"?..... קפה

תַּכְּן הָעֲנִינִים

- צ.ג.** אָנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד תּוֹרָה, אֲבָל מִנַּחַת עָלַי כְּבָדוֹת עֲצוּמָה..... קפז
- צ.ד.** הָאֵם בְּקָרוֹב תִּהְיֶה מְלַחֶמֶת גּוֹג וּמְגוֹג?..... קצ
- צ.ה.** אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְאַהֲבַת אֶת הַצְּדִיק אֲהַבֵּת נְפֹשׁ?..... קצב
- צ.ו.** אֵיךְ מִתֵּר לֵהיוֹת "מְשֻׁנָּה פְּרִילִיךְ",
הֲרִי אֶסוּר לְמַלֵּא פִּי שְׁחוֹק בְּעוֹלָם הַזֶּה?..... קצג
- צ.ז.** הָאֵם כָּל הַהִפְיָכוּת בְּמִדִּינוֹת עֶרֶב
הֵן תִּהְלִיךְ שֶׁהַשֵּׁם מִתְחִיל בְּעוֹלָם?..... קצו
- צ.ח.** הָאֵם יֵשׁ עֲנִין לְהַנִּיק אֶת הַתִּינוֹק
עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים?..... קצח
- צ.ט.** אֵיךְ מִתְחַזְּקִים בְּשִׂמְחָה בְּזִמְנֵי שֵׁשׁ לֵי טְרָדוֹת וּלְחֻצִים?..... קצט
- ק.** אָנִי רוֹצֵה לְשָׁמַע מוֹזִיקָה וְלִשְׂמֹחַ,
אֲבָל זֶה מִפְּרִיעַ לְשִׁכְנָה. מִתֵּר?..... קא
- ק.א.** מִהֵי מַעֲלַת הַקָּמִיעַ שֶׁהָרַב הוֹצִיא? וּמָה רָשׁוּם עָלָיו?..... קא
- ק.ב.** מֵאִיזָה גִיל מִתֵּר לִילָדִים לְטַבֵּל בְּמִקְוָה?..... קב
- ק.ג.** הָאֵם מִתֵּר לְקַרְא לְתִינוֹק
עַל שֵׁם מִישָׁהוּ שֶׁנִּהְרַג בְּתַאוּנַת דְּרָכִים?..... קב
- ק.ד.** אָנִי מְרַגֵּשׁ רִיקְנוּת. אֵיךְ מְכַנְּסִים טַעַם לְחַיִּים?..... קב
- ק.ה.** בְּעָלִי עֲצָבְנִי מָאֵד, וְאָנִי רוֹצֵה לְהַתְּגַרֵּשׁ. מַה דַּעַת הַצְּדִיק?..... קב
- ק.ו.** קִבְּלֵתִי צוֹ הַרְחָקָה מֵהַבַּיִת, וְעַכְשָׁו אָנִי מָאֵד רוֹצֵה לְחַזֵּר..... קב
- ק.ז.** מַה הַכּוֹנֵה "לְחַיּוֹת עִם הַזִּמְנֵי"?..... קב
- ק.ח.** מִהֵי מַעֲלַת יוֹם ז' בְּאֶדְרָךְ? וְהָאֵם יֵשׁ בּוֹ סִגְלָה מִיְחַדְתִּי?..... קב

תְּכַן הָעֲנִינִים

- קט.** אֲשֶׁתִּי צָרִיכָה כֶּסֶף, וְהִיא לֹא מְבִינָה שְׁכַרְגַּע אֵין לִי, אֵיךְ מִסְבִּירִים לָהּ?..... רכג
- קי.** הָאֵם אָבָא צָרִיךְ לְחַנֵּף אֶת בְּנוֹ לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית, וּבְאִיזוֹ דְרָךְ?..... רכה
- קיא.** מָה זֶה אוֹמֵר אִם חוֹלְמִים עַל יְלָדִים, הָאֵם זֶה טוֹב?..... רכו
- קיב.** הָאֵם עַיִן הָרַע זֶה דְבַר אֲמִתִּי? וְאִם כֵּן, אֵיךְ נִצְלִים מִזֶּה?..... רכז
- קיג.** מָה נִקְרָאת תַּאֲוֹת אֲכִילָה, וְאֵיךְ אָנִי יְכוֹל לְהִנְצֵל מִזֶּה?..... רכט
- קיד.** אָנוּ רוֹצִים לְקַנּוֹת בֵּית בִּיבְנָאֵל, אָבֵל אֵינְנוּ מוֹצְאִים. הָאֵם בֵּינְתִים לְשֹׁכֵר שֵׁם דִּירָה?..... רלא
- קטו.** אָנִי בְקִשְׁר עִם מִי שֶׁהוּ כִּכְר חֶמֶשׁ שָׁנִים. הָאֵם הוּא מְתָאִים לִי?..... רלג
- קטז.** בְּרָצוֹנִי לְלַמֵּד פְּרוֹשִׁים עַל פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ. בְּאִיזָה סֹפֵר לְהִתְחִיל?..... רלה
- קיז.** מָה שְׁמוֹ שֶׁל בְּנוֹ הַשְּׁמִינִי שֶׁל רַבֵּנוֹ ז"ל, שְׁלֵא מְזָכֵר בְּסֹפֵר "פְּעֻלַת הַצַּדִּיק"?..... רלו
- קית.** מָה הַפְּרוֹשׁ שֶׁרַבְּנוֹ אָמַר, שְׁכָל אֲנָשִׁיו יִגְעוּ לְתַקּוּנָם לְפָנָי שְׁיִמּוֹתָיו?..... רלח
- קיט.** מָה הָעֲנִין שֶׁל פְּדִיּוֹן נֶפֶשׁ?..... רמ
- קיכ.** אָנִי מְבַלְבֵּל מְאֹד מִמָּה שֶׁעָשִׂיתִי בְּעֵבֶר. מָה הָעֲצָה?..... רמב
- קכא.** עַל מָה כְּדָאֵי לְדַבֵּר עִם הַחִילִים שְׁלִי בְּתַקּוּפָה הַמְתוּחָה הַזֹּאת, כְּדֵי לְהַרְגִיעַ אוֹתָם?..... רמד
- קכב.** מָה אָנִי יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי לְמַצֵּא חֵן בְּעֵינַי בְּעֵלְי?..... רמו
- קכג.** הָאֵם מְתָר לְלַכֵּת לְהוֹפְעוֹת שֶׁל זָפְרִים?..... רמז

תִּכְן הָעֲנִינִים

- קכד.** רְצִיתִי לְדַעַת מַה־יְהִי הַמַּעֲלָה שֶׁל לְמוֹד הַמַּהְרֵשׁ"א,
 וְמַה אֹמֵר רַבְּנוֹז"ל עַל זֶה?.....רנ
- קכה.** מַה הַמְּקוֹר לְלִמּוּד ח"י פְּרָקִי מְשֻׁנִּיּוֹת?.....רנב
- קכו.** קִשָּׁה לִי מְאֹד, נִקְלַעְתִּי לְצָרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאֵין לִי פְּרִנְסָה,
 אֵיךְ יוֹצֵאִים מִהַמְּצָב הַזֶּה?.....רנד
- קכז.** מִשׁוּם שֶׁאֲנִי בֶן אֲדָמוּרִים, אֵינִי מְצָלִיחַ לְהַשִּׁיג
 עֲבוֹדָה מְכַבֶּדֶת כְּפִי יְחוּסִי, מָה עוֹשִׂים?.....רנז
- קכח.** אֵיךְ אֶפְשָׁר לְשַׁאֵב אֶת שְׂפַע הַקִּדְשָׁה שֶׁל יְמֵי הַפְּוִרִים?.....רס
- קכט.** לָאֵן נֶעֱלַם הַמָּזַל שְׁלִי בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת?.....רסב
- קל.** אֵיךְ מְחַזְקִים אֶת הַיְלָדִים בְּקִיּוּם תּוֹרָה וּמִצְוֹת?.....רסד
- קלא.** יֵשׁ לִי בְּעֵי הַקִּשָּׁה בְּעֵין, מַה הַשֵּׁם רוֹצֵה מִמֶּנִּי?.....רסו
- קלב.** אֵין לְנוּ כְּלוּם לְפִוְרִים, אֵיךְ מְתַחַזְקִים?.....רסח
- קלג.** מַה־יְהִי הַהֶשְׁקָפָה בְּבִרְסָלָב לְגַבִּי לְמוֹד סְפָרִי מוֹסָר?.....רעא
- קלד.** הָאֵם גַּם עַל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים עוֹבְרִים מְשֻׁבְּרִים?.....רעג
- קלה.** שָׁמַעְתִּי שֶׁהַצְּדִיק מְסַאֲטָמָר שֶׁבַח מְאֹד אֶת רַבְּנוּ,
 מַה הַמְּקוֹר לְכָךְ?.....רעה
- קלו.** מַה־יְהִי הַהֶבְדֵּל הָאֲמִתִּי בֵּין שִׁטַּת הַלִּיטָאִים
 לְשִׁטַּת הַחֲסִידוֹת?.....רעז
- קלז.** הָאֵם יֵשׁ עֲנִין לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמָּזוֹן עִם כּוֹבַע וְחִלְפָה דוֹקָא? ...רעט
- קלח.** יֵשׁ תְּחוּשָׁה שֶׁתְּפָרֵץ מְלַחֲמָה בְּקִרְבֵּנוּ,
 הָאֵם זֶה רַק תְּחוּשָׁה, אוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְחַשְׁשׁ?.....רפא
- קלט.** מַה הַמְּקוֹר ל"וְעַכְשָׁנוּ כָּל הַהֲתַחַלּוֹת מְפִוְרִים"?.....רפג

- קמ.** למרות שְׁאֲנִי נִפְגַּשׁ עִם יוֹעֵץ נְשׂוֹאֵין, המִצָּב בְּבֵית עֵדִין לֹא מְשִׁתַּפֵּר. .... רפה
- קמא.** מִי אָמַר שְׁצָרֶיךָ לְהַפְיץ סִפְרִים בְּרַחוּבוֹת וּבְשׂוּקִים? ..... רפז
- קמב.** מָה עוֹשִׂים כְּדֵי לְהַפְטֹר מִחוּבוֹת הָעֶבֶר? ..... רצ
- קמג.** הַתְּרַגְלָתִי לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין מִבְּלִי לְהַתְפַּלֵּל שְׁחֲרִית, אֵיךְ מְשִׁתַּנִּים? ..... רצב
- קמד.** מִדּוּעַ צָרִיךְ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק, שְׂנוּקָם וְנוֹטֵר כִּנְחָשׁ? ..... רצד
- קמה.** מָה הַמְקוֹר לְכָף, שְׁצָרֶיךָ לְבָרַךְ מֵאָה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם? ..... רצז
- קמו.** אֵיךְ מִתְחַזְּקִים בְּעַת הַמִּצָּב הַקָּשָׁה בְּדָרוֹם? ..... רצט
- קמז.** מָה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק
בְּעֵינַי הַדְּלָקָה גְּרוֹת לְזָכוֹת הַצַּדִּיקִים? ..... שא
- קמח.** אֵיךְ מִתְחַזְּקִים בְּאֻמוּנָה, כְּשֵׁיט אֲזַעְקוֹת, וְנוֹפְלִים טִילִים? ..... שג
- קמט.** הָאֵם מִתֵּר לְהַפְיץ לְאֲנָשִׁים,
שֵׁיטְעוּ בְּשִׁבְתָּ עִם הַקּוֹנְטֵרס בְּרֻכָּב? ..... שה
- קנ.** הָאֵם זֶה נָכוֹן, שְׁאִשָּׁה עֹקְרָה, שֶׁתִּטְבֵּל בַּמְקוֹה בִּיבְנָאֵל,
תִּפְקֹד בְּזַרַע שֶׁל קִימָא? ..... שז
- תקון הַכְּלָלִי** ..... שיא

הַקְדָּמָה

הספר הזה הוא החלק הראשון בסדרת "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב", ובו מופיעות שאלות, ועליהן תשובות בנושאים שונים ומגוונים, הנותנות מענה לתהיות וספקות של מתקרבים חדשים לדרכה של חסידות ברסלב, וכן לתלמידים ותיקים, אשר מעונינים לדעת את דעתו של רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב זי"ע, ואת הדרך שלמד אותנו:

השאלות, שהגיעו מכל רחבי העולם, נשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

מאמצים גדולים נעשו על מנת להגיש לקוראים את הספר באפן מהדר ואיכותי, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בספר הזה, יהנה ויחיה את עצמו מאד, וימצא תשובה גם לשאלותיו הפרטיות, כי למרות שהמכתבים נכתבו באפן אישי לשואל, מייעדים הם לכל אדם מישראל.

על-ידי שאֲתָה נֹטֵל עֵצָה מֵהָרֵב,
על-ידי-זֶה תִּזְכֶּה לִישׁוּעָה.

(ספר המדות, אות עצה, סימן ה')

אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְאִמוּנָה אֲלָא
עַל-יְדֵי אֱמֶת... וְאִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא
לְאֱמֶת אֲלָא עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוּת
לְצַדִּיקִים, וְיִלְךְ בְּדֶרֶךְ עֲצָתָם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

גַּם לָכֵם יֵשׁ שְׂאֵלָה?

עֲכָשׁוּ הַהִזְדַּמְנוֹת הַנְּדִירָה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה - אֶפְשָׁרִית!

בְּמִסְפַּר הַטֵּלְפֹן שֶׁל מְשֻׁרְד הַקְּהֵלָה בִּיבְנָאֵל - 04-6708356

אוּ בְדָאָר אֶלְקֵטְרוֹנִי - info@breslevcity.co.il

אוּ בְאִתֵּר הָאִינְטֵרְנֵט - www.breslevcity.co.il

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

א.

למה יש מחלקת כל כך גדולה על חסידות ברסלב?

שאלה:

מאת אבישי: שלום וברכה לכבוד הצדיק. ראיתי הרבה פעמים שנזכר בספרי ברסלב מענין הצדיק האמת וכו', ובאמת אני מרגיש משיכה גדולה לספריו ולדרך של רבי נחמן, אבל אני לא מבין מדוע יש מחלקת כל כך גדולה על ברסלב, יש רבנים שאומרים שזו לא הדרך המקבלת, והיא מסכנת. אם זו היא האמת, למה יש כל כך הרבה חולקים על הדרך הזו? אני מאד מבלבל, כי מצד אחד אני מרגיש, שרבי נחמן מבין אותי ועוזר לי, אבל מצד שני, אני שומע פה ושם דבורים נגד הדרך של ברסלב, ואני לא יודע מה לעשות. אשמח אם כבודו יעזר לי להבין את הדברים. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אבישי, נרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שתכלית ירידת הנשמה בגוף גשמי היתה

להכירו יתברך, כמוכא בזהר (בא מ"ב) בגין דאשתמודעין ליה, ולסגל את מצוותיו יתברך, וללמד את תורתו הקדושה שהיא חכמתו יתברך.

והנה כשאדם פוגם בכריתו, רחמנא לצלן, אזי נטמטם שכלו ונתעקם לבבו, ונופלות בו קושיות וספקות במציאות הבורא יתברך. כי אמונה תלויה בתקון הברית, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"א) בסוד (תהלים פ"ט, כ"ט) "ובריתי נאמנת לו", וכדי לזכות לתקון הברית, תקון המחין, שעל ידי כך יזכה לבוא אל אמונה ברורה ומזככת, צריכים להגיע אל הצדיק האמת, משום שאי אפשר להגיע לאמונה ברורה ומזככת, אלא על ידי הצדיק האמת, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'). והנה כשאדם פוגם בכריתו, נפגמת האמונה שלו, והוא נופל בספקות, ועל ידי זה הוא מסתובב נע ונד וכו', ומרים לו החיים עד מאד וכו', עד שזוכה להתקרב אל הצדיק, שהוא ממתיק ממנו את המרירות למתיקות, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ג) אכל יען שאדם פגם בברית, הוא מרחח לשמע מחלקת על הצדיק האמת, כמוכא (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ה'): 'ותאמין כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים, אין זה אלא כדי שייגרשו סטרין אחרנין וכו'. כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים, תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מחך, שעל זה נאמר (משלי ב', י"ט) "כל באיה לא ישובון, ולא ישיגו ארחות חיים".

והרחיב בזה את הדבור מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, תפלין, הלכה ד') כי כשאדם פוגם בברית, אין על זה תשובה, כמוכא בזהר, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ע"א) שאף אחד לא מבין את הזהר הזה, ואני אומר שיש תשובה. ומסביר מוהר"ן ז"ל, לעולם יש תשובה על כל דבר, אכל פגם הברית כל כך חמור, שאומרים לו שאין תשובה, אם

יש לו שכל ומתעקש, ואינו שומע לאלו שדוחין אותו, ואומר אני את הקדוש-ברוך-הוא לא אעזב, אז לבסוף יכנס לפני ולפנים וכו', אבל אם אין לו שכל, וברגע שהוא שומע שאין מועילה לו כבר תשובה, אזי הוא מתיאש ועוזב את הכל. כמו-כן כשבר ישראל זוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת, הרי הוא מעלהו לרום המעלות, ומדבקו בו ותברך, אך האדם, מחמת רבוי עוונותיו וכו', שמים לו מניעה ועכוב, שהוא צריך לשמע מחלקת על הצדיק, שמדברים על הצדיק כל דבר אסור וכו', אם יש לו שכל ואומר (תהלים, קל"ב, י"ד) "פה אשב פי אותיה" הצדיק הזה עוזר לי, ומעלה אותי מהשואל תחתית, שנפלת בו, אזי עובר על הכל וכו', אבל אם אין לו שכל, ופגם כל כך וכו', וכששומע שמדברים על הצדיק, אזי הוא בורח ונתרחק לגמרי וכו', ומסכן נשאר בחשך כל ימיו, ולבסוף מאומה אין בידו.

ולכן אם אתה מרגיש חיות בהתקרבות אל הצדיק האמת, שהוא רבנו ז"ל, תשאר אצלו, ומה שאתה שומע התנגדות זה רק בשבילה, כדי לנסות אותה.

ועל כן אל תהיה מבלבל, רק תשמח מאד שזכית להתקרב אל רבנו ז"ל, ותשמח עמו, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב.

לאיזה רב בברסלב כדאי להתקרב?

שאלה:

מאת אבי: שלום וברכה לרב. זכיתי להפיר את חסידות ברסלב לפני כשנתיים, וכבר הייתי באומן פעם אחת. בהתחלה חשבתי, שברסלב היא דבר אחד, אבל לאט לאט הבנתי, שיש כל מיני קבוצות בברסלב, וכל מיני שיטות וכו', ורבנים שונים. מאז אני מבבל ואיני יודע לאיזה רב כדאי לי להתקרב, או לאיזה פלג, מה הרב ממליץ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל אבי, נרו יאיר ויזרח.
לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן, סימן שי"ט) אני אעשה מכם כתות כתות, וכך היה מעולם, כמה וכמה תלמידים של רבנו ז"ל שאחר הסתלקותו, משכו אליהם אנשים והדריכו אותם על פי דרך רבנו ז"ל, כמו הרה"ח רבי שמואל אייזיק ז"ל וכן הרה"ח רבי יודל מדאשיב ז"ל, ועוד הרבה תלמידי רבנו ז"ל, וכן מוהרנ"ת ז"ל ואחר כך תלמידי מוהרנ"ת ז"ל כל אחד המשיך עדה שלמה, וכן אחר כך תלמידי תלמידיו וכו' עד היום הזה. וכלם אהובים וכלם ברוכים, וכל זמן שמדברים תמיד רק מעצותיו הקדושות של רבנו ז"ל כדאי לקבל מכלם. וכל אחד ימשך את עצמו רק למקום שמרגיש יותר חיות וכו', אבל העקר לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א) שיש מנהיגים, שלא יכולים להנהיג את עצמם, ואיך יוכלו להנהיג

אחרים? ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נ"א) 'את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד'.

ולכן אשרי מי שמתקרב אל אחד מאנשי שלומנו, שיחזק אותו לקיים את עצותיו של רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות, תפלה והתבודדות ושעורים כסדרן על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן, סימן ע"ו) ולכן אתה צריך לדעת, כי כף אמר התנא הקדוש (אבות, פרק ו') אין מלויין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד.

ולכן רק מי שמחזק אותך שתתבודד ותתפלל אליו יתברך, וכן שתתמיד בלמוד התורה, אצלו תשאר. רק תהיה פקח, ואל תטעה את עצמך כלל, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג.

מה נקראת 'תפלה בכח'?
והאם נכון להתפלל בקול גדול בבית הכנסת?

שאלה:

מאת שמעון: אני נוהג להתפלל בכח ובקול, ובפרט בקדיש וקדשה, אני משתדל לענות בקול גדול, כדי לקדש שם שמים. אני מרגיש שזה נותן לי ספוק, וראיתי שגם חסידי ברסלב מתנהגים ככה בתפלה. הבעיה, שהמתפללים בבית הכנסת שלי (נסח מרוקאי) כל פעם כועסים עלי, ואומרים לי, שאני מפריע להם, וכמעט גרשו אותי מבית הכנסת. מה אפשר לעשות, והאם הם צודקים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמעון, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שתפלה בכח זה דבר אחד, ותפלה בקול זה דבר אחר, הינו 'תפלה בכח' הפרוש הוא: שאדם צריך לקשר את המחשבה אל הדבור, ועל זה צריכים כחות עצומים, כי טבע האדם שהמחשבה חושבת דבר אחד, והפה מדבר דבר אחר, הינו שאדם אינו חושב בעת התפלה מה הוא מתפלל, ולכן צריכים כחות עצומים לקשר את המחשבה אל הדבור. וזה לא כל כך פשוט, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל') שכל המחשבות הזרות באות לאדם בתוך התפלה, ואמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן תק"צ) שכל המחשבות הזרות של האדם, שבאות לו באמצע התפלה, אלו העוונות שלו. ולכן בשעה שאדם מתפלל, עדיף שיתפלל מתוך הסדור, ואמרו הצדיקים, שזה מרמז בפסוק (אסתר, ט', כ"ה) "אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה", בזה שאדם אומר את דבורי התפלה מתוך הספר, על ידי זה נתבטלות המחשבות הרעות שלו, כי הוא מדבק את עצמו באותיות התפלה, אבל לזה צריכים כחות עצומים, כי המחשבה מושכת לכוון אחר ממה שהפה מדבר.

ולכן 'תפלה בכח' פרושו לקשר את המחשבה לדבור, שלזה צריכים כחות עצומים, ותפלה בקול זה מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ' וסימן כ"א וסימן ל"ו) כשאדם נמצא בקטנות המחין, עליו לצעק את התפלה בקולות גדולים, וכן את השיחה בינו לבין קונו צריך לצעק בקולי קולות אליו יתברך ע' קלין, והנה תפלה שמתפלל בצבור, צריכים להתפלל בקול, אבל לא לבלבל את שאר המתפללים. עליו לקשר את מח מחשבתו בקשר עצום, שיחשב את

מה שהוא מדבר, ולכן צריך להיות בבית הכנסת עם הצבור, וזהו דבר גדול מאד להתפלל במנין, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.) מאי דכתיב (תהלים ס"ט, י"ד) "ואני תפילתי לך הוי"ה עת רצון" אימתי עת רצון, בשעה שהצבור מתפללין; מה שאין כן, כשהולך להתבודד ולבקש על נפשו, שתהינה לו מחשבות נקיות וכו', ושיזכה להיות דבוק בו יתברך, אזי צריך לצאת לשדה או ליער, במקום שאין שם בני אדם, ושם יצעק בקולי קולות, ולא יפריע לאף אחד.

ולכן המתפללים בבית הכנסת צודקים, שמי שצועק בתפלה הוא מעצבן אותם וכו', ועל כן אל תעשה כך בבית הכנסת, אלא תתפלל תפלה בכח, הינו לקשר את המחשבה בכחות עצומים, שלא יפריד בין הדבור למחשבה וכו', ובשדה, כשאתה הולך להתבודד, שם תצעק בקולי קולות וכו' וכו', עד שתגיע לזכוך המחין.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד.

בעלי מתעורר מאחר, ומתפלל בבית, איך משנים אותו?

שאלה:

מאת רונית: שלום לכבוד הצדיק. תודה רבה על האתר הנפלא, אני מתחזקת מסנו מאד, ולומדת הרבה. רציתי לשאל ולקבל עצה בנושא שמאד מפריע לי. בעלי הוא ירא שמים, ולומד תורה בכולל חצי יום, אבל הוא אוהב לישון,

ובכל יום הוא מתעורר בשעה 10:00 או 11:00, ואז הוא מניח תפלין, ומתפלל בבית, ואחר כך הולך לכולל. זה מאד מפריע לי, שהוא לא מתפלל במנין כמו כלם, ולא חשבתיו שהוא יהיה ככה לפני שהתחתנו, מצד אחד אני לא רוצה להיות השוטרת שלו, זה בינו לבין הקדוש-ברוך-הוא, אבל בכל זאת הילדים שלנו יגדלו עוד מעט, ויראו שהאבא אינו מתפלל בבית הכנסת, זה מה שהם ילמדו? זה ממש משגע אותי. בבקשה הרב, תן לי עצה, מה להגיד לו, ללחץ עליו, או לא? וגם אני רוצה ברכה בבקשה לפרנסה טובה, המצב לא קל. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל רונית, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את כותבת שבעלך הוא ירא שמים וכו', צר לי מאד, אך אם זה היה נכון הוא לא היה מתפלל ביחידות בבית וכו', כי אי אפשר לתאר ולשער את מעלת המתפלל את שלש התפלות במנין דיקא, כי אז היא עת רצון גדול בשמים, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.) 'מאי דכתיב (תהלים ס"ט, י"ד) "ואני תפילתי לך הוי"ה עת רצון" אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללין; וכן על ידי שמתפללים במנין, נמשכת עליו השגחה שלמה, כמאמרם ז"ל (ברכות ו:) 'כל הרגיל לבוא לבית הכנסת, ולא בא יום אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו; הינו בזה שאדם רגיל לבוא להתפלל את שלש התפלות מידי יום ביומו, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו השגחתו הפרטי-פרטית, שהקדוש-ברוך-הוא משגיח עליו, ואם יום אחד הוא לא בא, כבר הקדוש-ברוך-הוא מתענין כביכול למה הוא לא בא, ומשלים לו את חסרונו וכו', הרי

שְׁמִשְׁתַּלֵּם לְהַתְּפַלֵּל בְּמַנְיָן, שְׁעַל יְדֵי זֶה מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ הַשְּׂגָחָה עֲלִיוֹנָה.

עֲצָה לְקוֹם מִקְדָּם, הוּא לְלַכֵּת לִישׁוֹן מִקְדָּם, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל הַסֵּמ"ךְ מ"ם מְסַבֵּב עִם כָּל אֶחָד בְּלִילָה, שְׂיִסְתּוֹכֵב בְּלֵא כְלוּם וּבְלֵא מַעַשׂ וְכוּ' וְכוּ', כִּי יוֹדֵעַ שֶׁכֶּךָ יִתְפַּס אוֹתוֹ בְּבִקְרָה, שְׁלֵא יוֹכֵל לְקוֹם, וַיֵּאָחַר אֶת זְמַן הַתְּפִלָּה וְכוּ', וְלֵא יִתְפַּלֵּל בְּמַנְיָן.

אֵת לֹא צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַשׁוֹטְרֵת שְׁלוֹ, עִם כָּל זֹאת, מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, בְּאֵם תַּחֲזִקֵי אוֹתוֹ, שְׂיִלְךָ לִישׁוֹן מִקְדָּם יַחֲסִית וְכוּ', כְּדִי שְׂיִוְכַל לְקוֹם לְתְּפִלָּה, וְזֶה גַם חֲנוּכֵי לְיִלְדִים, שְׂיִרְאוּ שְׂאָבֵא הוֹלֵךְ לְהַתְּפַלֵּל בְּמַנְיָן, וְאֵת גְּדֵל הַזְּכוּת שֶׁל הָאִשָּׁה, שְׂמַחֲזִקֵת וּמַעֲוֹדֶדֶת אֶת בְּעָלָהּ, שְׂיִתְּפַלֵּל בְּמַנְיָן וְיִלְךָ לְלַמֵּד, זֶה אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, עַד שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת יז.) 'גְּדוּלָה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים וְכוּ', אָמַר לִיָּה רַב לְרַבֵּי חֲזִיא: נָשִׁים בְּמֵאֵי זִכְנָן? בְּאֲקָרוּנֵי בְּנֵיהוּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וּבְאֲתַנּוּנֵי גְּבַרְיָהוּ בֵּי רַבָּנָן, וְנָטְרִין לְגַבְרֵיהוּ, עַד דָּאֲתוּ מִבֵּי רַבָּנָן', (בְּמַה הַנָּשִׁים זֹכוֹת? בְּזֶה שְׂלוֹקֲחוֹת אֶת הַיִּלְדִים לְתַלְמוּד-תּוֹרָה, כְּדִי שְׂיִלְמְדוּ תּוֹרָה, וּמַחֲכוֹת לְבַעֲלֵיהֶן, שְׂיִחֲזְרוּ מֵהַכוֹלֵל, שְׂלוֹמָדִים שֶׁם תּוֹרָה).

בְּעֵנֵין פְּרִנְסָה, שְׂיִתְרַחֵב בְּבֵית וְכוּ', זֶה גַם כֵּן תְּלוּי בְּתְּפִלָּה בְּמַנְיָן, כִּי מִי שְׂמַתְּפַלֵּל בְּמַנְיָן, יֵשׁ לוֹ דְּבַר שְׂבְּמַנְיָן, הֵינּוּ שְׂבָא לוֹ שְׂפַע גְּדוּל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂמַע בְּתְּפִלָּתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמַתְּפַלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׂתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תְּפַנֵּי, תְּשְׂכִילִי וְתַצְּלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ה.

אני רוצה לגדל זקן ופאות, ואשתי מתנגדת, איך מסבירים לה את חשיבות העניין?

שאלה:

מאת דודי: אני חסיד ברסלב, התחתנתי לפני שנתיים, ואשתי ואני חוזרים בתשובה. יש לי רצון חזק לגדל פאות, זה נותן לי תחושה של מראה יהודי, ומאז שחזרתי בתשובה, החלום שלי הוא לגדל פאות. הבעיה שלי היא, שאשתי לא מוכנה אפילו לשמע על זה, היא אומרת לי, שאני אהיה מכער ומצחיק, וזה לא מתאים לי בכלל. נסיתי לשכנע אותה בכל מיני דרכים, אבל היא לא מוכנה לשמע על זה בכלל, ויש לי צער גדול מזה. האם יש דרך כלשהי, להסביר לה את זה? ואם אפשר שהרב יברך אותי, שאשתי תסכים לזה, ושיהיה בינינו שלום בית תמיד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דודי, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין זקן ופאות, זה דבר גדול מאד, כי הוא צלם אלקים, וראוי לנו לשמח מאד, שיש לנו צלם אלקים על פנינו, ובפרט שתהיינה לאדם פאות, זה דבר גדול מאד, עד כדי כך שרבינו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ז) שאפילו כשבר ישראל מסלסל בפאות שלו, הוא גורם שעשוע גדול למעלה בשמים וכו'.

עם כל זאת, מאחר ששניכם חזרתם עכשו בתשובה, ובוודאי קשה לה מאד מאד לקבל את כל הענין הזה, ולכן בהתחלה אל תכפה עליה את דעתך ואת רצונה, רק תבקש הרבה מהקדוש-ברוך-הוא, שאתה רוצה ללכת עם זקן ופאות, ושאתך תסכים לזה, ותראה נפלאות שיעשה הקדוש-ברוך-הוא עמך, כי מה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם אינו פועל.

ואם כבר מדברים מזקן ופאות, כדאי להעתיק מה שאמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, גלות, הלכה ג', אות ב') עקר דת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות, ובהם נפר היהודי, כי הוא מזרע ברוך השם, מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו, חס ושלוש, ורוצה לכפר, חס ושלוש, באלקי ישראל, תחלת הכפירה היא שהוא משליך, חס ושלוש, מעליו את הזקן והפאות, כי באמת כל דת ישראל הקדושה תלויה בזקן ופאות.

שוב אני חוזר ואומר, שלא כדאי להתוכח עם האשה בתחלת התשובה וכו', וצריכים להיות ותרן וכו', כי שלום-בית עולה על הכל, כמאמר ז"ל (סוטה יז.) 'איש ואשה זכו שכינה ביניהם', ואמרו (ירושלמי, ברכות, פרק ט', הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהם בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת, שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום, אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.), זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

1.

האם מצוות ציצית באמת מצילה מתאות נאוף?

שאלה:

מאת משה: שלום למורנו ורבנו מוהרא"ש שליט"א. רבנו נחמן כותב בלקוטי מוהר"ן, שציצית שמירה לנאוף, ובפרט לפגם העינים, כי עקר הנאוף בעינים. אז איך זה שלא מרגישים את השמירה הזו, והפגם הוא ממש כמו בלי ציצית, אולי זה לא פשוט דבריו? נשמח לקבל את תשובת הצדיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב
 שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.
 לנכון קבלתי את מכתבך.

כל מה שכתוב בלקוטי מוהר"ן הוא פשוטו כמשמעו, ואם רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז') שציצית שמירה לנאוף, אזי זה כך.

ובאמת אנחנו מוצאים בדברי חכמינו הקדושים (מנחות מד.) 'מעשה באדם אחד, שהיה זהיר במצוות ציצית, שמע שיש זונה בכרכי הים, שנוטלת ארבע מאות זהובים בשכרה. שגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן. כשהגיע זמנו, בא וישב על הפתח. נכנסה שפחתה ואמרה לה: אותו אדם ששגר לך ארבע מאות זהובים בא וישב על הפתח, אמרה היא: יכנס! נכנס, הציעה לו שבע מטות: שש של כסף ואחת של זהב, ובין כל אחת ואחת סלם של כסף, ועליון של זהב. עלתה וישבה על גבי עליונה, כשהיא ערמה, ואף

הוא עלה לישוב ערם כנגדה. באו ארבע ציציותיו, וטפחו לו על פניו. נשטט וישוב לו על גבי קרקע, ואף היא נשמטה, וישובה על גבי קרקע. אמרה לו: "גפה של רומי, שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי". אמר לה: "העבודה, שלא ראיתי אשה יפה כמותך, אלא מצוה אחת צוננו הוי"ה אלקינו וציצית שמה, וכתיב בה: "אני הוי"ה אלקיכם" שתי פעמים: אני הוא שעתיד לפרע, ואני הוא שעתיד לשלם שכר. עכשו נדמו עלי כארבעה עדים". אמרה לו: "איני מניחתך, עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך, ומה שם רבך, ומה שם מדרשך, שאתה לומד בו תורה!" כתב ונתן בידה, עמדה וחלקה כל נכסיה, שליש למלכות, ושליש לעניים ושליש נטלה בידה, חוץ מאותן מצעות, ובאה לבית מדרשו של רבי חיא. אמרה לו: "רבי, צוה עלי ויעשוני גיורת!" אמר לה: "בתי, שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים?" הוציאה כתב מידה, ונתנה לו. אמר לה לכי זכי במקחך. אותן מצעות, שהציעה לו באסור, הציעה לו בהתר. זה מתן שכרו בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה'.

והנה רבנו ז"ל כותב 'ציצית שמירה לנאוף', והרבה שואלים, איך יתכן שיש מי שהולך עם ציצית, ועדין בוערת בו תאוות נאוף? אלא ידוע, שכל מצוה שאדם מקיים, עליו לקימה בשמחה עצומה, כי אין קץ לשמחת המצוות, שאדם זוכה לקיים את רצון הבורא יתברך שמו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') 'כשאדם עושה מצוה בשמחה, סימן שלבו שלם עם אלקיו, וידוע שתאוות נאוף נדבקת באדם עצוב וממרמר ומדכא וכו' וכו', ומה שאין כן, אין עוד דבר שמגרש מהאדם את תאוות הנאוף, כמו שמחת המצוות, ולכן כשבר ישראל שש ושמח עם הציצית שלו, וכל היום מסתכל על הציצית ושמח בה, בזה נצול מתאוות נאוף.

ולכן ראה לקנות ציציות מהדרות, ותהיה רגיל להסתכל על הציציות, ותשמח בהן כל היום, על ידי זה תנצל מתאוות נאוף.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.ז.

האם יש מנהג מיוחד בברסלב לגבי הדלקת נרות שבת?

שאלה:

מאת יסמין: האם יש מנהג מיוחד אצל חסידי ברסלב, לגבי הדלקת נרות בערב שבת קדש? שמעתי, שנוהגים להדליק שני נרות גם לרבנו ולרבי נתן, האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל יסמין, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדלקת נרות שבת אינה תלויה בנרות לכבוד צדיקים, וזו טעות גדולה שיש בין נשים, שמדליקות נרות שבת לכבוד צדיקים וכו', נרות שבת מדליקים רק לכבוד שבת, כי זו המצוה של האשה, כי הדלקת נרות היא הקדשה הראשונה של שבת.

ומובא (הקדמת הזהר, דף מ"ח) גר של שבת לנשי עמא קדישא אתיהבית לאדלקאה וכו', [נרות שבת לנשי עם ישראל הקדושים נתנה להדליק]. והאשה צריכה לשמח מאד בעת הדלקת הנרות, שמסרו לה מצוה יקרה כזו, ובזה היא ממשכת על עצמה ברכה והצלחה

בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֶיהָ, וּמִצְוָה זוֹ מְסַגֶּלֶת לְשָׁלוֹם-בַּיִת, כְּמֵאמָרָם ז"ל (שַׁבָּת כ"ג:) 'נֵר בֵּיתוֹ עֲדִיף מִשּׁוֹם שָׁלוֹם בֵּיתוֹ'; וְאָמְרוּ (שם) עַל פְּסוּק (אֵיכָה ג', י"ז) "וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁי טוֹבָה" מֵאֵי "וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁי"? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ זֶה הַדִּלְקַת נֵר בַּשַּׁבָּת; כִּי כָּל הַצְּרוֹת שֶׁהָאִשָּׁה סוֹכֶלֶת, וְאֵין לָהּ שָׁלוֹם בַּיִת, וְאֵין לָהּ מִזֵּל וְהַצְּלָחָה בַּבַּיִת, הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁאֵינָה נִזְהָרֶת בְּהַדִּלְקַת נְרוֹת שַׁבָּת, וְלִכֵּן מִצְוָה לָאִשָּׁה לְהַדְלִיק נְרוֹת לְכַבוֹד שַׁבָּת קָדֵשׁ.

מְנַהֲגוּ כְּשִׁמְתַחֲתָנִים, הָאִשָּׁה מִתְחִילָה לְהַדְלִיק שְׁנֵי נְרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זֵית, כְּנֶגֶד זְכוּר וְשְׁמוּר, וְאַרְבַּע נְרוֹת שֶׁל חֶלֶב כְּנֶגֶד שֵׁם ד' אוֹתִיּוֹת הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאִשָּׁה שֶׁמְרַגֶּלֶת אֶת עֲצָמָה לְהַדְלִיק מִסָּפֵר נְרוֹת הָאֵלוּ מֵעַת חֲתֻנָּתָהּ, אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְהַבְּרָכָה מִצְוִיָּה שֵׁם, וְאַחַר כֵּן בְּכָל פֶּעַם, כְּשֶׁנּוֹלָדִים בֵּן אוֹ בַת, מוֹסִיפִים נֵר אֶחָד, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁנַּהוּג, שֶׁנֹּשִׂים מְדַלִּיקוֹת נְרוֹת בְּלֵי שׁוֹם חֶשְׁבוֹן וְכו'.

מוֹהַרְנ"ת ז"ל בְּקֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּתוּ, בְּעֵת שֶׁהֵן מְדַלִּיקוֹת נְרוֹת שַׁבָּת, שֶׁיִּבְקָשׁוּ אִזּוֹ "כְּשֵׁם שֶׁאֵנִי מְדַלִּיקָה נְרוֹת שַׁבָּת, כֵּן יְדַלֵּק וַיֵּאִיר אֹרֹךְ שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּעוֹלָם."

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שֶׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ח.

מה עדיף, ללכת להתבודד לבד, או עם חברים?**שאלה:**

מאת דוד: יש לי כפּה חברים, שהולכים פעמים בשבוע להתבודד ביער, שנמצא בקרבת מקום. מה עדיף, ללכת להתבודד לבד, או עם כפּה חברים? כמובן, שכל אחד מתבודד במקום מרחק קצת מחברו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שרבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ב) ששלמות ההתבודדות היא שילך יחידי, במקום שאין שם בני אדם, ושם ישפך את נפשו, ואת כל אשר עם לבבו אליו יתברך, וזה יביא אותו אל בטול המציאות, להיות בטל ומבטל אליו יתברך, וזה עקר השלמות של תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שהולך במקום פנוי, שאין שם בני אדם, ושם שופך את כל לבו אליו יתברך, וזו האמת לאמתה, כי אף אחד אינו יודע לאן הוא הולך וכו', ואף אחד אינו יודע מה הוא עושה וכו', ויושב לבד במקום, שאין בני אדם נמצאים שם וכו', ומספר לקדוש-ברוך-הוא את כל מה שעובר עליו וכו', זה עקר שלמות ההתבודדות, וזו העצה של רבנו ז"ל, שעל ידה יכולים לבוא לכל המדרגות שבעולם, כאשר גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ק') שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת,

כי אם על ידי התבודדות, ושלמות המעלה בזה, שהוא מתבודד רק עמו יתברך.

ולכן עדיף שלא ללכת להתבודד עם חברים, בשום פנים ואופן וכו', ולא כמו שנוהגים כיום, שנוסעים עם טנדר לאיזה שדה או יער, וכל אחד הולך לכוון אחר וצועקים וכו', שזה כבר חסרון באמת וכו', כי נכנס במחשבה של כל אחד, שחברו ישמע, איך שהוא צועק יותר וכו' וכו', ולכן שלמות ההתבודדות, שהיא האמת לאמתה, שלא יראה ולא ימצא שום בן אדם כשהוא הולך להתבודד, רק הוא לבדו נמצא עמו יתברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ט.

האם מתר לבחור צעיר ללמוד בזהר הקדוש?

שאלה:

מאת אברהם: אני בחור ישיבה בן 17, ואני מאד נמשך לזהר הקדוש, יש לי חשק גדול ללמוד בזהר, השתתפתי בכמה שעורים, ומאד התחזקתי. מאז התחלתי ללמוד בזהר מהתחלת פרשת בראשית, לא הכל אני מבין כמובן, אבל אני מרגיש, שזה מקדש אותי. החברים שלי אומרים לי, שפוי שלומד בזהר, ואינו ראוי לכך, יכול להשתגע, ואם ראש הישיבה שלי ידע שאני לומד בזהר, אז בודאי הוא יגער בי,

שְׁאֵנִי אֶפְסִיק. הָאֵם זֶה נֶכּוֹן, שְׂמִי שְׂלֵא סִיִּים אֶת הַש"ס, אָסוּר
לוֹ לְלַמֵּד בַּזְהָר? הָאֵם זֶה מְסַכֵּן בְּשִׁבְלִי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, ט"ז שֶׁבֶט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנֶכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁלֵמוֹד זֶהר וְתִקּוּנִים הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד,
אֲשֶׁר אֶפְלוּ הָאֲמִירָה בְּעֶלְמָא פּוֹעֵלֶת לְנִשְׁמָה וְכוּ', מְזַכֶּכֶת אוֹתָהּ מְאֹד,
וּמְקַשְׂרֶת אוֹתָהּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות ה"ן, סימן
ק"ח) לְמוֹד הַזְהָר מְסַגֵּל מְאֹד, וְעַל יְדֵי לְמוֹד הַזְהָר נֶעֱשֶׂה חֶשֶׁק לְכָל
הַלְמוּדִים, וְהַלְשׁוֹן שֶׁל הַזְהָר מְעוֹרְרֶת לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמוֹשֶׁכֶת
אוֹתוֹ לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָמַר (ש"ס, סימן ק"ט) שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי
קִדְּשׁ כָּל כֶּף אֶת לְשׁוֹן הַתְּרַגּוּם, עַד שֵׁיִשׁ לָהּ כַּח לְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

וְלִכֵּן זֶה דְבָר גְּדוֹל מְאֹד לְהִיּוֹת רְגִיל לֹמֵר זֶהר וְתִקּוּנִים, אֶפְלוּ
כִּשְׁהוּא בְּחוֹר צָעִיר, וְהָאֲרִיז"ל נָתַן תִּקּוּן לְבַעַל תְּשׁוּבָה, לֹמֵר בְּכָל
יוֹם חֲמִשׁ דְּפִים זֶהר וְחֲמִשׁ דְּפִים תִּקּוּנִים, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְקַיֵּם אֶת
זֶה.

אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת: מְאֲמִירַת זֶהר וְתִקּוּנִים לֹא מְשַׁתְּגָעִים וְכוּ',
מְשַׁתְּגָעִים מִחֲטָאוֹת נְעוּרִים, מִפְּגַם הַבְּרִית וְכוּ', וְלִכֵּן תִּמְשִׁיךְ לְגֵרֶם
בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים זֶהר וְכַמָּה דְּפִים תִּקּוּנִים, אִם זֶה מְעוֹרֵר אוֹתְךָ
כָּל כֶּף לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עִם כָּל זֹאת מְאַחֵר שְׂאֵתָּה מִפְּחַד שְׁתַּהֲיֶיהָ
עָלֶיךָ הַתְּנַגְדוֹת עַל זֶה וְכוּ', אֲזִי טוֹב מְאֹד לְגֵרֶם בְּהַצְנַע, כִּי (מְשַׁלִּי כ"ה,
ב') "כְּבוֹד אֱלֹקִים הִסְתַּר דְּבָר", וְאִין לָךְ יָפָה מִן הַצְּנִיעוּת, וְכַתֵּב הָרַב
הַקִּדּוּשׁ מְקַאֲמַרְנָא זי"ע (נוצֵר חֲסֵד אַבוֹת, פְּרָק ד') "לוֹ עֲמִי שׁוֹמֵעַ לִי",
בְּדוֹר הָרַע הַזֶּה, שְׁהַמִּינוֹת גּוֹבְרֶת, הִיוּ לְמִדִּים עִם תִּינוּק בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים

ספר תקוני זהר להגות בו, והיתה אז יראת חטאו קודמת לחכמתו וכו', עיין שם.

ולכן אין לבחור מה לפחד לגרס בספר הזהר והתקונים, אדרבה, זה יזכך את נשמתו ויצילו מכל מיני חטאים ועוונות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מה הכוונה במה שרבנו אמר לתת צדקה בשתי ידיים?

שאלה:

מאת שלומי: רבנו כתב, שצריך לתת צדקה בשתי ידיים. האם הכוונה שבכל פעם שאני משלשל פרוטה לקפת הצדקה, אני צריך לעשות את זה בשתי ידיים? או שהכוונה היא שצריך לתת פעם ביד ימין ופעם ביד שמאל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב שלום וברכה אל שלומי, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

מה ששאלת, שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות תפלה, סימן מ"ה) 'על ידי צדקה בשתי ידיים, תפלתו נשמעת'; האם הכוונה בפשיטות לתת

צדקה בשתי ידיים? אתה צריך לדעת שכל דבר שרבנו ז"ל מגלה לנו, זה לעבדה ולמעשה, וצריכים לקיים את דבריו בפשיטות ובתמימות, ואמר (שם, אות צדקה, סימן כ"ז) 'יתן לצדקה בשתי ידיים, ותהיה תפלתו נשמעת'; וכך נוהגים אנשי שלומנו, שבכל פעם כשנותנים צדקה, נותנים את זה בשמחה בשתי ידיים, ואולי הפונה לכלל ימין בשמאל ושמאל בימין וכו', שזה שלמות היחוד וכו'.

ואם אתה רוצה להכיר חסיד ברסלב, תסתכל איך הוא נותן צדקה, אם נותן בשתי ידיים, דע לך שזהו חסיד ברסלב, ולכן תראה גם אתה להכניס בכל יום לפני כל תפלה כמה פרוטות לצדקה בקפת הצדקה בשתי ידיים, שעל ידי זה תקבל תפלתך בשמים, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא י). רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר דכתיב (תהלים י"ז, ט"ו) "אני בצדק אחזה פניך".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.יא.

איך אפשר, לפי רבי נחמן, לשבר את תאות האכילה?

שאלה:

מאת רוני: איך אפשר לפי רבי נחמן לשבר את תאות האכילה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רוני, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מאמר בין צדיקים: "כששוכרים תאנה, נעשית שתים"... ולכן אדם צריך לאכל, כדי שיהיה לו כח לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, ושיוכל ללמד הרבה תורה, אבל בשעה שאדם אוכל, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ב) אז נעשה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, כשיודע שאוכל מאכל כשר שנתברר וכו', שעל ידי זה נדבקת נשמתו בו יתברך, כי גם מאכל שאדם אוכל זה אלקות, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז') שבעת האכילה יכולים להגיע אל הארת הרצון, שיתרבה רצונו להפיל בו יתברך וכו', כי בעת האכילה אז נמשך הלב של האדם אליו יתברך, בשעה שמתבונן שגם המאכל הוא אלקותו יתברך. והבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע פירש את הפסוק (תהלים ק"ז, ה') "רעבים גם-צמאים, נפשם בהם תתעטף", כשאדם נעשה רעב או צמא, והולך לאכל או לשותות, צריך לזכר שבאכילה ובשתיה הזו יש נפשות מגלגלות וכו', ועליו לתקן אותן וכו', ולכן הזהיר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן תקט"ו) שלא לאכל בהלעטה, הינו במהירות, כדרך גרגרן, כי זה בחינת (בראשית כ"ח, ל') "הלעיטני נא", רק להרגיל את עצמו לאכל במתינות, בישוב הדעת ובדרך ארץ, כדרך שאוכלים בדרך ארץ, כשיושב אדם חשוב על השלחן, כך יאכל תמיד, אפלו כשאוכל לבדו.

ולכן אל תבלבל את עצמך בענין שבירת תאוות אכילה, אם אדם רעב, הוא צריך לאכל, ולא להטעות את עצמו, אלא להיות זהיר מאד לברך את הברכות, ששיכות לכל מאכל וכו', וכן לאכל בדרך ארץ, לא כדרך רעבתן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

יב.

השבוע קרו שני מקרי רצח בעירנו בת ים, מה על תושבי העיר לעשות?

שאלה:

מאת יוסף: לכבוד מוה"ר א"ש נרו יאיר. בשבוע שעבר היו שני מקרי רצח בעירנו בת-ים, מה עלינו, תושבי העיר, לעשות? יורנו המורה, ובעזרת השם נפרסם לרבים את דעתו הרמה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר יתרו, י"ז שבט ה'תשע"ב שלום וברכה אל יוסף, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות הכנסת אורחים, סימן ב') 'עיר שאין בה הכנסת אורחים, באים לידי גלוי עריות, ועל ידי גלוי עריות באה עליהם הריגה', ולכן צריכים לחזק בעירכם את מצות הכנסת אורחים, ולעסק בקרוב רחוקים, שזה בכלל הכנסת אורחים, כי כל אלו הנפשות שנתרחקו ממנו ותברך וכו', הם כמו אורחים המסתובבים ברחובות ובשוקים בלי תכלית, ולכן זו היא מצוה גדולה להכניסם אל הקדשה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ס"ז) שאלו

הנפשות שרחוקות ממנו יתברך, עליהם נאמר (איכה ד', א') "תשתפכנה אבני-קדש בראש כל חוצות, בני ציון היקרים המסלאים בפז", דהינו שישיראל קדושים מתגלגלים, חס ושלום, בראש כל חוצות, כי נסתלק ונתעלם הראש בית, דהינו הצדיק האמתי וכו', עיין שם.

ולכן צריכים לגלות ולפרסם בעירכם את הראש בית, שהוא הצדיק האמת, היפי והפאר של העולם, ולכן צריכים להכניסם בבית הצדיק, שפותח את העינים, לראות את אמתת מציאותו יתברך, ועל ידי זה לא יבואו לידי גלוי עריות, שעל ידי זה נצולים מענש הריגה, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נאוף, חלק ב', סימן ט"ו) 'על ידי זנות בא רציחה'; ולכן אשרי מי שיזכה להקים בעירכם בית הצדיק, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ט) 'שהצדיק בונה "היכל הקדש"', על ידי שמקרב רחוקים.

ולכן עקר העצה להנצל מהריגות הוא לבנות "בית הצדיק - היכל הקדש", ולהכניס את כל הירודים והנפולים והמשלכים בתאות נאוף, בזנות וכו' אל תוך בית הצדיק של רבנו ז"ל, לחזקם ולאמץם, לעודדם ולשמחם, ועל ידי זה תנצל כל העיר מרציחה ושפיכות דמים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלת, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

יג.

מה הענין של "יבנאל - עיר ברסלב"? מה מיחד בה?

שאלה:

מאת אברהם: מה כל הענין של "יבנאל עיר ברסלב"? למה הצדיק בחר דוקא ביבנאל, להקים בה עיר על שם רבנוז"ל? האם יש משהו מיחד במושב יבנאל? ואם כן, מהו? תודה מראש לכבוד הצדיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר יתרו, י"ז שבט ה'תשע"ב שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

מובא בדברי חכמינו הקדושים (ירושלמי, מגלה, פרק א', הלכה א') אשר יבנאל היא מהשדות של טבריא, ואמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה, ל"א): 'עשור גליות גלתה סנהדרין, עד שהגיעו לטבריא, שהיא עמקה מכלן וכו', ומשם עתידין להגאל', וכן אמרו חכמינו הקדושים (ילקוט ויחי, רמז קס"א) 'אמר רבי יוחנן: טבריא היא משלמת למשיח'; וכן מובא בזהר (וירא ק"ט). 'יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, וכו', ע"ן שם. וכן הוא (שמות ז): 'בההוא זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן, מההוא אתר דאתקרי ק"ן צפ"ר, ויתער בארעא דגליל וכו', ע"ן שם. וכן הוא (שם ט.) וכדין יחזון כל עלמא, דהא אתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, ויתכנשון ליה כל אינון דלעאן באורייתא, ואינון זעירין בעלמא, ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף חיליה לאתגברא וכו', ע"ן שם. מכל זה רואים את גדלת העיר טבריא, ואמרו חכמינו הקדושים (מגלה ו.) 'ולמה נקרא שמה טבריא?

שִׁיּוֹשְׁבַת בְּטַבּוּרָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, (כִּי שָׁם אֲמַצַּע אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ טַבּוּר, שֶׁהוּא בְּאֲמַצַּע הָאָדָם), וְכִמוֹ תִּינוּק, שֶׁהוּא בְּמַעֵי אָמוֹ הוּא מִחֶבֶר בְּטַבּוּרוֹ אֶל אָמוֹ, וּמִשָּׁם יוֹנֵק אֶת הַחַיּוֹת שָׁלוֹ, כְּמוֹ כֵּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹנֵקֶת אֶת הַחַיּוֹת שֶׁלָּהּ מִהַעִיר טְבָרְיָא, שֶׁהִיא טַבּוּר הָאֶרֶץ, וְלִכֵּן דִּיקָא מִשָּׁם יִגְאָלוּ, וְהַיּוֹת שֶׁיִּבְנְאָל הִיא מִהַשְּׂדוֹת שֶׁל טְבָרְיָא, לֹא בַחֲנָם, כְּשֶׁהִיא רַבְּנוּ ז"ל בְּשֵׁנַת תַּקְנֵי טְבָרְיָא, וּמִשָּׁם רוֹאִים אֶת הַהָרִים שֶׁסְּבִיבוֹת יִבְנְאָל, הִרְאָה עִם יְדוֹ הַקְּדוּשָׁה, שְׂכָאן טוֹב לְגוּר.

וְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא סָבֵב סְבוֹת לְטוֹבָה, שֶׁנִּכְנָסְנוּ לְגוּר בִּיבְנְאָל, שֶׁמִּשָּׁם עֲתִידִין לְהִגָּאֵל, וְיֵמָּה גַם שֶׁיִּבְנְאָל הִיא בְּחֻלְקוֹ שֶׁל נִפְתָּלִי, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מ"ז) נִפְתָּלִי"י אוֹתִיּוֹת תַּפְּלִי"ן; וְיִדְוַע שְׂבָשְׂעָה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל נִכְנָס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בָּא אֵלָיו אֶחָד מִהַגְּדוֹלִים, שֶׁהָיָה חָשׁוּב מְאֹד וְכוּ' (עֵינֵי שְׂבַחֵי הַר"ן, סִימָן ל"א) וְהַפְּצִיר מְאֹד בְּרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁיֵּאמַר לוֹ בְּאִיזוֹ נִקְדָּה מְנַקְדַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִכְנָס וְכוּ', וְיֵמָּה הוּא רוֹצֵה לְפַעַל כָּאֵן וְכוּ', וְאֲנִי מוֹכֵן לְשָׂרְתוֹ בְּגוֹפֵי וּבְנִפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שְׁלִי וְכוּ', וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: "אֵל תִּצְעֲרוּ אוֹתִי בְּדָבָר הַזֶּה, כִּי לֹא דָבָר קָל הוּא לְגַלוֹת לָכֶם, מָה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, וּבְשִׁבִיל מָה בָּאתִי לְכָאן, וְאוּלַי אֲנִי מְשַׁבֵּעַ וְעוֹמֵד עַל זֶה וְכוּ'", וְהַתְּעַקֵּשׁ הַגְּדוֹל הַזֶּה, וְלֹא הִנִּיחַ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, עַד שֶׁיֵּאמַר לוֹ, וְהַתְּלַהֵב רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד, וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "הִידְעָתֶם סוּד כְּוֹנֵת הַתַּפְּלִי"ן? וְכִיּוֹן שְׂאִינְכֶם יוֹדְעִים סוּד כְּוֹנֵת תַּפְּלִי"ן וְכוּ', אִינְכֶם יוֹדְעִים סוּד אַרְבַּע רִחוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'", וְהַפְּסִיק רַבְּנוּ ז"ל, וְלֹא דָבָר יוֹתֵר וְכוּ'; רוֹאִים מְזָה אֶת הַקָּשֶׁר שֶׁל ד' רִחוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶל הַתַּפְּלִי"ן וְכוּ', שֶׁהֵם סוּד הַדְּבָקוֹת בְּאִין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, בְּטוֹל אֶל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְעַנִּין תַּפְּלִי"ן הוּא, שֶׁבֵּט נִפְתָּלִי"י, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ אֲגָדָה, בְּרֵאשִׁית מ"ט, כ"א) כְּשֶׁרָצוּ לְהַרְגַּת הַשְּׂבָטִים אֶת יוֹסֵף, בָּא נִפְתָּלִי וְהִגִּיד לִיהוּדָה, וּבָא יְהוּדָה וְהִצִּילוֹ; וְאָמְרוּ (שָׁם) שֶׁנִּפְתָּלִי מְבַשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת, וְהוּא בַשֵּׁר בְּשׁוֹרָה טוֹבָה לְאָבִיו, שֶׁעוֹד יוֹסֵף חַי וְכוּ'.

ומי יודע תעלומות הבורא יתברך שמו, שהביא אותנו להכנס לגור ביבנאל, שהיתה מדבר שממה, ששם העבירו על הדת את עדת התימנים, ואת עדת התוניסאים, ודיקא שם נמצא הסמ"ך מ"ם בעצמו וכו', ושם זכינו להקים קהלה קדושה, המונה כבר שלש מאות וחמשים משפחות, קבוץ גליות ממש, שמתפללים בבית-כנסת אחד כל העדות, בלי שום גזענות וכו' וכו', ומוכא בדברי רבנו ז"ל (ספורי מעשיות, מעשה ג') אשר החכם הזקן לקח את אנשיו מחוץ לישוב, ועשה סביבם עגול, שאף אחד לא יוכל להתקרב אליהם, והנה בא המלך של השדים (שהוא הסמ"ך מ"ם בעצמו) ואמר לחכם הזקן: "איך אתה בא לישב על מקום שלנו?" אמר לו החכם הזקן: "מפני מה הוא מקומך? הוא מקום שלי!" אמר לו המלך של השדים (שהוא הסמ"ך מ"ם בעצמו): "איך אתה מתירא ממני?" השיב לו החכם הזקן: "לאו!" אמר לו: "איך אתה מתירא?!", ופשט עצמו המלך של השדים (שהוא הסמ"ך מ"ם בעצמו), ונעשה גדול מאד עד השמים, ורצה לבלעו. אמר החכם הזקן: "אף על פי כן איני מתירא כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא ממני." והלך והתפלל קצת, ונעשה עב וענן גדול, ונהיו רעמים גדולים, והרעם הורג אותם וכו' וכו', עיין שם.

הרי שלף לפניה, קצת רמזים מה היא יבנאל, ויתר מזה אי אפשר לגלות, אלא אשרי מי שבא לגור שם, ויטעם טעם גן עדן התחתון בזה העולם, ועל כל פנים כדאי לבוא לבקר שם, ולראות איך שיכולים לעשות ממדבר ישוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדה תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

יד.

הִיָּה לִי חֵלוֹם עַל שָׁנָפְלָה, הָאֵם זֶה טוֹב אוֹ רַע?

שְׂאֵלָה:

מֵאת דִּינָה: הַשְּׂאֵלָה שְׁלִי הִיא לְגַבֵּי חֵלוֹמוֹת. הִיָּה לִי חֵלוֹם עַל שָׁנָפְלָה. הָאֵם זֶה טוֹב אוֹ רַע, וּמָה עָלַי לַעֲשׂוֹת? הֲיִי שְׂאֵמְרוּ לִי שְׂזָה רַע, וְהֲיִי שְׂאֵמְרוּ לִי שְׂזָה טוֹב, אִינִי יוֹדַעַת מָה לַעֲשׂוֹת, וְלָכֵן אֲנִי שׂוֹאֵלָת. אֶשְׂמַח לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֹדֵר יִתְרוֹ, י"ז שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל דִּינָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּעֵינַי מָה שְׂאֵת שׂוֹאֵלָת, שְׂרָאִית בְּחֵלוֹם שְׁנָפְלָה לָךְ שֶׁן וְכוּ', וּמִפְחִידִים אוֹתְךָ עַל זֶה וְכוּ', הִנֵּה מוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (ת"י מוה"ר"ן, סִימָן תנ"ז) אֶחָד אָמַר שְׂמָה שְׁחָלַם לוֹ, שְׁנָפְלוּ שְׁנָיו, מְרָמַז עַל חֲכָמוֹת שְׁלוֹ שִׁיתְּבַטְלוּ, וְאֲנִי אֶמְרָתִי לוֹ אֲדַרְבֶּה, הַשְּׁטוֹת שְׁלָךְ תִּתְּבַטֵּל, כִּי שֶׁן הַסֵּלַע תִּרְגֹּמוּ חֶזֶק וְכוּ'; וְלָכֵן אֲנִי אוֹמֵר לָךְ, שְׂאֵת לֹא צְרִיכָה לְפָחוּד, אֲדַרְבֶּה, זֶה מְרָמַז שְׁכָל הַשְּׁטִיּוֹת שְׁלָךְ יִתְּבַטְלוּ וְכוּ', וְתִגִּיעֵי לְחֻכְמָה אֲמִתִּית, לְהַפִּיר אֶת הַבוֹרָא יִתְּבָרַךְ שְׁמוֹ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׂתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרָבָה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

טו.

איך מתישבת הסתירה בדברי רבנו לגבי הליכה לרופאים?

שאלה:

מאת ינון: לא הבנתי איך מתישב מה שכתב מוהר"ן זי"ע
בשיחות הר"ן שיחה נ', עם מה שכתב בלקוטי מוהר"ן תנינא
תורה ג', בענין הליכה לרופאים. בשיחות הר"ן מפרש, שאין
לדרש ברופאים, אבל בלקוטי מוהר"ן כתוב, שאחרי פדיון
נפש אפשר לדרש. איך נוהגים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר יתרו, י"ז שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ינון, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא ללכת אל רופאים, עם כל
זאת אמר פעם, אם כבר הולכים אל רופא, שילכו אל רופא גדול מאד,
שהוא ממחה בתחומו. ורופא ממחה בתחומו, הוא רופא שמתמחה
כבר שנים על גבי שנים, ויצא לו שם עולמי, שהוא עוזר ברפואה.

הינו, צריכים לשמר מרופא מתלמד וכו', שילמד על אחר, ולא
עלי ולא על ילדי וכו'.

ובזה יתרוץ מה ששאלת, מדוע בשיחות הר"ן, סימן נ' רבנו ז"ל
הקפיד מאד, שלא ללכת אל רופאים בכלל, והאריך בזה מאד, איך
שצריכים לשמר מהם, מה שאין כן בלקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן

ג' אומר בפרוש, שאחר נתינת פדיון נפש, יכולים ללכת אל רופא. כי באמת חכמינו הקדושים אמרו (בבבא סו.) 'מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות', כי אחר הפדיון והתפלה, שאדם מתפלל לקדוש-ברוך-הוא, שיהיה הרופא הגדול שליח ממנו יתברך לרפאותו, והמלאך רפאל יעמד על ימינו, אז יכולים ללכת אל רופא.

ידוע אמרה של צדיקים על מאמרם ז"ל (בבבא סו.) 'מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות', נתנו רשות לרופא לרפאות, אבל לא נתנו לו רשות ליאש וכו', אין לרופא להחליט על חולה, שאין לו כבר תקנה ורפואה וכו', זה אינו בידו כלל, כי כח התפלה עולה על הכל, ולכן ראוי לאדם להתפלל תמיד לקדוש-ברוך-הוא, שיהיה בריא ושלו, הוא ואשתו וילדיו וכל עם ישראל, כי מה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם לא יכול לפעל, ובפרט כשהולכים אל צדיק לבקש ממנו, שהוא יעורר רחמי שמים, שאז התפלה עושה רשם בשמים ונתרפא, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא טז.) 'כל מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', כי תפלת החכם והצדיק נשמעת ומתקבלת תכף ומיד, ולכן אסור לרופא ליאש, כי זה לא התחום שלו, הוא צריך לעשות את שלו, והקדוש-ברוך-הוא, הוא המרפא על ידיו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

טז.

**אני בת 29, ואני רוצה רק חתן חסיד ברסלב.
האם לחכות?**

שאלה:

מאת אודל: שלום וברכה לכבוד הרב שליט"א. אני בחורה בת 29 רווקה, בתהליך תשובה מגיל 25 בערך, התחזקתי הרבה, ברוך ה', ומאז אני יוצאת לשדוכים בלי סוף. יש לי הרבה הצעות, ואני נפגשת הרבה. אני כל-כך רוצה לבנות כבר בית בקדשה ובטהרה על-פי הדעת של רבנו.

מתחלת התשובה התקרבותי לרבנו, וזאת הדרך שבחרתי כדי לעבד את השם. אני מאד רוצה בבחור, שהוא גם בדרך הזאת, שמקרב לצדיק, ונוהג בדרך החסידות הזו. הגעתי לשלב, שאני עיפה מאד ומיאשת מאד, אני שומעת הרבה הערות מכל האנשים שסובבים אותי, שאני צריכה להתפשר, ולצאת לפגישות גם עם בחורים, שלא ממש מקשרים לצדיק. רק מלחשב על זה, שאולי אני לא אתחנן עם חסיד ברסלב, ולא אקים בית של רבנו, כמו שהלב שלי רוצה, יש לי צער עמוק מאד.

אשמח לשמע את דעת הרב בנושא הנ"ל, אני במצוקה נפשית גדולה מאד, ואשמח אם כבוד הרב ינחה אותי, ויזריף אותי. אני מודה לך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל אודל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לשמח מאד, שזכית לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ובפרוש אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד:) 'במקום שבועלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד', ובפרט שזכית להתקרב אל דרך התם והפשוט שקבלנו מרבנו ז"ל.

והנה רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן ומשדך את כל השדוכים, את צריכה לזכור, שאת כבר בגיל עשרים ותשע, ולכן הגיע הזמן, שלא תהיי ברגנית, את צריכה לבקש ממנו יתברך, שיתן לך את בן זוגך לפי שרש נשמתך, ואל תכנסי מאיזו חסידות הוא וכו', כי את צריכה את בן זוגך, ואם יהיה מאנשי שלומנו חסידי ברסלב, מה טוב ומה נעים, אבל אם לא - גם כן אסור להשבר, כי את צריכה כבר להתחתן, והאשה יש לה כחות נפש בלתי מגבילים להפך את בעלה אל דרך הטוב וכו'.

ולכן אני מאד מבקש אותך, אל תהיי ברגנית, עליך לבקש רק את בן זוגך, ששיך לשרש נשמתך, ותוכלי תכף ומיד להתחתן, ולהקים בית נאמן בישראל.

את צריכה מאד להתחזק, ולא להכנס במצוקה נפשית וכו' וכו', ודעי לך, שצריכים להפיר את השמחה על הפנים וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכי למצא את בן זוגך תכף ומיד, ותהיי הכי מאשרת בחייהך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

יז.

האם צריך להתבטל לגמרי לצדיק, ללא דעה עצמית?

שאלה:

מאת שמואל: לכבוד כ"ק מוהרא"ש שליט"א. בשעה טובה ומצלחת שמחתי לראות, שברוך השם יש באתר ברסלב-סיטי שאלות ותשובות של מוהרא"ש, וממש חיים חדשים נכנסו בנו. רציתי לשאל שאלה. רבנו אומר, לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכ"ג 'שהעקר והיסוד, שהכל תלוי בו, הוא לבטל את השכל אל הצדיק, על כל אשר יאמר כי הוא זה'. ומצד שני רבנו כותב בתורה אחרת, סימן רנ"ה 'כשאדם מאמין בצדיק בלי דעת יכול לפל'. אז או שצריך לבטל את הדעת לצדיק, או שכן צריך דעת עצמית, שבלעדיה הרי אפשר לפל מהאמונה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמואל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שייסוד היסודות הוא כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכ"ג): העקר והייסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל את דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמר חכמינו הקדושים (ספרי, שופטים) אפלו אומר לך על ימין שמאל, ועל שמאל ימין וכו', צריכים לצית אותו, ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו, כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק

וְהָרַב שֶׁבְדוֹר, וְכֵן זְמַן שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ שׁוֹם שֶׁכֵּל עֲצָמוֹ, אֵינוֹ בְּשִׁלְמוֹת,
וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר אֶל הַצְדִּיק וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

וּשְׂאֵלְתָּךְ, אֵיךְ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ"ה)
כְּשֶׁהָאָדָם הוּא מֵאֲמִין בְּהַצְדִּיק בְּלִי שׁוֹם דַּעַת, אֶפְשָׁר לוֹ לִפְלֵ
מֵהָאֲמוּנָה, כִּי מֵאֲמוּנָה לְבַד אֶפְשָׁר לִפְלֵ, אָבֵל אִם יֵשׁ לוֹ גַּם דַּעַת,
שֶׁמֵּבִין גַּם בְּדַעַת, אֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לִפְלֵ, וְלִכְאוּרָה, לְפִי דַעַתְךָ, הֵם
סוֹתְרִים וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ, אֵין בְּזֶה שׁוֹם סְתִירָה, אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַצְדִּיק
כָּל עֲנִינּוֹ הוּא לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת
הַדַּעַת בְּהִתְקַרְבוֹת לַצְדִּיק, לְדַעַת שֶׁהַתְּכֵלִית הִיא לְהִיּוֹת מְקָרֵב אֶל
הַצְדִּיק, שֶׁהוּא הַמּוֹרָה דְרָךְ, וּמוֹרָה לָנוּ אֶת הַדְרָךְ אֲשֶׁר נִלְךְ בָּהּ, זֹאת
אוֹמְרָת, אֲסוּר לְאָדָם שֶׁתְּהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה עוֹרֶת בְּאָדָם וְכוּ', אֶפְלוּ בַּצְדִּיק
הַגָּדוֹל וְכוּ', כִּי צְרִיכִים דַּעַת, לְדַעַת שֶׁהַתְּכֵלִית בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְדִּיק,
הִיא שִׁיּוּלִיכְנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, כִּי אֲנִי בְּעֲצָמִי, מֵרַב חֲטָאֵי וְעוֹוֹנוֹתַי,
נִטְמָטְמוּ מַחֵי וְדַעַתִּי וְשִׁכְלִי, וְלִבִּי עָקַם בְּעַקְמוּמִיּוֹת וּבְקוּשִׁיּוֹת
וּבְסִפְקוֹת, וְרַק הַצְדִּיק יָכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתִי מֵהַסְּבוּכִים, שֶׁנִּסְתַּבְּכַתִּי
בָּהֶם וְכוּ', וְזוֹ נִקְרָאת אֲמוּנָה, שֶׁאָדָם מֵאֲמִין בַּצְדִּיק עִם דַּעַת, שִׁיּוּדַע
שֶׁתְּכֵלִית הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְדִּיק הוּא כְּדִי שִׁיּוּלִיךְ אוֹתִי בְּדֶרֶךְ הַנְּכוֹנָה,
אָבֵל תִּכְפֹּף וּמִיד שְׂאֵנִי יוֹדַע, שֶׁתְּכֵלִית הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְדִּיק הִיא כְּדִי
שִׁיבִיא אוֹתִי קְרוֹב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלִי
לְזַרֵק אֶת דַּעַתִּי וְשִׁכְלִי לְגַמְרִי, וְלַצִּיַּת אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי-
הוּא-זֶה, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת.

וְהוּא דְגָמָא לְאָדָם שֶׁחוֹלָה מְאֹד, וּמְחַפֵּשׂ אֶת הַרוּפָא הַכִּי גָדוֹל,
שִׁיכּוֹל לְרַפְאוֹת אוֹתוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁמוֹצֵא אוֹתוֹ, הוּא צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּאִתִּי
אֶל הַרוּפָא שֶׁהוּא יִרְפָּא אוֹתִי, כִּי הוּא רוּפָא מְמַחָה, וְיוֹדַע לְרַפְאוֹת
חוֹלִים, וְזוֹ אֲמוּנָה עִם דַּעַת, שְׂאֵנִי מֵאֲמִין עִם שִׁכְלִי, שֶׁזֶה רוּפָא מְמַחָה

גדול מאד, וכבר רפא אלפי חולים וכו', ולכן הוא יכול לרפאות גם אותי וכו', ותכף ומיד כשאני מקבל את הדעת הזאת, שבאתי אליו שירפא אותי, אזי עלי להשליך את שכלי המדמה, ולציית אותו על כל אשר יאמר כי הוא זה, ולקבל את התרופות שלו, ודיקא על ידי זה אזכה להתרפאות.

אקוה שתבין, שאין פה שום סתירה כלל, ומי יתן שתתמיד בלמוד ספרי רבנו ז"ל, ואז תראה את הנעם ואת הערבות שיש בדבריו ז"ל, שיכול להחיות נפש כל חי, ולהוציאם מהשאול תחתית ומתחתיו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

יח.

מה הכוונה שעל-ידי לשון הקדש מתגברים על תאות נאוף?

שאלה:

מאת יאיר: בתורה י"ט אומר רבנו, שעל-ידי שלמות לשון הקדש מתגברים על תאות נאוף ומקרה-לילה. שאלתי היא, מה הקשר בין הדברים, ומה זה אומר למעשה? הרי כלנו כיום מדברים בלשון הקדש. וכן האם יש עצות נוספות מעשיות להתגבר על תאות העינים לתור במה שאסור?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יאיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין מה ששאלת, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ט) שעל ידי שלמות לשון הקדש מתגברים על תאות נאוף ומקרה-לילה וכו', אין הכוונה שפת לשון-קדש, אלא הכוונה היא לקדש את הלשון, שהלשון שלו תהיה קדושה, הינו שלא ינבל את פיו, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו.) 'האומר בפיו, חמור מן העושה מעשה'.

והנה מובא בספר יצירה (פרק ו', משנה ח') 'כרת לו ברית בין עשור אצבעות רגליו, והוא ברית מילה, כרת לו ברית בין עשור אצבעות ידיו, והוא ברית לשון'; הינו, שברית הלשון קשור בברית המילה.

זה מה שרבנו ז"ל מחדש: כשבר ישראל שומר על דבורו, על ידי זה נשמרת בריתו, כי זה תלוי בזה, כפי שמקדשים את הלשון, עד שלשונו נעשית לשון הקדש, על ידי זה זוכה לקרר את חמימות תאות נאוף שבוערת בו. ולהפך, כשאדם מנבל את פיו, רחמנא לי שזבן, על ידי זה בא לידי פגם הברית, והתגברות תאות נאוף. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נבול פה, סימן א') 'מי שמדבר נבול פה, בידוע שלבו חושב מחשבות-אנון'; ולכן צריכים לקדש את הדבור - לא לנבל את הפה, ועל ידי זה יקרר את תבערת תאות הנאוף, שבוערת בו, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרשה כ"ד, סימן ז') 'והיה מתחניף קדוש, ולא יראה בך ערות דבר', אל תקרא "דבר", אלא "דבור" - זה נבול הפה.

ובענין שמירת העינים, הדבר הוא פשוט, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.) 'אין יצר הרע שולט, אלא במה שעניו רואות',

וְלִכְּנֵן צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל עֵינָיו, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ק"י) שְׂאִישׁ אֶחָד שָׁאַל אוֹתוֹ: כִּיצַד הוּא הַבְּחִירָה? הַשִּׁיב לוֹ בְּפִשְׁטוּת, שֶׁהַבְּחִירָה הִיא בְּיַד הָאָדָם בְּפִשְׁטוּת, אִם רוֹצֵה עוֹשֶׂה, וְאִם אֵינוֹ רוֹצֵה אֵינוֹ עוֹשֶׂה. וְכַתֵּב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל רְשָׁמְתִי זֹאת, כִּי הוּא נִצְרָךְ מְאֹד, כִּי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם נְבוֹכִים בְּזֶה מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהֵם מְרַגְּלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם מִנְעוּרֵיהֶם מְאֹד, וְעַל כֵּן נִדְמָה לָהֶם, שְׂאִין לָהֶם בְּחִירָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵינָם יְכוּלִים לְשַׁנוֹת אֶת מַעֲשֵׂיהֶם. אָבֵל בְּאֻמַּת אֵינוֹ כֵּן, כִּי בּוֹדְאֵי יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה תָּמִיד עַל כָּל דְּבָר, וְכִמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה עוֹשֶׂה. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים מְאֹד.

וְכַךְ הוּא בְּעֵינֵי שְׂמִירַת הָעֵינַיִם, אִם אָדָם רוֹצֵה לְשֹׁמֵר עַל עֵינָיו - הוּא יִזְכֶּה לָזֶה, וְאִם יִפְקִיר אֶת עֵינָיו לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אִשָּׁה, הוּא פָּשׁוּט יִשְׁתַּגַּע וְכוּ', שְׂזֵה מֵה שְׂכַתוֹב (דְּבָרִים כ"ח, ל"ד) "וְהִיִּת מְשַׁגַּע מִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה", כִּי מִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר עַל הָעֵינַיִם שְׁלוֹ, נַעֲשֶׂה מְשַׁגַּע מִמֶּשׁ, פָּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ו) שֶׁרַב הַמְשַׁגָּעִים מְשַׁתַּגָּעִים רַק מִחֲמַת תַּאֲוַת נְאוּף.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

יט.

**האם מתר שיראו לאשה את שערות ראשה,
אם זה לא בכונה?**

שאלה:

מאת מיטל: קראתי בכתביו של הצדיק על מעלת כסוי הראש, והמעלה שלא יראה שער כלל, ואני משתדלת לקיים ענין זה, אך ישנן שערות, שנראות למרות הנסיונות לכסותם. ישנה דעה שאומרת, שאסור לאשה להוציא שער להתנאות בו, אם איני מוציאה בכדי להתנאות, ובכל זאת יוצא שער בגלל סוג של צמיחה, האם זה בסדר? נאמר לי כבר שהפתרון זה תגלחת. אבל יש לי קושי גדול עם זה, ובעלי מתנגד לפאה. מה לעשות? אודה לצדיק מאד אם יתן לי הנהגה בענין.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל מיטל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

על פי דברי הזהר, חמור מאד שיתגלו השערות של האשה בחוץ, עד כדי כך שאמרו (נשא ק"ה): תונבא לימי [קללה תבוא] על ההוא בר נש [על האדם] דשבק לאנתתיה [שמרשה לאשתו] דתתחזי משערה דרישה לבר [שתהיינה השערות של הראש מגלות, ורואים אותן בחוץ], ודא הוא חד מאינן צניעותא דביתא [וזה אחד מיסודות הצניעות של בית יהודי], ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר [ואשה שמגלה את שערות ראשה לחוץ] לאתתקנא ביה [ליפות את עצמה בזה] גרים מסכנותא לביתא [גורם עניות לבית], וגרים

לְבַנְהָא, דְּלֹא יִתְחַשְׁבוֹן בְּדָרָא [וְגוֹרְמַת שְׁהִילָדִים לֹא יִהְיוּ מְצַלְחִים, וְלֹא יִהְיוּ חֲשׁוּבִים בְּדוֹר], וְגָרִים מְלֵה אַחְרָא דְּשָׂרְיָא בְּבֵיתָא [וְגוֹרֵם שְׁהֶסְטָרָא אַחְרָא וְהַחִיצוֹנִים יִשְׁרוּ בְּבֵית, שְׁהֵם מְבִיאִים מְרִיבוֹת], מֵאֵן גָּרִים דָּא [מִי גוֹרֵם אֶת כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלוֹן] הֵהוּא שְׁעָרָא דְּאַתְחַזִּי מְרִישָׁה לְבָר. [הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה, שְׁרוּאִים אוֹתָן בַּחוּץ] וּמָה בְּבֵיתָא הָאִי [וְאֵם כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלוֹ מְדַבְּרוֹת, כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי שְׁעָר בְּבֵית], כָּל שְׁכָן בְּשׁוּקָא [עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, כְּשִׁיּוֹצֵאת בַּחוּץ בְּגִלּוּי שְׁעָר, הִיא גוֹרְמַת לְעֶצְמָה וּלְבַעֲלָהּ וְלִילָדִים צָרוֹת מְשֻׁנוֹת], וְכָל שְׁכָן חֲצִיפוֹתָא אַחְרָא [עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בַּחֲצִיפוֹת אַחֲרַת, הֵינּוּ שְׁמֶסְתוֹבְכַת בְּרַחוּב בְּכַגְדִּים צְמוּדִים וְשְׁקוּפִים וְכוּ', כְּדִי לְגָרוֹת גְּבָרִים, הֲרִי זֶה גוֹרְמַת, שְׁהַחִיצוֹנִים יִתְאַחֲזוּ בָּהּ].

וּמָה יֵשׁ לְהוֹסִיף עַל דְּבָרֵי הַזֶּהר הָאֵלֶּה ?

וְלִכֵּן אֲשָׁרֵי הָאִשָּׁה שְׁשׁוּמְרַת, שְׁלֹא יִתְגַּלוּ שְׁעָרוֹת רֵאשָׁה בַּחוּץ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְּנִי, תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלַיְחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כ.

הָאֵם מֵתָר לְהַתְּוֹדוֹת בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּזִמְנֵי הַהִתְּבוֹדְדוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאת אָבִי: יְדוּעַ בְּעֵינַי הַהִתְּבוֹדְדוֹת, שְׁבִשְׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים אֵין מִתְּוֹדִים. הָאֵם הַכּוֹנֵה הִיא גַם לְהַרְהוֹר שֶׁל יְדוּי, אוּ רַק לְדַבּוֹר מִפֶּשׁ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אבי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה דבר פשוט, שיכולים להתבודד גם בשבת וביום טוב, ולבקש ממנו יתברך כל מה שצריך, ואדם צריך להגיע לבטול כזה אליו יתברך, עד שיהיה רגיל תמיד לדבר אליו יתברך, וכל אשר עם לבבו יספר לפניו יתברך, ואפלו אם, חס ושלום, נכשל במשהו וכו', או במחשבה או בדבור או במעשה, שתכף ומיד יאמר את זה לקדוש-ברוך-הוא, וזה מתר גם בשבת וביום טוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כא.

**אני בקשר עם "בחורה קשה" זמן רב,
להתחתן אתה, או לא?**

שאלה:

מאת רן: שלום לכבוד הרב. התחלתי לחזר בתשובה לפני כשלוש שנים, היזם אני בן 24, וגם הייתי אצלך פעם, וברכת אותי. זמן מה לאחר מכן התחלתי לצאת עם מישהי, והיזם אנחנו ביחד כבר שנתיים, וקשה לי מאד עם זה, כי הפצב הזה מונע ממני להתחזק, ואני כבר מזמן לא הולך לשמע שעורי

תורה בעקבות זה. בנוסף, היא גם בחורה קשה (אני לא טוען ש'אני משלם, גם אני לא משהו), ולא נראה לי שבסוף אתחלתן אתה. גם הרב שלי אומר לי להפריד ממנה, אך זה קשה לי מאוד. מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל רן, גרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שאסור להסתובב עם בחורה סתם ככה, אלא אחר כמה פגישות צריכים להתחתן, כי זה עוון חמור מאד מאד סתם להסתובב עם בחורה בלי שום תכלית וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות סא.) המרצה מעות לאשה מידו לידה, כדי להסתכל בה, אפלו יש בידו תורה ומעשים טובים כמשה רבנו, לא ינקה מדינה של גיהנום, שנאמר (משלי י"א, כ"א) "יד ליד לא ינקה רע".

וכל אלו שמסתובבים עם בחורה כמה שנים וכו', וכבר לא מדברים שנשאלים וכו', בודאי לבסוף נכנסים ספקות בלב, האם זאת בת זוגי? האם יהיו לנו חיים טובים? אם הסתובבת כבר כמה שנים וכו', למה אתה צריך לכתב, שהיא בחורה קשה? ולמה אתה צריך לזרק אותה ולהפריד ממנה? תתחתנו לשם שמים, והקדוש-ברוך-הוא יעזור לכם, שתבנו בית נאמן בישראל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כב.

אני גר בסביבה ליטאית, וחסר לי חבר חסיד ברסלב.

שאלה:

מאת אברהם: לכבוד קדשת מוה"רא"ש שלום וברכה. אני גר בשכונה, אשר תושביה הם בעקר ליטאים, או כאלה שאין להם שום זיקה לחסידות, והדבר מקשה עלי מאד, כי אני רוצה להתקרב לרבנו ז"ל, ולא די שאין בית כנסת ברסלב, אלא אפילו חסיד ברסלב אחד אין, וזה דבר שמקשה עלי מאד, שאין 'נקדת החבר'. התפללתי על כף לה' הרבה פעמים, אך לא נעניתי בינתיים. וגם בני ביתי אינם משתפים פעלה אתי, אז איך מתמודדים עם זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהקדוש-ברוך-הוא נמצא בכל מקום, כי מלא כל הארץ כבודו, ויכולים למצא אותו בכל מקום, ולכן זה שטות גדולה מאד לחיות עם תחושה כזו, שאני גר במקום ובשכונה, שתושביה הם ליטאים וכו', ואין להם זיקה לחסידות וכו', מה בכך? צריכים לעקר את הגזענות הזאת מאתנו.

עליך לדעת, כי כלנו בני אברהם יצחק ויעקב, וכך עם ישראל עמדו ורגליהם בהר סיני, וקבלו את התורה, ולכן עליך לדעת שהיכן שגרים, שם יכולים למצא את הקדוש-ברוך-הוא, כמו שאמר רבנו

ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נ"ב) מְכַל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְאֶפְלוּ מִסְפּוּרֵי הַגּוֹיִים צוֹעֵק גַּם כֵּן כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צ"ו, ג') "סִפְרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ", שֶׁאֶפְלוּ בְּסִפּוּרֵי הַגּוֹיִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי כְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ צוֹעֵק תְּמִיד, וְקוֹרֵא וּמְרַמֵּז לְאָדָם, שְׂיִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יִקְרַב אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים, בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד גְּדוֹלָה.

וְלִכֵּן מֵה שֵׁיף לֹמֵר, שֶׁאֲנִי גַר בְּשִׁכּוֹנָה, שֶׁתּוֹשְׁבֵיהָ לִיטְאִים, וְאֵין שָׁם חֲסִידֵי בְרִסְלָב, וְזֶה קֶשֶׁה לִי מְאֹד? הֲרֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וִיכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם, וְזֶה עֵקֶר חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, מֵלֵב הָאָבֶן לְעִשׂוֹת לֵב בְּשֵׁר, כְּמוֹכָא בְּדַבְרָיו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן של"ט) אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ל"ט, סִימָן כ"א) עַל פְּסוּק (יחזקאל ל"ו, כ"ו) "וְנִתְתִּי לְכֶם לֵב בְּשֵׁר", אֶל תִּקְרִי בְּשֵׁר, אֶלָּא בְּסֵר, שְׂיִהְיֶה כָּל אֶחָד בְּסֵר בַּחֲלֵק שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל 'לֵב בְּסֵר' אוֹתִיוֹת בְּרִסְלָב, שְׂזֶה עֵקֶר חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, שְׂיִוְכַל לְהִסְתַּדֵּר עִם כָּלֵם, וְלְמַצֵּא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל מְקוֹם, וְאִם תִּלְךָ בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי תִזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל מְקוֹם, וְלֹא תִהְיֶה לְךָ שׁוּם בְּעֵינָה עִם אֶף אֶחָד, לְרַבּוֹת עִם בְּנֵי מִשְׁפַּחְתְּךָ, כִּי תִמְצֵא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל מְקוֹם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שֶׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ תְּמִיד, שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג.

האם מתר ללכת לרופא כשמתרבים היסורים?**שאלה:**

מאת אברהם: שלום וברכה לרב הצדיק. רציתי לשאל בנושא הליכה לרופאים. ידוע שרבנו התנגד להתעסק ברפואות, אם כן מה עושים, כשאין שום ברירה ומתרבים היסורים, האם יש התר מסוים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם אדם חולה וסובל יסורים וכו', ילך אל רופא, כמאמרם ז"ל (בבא קמא מו:): 'דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא'.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ג'), שקודם שהולכים לרופא, צריכים לתת על פדיון, ואחר כך יכול ללכת אל רופא, כמאמרם ז"ל (ברכות ס). 'מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות', הינו אחר הפדיון אז דיקא יש רשות לרופא לרפאות, וזה (שמות כ"א, י"ט) "ורפא ירפא" עם שתי התבות מספר "פדיון נפש", כי עקר הרפואה על ידי פדיון דוקא, על ידי שממתיקין את הדין.

הקדוש-ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כד.

**למה מדפיסים "אשר בנחל" בכמיות,
ושאר כתבי היד ממתנים?**

שאלה:

מאת רובי: בעבר ראיתי חוברת עם רשימת ספרים של הצדיק, שעדיין לא יצאו לאור, ושיצאו לאור בעתיד, בעזרת השם. כמו למשל פרוש על תרי"ג מצוות, על שיר השירים ועוד. רציתי לדעת היכן זה עומד כיום, ומדוע הספרים "אשר בנחל" מדפיסים בלי הפסקה, כבר קרוב למאה כרכים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רובי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הספרים, שהם עדין בכתב יד, בעזרתו יתברך שמו ידפסו כשתגיע העת לזה, ומה שנדפסו עכשו הכרכים שו"ת "אשר בנחל", וכבר הדפיסו עד עכשו תשעים וחמשה כרכים, כי הם נצרכים יותר לעולם, כי הם מכתבים שנכתבו לכל מיני בעיות שבעולם, הן לגברים והן לנשים והן לבחורים צעירים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כה.

אחרי החתנה עשיתי עברות חמורות. מה התקון?

שאלה:

מאת משה: אני בן 26, לצערי אחרי החתנה עשיתי עברות חמורות. עכשו אני רוצה לחזור בתשובה, ואיני יודע מה לעשות. האם הרב יכול להדריך אותי? אני רוצה להתחזק. תודה. אני אוהב את הקהלה שלכם מאד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שעוון אשת איש זה חמור מאד מאד, עד כדי כך שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נאוף, סימן כ"ז) 'הבא על אשת איש, סוף שפא לידי שפיכות דמים', ואמר (שם, אות גאווה, סימן כ"ה) 'מי שיש בו גסות, לסוף נכשל באשת איש, והוא כעובד עבודה זרה, וכאלו כופר בעקר, וכאלו בא על העריות כלם, וכאלו בנה במה, ומתמעט מחשיבותו ואיננו, וראוי לגדעו כאשרה, גם אין עפרו ננער, ושכינה מיללת עליו'.

מכל זה תבין את חמור העוון הזה, ולכן עצתי, שתתקן ומיד תסע אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, ותשעה שם שבוע ימים, העקר שתהיה שם בשבת, כי רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן, סימן רצ"ז) השבתים ששבתים אצלי הם גדולים וטובים יותר משבעה פעמים תענית משבת לשבת; ואם אפשר שבכל יום מימות השבוע שתשעה שם, תהיה בתענית

דבור, ומלכוד שתאמר שם אצל ציון רבנו ז"ל את התקון הכפלי-
העשרה מזמורי תהלים והתפלה של מוהרנ"ת ז"ל אחרי זה, גם
תסים שם את כל ספר תהלים, ושב ורפא לך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו.

האם יש בדורנו צדיקים, שזוכים לגלוי אליהו?

שאלה:

מאת דוד: האם יש בדורנו צדיקים, שזוכים לגלוי אליהו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש פתגם "מי שיודע אינו אומר, ומי שאומר אינו יודע", ולכן

חבל לחטט סתם בעניינים, שלא נוגעים אליך.

פעם אחת הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע החזיק על ברכיו את

נכדו הבעל "דגל מחנה אפרים", כשהיה ילד קטן, ואמר לו: "פה

יושב אדם ושומע תורה לא מפי מלאך, ולא מפי שרף, אלא מפי

הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, והוא מִפְּחַד בְּכָל רִגַע, שְׁלֵא יִפֹּל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא עַל יְדֵי מַשְׁהוּ גְאוּת". וְכֵן הִתְבַּטָּא פַּעַם לְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים "כִּמָּה אָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ, עַד שְׂיִזְכֶּה לְגַלּוּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא, וְכִמָּה טָרְחוֹת וּיְגִיעוֹת אָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וּלְטַרַח, שְׂיִזְכֶּה לְמַדְרַגָּה כְּזוֹ, שְׁאֵלֵהוּ הַנְּבִיא יִבְקֹשׁ רְשׁוֹת לְהַכְנִס בְּבֵיתוֹ" [כִּי רַבּוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זִ"ע הִיָּה אַחֲרֵיהֶם הַשִּׁילּוֹנִי, שֶׁהָיָה רַבּוֹ שֶׁל אֱלֹהֵי הַנְּבִיא, וְכִשְׂרָצָה לְהַכְנִס הָיָה צָרִיךְ לְדַפֵּק עַל הַדֶּלֶת וּלְבַקֵּשׁ רְשׁוֹת], אַף עַל פִּי כֵן, הוּא מִפְּחַד כָּל רִגַע, שְׁלֵא יִפֹּל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא עַל יְדֵי מַשְׁהוּ גְאוּת וְיִשׁוּת וְכוּ'.

פַּעַם שָׁאָלוּ אֶת הַרַב הַחֲסִיד, מוֹרֵם מַעַם, ר' אַבְרָהָם בֶּן ר' נַחֲמָן מִטּוֹלְטִישִׁין ז"ל, הָאֵם יֵשׁ הַיּוֹם מִי שְׂזוֹכָה לְגַלּוּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא? עֲנָה וְאָמַר: "יֵשׁ מַדְרַגּוֹת שֶׁהֵן הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּבוּהוֹת מִגַּלּוּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא".

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כז.

**הָאֵם מִתֵּר לְאִשָּׁה לְלַכֵּת עִם פֹּאָה?
וּמָה עֲדִיף פֹּאָה אוֹ מִטְּפַחַת?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת שִׁירן: שְׁמַעְתִּי שֶׁבִקְהֵלְתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, כְּבוֹדוֹ הִתִּיר לְנָשִׁים לְשִׁים פֹּאָה נְכָרִית. הָאֵם דְּעַתּוֹ שֶׁל הַרַב, שְׁפֹאָה נְכָרִית מִתְּרַת? וּמָה עֲדִיף מִטְּפַחַת אוֹ פֹּאָה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל שירה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע בענין הפאה הנכרית, שיש בזה מחלקת גדולה בין הפוסקים. הללו מתירים, והללו אוסרים, ואלו שאוסרים אוסרים לגמרי, ואלו שמתירים מתירים לגמרי. ויש בזה אריכות גדולה מאד, ואין כאן המקום להאריך בזה, וכל אחד ילך כפי מנהגו וכו'.

רק אצתיק לך, מה שכתב אחד מגדולי הרבנים הספרדים, הרב הראשי של קזבלנקה, ואחר כך הרב הראשי בירושלים, הגאון האדיר רבי שלום משאש זי"ע, שמאריך בספרו שו"ת "תבואות שמש" (חלק אבן העזר, סימן קל"ז וקל"ח) שמרבה להצדיק את אלו הנשים, שהולכות עם פאה נכרית, וזה לשונו שם באמצע דבריו: "בזמננו זה, שבעוונותינו הרבים, הכל מגלין שערן ממש, לכן מי שיעשה פאה נכרית לטובה יחשב לה, ולא נקרא פורץ גדר", עוד שם "ראיתי לכל המתחסדים וחסידים חב"ד בכלל, שכלן לובשות פאה נכרית גלויה בשוק בלי כסוי כלל, וסומכים ודאי על בעל התניא זצ"ל, שנמשכין אחריו בכל עניניהם, שהוא ידוע לחסיד וקדוש, ועם כל זה התיר בזה", עוד זאת מביא בספרו שו"ת "שמש ומגן" (חלק אבן העזר, סימן ט"ו וט"ז) "והדבר ברור להלכה ולמעשה להתיר, וגם מצוה וחובה על הנשים להתקטט לבעליהן ולכל העולם בהתיר, ולא להתגול על ידי מטפחת, ויגרמו לבעליהן לתת עיניהם באחרות, חס ושלום, וכמה חששו חכמינו ז"ל והתירו הרבה אסורים, שלא תתגנה האשה על בעלה".

והענין הוא כי גלוי שער באשה - ערוה, וממדת יהודית הוא

חַיֵּב לְגַרְשָׁה, אִם הָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי רֹאשׁ וְכוּ', וְלִכְּן הִתִּירוּ פָּאָה נְכָרִית, שְׁעַל כָּל פְּנִים לֹא רוֹאִים אֶת הַשְּׁעָרוֹת שְׁלָה, שְׁזֵה חֲמוֹר מֵאֵד מֵאֵד, עַד כְּדֵי כֶּךָ שְׁמוּכָא בְּזֵהָר (נִשְׂא קכ"ה:). תּוֹנְבָא לִיתִי [קָלְלָה תְּבוּא] עַל הֵהוּא בַּר נָשׁ [עַל הָאָדָם] דְּשָׁבַק לְאַנְתְּתִיה [שְׁמַרְשָׁה לְאַשְׁתּוֹ] דְּתַתְּחִזִּי מִשְׁעָרָה דְּרִישָׁה לְבַר [שְׁתֵּהֵינָה הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל הָרֹאשׁ מְגִלּוֹת, וְרוֹאִים אוֹתָן בַּחוּץ], וְדָא הוּא חַד מֵאֵינוֹן צְנִיעוּתָא דְּבֵיתָא [וְזֵה אֶחָד מִיסוּדוֹת הַצְּנִיעוּת שֶׁל בֵּית יְהוּדִי], וְאַתְתָּא דְּאַפִּיקַת מִשְׁעָרָא דְּרִישָׁה לְבַר [וְאַשָּׁה שְׁמַגְלָה אֶת שְׁעָרוֹת רֹאשָׁה לְחוּץ] לְאַתְתְּקָנָא בֵּיה [לְיִפּוֹת אֶת עֲצָמָה בְּזֵה] גָּרִים מְסַכְנוּתָא לְבֵיתָא [גוֹרֵם עֲנִיוֹת לְבֵית], וְגָרִים לְכֹנְהָא, דְּלֹא יִתְחַשְׁבוּן בְּדָרָא [וְגוֹרֵמַת שְׁהִלְדִּים לֹא יֵהִיוּ מְצַלְחִים, וְלֹא יֵהִיוּ חֲשׁוּבִים בְּדוֹר], וְגָרִים מְלָה אַחְרָא דְּשָׂרְיָא בְּבֵיתָא [וְגוֹרֵם שְׁהַסְטְרָא אַחְרָא וְהַחֲצִינוּנִים יִשְׁרוּ בְּבֵית, שְׁהֵם מְבִיאִים מְרִיבוֹת], מֵאֵן גָּרִים דָּא [מִי גוֹרֵם אֶת כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלוֹן] הֵהוּא שְׁעָרָא דְּאַתְתְּחִזִּי מִרִישָׁה לְבַר. [הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה, שְׁרוֹאִים אוֹתָן בַּחוּץ] וְמָה בְּבֵיתָא הָאִי [וְאֵם כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלוֹ מְדַבְּרוֹת, כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בְּגִלּוּי שְׁעָרָא בְּבֵית], כָּל שְׁכָן בְּשׁוּקָא [עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, כְּשִׁיּוּצָא בַּחוּץ בְּגִלּוּי שְׁעָרָא, הִיא גוֹרֵמַת לְעֲצָמָה וְלְבַעֲלָה וְלִילְדִים צָרוֹת מְשֻׁנוֹת], וְכָל שְׁכָן חֲצִיפוּתָא אַחְרָא [עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, כְּשֶׁהָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בַּחֲצִיפוּת אַחְרָת, הֵינוּ שְׁמַסְתוּבְכַת בְּרַחוּב בְּבִגְדִים צְמוּדִים וְשְׁקוּפִים וְכוּ', כְּדֵי לְגָרוֹת גְּבָרִים, הָרִי זֶה גוֹרֵמַת, שְׁהַחֲצִינוּנִים יִתְאַחֲזוּ בָּהּ].

וְלִכְּן כְּדֵי לְהַנְצִל מִהַקְּלָלָה שֶׁל הַזֵּהָר, הִתִּירוּ הַרְבֵּה פּוֹסְקִים וְצַדִּיקִים לְלַכֵּת עִם פָּאָה נְכָרִית, וְרַב רַבָּן שֶׁל הַנָּשִׁים הָאֲשֶׁכְּנוּזִיּוֹת הַחֲרָדִיּוֹת הוֹלְכוֹת בְּתַגְלַחַת לְגַמְרֵי וְכוּ', כֶּךָ אֵין לְהֵן לְחַשֵּׁשׁ מִשְׁעָרוֹת בְּכָלֵל, וַיֵּשׁ שְׁהוֹלְכוֹת עִם מְטַפַּחַת, וַיֵּשׁ שְׁהוֹלְכוֹת עִם פָּאָה, כְּדֵי שְׁלֹא תִתְגַּנֵּה עִם תְּגַלַּחַת וְכוּ'.

ידוע שְׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ מְסַטְמַר זי"ע בַּעַל "דְּבָרֵי יוֹאֵל", הַחֲמִיר

מֵאֵד מֵאֵד, שְׂאִשָּׁה תַעֲשֶׂה תְּגַלְחַת, וְתִקְפִּיד לְלַכֵּת רַק עִם מְטַפַּחַת, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁבָא לְגוֹר בְּעִיר סֵאטְמֵר, וְרָאָה שְׁהַנָּשִׁים הוֹלְכוֹת בְּגָלוּי שַׁעַר, אָז אָמַר בְּפִרוּשׁ, שְׁמוּטָב לְלַכֵּת בְּפֶאֱה נְכָרִית, מִשְׂיִלְכוּ בְּגָלוּי שַׁעַר, וְאֶפְלוּ שְׂיִרְאוּ קִצַּת מִהַשַּׁעַר, עֲדִיף לְלַכֵּת עִם פֶּאֱה נְכָרִית שְׁמִכְסָה אֶת הַשַּׁעַר לְגַמְרִי. וַיְדוּעַ שְׁמִי שְׁהוֹלְכַת עִם מְטַפַּחַת, עִם כָּל זֹאת הַמְטַפַּחַת מִחֲלִיקָה וְכוּ', וְרוֹאִים אֶת הַשַּׁעֲרוֹת בַּחוּץ, שְׁזֵה בּוֹדְאֵי אֶסוּר דְּאוֹרִיתָא, וְכִשְׁהוֹלְכוֹת עִם פֶּאֱה נְכָרִית לֹא רוֹאִים בְּכָלֵל אֶת הַשַּׁעֲרוֹת.

עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ וַיֵּשׁ, הֵינּוּ יֵשׁ אוֹסְרִים וַיֵּשׁ מִתִּירִים, הֵן מִהֶרְבָּנִים הֶגְאוּנִים הַסְּפָרְדִים, וְהֵן מִהֶרְבָּנִים הֶגְאוּנִים הָאֲשְׁכַנְזִים, וְהַבּוֹחֵר יִבְחַר, וְאֲנִי אֵף פַּעַם לֹא מִתְעַרֵב בְּעַנְיָנִים אֱלוּ, אֲלֹא שְׂיֵאחֲזוּ כָּל אֶחָד בְּדַרְכּוֹ, אֲבָל עַל גְּלוּי שַׁעַר יֵשׁ קְלָלָה מִהַזְהַר הַקְּדוּשׁ, שְׁזֵה נוֹרָא וְאִיוֹם, וְלִכֵּן כָּל אִשָּׁה נְשׂוּאָה צְרִיכָה לְשֹׁמֵר מֵאֵד מֵאֵד, שְׁלֹא יִרְאוּ אֶפְלוּ שַׁעֲרָה אַחַת בַּחוּץ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ תָּמִיד, שְׁתַּהֲיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כח.

מהי מעלת התפלה בציין הקדוש של רבי חייא ובניו בטבריה?

שאלה:

מאת ראובן: שמעתי באחת הדרשות, שהרב מדבר ממעלת המתפלל אצל קבר רבי חייא. רציתי לדעת היכן בדיוק הקבר נמצא, ומי היה רבי חייא, והאם זו אמת שהמקום מסגל שתפלתו תתקבל, והאם זה נכון שהאבות הקדושים ומשה רבנו ודוד המלך נמצאים שם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל ראובן, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין קבר רבי חייא, שנמצא במעלה הקר בטבריה, זה גלה האריז"ל, כמוכא (שער הגלגולים - הקדמה ל"ז) תלך מעט לצד צפון ונוטה לצד מערב, ושם בהר ההוא אשר שם קוברים מתייהם אנשי טבריה, ויש שם אכסדרה אחת בנויה בג' כתלים, וקורין אותה העולם "מערת רבי חייא ובניו". ודע כי באותם החלונות, שיש בפתל הצפוני, שם קבורים רבי חייא ויהודה וחזקיה בניו, ורב המנונא סבא, הנזכר תמיד בספר הזהר, ורב הונא ריש גלותא, שהיה בזמן רבנו הקדוש, והעלו את ארונו למערת רבי חייא, עין שם.

וכן מוכא (שער הגלגולים - הקדמה ל"ו) שבזמן רבנו הקדוש, העלו

את אַרונו של רב הוּנא, ריש גלותא דבבלי, לאַרץ ישׂראל, למערת רבי חיא בטבריה, ששם קבורים גם יהודה וחזקיה בני רבי חיא, עין שם.

הרי שלף לפניך, ששם קבורים מלבד רבי חיא ושני בניו יהודה וחזקיה, גם רב המנונא סבא ורב הוּנא ריש גלותא, והמקום הזה הוא מקום פלא עד מאד, ויכולים לפעול שם דברים גבוהים עד מאד, וידוע מה שהאריכו חכמינו הקדושים במעלת רבי חיא (בכא מציעא פ"ה): שאליהו הנביא אמר שבזמנו יש רבי חיא ושני בניו, שהם כדגמת אברהם יצחק ויעקב, וכן רבי חיא מסר את נפשו ללמד תינוקות של בית רבן חמשה חמשי תורה וששה סדרי משנה וכו', עין שם, ואי אפשר לתאר ולשער כלל את קדשת המקום הזה, אם אליהו הנביא העיד שבזמנם הם כדגמת האבות הקדושים, מי יכול לתאר ולשער את גדלתם, ומי יכול לתאר את מעלת המקום הזה, להתפלל ולהתבודד שם לפניו יתברך.

ולא רק רבי חיא בעצמו היה גדול כל כך, אלא גם בניו יהודה וחזקיה, כמובא (שער הגלגולים - הקדמה ל"ה) גם יהודה וחזקיה בני רבי חיא נקראים מלאכים, להיותם משרש הזה השני של קין. וכמו שרמזו בזה בתלמוד באמרם, פליגי בה תרי אמוראי בארעא, יהודה וחזקיה, ולקבליהו תרין מלאכי ברקיעא וכו', עין שם, ולכן מה טוב ומה נעים ללכת לשם מידי פעם, ולהתבודד עמו יתברך שם, כי המקום הזה הוא מקום נורא ונפלא מאד.

חכמינו הקדושים אמרו (יבמות סה): שרבי חיא נולדו שני זוגות של תאומים, שני בנים בשם יהודה וחזקיה, ושתי בנות בשם פזי וטוי. הבנות נולדו קדם, והיה אז לאשתו יהודית צער לידה גדול מאד, ושנתה לבושה, כדי שבעלה, רבי חיא, לא יפירנה, ושאלה אותו, אם אשה מצוה על פרו ורבו, ואמר לה שאינה מצוה, ושנתה

סם המעקר. לבסוף נתגלה לו, שזו היתה אשתו, ואמר לה מי יתן שתלדי עוד תאומים, ואז נולדו יהודה וחזקיה, עין שם.

מובא בספר "זמרת הארץ" שבימי רבי חיים אבולעפאי ז"ל בשנת תק"ג היה מצור על העיר טבריה, וצוה לחסידים ואנשי מעשה, שילכו למערת רבי חיא ובניו, שהוא ובניו הם דגמת אברהם, יצחק ויעקב, ושם רב המנונא סבא הנזכר בזהר, שהוא נשמת משה רבנו, ורב הונא נשמת דוד המלך, והלכו והתפללו בדמעות שליש ובקול שופר שירחם השם על הארץ והדרים עליה, ונושעו, עין שם.

וכן מובא בספר "טבור הארץ", שפעם היתה עצירת גשמים גדולה בארץ ישראל, וצוה רבי נחמן מהורדענקא זי"ע שילכו למערת רבי חיא ובניו להתפלל שם על הגשמים, וגם הוא הלך עמם, וצוה להם שיקחו עמם בגדי חרף למחסה מזרם ומטר, והיה אז יום חם וצח, הם יצאו מן העיר לילך למערת רבי חיא ובניו, ובגדי החרף בידם, ואז עמד בשער העיר שר ושופט העיר, ובראותו שהם הולכים ובגדי החרף בידיהם, צחק מהם הרבה וירק בפניהם, ואמר שאם יחזרו לעיר ולא ירד גשם, ירמס את הרב הצדיק תחת כפות רגליו. הם הלכו לדרךם למערת רבי חיא ובניו, ושפכו שיחם נכח פני השם, וכאשר הגיעו בתפלתם למלים משיב הרוח, נשבה רוח על פניהם, וכשאמרו מוריד הגשם, השמים התקדדו, וירד גשם שוטף עד מאד, ולילא שהיו להם בגדי החרף - לא יכלו לבוא העירה, וכאשר חזרו העירה, המתין להם בשער העיר שר ושופט העיר, ולקח את הרב הצדיק, והרכיב אותו על כתפיו, ונשאו עד תוף העיר, והעיר טבריה צהלה ושמחה על גשמי הרצון והברכה שיירדו, וכל הנכרים אמרו מי כמוך אלקים, ומי כעמך ישראל, עין שם.

הרי שלף לפניה מעלת המקום הזה, ויש להאריך עוד הרבה על

המקום הקדוש הזה, אף לקצור אני צריך, ומהיום והלאה תשמר לא להרהר אחר צדיקים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כ"ט.

נולד לנו תינוק, ואחיו הגדול התחיל להתחצף. יש עצה?

שאלה:

מאת שושנה: שלום וברכה. לפני כארבעה חודשים נולד לנו תינוק, לאחרונה אחיו הגדול ממונו (בן 4) מאד עצבני, ומתחצף אלינו, ההורים, בצורה יוצאת דופן. בנוסף לכל, כשהוא מתעצבן הוא מכה אותי, זורק דברים ולעתים אף יורק. הוא עקשן גדול. איך מתנהגים אתו? מצד אחד אנחנו רוצים להרתיע אותו ואת אחיו הגדולים ממונו, שלא ילמדו להתחצף, ומצד שני ברור לי שהוא מתנהג ככה בגלל קנאה באחיו הקטן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל שושנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה טבע בריא, שכשנולד עוד בן או בת, אזי הבכור או הבכורה

מתעצבנים מאד וכו', כי עד עכשו הבכור או הבכורה היו העקר בבית, וכל אחד השתעשע עמם, והנה בא להם על הראש עוד בן או בת, וזה הורג אותם לגמרי וכו', וכל אחד מוציא את הכעס שטמון בו באפן אחר, כי הקנאה אוכלת אותם מאד, איך הביאו להם על הראש עוד אחד? ולכן אסור להתרגש מזה וכו', אלא צריכים להמשיך לתת לו את תשומת-הלב שנתנו לו, ולהסביר לו שהוא הגדול, ולנשא אותו, ועל ידי זה שמגביהים ומנשאים אותו, פועלים יותר מלתת לו מכות או לאים עליו וכו' וכו', כי זה רק ירגיז אותו יותר ויותר.

ולכן העצה היעוצה היא רק להגביה אותו, שהוא האח הגדול, ולתת לו שגם הוא יעזר, וזה יתן בו תחושה טובה, ובמקום קנאה ירגיש שוב, שעושים ממנו מציאות, וזה דבר פשוט.

[מכל זה יכולים ללמד איך שאדם נולד עם מדת הקנאה, ואם לא תופסים את זה, כשהוא עדין קטן, ולא משרשים ממנו את המדה הרעה הזאת של קנאה, אזי יסבל כל ימי חייו. כי רב הצרות שאדם סובל זה רק ממדת הקנאה, שנדמה לו, שהזולת מקבל יותר תשומת-לב ממנו].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ל.

מה הכוונה ב'חפוש אחר הצדיק'? בגוף ממש או בספריו?

שאלה:

מאת מנחם: לכבוד קדשת אדמו"ר שליט"א נרו יאיר ויזרח, שלום וברכה. ברצוני לשאל מה המסרת בברסלב בענין החפוש אחרי הצדיק? חלק אומרים לחפש אותו בגוף ממש, זאת אומרת את התלמיד שזכה לבחינת "כמוני ממש", כפוא בדברי רבנו וכו', וחלק אומרים לחפש את בחינת הרוח הקדש שלו בספריו וכו'. מה האמת בזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מנחם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר בראש השנה תקע"א את המאמר "תקעו תוכחה" (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), ושם הוא מדבר איך שצריכים לחפש ולבקש מאד אחר מנהיג אמתי להתקרב אליו וכו', וזאת הייתה התורה האחרונה, שרבנו ז"ל אמר בעלמא הדין, וענין החפוש והבקוש אחר הצדיק מבאר באריכות גדולה מאד ב"לקוטי הלכות" (שלוחין, הלכה ה'), ותמצית דבריו, שצריכים לחפש אחר רוח-הקדש של הצדיק, שהשאיר אחריו ברכה בתוך ספריו הקדושים, ולכן כל מי שהתמיד יותר בספריו הקדושים, והוא בקי בהם ישר והפוך וכו', אצלו יותר מאיר אור הצדיק, כי שלמות הצדיק היא שהוא השאיר אחריו תלמידים, שהם מלמדים את תורתו לאחרים.

וְזֶה הָיָה חֲטָא הָעֶגְל שְׁאָמְרוּ (שְׁמוֹת ל"ב, א') "קוֹם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים
 אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לֹא
 יָדַעְנוּ מָה הָיָה לוֹ", שְׁלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ אֶת קִדְשַׁת רַבָּם מֹשֶׁה כְּרֹאוֹי,
 עַד שֶׁנִּפְּלוּ לְטַעוֹת כְּזוֹ עַל יְדֵי הָעֵרֶב-רֶב, שְׁמֵאֲחֵר שְׁאִינָם יוֹדְעִים מָה
 הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה, עַל כֵּן רָצוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְלֹא שָׁתוּ
 אֶל לִבָּם הָאֲמֵת, כִּי אֲדַרְבָּא, מֵאֲחֵר שְׁמֹשֶׁה עֲשֵׂה לָהֶם טוֹבוֹת כְּאֵלוֹ,
 וְגִלָּה לָהֶם אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה כְּזֹאת, בְּפִרְט
 בְּשַׁעַת מִתֵּן-תּוֹרָה. וְאִם עֲכָשׁוּ נַעֲלָם מֵהֶם, אֲדַרְבָּא, זֶה לְטוֹבוֹתָם, כְּדִי
 שִׁישְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת קִדְשַׁת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁלוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד
 שִׁישְׁתְּבָרְרוּ בְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּאֲשֶׁר הָיָה בְּאֲמֵת, שְׁמֹשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם, כְּדִי
 לְקַבֵּל אֶת שְׁאֵר מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כְּדִי לְתַקְּנָם וּלְבַרְרָם בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר, רַק הֵם הָיוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל עֲמֻדָם וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת הַשֵּׁם,
 וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּגַּעֵגַע אַחֲרָיו, עַד שֶׁהָיָה חוֹזֵר וּבָא אֲלֵיהֶם, וְהָיָה
 מְלַמֵּדֵם וּמְאִיר בָּהֶם אֶת כָּל הַתּוֹרָה.

וּכְמוֹ שֶׁעֲשֵׂה יְהוֹשֻׁעַ, שְׁעֲמַד אֶצֶל הָהָר, וְהִמְתִּין שָׁם לְמֹשֶׁה
 רְבוֹ, וְהָיָה תוֹלָה עֵינָיו לְמָרוֹם, וּמְצַפֶּה רַק שִׁיחֹזֵר וְיִתְגַּלֶּה אֵלָיו, אֲבָל
 בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים לֹא נִזְהָרוּ בְּזֶה, עַד שֶׁנִּכְשְׁלוּ כָּל כָּף, שְׁמֵשֶׁם כָּל
 הַחֲרָבָנוֹת וְכָל הַגְּלִיּוֹת, כִּי חֹזְרָה וְנִמְשְׁכָה זֶהֱמַת הַנְּחָשׁ, שְׁמִמְנָה
 הַכְּפִירוֹת שֶׁל עֲכָשׁוּ, וְעַל יְדֵה אֲרִיכוֹת הַגְּלוֹת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים.

וְעַקֵּר הַתְּקוּן עַל יְדֵי צְדִיקֵי הָאֲמֵת שֶׁבְּכָל דּוֹר, שִׁישׁ לָהֶם אֵיזָה
 בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ גַּם עֲכָשׁוּ, כְּאֲשֶׁר הָאֲרִיךְ רַבְּנוּ ז"ל בַּתּוֹרָה הַזֹּאת,
 אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו מְאֹד בְּכָל עֵת, אֲפִלוּ מִי שֶׁכָּבַר
 הַתְּחִיל לְמַצְאוֹ וְכוּ'.

כִּי בּוֹדָאֵי הַצְּדִיק לֹא מֵת, וּבּוֹדָאֵי נְשֹׂאָרָה הַשְּׂאֵרֶת קִדְשָׁתוֹ אֶצֶל
 כְּנִיּוֹ וְתַלְמִידָיו, רַק שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרֵיהֶּ מְאֹד מְאֹד, וְעַל

ידי כל חפוש ובקשה, מוצאין בודאי קדשת השארתו אצל בניו ותלמידיו וכו', וכו', עין שם באריכות גדולה מאד.

וראוי לכל חסיד ברסלב לדעת את ההלכה הזאת ישר והפוך, כי ההלכה הזאת היא יסוד היסודות בחסידות ברסלב, שהעקר הוא לחפש ולבקש את הרוח-הקדש שבספרי רבנו ז"ל, וכן ללכת אל זה שבקי יותר בספרי רבנו ז"ל, וספרי הקדושים שגורים על פיו בעל-פה ממש, כי רבנו ז"ל נמצא בתוך ספרי הקדושים, וכמו שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) אשר פניו, שכלו ונשמתו נמצאים בתוך ספרו.

ולכן צריכים לקיים את מאמר התנא (אבות פרק ה') 'הפך בה והפך בה, דכולא בה. ובה תחזי, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה הימנה'; ולא כמו שנהוג היום, שכל מי שמדבר או כותב בלשונות של קבלה וכו', חושבים מי יודע מה הוא וכו', ובאמת הכל הבל ורעות רוח, כי עקר יסוד דעתו של רבנו ז"ל היא תמימות ופשיטות גמור, למצא את הקדוש-ברוך-הוא בכל מקום, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ב) שעקר היהדות הוא תמימות ופשיטות בלי שום חכמות כלל, ולהסתכל בכל דבר שעושה, שיהיה שם השם יתברך, אקנה שתבין דבר מתוך דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לא.

האם זה נכון שלפי רבנו יש אסור לאבא לנשק את ילדיו?

שאלה:

מאת ידידיה: האם זה נכון שלפי רבנו יש אסור שאבא ינשק את ילדיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ב שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל ידידיה, גרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן נ"ט) מסגל יותר לבנים, להיות רחוק מהם. לבלי להיות דבוק בהם לשעשע בהם בכל פעם. רק לבלי להסתכל עליהם; זאת אומרת רואים, שרב רבם של בני אדם משתעשעים עם הילדים וכו', ומפנקים אותם וכו', ועל ידי זה אין להם הזדמנות להתבגר, כי ילד שמפנקים אותו, הוא תמיד ישאר ילד מפנק, ולא יגדל ומכל שכן, שלא יהיה עצמאי.

ועל זה אמר רבנו ז"ל מסגל יותר לבנים, להיות רחוק מהם. לבלי להיות דבוק בהם לשעשע בהם בכל פעם, אבל לא אמר, שלא לנשק את ילדיו, אלא זו שיחה מאנשי שלומנו שאמרו "לא לנשק ולא להרביץ", וזה תלוי אחד בשני, כפי שמנשקים את הילד ומפנקים אותו וכו', ואחר כך הוא קופץ על הראש ומשתולל, אזי צריכים להרביץ לו, ולכן עדיף "לא לנשק ולא להרביץ", וזה פונת רבנו ז"ל.

וכמוכן, שהכל צריך להיות עם שכל, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז.) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ג') 'אין צריך לאדם לדאג על פרנסת בניו, כי כשהם גדלים גדלה פרנסתם עמם', ורואים אנשים משקיעים גזמאות של כסף בילדים שלהם, זה רוצה שהבן שלו יהיה רופא, וזה רוצה שהבן שלו יהיה עורך דין, וזה רוצה שהבן שלו יהיה מהנדס וכו', וכשהבן גדל, אחר כל ההשקעות, שהשקיעו בו ההורים, הוא בוחר מקצוע אחר לגמרי, נמצא שההורים השקיעו את הכסף ברוח, וזה מעשים בכל יום ויום, ולכן אם הולכים בדרך רבנו ז"ל, אזי נותנים הזדמנות לילדים לגדל ולהיות עצמאיים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לי הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לי ברכה והצלחה מן השמים...

לב.

אשתי הולכת בבית בגלוי שער, ולא מוכנה להשתנות.

שאלה:

מאת נסים: אני נשוי ברוך השם 3 שנים. אשתי נוהגת ללכת בצניעות מרבה בחוץ, ברוך השם, אבל בתוך הבית היא הולכת ללא כסוי ראש. הענין מפריע לי מאד, ואני משתדל לא להעיר לה, ולדבר עם השם על זה. כשהערתי בנושא, היא שמעה, אבל לא עשתה כלום. ראוי לציין, שאמא שלה (חמותי) מתנהגת בבית באותה צורה, ואשתי הולכת בדרך כה בבחינה של "לא תסור ממנו ימין ושמאל". כמה שאני מנסה

לחזק אותה בעבודת השם, היא עובדת כ"מְצוֹת אֲנָשִׁים
מְלֻמָּדָה". בְּנוֹסֶף רָאוּי לְצִיּוֹן, שְׁאֲנִי בַעַל תְּשׁוּבָה שֵׁשׁ שָׁנִים
וְחֻצִי, וְאֲשֵׁתִי בָּאָה מִבֵּית דְּתֵי שׁוֹמֵר מְסֻרֵת. אֲשִׁמַּח לַעֲצָה
וְחֻזֵק מֵהַצְּדִיק... בַּתּוֹדָה מְרֵאשׁ!

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים, כ"ב שְׁבֹט ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נְפִישׁ, נְרוֹ יֵאִיר.
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי נְשׁוֹאִין, הוּא אֶהְבֶּה. לְאֵהֵב אֶחָד
אֶת הַשְּׁנִי, וְלִהְבִּין אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְאֵז הַשְּׁכִינָה תִּהְיֶה בִּינֵיהֶם, כִּי כָךְ
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה יז.) 'אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ, שְׁכִינָה בִּינֵיהֶן',
וְאָמְרוּ (ירושלמי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה ח') 'אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי
אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה', וּבְמִקּוּם
שֶׁהַשְּׁכִינָה נִמְצָאת, שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שִׁיְהִי בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם
וְאֶהְבֶּה גְדוּלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֹט י:) זֶה
שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בַּתּוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בַּתּוֹךְ הַבַּיִת, וְכֹאשֶׁר יֵשׁ שְׁלוֹם בַּיִת אֲמַתִּי, וְכֵן אֶהְבֶּה וְהִכָּנָה אֲמַתִּית,
אֲזִי יְכוּלִים לְהִסְבִּיר אֶחָד לְשְׁנֵי אֶת רִגְשֵׁי לְבוֹ, וּיִקְבְּלוּ אֶחָד מֵהַשְּׁנֵי.
מֵה שְׁאִין כֵּן, כְּשֶׁרוֹצִים לְכַפּוֹת אֶת הַדַּעַת שְׁלוֹ עַל הַשְּׁנִי, זֶה לֹא יִלְךְ
בְּשׁוֹם פְּנִים וְאֶפֶן, זֶה טְעוּת חֲמוּרָה, שְׁזוּג צָעִיר לֹא מְבִין, לֹא יְכוּלִים
לְהִיּוֹת דִּיקֻטָּטוֹר בְּבַיִת, כִּי אֲלִימוֹת מְבִיאָה אֲלִימוֹת, הֵן אֲלִימוֹת
פִּיזִית, הֵן אֲלִימוֹת מְלוּלִית וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֲתָה צְרִיךְ לְבַנּוֹת אֶת הָאֶהְבָּה וְהַבְּטָחוֹן בִּינְךָ לְבִין אֲשֶׁתְּךָ,
כְּמוֹ שֶׁהַזְּהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד עַל דְּבַר זֶה, וְאָמַר (שִׁיחּוֹת הַר"ן, סִימָן רס"ד)

שְׁצַרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד מְאֹד אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וּלְרַחֵם עָלֶיהָ, כִּי הִיא סוֹבֵלַת הַרְבֵּה: צַעַר עֲבוּר, צַעַר לִידָה, צַעַר גְּדוּל וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּנֵן תִּכְרֶךְ וּמִיד כְּשִׁיבְנוּ בֵּינֵיכֶם אֶהְבֶּה וְהִבְנָה הַדְּדִית, אֲזִי תוּכַל לְהַסְבִּיר בְּדַרְכֵי נֵעִם לְאֲשֶׁתְּךָ, שְׁעַל פִּי הַזֶּהר (נִשְׂא קִכָּה:) זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר, וְקַלְלָה תָּבוֹא עַל הַבַּיִת, שְׁהֶאֱשָׂה מִסְתוּבְכַת בּוֹ בְּגִלּוּי שְׁעַר, וְכָל הָעֲנִוּוֹת בָּאָה, מִשׁוּם שְׁהֶאֱשָׂה הוֹלְכַת בַּבַּיִת בְּגִלּוּי שְׁעַר וְכוּ', וְאִם תִּסְבִּיר לָהּ יָפָה, בְּלִי שׁוּם וּכְחוּסִים, הִיא תִּבְיֵן אֶת זֶה, אֲבָל קִדְּם אֶתְּךָ צָרִיךְ לִבְנוֹת אֶת הָאֶהְבָּה וְהִבְנָה הַהַדְּדִית בֵּינֵיכֶם, וְאַחַר כֵּן אֶתְּךָ תוּכַל לְדַבֵּר אֶתְּךָ מִזֶּה, וְחִכְמִינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יִוְמָא מִז). 'שְׁבַעָה בָּנִים הָיוּ לָהּ לְקַמְחִית, וְכִלְיָן שְׁמָשׁוּ בְּכַהֲנָה גְּדוּלָה. אָמְרוּ לָהּ חִכְמִים מֶה עָשִׂית, שְׁזָכִית לְכָךְ, אָמְרָה לָהֶם: "מִיָּמִי לֹא רָאוּ קוֹרוֹת בֵּיתִי קִלְעֵי שְׁעָרַי", וְזוֹ לֹא חִמְרָה, שְׁהֶאֱשָׂה לֹא תִלְךְ בְּגִלּוּי שְׁעַר אֶפְלוּ בַּבַּיִתְּךָ, אֲלֹא דַת יְהוּדִית וְכוּ', וְאֲנִי בְּטוֹחַ אִם תִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֶהְבֶּה אֶמְתִּית, תוּכַל לְפַעַל אֲצַל אֲשֶׁתְּךָ דַּבֵּר זֶה, שְׁזֶה גַם לְטוֹבְכֶתָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

לג.

מְדוּעַ לֹא מַעֲלִים אֶת עֲצֻמוֹת רַבְּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יִדִּידֵיהֶם: מְדוּעַ לֹא מִשְׁתַּדְּלִים לְהַעֲלוֹת אֶת עֲצֻמוֹתָיו שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? הֲאִם גַּם כְּשִׁיבּוֹא הַמְּשִׁיחַ נֹסַע לְאוּמוֹן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ב שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ידידיה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל רצה להטמן באומן דיקא, מפני שהיה שם קדוש השם נורא ונפלא מאד, והוא רצה להיות בין הקדושים, וגלה את דעתו, שהוא רוצה להטמן רק שם, ואת זה אמר עוד שמונה שנים לפני ההסתלקות שלו, בשעה שנסע מהעיר זלאטיפולי אל העיר ברסלב, ועבר דרך העיר אומן ושבת שם, ואז הראה על המקום הזה (היכן שהציון שלו) ואמר שכאן טוב להקבר, ואחר כך עבר עליו מה שעבר באותן שמונה השנים שגר בעיר ברסלב, שהגיע לכל המדרגות, שילוד אשה יכול להגיע בזה העולם. אחר כך, כשפרצה שרפה בביתו בעיר ברסלב, ובאו השליחים מהעיר אומן לבקש, שיבוא לגור שם, נתאדמו פניו מאד (כי זאת היתה הקריאה להסתלקותו), כידוע הספור הזה באריכות ב"חיי מוהר"ן" וב"ימי מוהרנ"ת" וב"פעלת הצדיק".

הרי שלך לפניך, שרבנו ז"ל רצה להשאיר רק באומן, [מוכא ב"ימי מוהרנ"ת" בזו הלשון "ונקבר בשלום, יום רביעי, ג' דחל המועד סכות, י"ח בתשרי, באומן, העיר אשר בה בחר בחיים חיותו להקבר שם, כאשר נשמע מפיו הקדוש פעמים אין מספר, שאמר לפני כמה אנשים, שקהלת אומן הוטבה בעיניו להקבר שם, מחמת שהיו שם הרבה קדושים וכו', ובעקר משום כך בא לאומן חצי שנה קדם ההסתלקותו, והשם יתברך עזרו, ורצון יראיו יעשה, ויבוא בשלום, וינוח בשלום על משכבותיו, כי שם המקום המוכן לו מששת ימי בראשית, לעסק משם בתקון העולם לדורות, לכל מי שיבוא אליו לשם, ויאמר העשרה מזמורי תהלים, הידועים אצלו, כאשר הבטיח

בחיים חיותו, אשרי הזוכה לזה"ל, אחרי דבורים כאלו מי יהיין לנגע ברבנו ז"ל? ומי יעבר על צויו, שצוה בפרוש שרוצה להיות באומן.

מובא ברמב"ם (פרק י"ב מהלכות מלכים, הלכה א') אל יעלה על הלב, שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם, או יהיה שום חדוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג וכו', (שם, הלכה ב') וכל אלו הדברים וכיוצא בהם, לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים שתומין הן אצל הנביאים, גם החכמים אין להם קבלה בדברים האלו, אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלקת בדברים האלו, ועל כל פנים אין סדור היות דברים אלו, ולא דקדוקיהן עקר בדת, ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך במדרשות, האמורים בענינים אלו, וכיוצא בהם, ולא ישימם עקר, שאין מביאין לא לידי יראה, ולא לידי אהבה. וכן לא יחשב הקצין, כי אמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי הקצים, אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר וכו', עין שם. ולכן למה לנו לדבר מדברים, שהרמב"ם אומר בפרוש, שלא לדבר מהם וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לד.

**אִם הַכֵּל מִשְׁגַּח בְּהִשְׁגָּחַ פְּרֻטִית,
כִּיצַד יִכּוֹל אָדָם לְהִזִּיק לְחֵבְרוֹ?**

שאלה:

מאת מעוז: שְׁלוֹם לְמוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ מוֹהֲרָא"ש. חֲכָמֵינוּ ז"ל אומרים שֶׁהַכֵּל מִשְׁגַּח בְּהִשְׁגָּחַ פְּרֻטִית, וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחֵבְרוֹ. לְעַמַּת זֹאת, רַבְּנוּ כּוֹתֵב שֶׁכֹּאֲשֶׁר אָדָם גּוֹזֵל מִחֵבְרוֹ, הַדְּבָר יִכּוֹל לְגַרֵם נֹזֵק לְמִשְׁפַּחַת הַחֵבֵר. אֲנִי לֹא מֵבִין כִּיצַד אָדָם יִכּוֹל לְגַרֵם נֹזֵק לְחֵבְרוֹ? הֲרִי הַכֵּל מִשְׁגַּח מְלַמְעֵלָה! אֲשַׁמַּח לְקַבֵּל תְּשׁוּבַת הָרַב, וְתוֹדָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ג שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְעוֹז, נָרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יומא לח.) בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ, וּבְמִקוּמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, וּמִשְׁלֵךְ יִתְּנוּ לָךְ. אִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוּכָן לְחֵבְרוֹ, וְאִין מְלָכּוֹת נוֹגַעַת בְּחֵבְרָתָהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא, נִמְצָא שְׁאַחַד לֹא יִכּוֹל לְהִזִּיק אוֹ לְקַחַת מִהַשְּׁנִי, וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ט) עַל אֲסוּר גְּזֵלָה, שֶׁיִּכּוֹל לְפַגֵּעַ בְּאִשָּׁה וּבִילְדִים, וְאֶפְלוּ שֶׁרַק חָמַד אֶת הַכֶּסֶף שֶׁל הַזּוּלָת – זֶה יִכּוֹל לְפַגֵּעַ בְּאִשְׁתּוֹ וּבִילְדֵיו, וְאִיךָ זֶה מְסַתְּדֵר יַחַד עִם דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׁאַחַד לֹא יִכּוֹל לְנַגֵּעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחֵבְרוֹ וְכוּ'?

אָבֵל בְּאַמַּת אִין זֹ סְתִירָה כָּלֵל, כִּי זֶה נִכְלָל בְּעֵינֵי הַיְדִיעָה

והבחירה, כפי שמוכח בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"א) שאי אפשר להבין מה זו ידיעה ומה זו בחירה, וכן הוא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ז) אשר באמת אין אנו יכולים להבין מה הוא טבע, ומה היא השגחה, כי באמת גם הטבע הוא השגחתו יתברך, וזה אי אפשר לאדם להבין שני דברים כאחד, דהיינו הטבע שהוא באמת השגחתו הפרטית, ולכן מצד השגחה פרטית, שהיא הידיעה, שאדם צריך לדעת, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אזי אין אדם נוגע במוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפלו כמלא נימא, אבל מצד הבחירה אדם יכול לקחת מהזולת וכו', לגנב ולגזל אותו וכו', וכן שתזיק החמדה שחומד את הפסח של הזולת וכו', גם לאשתו ולילדיו.

ודבר זה הוא נפלאות תמים דעים, איך שני הפכים הם בנושא אחד, וזה שיך בכל דבר, כי הנה הכל משגח ממנו יתברך, והנה אדם הולך ומתאבד וכו', הרי היתה לו בחירה כן להתאבד או לא להתאבד וכו', אלא ההשגחה מלבשת בטבע, והידיעה היא בתוך הבחירה, שדבר זה אי אפשר להבינו בשכל אנושי, ולכן דברי רבנו ז"ל לא סותרים עצמם עם דברי חכמינו הקדושים.

אקוה שתבין, כי זה עמק עמק מי ימצאנו, דרכי השגחתו הפרטי-פרטית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לה.

מה ההתיר לחסידים למחא כפיים בשבת?

שאלה:

מאת אברהם: שלום מוהרא"ש הקדוש. רציתי לשאל לגבי דין מחיאת כפיים בשבת. ראיתי בטיש בשבת קדש אצל מוהרא"ש, שגם הספרדים מוחאים כפיים בשבת בלי שנוי, ורציתי לדעת האם זו ההנהגה הנכונה ומהיכן ההתיר? יש הרבה ששואלים אותי, ואין לי תשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הענין של מחיאת כף אל כף, שהזהירנו רבנו ז"ל על זה, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן מ"ד) שעל ידי שמכים כף אל כף בשעת התפלה, ממשיכים השגחה פרטית, ואוירא דארץ ישראל במקום הזה, אין הכוונה שיכה כף אל כף ויוציא קול, שדבר זה אסור בשבת, אלא מחיאת כף אל כף שרבנו ז"ל מדבר, זה פשוטו כמשמעו, שמכים כף אל כף, ולא יוצא קול, וכך ראיתי אצל אנשי שלומנו מהדור הקודם, שבעת שהכו כף אל כף בעת התפלה, היה זה בנעימות, שפך יד אחת נגעה בשניה, אבל לא בהשמעת קול, כמו שנוהגים אלו הצועקים וצורחים בתפלה, אלא רק כף יד אחת נוגעת בעדינות בשניה וכו', ודבר זה מתר אפלו למאן דאוסרים השמעת קול, וזה פשוט.

ועין בשו"ת "מנחת אלעזר" (חלק א' ארח חיים סימן כ"ט) שמבאר

את ההתר שחסידים ואנשי מעשה רוקדים ומכים כף אף כף בשבת, שהוא דבר מצוה ומתיר, עין שם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לו.

מהי "מגלת הסתרים" של רבי נחמן, ומה כתוב בה?

שאלה:

מאת שמעון: כמדומי שראיתי בספר "אשר בנחל", שמוהרא"ש מזכיר את ענין מגלת הסתרים של רבי נחמן, וכן כתוב שם, שפעם כבודו קרא במגלה הזו. אני יודע, שאסור לגלות מה שכתוב שם, ולכן היא נכתבה בשיטה מיוחדת, שלא כל אחד מבין. אבל אולי כבודו יוכל לגלות לנו מעט ממה שכתוב שם, שנוגע אלינו, ובכלל אף השתלשל שהמגלה הגיעה לכבודו. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמעון, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הענין של מגלת הסתרים הוא שרבונו ז"ל גלה למוהרנ"ת ז"ל ולרבי נפתלי ז"ל כל מה שיקרה עד ביאת המשיח וכו', ואיך יבוא

הַמְּשִׁיחַ וְכוּ', וּמֵה יְהִיֶה אַחֵר כֶּף וְכוּ', וְאִז עָמְדוּ עַל הַעֲגָלָה עוֹד כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְכֵן חָתַן רַבְּנוּ ז"ל יָשַׁב עַל יַד רַבְּנוּ ז"ל, וּכְשֶׁמוֹהֲרֵנ"ת ז"ל רָצָה אַחֵר כֶּף לַחֲזוֹר עַל דְּבַר אֶחָד, וְשָׂאֵל אֶת חֲתָנוּ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן אֶת אֱלוֹ, שֶׁהָיוּ בָּעֵת הַהִיא שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל אֶת מְגַלַּת הַסֵּתֵרִים, אִוְלָם אֵף אֶחָד לֹא יָדַע בְּמֵה מְדַבֵּר, וְאִז הִבִּין מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל שֶׁאֵף אֶחָד לֹא שָׁמַע, רַק הוּא וְחִבְרוֹ רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל, (וְזֶה פֶּלֶא, כֹּלָם עוֹמְדִים סְבִיב רַבְּנוּ ז"ל וְחֲתָנוּ יוֹשֵׁב עַל יָדוֹ, וְרַבְּנוּ ז"ל מְדַבֵּר, וְאֵף אֶחָד לֹא שׁוֹמַע, רַק שְׁנֵיהֶם), וְאִז הִחְלִיט מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל לְרַשֵּׁם אֶת זֶה רַק בְּרֵאשֵׁי-תְבוּת, וְזֶה הָיָה בִּיְדֵי רַבִּי אֶלְתֵר מִטְּעַפְלִיק ז"ל, (שֶׁחִבֵּר אֶת סֵפֶר "הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ"), שֶׁהוּא הַעֲתִיקָה מִכְּתַב הַיָּד, וְהָיוּ זֶה נִמְצָא בִּיְדֵי כָּל אֶחָד, אֲבָל אֵף אֶחָד לֹא מִבִּין בְּזֶה כְּלוּם, כִּי הִכַּל נִכְתַּב רַק בְּרֵאשֵׁי תְבוּת, וְאִין בְּיַד מִי לְפַעֲנַח אֶת רֵאשֵׁי תְבוּת, [וְנִכְבֵּר נִסּוּ כַּמָּה וְכַמָּה לְפַעֲנַח אֶת רֵאשֵׁי תְבוּת, אֲבָל זֶה הִכַּל דְּמִיּוֹן וְכוּ'].

פַּעַם דְּחִקּוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶת רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל, שֶׁיִּגִּיד מַשֶּׁהוּ מִמְּגַלַּת הַסֵּתֵרִים, שֶׁגָּלָה לָהֶם רַבְּנוּ ז"ל, מֵה שִׁיקְרָה קִדְּם הַגְּאֻלָּה וּבָעֵת הַגְּאֻלָּה וְאַחֵר הַגְּאֻלָּה וְכוּ' וְכוּ', עָנָה וְאָמַר, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְגַלּוֹת כְּלוּם, כִּי הִזְהַרְתִּי מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲבָל זֹאת אֲנִי יָכוֹל לְהַגִּיד, כִּי אִם הָעוֹלָם יִקְבְּלוּ אֶת סֵפֶרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַ"לְקוּטֵי מוֹהֲרֵנ"ת הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֲזִי יָכוּלִים כִּבֵּר לְהַכִּין אֶת עֲצָמָנוּ לְקִרְאָת בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

וְהִנֵּה, תְּהִלָּה לְאֵל, דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל מִתְּפַשֵּׁט מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְעַם יִשְׂרָאֵל לּוֹקְחִים בְּשִׂמְחָה אֶת סֵפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲזִי זֶה סִימָן שֶׁקְרוּבָה גְּאֻלְתָּנוּ לְבוֹא, כִּי עוֹד לֹא הָיָה דוֹר, שֶׁכָּל כֶּף נִתְּפַשֵּׁט בּוֹ דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל, כְּמוֹ בְּדוֹר שְׁלֵנוּ, יִרְאוּ עֵינֵינוּ, וְיִשְׂמַח לְבָנוּ, וְתִגַּל נַפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לז.

מה דעתו של הצדיק לגבי נשים, שמוסרות שעורי תורה?

שאלה:

מאת מיטל: היום ישנה תופעה נפוצה, שנשים מוסרות שעורים, ומנהיגות מבחינה רוחנית. ברצוני לדעת, האם יש מקום למציאות הזאת? כי מצד אחד באמת נתן לראות שבהסטוריה היהודית היו נשים משפיעות, כגון האמהות הקדושות, אסתר המלכה, דבורה הנביאה וכד'. אך מצד שני כתוב בספר המדות "אל תשאל עצה, אלא מאיש ולא מאשה", מה גם שרואים כל מיני הנהגות משנות והתייחסות קיצונית ברוחניות אצל נשים. אז מהו האזון הנכון? שמעתי שישנה דעה שאומרת, שלא לטל עצה מאשה, שאין לה בעל. האם הדברים נכונים? אשמח אם הצדיק יענה על כך. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל מיטל, תהיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשה יכולה למסר שעורים לנשים, ואין בזה שום אסור, וידוע שרב השעורים הם לא נתינת עצות, שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות

עצה, סימן י') 'אל תשאל עצה, אלא מאיש ולא מאשה'; אלא אשה מחזקת נשים, שזה דבר גדול מאד מאד, ולכן מצוה גדולה לאשה, שיש לה יכלת לחזק נשים אחרות, שתדרש להן בהלכה, באגדה ובהשקפה וכו' וכו', ודבר זה מצוה גדולה מאד, אבל אין לאשה לתת דרשה לגברים, בשום פנים ואופן, משום פריצות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשפילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

לח.

האם צריך ללמוד תורת הנסתר?

שאלה:

מאת לירן: אני חוזר בתשובה כבר חמש שנים, ובזמן האחרון התקרבותי לברסלב ולחסידות בכלל. שמתי לב, שבנגוד לשיטה הליטאית, מדבר הרבה בחסידות על תורת הנסתר, ואני יודע עוד מאז שהייתי ילד, שהיו אומרים, שלמוד תורת הנסתר מיעד רק למי שמלא את פרסו בש"ס ופוסקים. לכן אני מענין לדעת, מהו צורך השעה, והאם ללמוד תורת הנסתר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל לִירֵן, נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אתה צריך לדעת, שהחסידות לקחה את כל תורת הנסתר והלבישה את זה בצורה כזו, שזה קל מאוד ללמד, כי הם מדברים מגלוי אלקות, שזה חזוק האמונה, וזה שונה לכלם, בין לחסידים ובין לליטאים, ומכל שכן דברי רבנו ז"ל, שהלביש את כל סודות התורה בשפה כל כך פשוטה, ששייכת לכלם בלי יוצא מן הכלל, וכל אחד יכול למצא את עצמו בדבריו הקדושים, ועל זה לא צריכים לחשוש כלל, ואדרבה דיקא על ידי התמדה בספרי רבנו ז"ל, הוא דיקא ממלא את כרסו בש"ס ופוסקים, כי רבנו ז"ל מעורר מאד מאד על למוד משניות וגמרא ושלחן ערוך וכו' וכו', ונתן לנו את סדר דרך הלמוד הנפלא מאד, כמובא בדבריו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ע"ו) עצה ודרך איך להיות ולטיל בכל חלקי התורה הקדושה, ואפלו מי שיש לו הבנה קשה וכו', גם לו נותן רבנו ז"ל עצה, איך להגיע להבנה עמקה, עין שם. ולכן אין לה מה לפחד מללמד את ספריו של רבנו ז"ל, שרק מחזק ומאמץ, מעודד ומשמח את האדם, להכיר את הבורא יתברך שמו, ופותח את פיו שידבר אליו יתברך, ויתמיד בתורה הקדושה בהתמדה ובשקידה עצומה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלת, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

לט.

האם מתר ללקת לרבנים שמשתמשים בקבלה מעשית?

שאלה:

מאת דניאל: שמעתי על רבנים מסיימים, שאומרים עליהם, שהם משתמשים בקבלה מעשית לפעל ישועות למי שבא אליהם. האם מתר ללקת אליהם? והאם מתר בכלל להשתמש בקבלה מעשית כדי לעשות נסים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דניאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

על פי דברי האריז"ל אסור להשתמש בקבלה מעשית, וזה מסכן מאד, כי אין לנו היום אפר פרה, ועיין בדברי רבי חיים ויטאל ז"ל (ספר שערי קדשה, חלק ג', שער ו') סוד ענין קבלה מעשית, שאסור להשתמש בה, כי בהכרח יתדבק גם ברע המתדבק בטוב, וחושב לטהר את נפשו, ומטנפה בסבת הרע ההוא, וגם אפלו שישגי, הוא אמת בתערובת שקר, ובפרט כי אין אפר פרה מצוי, וטמאת הקלפות מתדבקות באדם, המתקרב להשיג על ידי קבלה מעשית, ולכן שומר נפשו ירחק מהם, כי מלבד שמטמא את נפשו, גם יענש בגיהנם, ואף גם בעולם הזה, קבלה בידינו, כי יעני או הוא או זרעו, או יחלה בחלאים הוא או זרעו, או ישתמד הוא או זרעו, וקח ראיה מרבי יוסף דילא רינה, ורבי שלמה מולכו, שהשתמשו בקבלה מעשית, ונאבדו מן העולם, וכל זה לסבה הנזכרת, כי אין טוב בלתי רע, ולא עוד אלא שמכריחים אותן בעל כרחן על ידי השבעות, ואז מפתים אותן ומטין

אותן לדרכים לא טובים, עד שמאבדים נפשם, וגדולה מזו, כי כל דרכי ההשבעות האלו העלימום הראשונים, ואין אנו בקיאים היטב בדרכיהן, וראוי להתרחק מהם בתכלית; עין שם. הרי שלך לפניך שאסור להשתמש בהם.

ומה שיש היום, שאומרים עליהם, שהם משתמשים בקבלה מעשית, הכל שקר וכזב, כי היום מטעים את העולם כל מיני מפרסמים של שקר, ועובדים על בני אדם, ומסכנים אנשים, שהם נמצאים בצרה וכו', וטובעים בים של צרות, ומשתדלים להאחז אפלו באיזה קש שצף על המים וכו', אשר בודאי הקש הזה לא יציל אותם, כך אלו המפרסמים של שקר לא יכולים לעזר בשום דבר, וזה דמיון גדול שמטעים את הבריות, ומוציאים מהם כספים רבים וכו', והכל הבל הבלים, שאין בהם ממש.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מ.

מה דעת הצדיק לגבי הגלויים של האוטיסטים?

שאלה:

מאת איריס: יש בביתי ספר שיצא לאחרונה, ובו מציגים שאלות שילדים אוטיסטים נשאלו, וכתוב שם, שהילדים ענו תשובות מעולם האמת על ידי הקלדה על מחשב. רציתי לשאל, האם זה אמת, שהם יכולים לתקשר עם עולמות

עליונים? והאם זה נכון שהאוטיסטים הגיעו לעולם הזה
במצב כזה בגלל חטאים בגלגול הקודם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל איריס, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין שפרסמו בשנים האחרונות, שיש ילדים אוטיסטים וכו',
שהם מגלים נסתרות וכו', והם יכולים לתקשר עם העולמות העליונים
וכו', זה הכל דמיון אחד גדול, ועובדים על בני אדם, וסתם מבלבלים
את דעת בני האדם, ומפחידים אותם בפחדים של הבל הבלים וכו'.
וכו', לנו יש את השלחן-ערוך, ויהודי נקרא רק מי שמתנהג על פי
ההלכה, וכל אלו השטיות שנתפרסמו לאחרונה, נכנסים בעניני עונן
ומנחש, שמוכא בטור ושלחן-ערוך (יורה דעה, סימן קע"ח וקע"ט) שהוא
מעשה הגויים, עין שם, ולכן שומר נפשו ירחק מזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מא.

מהי ההנהגה בברסלב לגבי שתיה לפני התפלה?

שאלה:

מאת עודד: רציתי לשאל את כבוד הרב שליט"א, מהי בדיוק

ההנהגה בברסלב לגבי שתיה, שהרי רבנו צוה אותנו לא לשותות לפני התפלה. אם אני נוהג לקום ללמד תורה בלילה לפני עלות השחר, האם גם אז אסור לשותות? אשמח אם הרב יפרט את כל החלוקים בענין.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל עודד, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן רע"ז) שמעולם לא שתה אפלו מים קדם התפלה, והקפיד מאד על אלו השותין קאווע (קפה) וכיוצא בזה קדם התפלה, וכן מובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, השפמת הבקר, הלכה ג', אות ה'), ועל כן אסור לאכל קדם התפלה. ובזהר (ויקהל רטו): ובכתבים מחמיר מאד מאד. שאפלו כשקם בחצי הלילה, אסור לאכל ולשתות עד אחר התפלה, וכל האוכל ושותה אז, נחשב כעונן ומנחש, רחמנא ליצלן, עין שם.

לא כאשר רבו עתה המתפרצים בעם לשתות קדם התפלה, עד שנעשה אצלם כהתר, ותולין עצמן באילן גדול, מה שמצאו קצת צדיקים, שהיו חולים גדולים, ושתו קדם התפלה, כי היו מכרחים לזה. והם מתדמים אליהם כקוף בפני אדם, ומעקמין את עצמן אחריהם, וממלאים כרסם בשתיית קאווע קדם התפלה, עד שנמצא גם קצת, שאוכלין גם כן קדם התפלה, אוי להם, אוי לנפשם, כי הוא אסור חמור מאד, כמבאר בדברי חכמינו הקדושים (ברכות י) ובפרט בזהר הקדוש ובכתבים. ואין לנו לדמות את עצמנו לצדיקים גדולים, אשר רוח אחרת אתם, ובפרט שהיו חולים גדולים.

וגם כי רב הצדיקים לא נהגו כך, ורבנו הקדוש ז"ל ספר,

שְׁמַעוּלָם לֹא שָׁתָה אֶפְלוּ מִיָּם קִדְּם הַתְּפִלָּה, אָף עַל פִּי שְׁמַדִּין הַשְּׁלַחַן
 עָרוּךְ מִתָּר לְשִׁתּוֹת מַיִם. אָף עַל פִּי כֵן, הוּא לֹא שָׁתָה אֶפְלוּ מִיָּם קִדְּם
 הַתְּפִלָּה, עֵינֵי שָׁם. וְכֵן הוּא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (עַץ חַיִּים, שַׁעַר מ"ט, פָּרָק ד')
 אֲסוּר לֶאֱכֹל קִדְּם הַתְּפִלָּה, וְהָאוֹכֵל כְּאֵלוּ מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ כְּנֹזֵכֵר בַּזְהָר
 (וַיִּקְהַל רַטוּ:).

וְכַף נוֹהֲגִים חֲסִידֵי בְּרַסְלָב עַד הַיּוֹם [אִם לֹא אָדָם שְׁחוּלָה, וְאִי
 אֶפְשָׁר לוֹ בְּלִי שְׁתִּית קֶפֶה קִדְּם].

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי, שְׂאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָף תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לִּי הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לִּי בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

מב.

יֵשׁ לִי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים, וְאֲנִי רוֹצֵה כָּבֵד לְהַתְּחַתֵּן.

שְׂאֵלָה:

מֵאת דָּוִד: לְכַבּוֹד הָרַב הַצָּדִיק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי מֵאֵד
 מִתְחַזֵּק מֵהַסְּפָרִים וְהַקּוֹנְטְרָסִים שֶׁל הָרַב. אֲנִי בַּחֲזוֹר בִּישִׁיבָה,
 וְאֲנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת טוֹב, כְּאֲשֶׁר רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ,
 שְׂאֲנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת טוֹב, אָבֵל יֵשׁ לִי כָּל כֶּף הַרְבֵּה נִסְיוֹנוֹת
 מֵהַסְּמ"ך מ"ם, וְאִין מִי שְׁיָבִין אֶת הַצַּעַר שְׁלִי, רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה
 שְׁלִי מְדַבֵּר רַק מְדַבְּרִים שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ לֹא מִבִּין. וְאֲנִי רוֹצֵה רַק
 לְהַתְּחַתֵּן, וְלִהְיוֹת יְהוּדֵי כָּשֵׁר! בְּבִקְשָׁה מְכַבּוֹד הָרַב לְהִשְׁיֵב לִי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אף לך דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שכל בחור יש לו את הנסיונות הקשים והמרים שלו, כמו שכתוב (איכה א', ט"ו) "קרא עלי מועד לשבר בחורי", אצל הסמ"ך מ"ם זה מועד וחסג לשבר בחורים, וזה אשר קרא עלי מועד לשבר בחורי ראשי תבות ע'מ'ל'ק' ב'ל'ע'ם', שהם טמאו את נשמות ישראל בנאוף.

ולכן צריך כל בחור להתחזק ביותר ושאת וכייתר עז בספרי רבנו ז"ל, ולהחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר, אדרבה צריכים לעשות כל מה שביכולתם, כדי להתחזק מעמד, ולבקש הרבה ממנו יתברך שייזכו להתחזק, כי אצל רבנו ז"ל היה הדבר הראשון, שפחור רוק צריך להתחזק, ושלא יהיה בררן, אלא יתחזק לשם שמים.

ולכן אל תתבלבל משום בריה שבעולם, אתה צריך להרגיל את עצמך ללכת למקום פנוי, שאין שם בני אדם, ולפרש את כל שיחתך אליו יתברך, ולהתחנן ולבקש ממנו יתברך, שתזכה למצא את בת זוגך, ושתבנה בית נאמן בישראל, על פי דעת רבנו ז"ל, ושתהיה תמיד שמח, ושתעסק בעבודת השם יתברך - תורה ותפלה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מג.

מיהו "הצדיק שבדור"?

שאלה:

מאת ידידיה: לכבוד מוהרא"ש שליט"א. בדברי רבנו מזכר פעמים רבות, שצריך להתקרב לצדיק ולרב שבדור, ושזה העקר וכו', האם צריך דוקא מישהו שחי בדורנו, או שרבנו עצמו נחשב "הצדיק שבדור"? כמו "יחידי הדורות", שמאירים לכמה דורות, ורבנו כבר אמר "ממני עד משיח לא יהיה חדש" וכו'. ואם כן, איך מקיימים אצל רבנו את הענין של "לראות את פני הצדיק, ולשמע תורה מפיו" וכו', שרבנו מאד הרחיב בחשיבות הענין (ואפלו שפניו ודעתו נמצאים בספריו, מכל מקום רבנו כותב בפרוש בתורה י', שלא מספיק לקרא בספרים). תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ידידיה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שהצדיק שבדור הזה הוא רבנו ז"ל, ובפרוש אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) שפניו, שכלו ונשמתו נמצאים בתוך הספר שלו.

ומה שמדבר לראות פני הצדיק וכו', ולשמע תורה מפיו וכו', מסביר הרב הקדוש מטשערין ז"ל בספרו (פרפראות לחקמה על התורה, ד') שהיום זה סובב על התלמידים של הצדיק, וכן היה הוא נוהג בכל

ראש השנה לילך להסתכל על פני אנשי שלומנו וכו'. ומוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנ"ג) כשאדם יש לו אנפין נהירין, פני הצדיק נראים בפניו, עין שם.

ודע לך, שכל אחד מאנשי שלומנו, שהכניס בעצמו יותר את ספרי רבנו ז"ל, והוא בקי בהם בעל פה ישר והפוך וכו', ושגור על פיו דבריו ז"ל וכו', המסתכל על פניו, הוי כאלו מסתכל על פני רבנו ז"ל ממש, כי כל מי שהכניס בדעתו יותר את דעת רבנו ז"ל בדעתו, כמו כן פניו מאירים באור רבנו ז"ל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מד.

**אני נמצא בקשיים כלכליים ועומד להתגרש.
האם לעשות זאת?**

שאלה:

מאת אלתר: אני עומד בפני גרושין מאשתי, נמצא בקשיים כלכליים ובמצב רוח ירוד. אשמח לדעת תשובה, האם להתגרש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אלתר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְנוּ ז"ל הַקפיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַתְגַּרֵּשׁ, וְאָמַר (לקויטי מוהר"ן, חלק ב', סימן צ') אִם הִיא אִשָּׁה רָעָה תִּזְהַר לְבַל תִּבְגַּד בָּהּ, רַק תִּקְבַּל בְּאֵהָבָה, וְעַל יְדֵי זֶה אֵינָךְ רוֹאֶה פְּנֵי גֵיְהוּנוֹם וְכוּ', וְיִדוּעַ מֵה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (גיטין ז'): 'כָּל הַמְגַרֵּשׁ אֶשְׁתּוֹ רֹאשׁוֹנָה, אֶפְלוּ מִזִּבְחַת מוֹרִיד עָלָיו דְּמָעוֹת'.

ולכן חס ושלום, שאל תתגרש מפני קשיים כלכליים וכו' וכו'.

יש קונטרס נפלא בשם "למה להתגרש", וראוי לך לחזור הרבה על הקונטרס הזה, ואז תראה מה היא השטות הזאת להתגרש וכו', ובפרט מפני קשיים כלכליים וכו', ואין זה אלא דמיון גדול שהסמ"ך מ"ם מסית אותך להתגרש וכו', וזכור תזכר, שאחר כך תתחרט, ותהיה מהצועקים ואינם נענים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מה.

האם יש מקור לסגלה, שהגבר טובל במקוה ביום הלידה של אשתו?

שאלה:

מאת אליהו: כבוד הרב, שלום רב! אשתי בהריון, נכנסת לחדש התשיעי, ושמעתי, שיש סגלה ללידה קלה, שהגבר טובל במקוה ביום הלידה, ורציתי לדעת, האם זה נכון, והאם יש מקור לכך. שמעתי גם שיש סגלה ללידה קלה לאשה בחדש התשיעי לטבל במקוה, ורציתי לדעת, האם הסגלות הללו באמת מועילות, ומה המקורות שלהן? אשמח מאד אם תענו לי על שאלתי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

יש בין החסידים מנהג כזה, ואף שאין על זה שום מקור, עם כל זאת שמעתי דבר זה, ואין ללעג ולהתלוצץ מזה, יאחז כל אחד בדרכו, כפי שקבל מאבותיו ורבותיו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מו.

האם זה בסדר, שאני מתפלל בסדור עם "כּוֹנוֹת"?

שאלה:

מאת אליהו: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א שלום רב. קבלתי לא מזמן סדור "עבודת הקדש" עם כּוֹנוֹת פְּשוּטוֹת בְּדֶרֶךְ הַסוּד, וְהִתְחַלְתִּי לְהִתְפַּלֵּל בו, וְרָאִיתִי שְׁגָם אֶחָד מֵהַרְבֵּנִים בְּבֵית הַכִּנְסֵת, שָׁבוּ אֵנִי מִתְפַּלֵּל, מִתְפַּלֵּל גַּם כֵּן בְּאוֹתוֹ סְדוֹר. אָבֵל לִפְנֵי כַּמָּה יָמִים נִתְקַלְתִּי בְּתוֹרָה ק"כ בְּלִקוּטֵי מוהר"ן, חֵלֶק ב', שֶׁשָּׁם רִבְנוֹ אָמַר לְאֶחָד מִמְקוֹרְבָיו, שְׁלֵמֵד אֶת כְּתָבֵי הָאֵר"ז"ל, שֶׁלֹּא לְהִתְפַּלֵּל עִם כּוֹנוֹת, אֲלֵא רַק יְכוֹן אֶת פְּרוּשׁ הַמְּלִים כְּפִשּׁוּטָן. וְרִצִּיתִי לְדַעַת, הָאֵם אֵנִי עוֹשֶׂה נְכוֹן, שֶׁאֵנִי מִתְפַּלֵּל מֵאוֹתוֹ סְדוֹר, שֶׁחוּץ מִפְּרוּשׁ הַמְּלִים, יֵשׁ בוֹ עוֹד כַּמָּה כּוֹנוֹת וּמְלוּאִיִּם. אוֹדָה לָכֶם מְאֹד אִם תַּעֲנוּ עַל שְׁאֵלָתִי.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ג שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ שֶׁרִבְנוֹ ז"ל (לִקְוֹטֵי מוהר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ק"כ) הִזְהִיר אֶת תְּלַמִּידָיו, אֲפֹלוֹ אֶת אֵלֶּה שֶׁהוּא צָוָה אוֹתָם לְלַמֵּד קִבְּלָה, שֶׁבְּעֵת הַתְּפִלָּה יְכוֹנְנוּ רַק אֶת פְּרוּשׁ הַמְּלִים, לְקַשֵּׁר אֶת הַמַּח מִחֻשְׁבָּה אֶל הַדְּבוּר, מֵה שְׁמֵדְבָר.

הַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע אָמַר, אַחַר כָּל הַשְּׁגוּתָיו הַנּוֹרְאוֹת,

שזכה להשיג בהשגת אלקות, כשכא לתפלה, הוא זורק את הכל, והוא מתפלל בתוך הסדור כמו ילד קטן (כאומר בלי שום שכל והשכלות כלל, רק בתמימות ופשיטות לדבק את עצמו בתבות התפלה, ולכונן פרוש המלים).

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מז.

מהי פנימיות התורה?

שאלה:

מאת שמואל: אני לומד בישיבה ליטאית, בזמן האחרון אני שומע כל מיני משגים, שאני לא מכיר כל כך כמו קבלה, פנימיות התורה, ספירות. ורציתי לבקש, אולי תוכלו להסביר בקצרה, מה כל זה אומר, כי כל אחד שאני שואל אותו על זה, או שמדבר אתי מאד גבוה, ואני לא מבין, או שהוא מעביר נושא. אודה לרב מאד אם תוכלו לענות לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמואל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא גדול בעיני, שבישיבה ליטאית מדברים בלשונות של קבלה וכו', בישיבה ליטאית לומדים הרבה גמרא, רש"י ותוספות עם מפרשים.

לדעתי אל תבלבל את עצמך מכל אלו הלשונות וכו', אדם צריך להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולהחדיר בעצמו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וילמד תורה לשמה - לשם אל עולם.

ידוע מה שאמר הגאון הגדול הרב שך זצ"ל, כשרבי עקיבא איגר זי"ע למד גמרא היה לומד כך "ביצה שנולדה ביום טוב" בית שמאי אומרים, זה היה רצון הבורא יתברך 'תאכל', ובית הלל אומרים, שזה היה רצון הבורא יתברך, ש'לא תאכל', וסיים הרב שך זצ"ל, כך נעשים רבי עקיבא איגר, שדעתו הוא כדעת ראשון, מפני שלמד גמרא בדבקות הבורא יתברך שמו.

ולכן כלך מכל הלשונות שמשתמשים לאחרונה וכו', אלא תלמד גמרא בדבקות הבורא יתברך שמו, וכך מספרים גם על החת"ם סופר זי"ע, בשעה שלמד גמרא והזכיר את שם התנא, חזר על שמו כמה וכמה פעמים, עד שהיה נדמה, שהתנא או האמורא יושב כנגדו ושונה עמו, וזה נקרא למוד תורה לשמה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

מח.

לְמָה בַּ"הֵיכָל הַקֹּדֶשׁ" נֹתְנִים שֵׁם לִילָדִים עַל שְׁמוֹ שֶׁל מוֹהְרָא"ש?

שאלה:

מאת אליהו: לרב שלום! שמעתי שבקהלתכם נוהגים לקרא לילדים על שמכם, ועל שם אפכם, ורציתי לדעת אם יש סבה מסוימת לכך, ובכלל האם יש ענין לקרא לילד על שם של צדיק? תודה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ג שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אליהו, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מצינו בדברי חכמינו הקדושים (מכות יז:) 'דילידא אימיה כרבי שמעון'. ופרוש רש"י, 'דילידא אימיה כרבי שמעון תליד - כל שאמו יולדת, תבקש רחמים: "יהי רצון שיהא כרבי שמעון": כי מרב אהבה לצדיק אחלו לעצמם, שהבן הנולד יהיה כרבי שמעון.

וכנראה, שכל אלו שנותנים שם אחר צדיק, רוצים שהבן שלהם יהיה כהצדיק הזה.

וכן מובא ("נעם אלימלך" - במדבר) מחמת שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם, שיהא כך וכך שמות ראובן, וכך וכך שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם, ונותנין לו שם בשם

צדיק אַחד שְׁהָיָה כָּבֵד בְּעוֹלָם, זֶה גוֹרֵם לְאִישׁ הַזֶּה, שְׁיִהְיֶה גַם בֵּין צַדִּיק, מַחֲמַת שְׁנַתְעוֹרֵר הָאוֹר שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

מִלְבַּד זֹאת שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבַּת קלד.) וְהָיוּ קוֹרִין שָׁמוּ נְתַן הַבְּבִלִי עַל שָׁמַי, מִפְּנֵי שֶׁהֲצִיל אֶת הַיְלָדִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

מט.

הַבְּחוּרוֹת, שְׁאֵתָן אֲנִי נִפְגָּשׁ, מִתְנַגְּדוֹת לְנִסְיָה לְאוּמָן.

שְׁאַלָה:

מֵאת יוגב: שְׁלוֹם. אֲנִי חֲסִיד בְּרֶסֶלַב שְׁנַיִם רַבּוֹת, וּמֵאֵד דְּבוּק בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל ר' נַחֲמָן. אֲנִי בֶן 21 וְחֲצִי. הֲרַבָּה פְּעָמִים אֲנִי נִפְגָּשׁ עִם בָּנוֹת חֲרָדִיּוֹת, שֶׁהֵן לֹא שְׂיִכּוֹת לְזָרִים בְּרֶסֶלַב, אוֹלָם הֵן לֹא מִתְנַגְּדוֹת וּמוֹכְנוֹת לְשִׁמְעַת מִתּוֹרַת בְּרֶסֶלַב. הַבְּעִיָּה הַיְחִידָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶן הִיא "אוּמָן רֵאשׁ הַשָּׁנָה" אִיךָ יֵשׁ לְהַתְיַחֵס בְּמִצָּב כִּזְזָה? בְּבְרָכָה, יוֹגֵב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֵזֶרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ג שַׁבַּט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹגֵב, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אם אתה חסיד שנים רבות, ודבוק בתורתו של רבנו ז"ל, ואתה סף הכל בגיל עשרים ואחת וחצי, איך אתה נפגש עם בנות חרדיות וכו'? בחרור צריך להתחתן, ולא להיות בדרך ולפגש בנות וכו'.

תאמין לי, ברגע שמתחתנים לשם שמים אין שום בעיות, האשה לא תתנגד לחסידות ברסלב ולנסיעה לאומן על ראש השנה, אדרבה היא תעזור לך.

עליך לבקש הרבה ממנו יתברך, שתזכה למצא את בת זוגך, ולא להסתובב עם בנות וכו', רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן, ומשך כל השדוכים, לדעתי אתה עדין לא חסיד ברסלב.

תבקש הרבה את הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה להיות מקרב באמת אל רבנו ז"ל, ואז תהיה זהיר בקדשת העינים ובקדשת הברית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

נ.

**האם מי שמקפיד לא לצאת מהארץ,
צריך לבטל את מנהגו ולנסע לאומן?**

שאלה:

מאת יאיר: שלום לרב ותודה על דבריו הנפלאים והמחזקים.
האם הרב יכול לעורר ולחזק בענין הנסיעה לאומן לציונו של

רַבְנוֹ? מִדּוּעַ אֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אוֹתָן פְּעֻלוֹת בְּקַבְרֵי הָאֲבוֹת
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַרוֹן? הָאֵם מִי שְׁמַקְפִּיד לֹא לַצֵּאת מִהָאָרֶץ
לְעוֹלָם, צָרִיף לְבַטֵּל אֶת מְנַהֲגוֹ לְשֵׁם נְסִיעָה לְצַדִּיק? מִדּוּעַ
אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְתַּפֵּק בְּכַף שְׁמֹת־קְשָׁרִים לְצַדִּיק עַל-יְדֵי לְמוֹד
סִפְרֵיו וְהַלִּיכָה בְּעֻצּוֹתָיו?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֵדֶר מְשֻׁפָּטִים, כ"ד שְׁבַט ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְאִיר, נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עֲלִיף לְדַעַת, שְׁזֶה דְבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהִיּוֹת רְגִיל לְלַכֵּת אֶל קַבְרֵי
צַדִּיקִים, כִּי כֶּף אָמַר רַבְנוֹ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן קַע"ג) 'עַל יְדֵי
הַשְׁתַּחֲוֹת עַל קַבְרֵי הַצַּדִּיקִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת
אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רְאוּי לְכָף'; וְלִכֵּן אֲשַׁרִּי מִי שְׁרָגִיל לְנִסְעַ אֶצֶל קַבְרֵי
הָאֲבוֹת בְּחִבְרוֹן, וְאֶצֶל קַבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּגִלְגַּל, כְּגוֹן אֶצֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן
בַּר יוֹחָאי בְּמַרוֹן, וְרַבִּי מְאִיר בְּעַל הַנֶּס בְּטַבְרִיָּה וְכוּ' וְכוּ'.

אֲבָל צִיּוֹן רַבְנוֹ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן זֶה דְבָר אַחַר לְגַמְרֵי, כִּי לֹא הָיָה
עוֹד צַדִּיק מִיְמוֹת עוֹלָם, שְׁיִקַּח שְׁנַי עֲדִים צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וַיִּבְטִיחַ
שְׁכָל מִי שְׁיָבוֹא אֶל קַבְרוֹ, וַיִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה עַבּוּרוֹ, וַיֹּאמֶר אֶת
הַעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים, הַנִּקְרָאִים "תְּקוּן הַכְּלָלִי", אֶפְלוֹ אִם עֲצָמוֹ
וַגְּבָהוּ חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו, יוֹצִיאוּ מִהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו.

וְאָמַר (חַיִּי מוֹהַר"ן, סִימָן רצ"ח) שֶׁהַכַּחַשְׁתָּ שֶׁהָיָה לְדוֹד הַמְּלֶךְ לומר שְׁמוֹנָה
פְּעָמִים אֲבִשְׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי (שְׁמוֹאֵל ב' י"ט, א'), וְעַל יְדֵי זֶה הָעֵלָה אוֹתוֹ
מִשְׁבַּעַה מְדוּרֵי גִיהֵנוֹם, וְהַכְּנִיסוֹ לְגֵן עֵדֶן, כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל (סוֹטָה י'), הַכַּחַשְׁתָּ
הַזֶּה יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲלוֹת אֶת הָאָדָם מִכָּל הַשְׁבַּעַה מְדוּרֵי
גִיהֵנוֹם, וְלְהַכְּנִיסוֹ לְגֵן עֵדֶן. וַיְדוּעַ שְׁרַבְנוֹ ז"ל בְּקֶשׁ מְאֹד, שְׁנָבוֹא

אָל ציונו הקדוש, ויטיב לנו, ושום צדיק בעולם לא השאיר צואה כזו. ולכן אני שואל אותך, האם לא כדאי בשביל הבטחה כזו לנסע לציון רבנו ז"ל? הלא הוא הבטיח הבטחה כזו, שאף אחד צדיק לא הבטיח, רק הוא הבטיח הבטחה כזו, ולכן מה זה קשור לשאר קברי צדיקים שבארץ ישראל? רבנו ז"ל כן השאיר צואה כזו, ואחרים לא השאירו צואה כזו.

ולכן אל תהיה בטלן, היום יכולים בתוך יום אחד לנסע מארץ ישראל אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, וכבר לנסע חזרה, מדוע לא תסע ותקבל את התקון הנורא והנפלא הזה?

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

נא.

מה המקור להוספת הזן "ברחמיו" את הכל, בברכת המזון?

שאלה:

מאת שמואל: מה המקור להוספת הזן "ברחמיו" את הכל, בברכת המזון? והאם יש צורך להקפיד על כך?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ"ד שְׁבַט ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁמוּאֵל, נְרוֹ יְאִיר.
לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַנֶּסֶח בְּבִרְכַּת הַמְּזוֹן, שְׁמוֹסִיפִים בְּבִרְכָּה הָרֵאשׁוֹנָה "הִזֵּן בְּרַחֲמָיו
אֶת הַכֹּל" זֶה בָּא מְנַסַּח וְוֹאֲלֵין שְׁבָאוּקְרָאִינָה, שְׁשֵׁם אָמְרוּ אֶת זֶה,
וּמִזֶּה בָּא שְׁגָם בְּבִרְסְלָב אוֹמְרִים אֶת זֶה, כִּי כָף הָיָה נוֹהֵג רַבְּנוּ ז"ל
לוֹמַר אֶת זֶה, וְכֵן שְׁאָר הַצְּדִיקִים מַחְכְּלִין וְוֹאֲלֵין אָמְרוּ אֶת זֶה.

הַעֲקָר תִּשְׁתַּדֵּל לְבָרֶךְ בְּרַכַּת הַמְּזוֹן מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, וּבְשִׁמְחָה רַבָּה,
וְזוֹהִי סִגְלָה לְעִשְׂרֵי גְדוּלָּה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

נב.

**מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁהַבַּעַל מִתְחַזֵּק בְּמַצּוֹת,
אֵךְ כּוֹפֶה אֶת דְּרֹכּוֹ בְּבֵית?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת שִׁירן: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב, אֲנִי נִשׂוּאָה לְבַעַל תְּשׁוּבָה,
וַיֵּשׁ לָנוּ שְׁנֵי יְלָדִים. אֲנִי בָּאָה מֵהַזָּרָם הַדְּתִי לְאִמִּי, וְאִלּוּ בְּעָלִי
מִתְחַזֵּק וְהִתְחַרַּד, אֲנַחְנוּ שְׁנֵי עוֹלְמוֹת שׁוֹנִים. בְּעָלִי כּוֹפֶה אֶת
אֲרַח חַיֵּי בְּבֵית, וְאִינִי יְכוֹלָה לְהִתְמוּדָד עִם הַכִּפְיָה הַדְּתִית

הזו. אני מרגישה שזה גדול עלי. אני מבקשת עצה להמשיך
 דרכנו. מה לעשות? פניתי לרבו, והוא לא מוכן לעזור לי,
 בעלי משפיע מאד ממנו. רבו אמר לי שהחלטה בידי, ושאני
 צריכה להחליט. אני לא יודעת מה עושים, וכיצד השלום
 והשקט ישררו בביתי, אני מכבדת מאד את דרכו, אף אני לא
 מסגלת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר משפטים, כ"ד שבט ה'תשע"ב
 שלום וברכה אל שירן, תחיה.
 לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי כל הבעיות בביתך זה מחמת חסרון שמחה, שזה נובע
 מחמת חסרון אהבה, כי אם הייתה שורה אהבה בתוך ביתכם, אז
 הייתם שניכם, את ובעלך, מבינים זה את זה, ולא הייתם עושים עסק
 משום דבר.

בודאי אסור לאחד לכפות את דעתו וארח חיי על השני, כי
 זה גורם למחלקת בבית, צריכים להיות כל כך בשמחה, שזכינו
 להבראות מזרע ישראל, ולא עשני גוי כגויי הארצות, עד שעל
 ידי השמחה הזו מתבטל הענין של שני עולמות שונים וכו'. כלנו
 יהודים מאמינים בו יתברך, וכלנו בני אברהם, יצחק ויעקב, וכל אלו
 הלשונות "דתי לאמי", "חרדי" זה הכל הבל הבלים, אנחנו יהודים
 בני הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (דברים י"ד, א) "בנים אתם לה'י"ה
 אלקיכם", ולכן אתם צריכים להגיע קדם לשמחה אמיתית, שהשמחה
 תהיה בתוך ביתכם, וזה יביא אהבה והבנה הדדית ביניכם, ואף אחד
 לא יכפה את דעתו על השני, ואז יחזר השלום לביתכם, ואף אחד לא
 ירגיש שכופים עליו וכו'.

וְזָכְרֵי הַיֵּטֵב מֵהַ שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה יז.) 'אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן', וְאָמְרוּ (ירוּשְׁלָמִי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט', הַלָּכָה ח') אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׂנֵיהֶם בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְׂכִּינָה נִמְצָאת, שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שְׂיֵהָיָה בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבָּת י:) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָכֵן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

וְלָכֵן חָבַל לָכֶם לְהִתְוַכַּח וְכו', מִכָּל שָׂכָן חָבַל מְאֹד, שְׂאֶחָד יִכְפֹּה אֶת דַּעְתּוֹ עַל הַזּוּלָת וְכו', יוֹתֵר טוֹב שְׂיִשְׁרוּ בִּינֵיכֶם אֶהְבֶּה, אַחֲוָה וְרַעוּת וְהַבְנָה הַדְּדִית, וְאִז תִּהְיוּ הַכִּי מְאֻשְׁרִים בְּחַיֵּיכֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

נ.ג.

אֲנִי הַמְּפָרְנֶסֶת הָעֵקֶרִית בַּבַּיִת, וְהַפְּרֹנְסָה קִשָּׁה.

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עָדִי: שְׁלוֹם וּבְרָכָה כְּבוֹד הַצְּדִיק. הֵייתִי רוֹצֶה לְקַבֵּל מִכֶּם עֲצָה לְגַבִּי הַפְּרֹנְסָה. בְּעֵקֶבּוֹת לִידָתוֹ שֶׁל בְּנֵי הַשְּׁנֵי יָרְדָה לִי כַּמּוֹת הָעֲבוּדָה, הַפְּכָתִי לְהִיּוֹת מְמֻרְמָרֶת, חֲסֵרַת אֲנָרְגִיּוֹת, וְלֹא נְעִימָה כְּלָפִי הַסְּבִיבָה. אִמַּר רַק שְׂאֲנִי מְנַהֶלֶת עֶסֶק עֲצָמָי שֶׁל מְכוּן יְפִי, וּמְקַבֶּלֶת רַק בְּנוֹת. לֹא יוֹדַעַת מֵהַ לַעֲשׂוֹת.

אֲצִיץ שְׂאֵנִי מִמָּשׁ מִשְׁתַּדְּלֵת לְעֵשׂוֹר, כְּשֶׁאֲנִי יְכוּלָה. אֲנִי בְּהַרְיוֹן
שְׁלִישִׁי, בְּחֹדֶשׁ שְׁשִׁי, וּמִמָּשׁ חֵיבֵת פְּרֻנְסָה. הַמְשַׁכֶּרֶת שְׁלִי
הִיא הַעֲקָרִית בְּבֵית. תּוֹדָה רַבָּה, עֲדִי.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֹדֵר מְשֻׁפָּטִים, כ"ד שְׁבֹט ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עֲדִי, תַּחֲיָה.
לְנִכּוֹן קִבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלֶיךָ לְזִכֹּר, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַרְ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד) 'מְצוּהָ
גְדוּלָה לְהֵיוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד'; וְצָרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל
הַכּוּחוֹת רַק לְהֵיוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי פִגְעֵי וּמְקָרֵי הַזְּמַן מוֹשְׁכִים אֶת הָאָדָם
תָּמִיד אֶל הַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן וְהַעֲצָבוֹת וְכוּ'. וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֶסוּר לָךְ לְכַתֵּב דְּבַר כְּזֶה, שֶׁאֵת הַפְּכֵת לְהֵיוֹת מְמַרְמֶרֶת,
חֲסֵרֵת אֲנֻגִּיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבֶּה, כְּכֹל שֶׁתִּהְיֶי יוֹתֵר שִׁמְחָה וְעֲלִיזָה,
יִכַּסֵּס בְּךָ רְצוֹן חֲזָק לְהַתְּפַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֵהֵיוֹת עֲצָמָאִית, וְצָדִיקִים
אֲמָרוּ, שֶׁהַשֵּׁם שֶׁל פְּרֻנְסָה, שִׁיּוּצָא מִפְּסוּק (תְּהִלִּים קמ"ה, ט"ז) "פּוֹתַח"
אֶת 'יְדִידךָ', שֶׁהוּא סוֹפֵי תְּבוּת חַת"ךְ, שֵׁם שֶׁל פְּרֻנְסָה, 'חֹתֶךָ חַיִּים
לְכָל חַי', הַשֵּׁם הַזֶּה יוּצָא גַם מִהַפְּסוּק (דְּבָרִים ט"ז, ט"ו) "וְהֵייתָ אֶךָ"
שִׁמְחָה", סוֹפֵי תְּבוּת חַת"ךְ, כִּי עַל יְדֵי תַקְּףָה הַשִּׁמְחָה מוֹשְׁכִים לְעֲצָמוֹ
פְּרֻנְסָה בְּנֶקֶל.

וְלִכֵּן אֶסוּר לָךְ לִפְלֵל בְּדַעְתְּךָ וּבְרוּחְךָ וְכוּ', וּמִכַּל שְׁכֵן תִּשְׁתַּדְּלִי
מְאֹד מְאֹד לְהֵיוֹת רַק בְּשִׁמְחָה, וְלֹא לְהֵיוֹת מְמַרְמֶרֶת. אֲדַרְבֶּה, תִּשְׁמַחִי
עִם הַמַּתְּנוּת שֶׁנָּתַן לָךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יְלָדִים חֲמוּדִים, וְעַכְשָׁו
אֵת גַּם בְּהַרְיוֹן. יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּקִלּוֹת, וְתִלְדִי
בְּקִלּוֹת מְאֹד מְאֹד, וְלִכֵּן מֵה לָךְ לְדַאֵג? הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִפְרִיֵס
אוֹתְךָ בְּהַרְחָבָה גְּדוּלָה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

נד.

מֵהִי מַעֲלַת הַלְמוּד מִתּוֹךְ סִפְרֵי הַצְּדִיק?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יֵאִיר: לְכַבֹּד הַצְּדִיק הָאֶהוּב שְׁלִיט"א. רַבְּנוּ אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, תּוֹרָה כ"ו) שֶׁמִּי שֶׁנִּמְצָא כְּשֶׁהַצְּדִיק אוֹמֵר תּוֹרָה, זֹכָה לְקִדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה מֵהַלֵּב הָעֲלִיוֹן, שֶׁמִּמֶּנָּה שׁוֹאֵב הָרַב אֶת דְּבָרָיו, וְהָרַע שָׁבוּ נִכְבַּע בְּפָנָי קִדְשַׁת הַצְּדִיק. הָאֵם זֶה רַק כְּשֶׁנִּמְצָאִים עִם הַצְּדִיק כְּשֶׁהוּא מְדַבֵּר, אוֹ אִף כְּשֶׁשׁוֹמְעִים אוֹ רוֹאִים אוֹתוֹ בְּהַקְלָטָה? בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה יֵאִיר יְהוּדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עֶרֶב-שַׁבַּת-קִדְשׁ, לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ"ד שְׁבַט ה'תשע"ב שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יֵאִיר, נְרוֹ יֵאִיר. לְנִכּוֹן קַבְּלִתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ב) אֲשֶׁר פָּנִיו, שְׁכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וְלִכֵּן כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל לֹוֹמֵד תּוֹרָה בְּלְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאוֹמֵר עָלֶיהָ אֶת הַתְּפִלָּה מִלְקוּטֵי תְּפִלוֹת, עַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר עֲלִיוֹן מֵהַלֵּב הָעֲלִיוֹן, וְנִמְשַׁכַּת עָלָיו קִדְשַׁת הַצְּדִיק, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁחִזַּק בָּזֶה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה קָשׁוּר אֶל הַצְּדִיק, כִּי

כְּשֶׁלּוֹמְדִים אֶת תּוֹרַת הַצַּדִּיק, אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ב) מִתְקַשְּׂרִים אֶל הַצַּדִּיק רוּחָא בְּרוּחָא, אֲשֶׁרִי מִי שְׂמֻקִּים אֶת זֶה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נה.

שְׂמִי הָרֵאשׁוֹן הוּא "מֵתָן", הָאֵם עָלַי לְשָׁנוֹת אוֹתוֹ?

שְׂאֵלָה:

מֵאת מֵתָן צִיּוֹן: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. שְׂמִי הַפְּרָטִי הוּא 'מֵתָן צִיּוֹן'. מִסֹּפֵר אֲנָשִׁים אָמְרוּ לִי, שֶׁשָּׁמְעוּ שֶׁ'מֵתָן' אִינוּ שֵׁם טוֹב, מִכִּיּוֹן שֶׁהִיא נְבִיא שֶׁקָּרָה, שֶׁהִיא קָרָה כֶּף. הוֹרִי קְרָאוּ לִי 'מֵתָן', מִכִּיּוֹן שֶׁנּוֹלְדֵתִי בְּצֵאת חַג הַשְּׁבוּעוֹת, חַג מֵתָן תּוֹרָה, וּמִכִּיּוֹן שֶׁנּוֹלְדֵתִי בְּאַרְחַג נֶס לְאַחַר אַרְבַּע בְּנוֹת. וְהַשֵּׁם 'צִיּוֹן', עַל שֵׁם סְבִי ז"ל. רְצִיתִי לְדַעַת, אִם אֲנִי צָרִיף לְשָׁנוֹת אֶת שְׂמִי, וְאִם כֵּן, לְאַיִזָּה שֵׁם. וְאִם אֲנִי צָרִיף לְשָׁנוֹת אֶת שְׂמִי, הָאֵם זֶה מְשַׁנֶּה שֶׁבְּכַתְּבָה רְשׁוּם שְׂמִי הֵיִשָּׁן? תּוֹדָה רַבָּה, אֲרֹךְ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים בְּטוֹב וּבְנִיעִימִים, מֵתָן צִיּוֹן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי, עַרְב-שַׁבַּת-קִדְשׁ, לְסֹדֵר מְשַׁפְּטִים, כ"ד שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מֵתָן צִיּוֹן, גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אתה לא צריך לשנות את השם שלך, כיון שיש משמעות בשםך, כי אביך קרא אותך כך על שם שנולדת בצאת חג השבועות, חג מתן תורה, וכונת אביך היתה 'מתן' על שם מתן תורה, אזי לא כדאי לשנות את השם שלך, כי למעלה בשמים מאד חשוב תמימות ופשיטות, והיות שאביך נתן את שמך על שם המארג של מתן תורה, תשאר עם השם הזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

נו.

**עדין לא הייתי בציון רבנו באומן.
האם לחכות עד ראש השנה?**

שאלה:

טאת שלמה: לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום רב. זכיתי להתקרב אל רבי נחמן מברסלב, ועדין לא הייתי בציון רבנו, האם נכון לחכות עד ראש השנה, או כבר לנסע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר משפטים, כ"ד שבט ה'תשע"ב שלום וברכה אל שלמה, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שלא היות אצל ציון רבנו ז"ל - אין למעלה מזה, כי רבנו

ז"ל הבטיחנו בהבטחה חזקה מאד עם שני עדים, שמי שיגיע אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויתן פרוטה לצדקה, ויאמר את עשרת מזמורי התהלים, הנקראים "תקון הכללי", אזי אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, יוציאו מהשאל תחתית ומתחתיו וכו' וכו', וידוע לכל אחד שכבר זכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל, איזו התעוררות ותשוקה אחריו יתברך מקבלים שם, עד שנפתח הלב, ובוכים כמו ילד קטן בתשוקה עצומה לחזר בתשובה שלמה, דבר כזה ממש אין בשום מקום.

ולכן מאחר שזכית להתקרב אל רבנו ז"ל, ועדין לא היית אצל ציונו הקדוש בעיר אומן, אל תחכה עד ראש השנה, אלא תכף ומיד תסע, לכל הפחות שתהיה שם פעם אחת בחייה, כדי לקבל את התקון הנורא והנפלא הזה, שהבטיחנו רבנו ז"ל.

כי מי שעדין לא היה אף פעם אצל ציון רבנו ז"ל, עליו להזדרז ולחטף תקון נורא ונפלא כזה, ולא כדאי לחכות עד ראש השנה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

נז.

מהו ענין ההתקשרות לצדיקים לפני התפלה ולפני קיום המצוות?

שאלה:

מאת גיא: למוהרא"ש שליט"א שלום וברכה. מובא בלקוטי מוהר"ן במספר מקומות, שצריך לקשר את עצמו עם

הצדיקים, וראיתי חסידים, שנוהגים לקשר את עצמם לצדיקים לפני כל התבודדות, למוד, אכילה ושתיה ושאר מצוות וכו'. האם זה מנהג נכון, או שזה שיף רק בתפלה? ולגבי נסח ההתקשרות עצמו, מה הנכון להגיד? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל גיא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל מביא בספרו הקדוש "לקוטי מוהר"ן", הן בתורה ב' והן בתורה נ"ה, שצריכים לקשר את התפלה אל הצדיק, שעל ידו מתעלה התפלה במקום שמתעלה, וכן לקשר את עצמו לכל הצדיקים שבדור, ולכל הצדיקים שבכל הדורות, וזה מועיל מאד.

והנה מוהר"ן ז"ל מוסיף (לקוטי הלכות, העושה שליח לגבות חובו, הלכה ב', אות ה') שגם את כל המצוות שכל בר ישראל מקים, עליו לקשר אל הצדיק.

ולכן טוב ונכון מה שראית מחסידים ואנשי מעשה, שנוהגים לקשר את עצמם אל הצדיק לפני כל התבודדות או למוד או קיום מצוה או אכילה ושתיה.

והנסח הוא פשוט: לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכנתיה, בהתקשרות לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פייגא זי"ע, הריני בא להתפלל תפלת שחרית, לתקן את שרשה במקום עליון. זה נסח פשוט, רק בכל פעם משנים למצוה שעושים, או ללמוד שלומדים וכו' וכו',

כגון הריני בא לקיים מצות עשה של ברכת המזון וכו', או ציצית או תפלין או צדקה וכו' וכו'.

ולכן ראה לקיים את זה, ואל תבלבל את עצמך משום דבר, ואז טוב לך תמיד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

נח.

מה לעשות בענין האוירה הבלתי-נעימה בעבודה שלי?

שאלה:

מאת מנחם: שלום לרב, יש לי שאלה קצת מרפכת. אני בעל תשובה כעשר שנים, בן 50. נשאתי לפני חמש שנים, אף עדין לא זכינו לפרי בטן. עברנו לגור בעיר חרדית, ואני עובד כאיש תמיכת מחשבים במשרד ממשלתי. יש הרבה מעלות לעבודה, אבל יש בעיה עצומה, אני עובד בחדר עם עוד 12 אנשים, גברים ונשים. האוירה היא ממש לא חיובית בלשון המעטה, אני משלם על זה מחיר גדול, כי אני מאד עדין, וגם לפני שחזרתי בתשובה, לא התאימה לי האוירה הזו, קל וחומר כעת כאשר הנפש מתעדנת, המראות, הדבורים והאוירה הם ממש לא נעימים. מה הרב מציע לעשות? בתודה, מנחם.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְנַחֵם, נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁזְכִּיתָ לְחֹזֵר בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְכָךְ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"ד): 'בְּמִקּוֹם שֶׁבַעֲלִי תִשּׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צְדִיקִים
גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד'.

עַם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁהַבְּעֵיָה שְׁלָךְ אֵינָה נּוֹבַעַת מִחֲזָרָה
בְּתִשּׁוּבָה וְכו', יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁהִטְבִּיעַ שְׁלֵהֶם לְהִתְרַגֵּשׁ מִמָּה שֶׁהִזְוִילָת
אוֹמֵר וְכו', אוֹ מְדַבֵּר וְכו', אוֹ מִתְנַהֵג וְכו', וְזוֹ בְּעֵיָה רְצִינִית, וְזֶה לֹא
קָשׁוּר לְחֲזָרָה בְּתִשּׁוּבָה. אִם אַתָּה עוֹבֵד בְּמִשְׁרָד מְמַשְׁלָתִי, וְאַתָּה
מְקַבֵּל מִשְׁכֻּרַת טוֹבָה, וְיֵשׁ לְךָ תְּנָאִים טוֹבִים וְכו' וְכו', מָה אַכְפַּת לְךָ,
שִׁישׁ שָׁם עוֹד שְׁנַיִם עָשׂוֹר אֲנָשִׁים, גְּבָרִים וְנָשִׁים וְכו' וְכו', אַתָּה צָרִיךְ
לְהִתְרַכֵּז בְּעִבּוּדָה שְׁלָךְ, וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת, וְכִשְׁאַתָּה גּוֹמֵר אַתָּה
הוֹלֵךְ הַבֵּיתָה וְגַמְרָנוּ, לָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִהִזְוִילָת?

יְסוּד גָּדוֹל לְלַמֵּד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל: לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד בְּעוֹלָם!
כְּמוֹ שֶׁגָּלָה לָנוּ עַל הַפְּסוּק (יחזקאל ל"ג, כ"ד) "אֶחָד הֵיָה אַבְרָהָם",
שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבַחֲיִנַת אֶחָד, וְלֹא עֲנִין
אוֹתוֹ אֵף אֶחָד, וְכָךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כָּל מִי שֶׁרוֹצֵה לְחֹזֵר בְּתִשּׁוּבָה, לֹא
לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְאִזּוֹ יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ תָּמִיד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נט.

האם יש עצה לחסר בטחון עצמי ורדיפה עצמית?**שאלה:**

מאת דוד: לכבוד הצדיק מוהרא"ש. אני מרגיש, שאני רודף את עצמי, וצר ומר לי, עד שהפסקתי ללכת לבית הכנסת להתפלל, וקשה לי להיות בקרבת אנשים, תעזר לי לצאת מזה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, כשאדם חוטא, בפרט בפגם הברית, רחמנא ליצילן, הוא נכנס בתוך עצמו, ונתקיים אצלו (ויקרא כ"ו, ל"ו-ל"ז) "והבאתי מרדך בלבכם בארצת איביהם, ורדף אתם קול עלה נדף, ונסו מנסת חרב ונפלו ואין רדף: וכשלו איש באחיו כמפני חרב ורדף אין, ולא תהיה לכם תקומה לפני איביכם", שזו הקללה מהתוכחה שאדם נרדף מעצמו, למרות שאף אחד אינו רודף אותו, וזה קורה לאדם שאבד לגמרי את הבטחון העצמי שלו.

ולכן העצה היעוצה היא, ללכת למקום שאין שם בני אדם, ולהרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, ולבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להיות בשמחה, וכן שיבנה את הבטחון העצמי שלו, ועל ידי רבוי שיחה בינו לבין קונו, לאט לאט תבנה את האישיות שלך וכו', והשפיות שלך וכו', עד שיכנס בך

בטחון עצמי, שלא לפחד משום בריה שבעולם, ולא לשים לב לתגובות אנשים עליך וכו' וכו', כי השיחה בינו לבין קונו, שאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, זה בונה לו את הבטחון העצמי שלו ואת האישיות שלו, עד שלא מתבלבל משום בריה שבעולם, ואם תהיה רגיל בזה, לא יארך הרבה זמן, עד שתפסיק לפחד מבני אדם, ויהיה לך אמץ לדבר עם הזולת, כי תצא מעצמך על ידי זה וכו', ותתחיל להבין שאף אחד לא יכול לעשות לך שום דבר, ואסור לך להפגס בתוך עצמך וכו' וכו'.

כי מעלת השיחה בינו לבין קונו, שהיא תפלה והתבודדות, זה עולה על הכל, ורבנו ז"ל הפליג במעלת המדרגה הזו, עד שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ק') שכל הצדיקים לא הגיעו למדרגתם, אלא על ידי שהיו חזקים בשיחה בינו לבין קונו, שדברו עם הקדוש-ברוך-הוא, וזה קשר אותם אליו יתברך, ועל ידי זה נתעלו בתכלית העליה וכו'. ולכן גם אתה עליך לדעת, את הכל יכולים לתקן על ידי חזרה בתשובה. ועקר התשובה, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), להתודות אל הקדוש-ברוך-הוא, כי החטאים של האדם נחלקים בתוך עצמותיו, והוא רודף את עצמו מעצמו, כמו שכתוב (תהלים ל"ד, כ"ב) "תמותת רשע רעה", מי ממית את הרשע? הרע שעשה, וכן כתיב (ירמיהו ה', כ"ה) "עונותיכם הטו אלה", ועל ידי ודוי דברים, שאדם מתודה לקדוש-ברוך-הוא, יוצאים מעצמותיו הצרופים הרעים שנחלקו בהם עוונותיו, והוא זוכה שמאיר בו האור אין סוף ברוך הוא.

ולכן חזק ואמץ בעבודה הקדושה הזו, ועל ידי זה תצא מעצמך, עד שתהיה בן חורין ולא תפחד משום בן אדם, ותלך לבית הכנסת להתפלל את שלש התפלות, וכן לא תפחד משום בן אדם, כי התפלה וההתבודדות יבנו את הבטחון העצמי שלך, וכן תבנה האישיות שלך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.0

אני מרגיש שמרב צרות אין לי מנוס אלא להתאבד.

שאלה:

מאת מאיר: לכבוד הצדיק. עוברים עלי משברים כאלו, עד שאיני רואה מנוס, אלא להתאבד. מה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מאיר, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שרבנו ז"ל הכריז בקול עמק (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ח) 'אין שום יאוש בעולם כלל', אסור להתיאש, אין דבר כזה להתיאש, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ח) 'שהעולם הוא גשור צר מאד, והכלל והעקר שלא יתפחד כלל'.

אתה צריך לדעת שעל כל אדם, בלי יוצא מן הכלל, עוברים כל מיני נסיונות קשים ומרים, ועקר גבורת האדם היא שהוא יכול להחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר, וזה תלוי אלו עצבים יש וכו', ועצבים חזקים תלויים באמונה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנ"ה) 'כשבר ישראל יש לו אמונה בו יתברך, ויודע

ועד, אשר הכל לכל אלקות גמור הוא, אזי יש לו כח הגדל וכח הצומח, ושום רוח רעה, רוח סערה, אינה יכולה לשבר אותו, כי יש לו אריכות אפים, שהיא המדה היקרה של הסבלנות, שעם המדה הזו יכולים לעבר את העולם הזה בשלום.

בודאי עברת בחייך הרבה נסיונות קשים ומרים וכו' וכו', והרבה אכזבות וכו' וכו', עם כל זאת זה לא נותן לך את הגשפנקא להתאבד וכו', מה אתה חושב, שבקבר יהיה לך יותר טוב? הלא רבנו ז"ל פרש (שיחות הר"ן, סימן פ"ד) את המשנה (אבות, פרק ד') 'ואל תאמר שהשואל והקבר בית מנוס לך', כי בעולם הזה, שיש לאדם טרדות, ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרעוש, והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזו בעיה של פרנסה וכיוצא, אבל שם בקבר, ששם אין לאדם שום טרדה ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו את הרחישה וההלוח של התולעים, איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש את הצער של כל נשיכה ונשיכה. ואין שום דבר, שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה, רחמנא ליצלן.

ולכן אני לא רואה את הפתרון שאתה רוצה לעשות לעצמך, לרוץ לקבר וכו', עדיף שתקח את עצמך בידיך, ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, וכל מה שמעיק ומציק לך, תדבר רק אליו יתברך, ואף שאני יודע שבהתחלה זה יבוא לך מאד מאד קשה, כי כשאדם חוטא, נפגמת אצלו האמונה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כ"ב) 'הפשע של האדם מכניס כפירה באדם', ככל שאדם חוטא יותר, כך נבנית מחצה בינו לבין הקדוש-ברוך-הוא, כמו שאמר הנביא (ישעיה נ"ט, ב) "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם וחסאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע", ולכן העצה היא להרבות בשיחה בינו לבין קונו.

ואפלו שידמה לך בהתחלה, שאף אחד אינו שומע אותך, עם כל

זאת תהיה רגיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וזה יבוא לך מאד מאד קשה, כי בהתחלה ידמה לך, כאלו אף אחד לא מתיחס אליך, ואף אחד לא שומע אותך, אבל אם תהיה עקשן בזה, לבסוף תראה את הנעם והערכות שתרגיש, איך שהקדוש-ברוך-הוא פן שומע אותך, וכן אוהב אותך, ואז כבר לא תרצה להתאבד, כי יהיה טעם לחייך וכו' וכו', כי כל אלו שרוצים להתאבד וכו', הוא רק מחמת שאבדו את השפיות שלהם, ונדמה להם, כאלו הם מיתרים בזה העולם וכו', ואף אחד לא אוהב אותם וכו', ואף אחד לא מתעניין בהם וכו', ואף אחד לא נותן להם תשומת לב וכו', עד שנכנסים בתוך עצמם, ונסגרות להם כל התקוות וכו', מה שאין פן כשאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, אזי הוא רואה, שיש לו בית מנוס לברח לשם, אל הקדוש-ברוך-הוא, שאוהב את כל בר ישראל, כמאמרם ז"ל (חלין צ"א): 'חביבין ישראל לפני הקדוש-ברוך-הוא, יותר ממלאכי השרת, שישראל אומרים שירה בכל שעה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה, אלא פעם אחת ביום, ואמרי לה פעם אחת בשבת, ואמרי לה פעם אחת בחדש, ואמרי לה פעם אחת בשנה, ואמרי לה פעם אחת בשבוע, ואמרי לה פעם אחת ביוכל, ואמרי לה פעם אחת בעולם'.

ולכן ראה לקחת את עצמך בידיך, ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ואז תראה שאתה לא לבד, ותבנה את האישיות שלך, עד שלא תרצה כבר תשומת לב מאף אחד, אדרבה אתה תתן תשומת לב לזולת.

ויען שבהתחלה בלתי אפשרי לדבר כל הזמן עם הקדוש-ברוך-הוא, ולכן בזמן הפנוי תשמע הרבה מוזיקה וכל מיני שירים המשמחים את האדם. וזכר גם זכר, שיש לך עוד הרבה לתרם בזה העולם, כי אתה לא נמצא פה בזה העולם בלא תכלית, בודאי יש כונה עליונה, מדוע אתה נמצא פה וכו' וכו', ולכן צא מעצמך, וצא

מהמחשבות האלו, ודע לך שמחכה לך עתיד גדול, אם תקים את דברי אלו, שהם דברי רבנו ז"ל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

א.א

**האם בכל דור יש תלמיד אמת של רבנו ז"ל,
שהוא הצדיק האמת?**

שאלה:

מאת רפאל: האם זה נכון שלצדיק האמת מיחידי הדורות יש בכל דור תלמיד מבורר, הנחשב הצדיק האמת של הדור? איך צריך להבין את זה באופן הכי נכון? האם תוכלו לתת הסבר מדיק של הענינים האלו בבקשה? תודה לכבודכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל רפאל, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ח') שצריכים לחפש ולבקש אחר הרוח הקדש של הצדיק האמת, כי הצדיק האמת השאיר את השארתו עד סוף כל הדורות, וכל מי שלומד את תורת הצדיק האמת, הוא מקרב אל הצדיק האמת, כי כך אמר רבנו ז"ל

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) אֲשֶׁר פָּנָיו, שְׂכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסֶּפֶר, אֵךְ צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצְדִּיק הָאֵמֶת, הֵינּוּ אֵת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ בְּתוֹךְ סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים, וְכִכֵּל שְׂאֵדָם לֹמֵד יוֹתֵר אֶת סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים, שֶׁשֵּׁם פָּנָיו, שְׂכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, כְּמוֹ כֵן מֵאִיר בּוֹ הַצְדִּיק הָאֵמֶת, וְהִרְגַע שְׂאֵדָם חוֹשֵׁב שֶׁהַצְדִּיק הָאֵמֶת נִסְתַּלֵּק, אֲזִי נִחְשָׁף אֲצֵלוֹ אֹרֵחַ הַצְדִּיק הָאֵמֶת לְגַמְרִי, וְלִכֵּן צְרִיכִים תָּמִיד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֵר הַרוּחַ שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת.

וְאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לקוטי הַלְכוֹת, שְׁלוּחֵינִן, הַלְכָה ה', אוֹת י"א י"ב) וְזֶה שְׂאֵמֶר מִשֵּׁה (דְּבָרִים ל"א, כ"ט) "כִּי יִדְעֵתִי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הִשְׁחַתְתָּ תְּשַׁחְתּוּן" וְגו', וְהַקְּשָׁה רַש"י, וְהֵלֵא כָּל זְמַן יְהוֹשֻׁעַ לֹא הִשְׁחִיתוּ? אֵלֶּא מִכָּאן, שְׂכָל זְמַן שֶׁתִּלְמִידוֹ קָיָם, כְּאֵלוֹ לֹא מֵת. וְקָשָׁה, הֵלֵא הַצְדִּיק הָאֵמֶת נִקְרָא חַי לְעוֹלָם? כְּמוֹ שְׂאֵמֶר חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת י"ח). עַל פְּסוּק (שְׁמוֹאֵל ב', כ"ג, כ') "וּבִנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן-אִישׁ-חַי" וְגו', וּמְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן מִשֵּׁה רַבְּנוּ בּוֹדָאֵי חַי וְקָיָם לְעוֹלָם, כִּי הוּא עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׂ בְּמִרוֹם, וְכְמוֹכָא בְּזֵהר (תְּרוּמָה קע"ד) 'מִשֵּׁה לֹא מֵיֵת, וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (דְּבָרִים ל"ד, ה') "וַיִּמָּת שֵׁם מִשֵּׁה" כִּךְ בְּכָל אֶתֶר לְצְדִיקָא קָרִי בְּהוּ מֵיֵתָה. מֵאִי מֵיֵתָה. מִסְטָרָא דִּילָן אַקְרִי הַכִּי, עֵינִן שָׁם.

הֵינּוּ, זֶה שְׁחוֹשְׁבִים שֶׁהַצְדִּיק הָאֵמֶת נִפְטָר מִזֶּה הָעוֹלָם, זֶה רַק מְצַדְּנוּ, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ לֹא לֹמְדִים אֶת סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים, וְלֹא מִתְעַמְקִים בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַקְדוּשִׁים. וּמְכַל שְׂכָן, שְׂלֹא מְקַיְמִים אֶת הַנְּהַגוּתוֹ הַיְקָרוֹת, וְלִכֵּן נִדְמָה כְּאֵלוֹ הוּא מֵת. וְעַל כֵּן, בְּאֵמֶת, כָּל זְמַן שֶׁתִּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם קָיָם - כְּאֵלוֹ לֹא מֵת, אֵף עַל פִּי שֶׁבְּאֵמֶת אָנוּ רוֹאִין, שְׂכָבֵר מֵת וְנִקְבֵּר, אֵף עַל פִּי כֵן בְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ, לֹא מֵת כָּלֵל, רַק מְצַדְּנוּ, שְׂאִין אָנוּ רוֹאִין אוֹתוֹ, אֲבָל מִחֲמַת שֶׁתִּלְמִידוֹ קָיָם, וְאוֹמֵר תּוֹרָתוֹ מְשֻׁמוּ, וּמְלַמְּדָה לְאַחֲרִים, בּוֹדָאֵי לֹא מֵת גַּם מְצַדְּנוּ, כִּי עַקֵּר הַחַיּוּת הוּא חֲכָמַת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב, (מְשַׁלֵּי ד', י"ג) "כִּי הִיא חַיִּיךְ" וְכְמוֹ שְׂכָתוֹב (קֹהֶלֶת ז', י"ב) "הַחֲכָמָה תַּחֲיָה", הֵינּוּ חֲכָמַת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה,

שָׂרָק הִיא הַחֲכָמָה הָאֲמֵתִית, הַמְּחִיָּה כָּל הַנְּפֹשׁוֹת, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (תהלים י"ט, ח) "תּוֹרַת הַיְי"ה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ".

וְעַל כֵּן כָּל זְמַן שֶׁתְּלַמִּידוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת קָיָם, וּמַגְלֶה תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, בּוֹדָאֵי לֹא מֵת. וְעַל כֵּן מֵה שְׂכָתוֹב "וַיִּמַּת מֹשֶׁה", הוּא רַק מְסֻטָּרָא דִּילָן, וְאִם כֵּן, לְפִי דְרַכְנֵנוּ עֵתָה יִתְפָּרֵשׁ הַמַּקְרָא כָּךְ, "כִּי יִדְעַתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הִשְׁחַת תִּשְׁחַתּוּן", הֵינּוּ בְּכָל עֵת שְׂיִהְיֶה נִקְרָא אַחֲרֵי מוֹתִי, דְּהֵינּוּ שְׁלֹא תַעֲסֻקוּ כְּרֵאוּי בְּתוֹרָתִי, וְלֹא תַחֲפֹשׁוּ וּתְבַקְשׁוּ אוֹתִי הַיֵּטֵב כְּרֵאוּי, אֲזִי יִהְיֶה נִקְרָא "אַחֲרֵי מוֹתִי", שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּתְּהַה, שֶׁהוּא מְסֻטָּרָא דִּידְכוּ, וְאֲזִי "הִשְׁחַת תִּשְׁחַתּוּן", אֲבָל כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְהַזְקֵנִים, שְׁעָסְקוּ הַיֵּטֵב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה וְסִלְסְלוּ, וְחִפְּשׁוּ בְּהַ קְדֻשַׁת רוּחַ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל מֹשֶׁה, בּוֹדָאֵי לֹא הִשְׁחִיתוּ, כִּי עָבְדוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵיהֶם.

וְאֲזִי בּוֹדָאֵי נִחָשׁב שֶׁמֹּשֶׁה חֵי, כִּי בְּאֲמַת מֹשֶׁה לֹא מֵת כָּלֵל וְכוּ', וְכֵן נוֹהֵג מְדוּר לְדוּר לְעוֹלָם, שֶׁבְּכָל עֵת שְׁנַמְצָאִים צַדִּיקִים שְׁעוֹסְקִים כְּרֵאוּי בְּתוֹרַת מֹשֶׁה, בְּאוֹתוֹ הַעֵת נִחָשׁב, כְּאִלוֹ לֹא מֵת מֹשֶׁה גַּם מְסֻטָּרָא דִּידָן. וּבְעֵת שֶׁמִּתְרַשְׁלִים בְּהַ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי נִקְרָא, חֵס וְשְׁלוֹם, לְגַבֵּי דִּידָן "אַחֲרֵי מוֹתוֹ", וְזֶה מֵה שֶׁצּוֹעֵק הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה נ"ז א') "הַצַּדִּיק אֲבָד, וְאִין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב, וְאִנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאִין מְבִין, כִּי מִפְּנֵי הַרְעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק".

כִּי בְּאֲמַת צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת תְּמִיד, אֲפִלּוּ הַמַּקְרָבִין אֵלָיו, שְׂיִזְכּוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בִּיגִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּדִי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עֲצוֹת וְהַנְּהַגוֹת יִשְׁרוֹת, אִיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת מְסַתְתֵּר בְּכָל פְּעַם מִהָעוֹלָם, מִחַמַּת קְלַקּוּלָם, וְנִתְרַחַק מֵהֶם הַרְבֵּה, עַד שֶׁקָּשָׁה לָהֶם לְקַבֵּל וְלִינֵק מְאוּרוֹ הַגְּדוֹל, כִּי אִם עַל יְדֵי יְגִיעוֹת וּבִקְשָׁה וְחַפּוּשׁ הַרְבֵּה.

וְזֶה גַּם בְּחַיֵּיו, מְכַל שְׂכָן אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְעִילָא וְלְעִילָא, צְרִיכִין

לחפשו ולבקשו יותר ויותר, לסלסל ולחפש בתורתו הקדושה, ולילך בדרךיו וארחותיו הקדושים, ולבקש ולהתחנן הרבה לפני השם יתברך, עד שיוריד דמעות הרבה, עד שישפך לבו כמים לפני השם יתברך, עד שיזכה למצא ולהשיג פנימיות כוננת תורתו הקדושה, שזהו בחינת הצדיק בעצמו, כי עקר הצדיק הוא תורתו הקדושה, ששם גנוז רוח הקדש שלו.

וצריכין להאמין, שבודאי נמצא אחד או רבים, שהם תלמידיו האמתיים, שקבלו תורתו ודרךיו ועצותיו ורמזיו הקדושים, שיכולים להחיות את הכל. כי אין דור יתום, ובודאי לא נסתלק הצדיק, עד שהשאיר אחריו ברכה, שהם התלמידים האמתיים שלו, שהם בחינת החליפות שלו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז') שכשהם מגלים תורתו הקדושה, נחשב כאלו לא מת, כשמגלים דעתו הקדושה, הוא מתלבש בדבוריהם, ונחשב כאלו הוא חי ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות צו:): על פסוק (תהלים ס"א, ה') "אגורה באהלך עולמים", וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים? אלא כל תלמיד חכם, שאומרים דבר שמועה מפיו, שפתותיו דוכבות בקבר.

אבל צריכין לחפש ולבקש מאד מאד את זה התלמיד האמתי, שקבל את דעת רבו כראוי, עד שיש בדבוריו בחינת רוח הקדש, בחינת רוח הבא מן הקדש וכו', שעל ידי שמגלה באורי תורתו הקדושים של רבו ז"ל, נתברר המדמה של כל המקרבין, וכל אחד כפי קרובו וכפי בקשתו וחפשו יותר, מתברר אצלו המדמה יותר, שעל ידי זה מתבררת ומתחזקת יותר אמונת חדוש העולם, שזה עקר קיום העולם.

הרי שלך לפניך, שהצדיק האמת מניח בכל דור ודור תלמיד אחד אמתי, או תלמידים הרבה אמתיים, שמסלסלים ומחפשים

ומבארים את דבריו הקדושים, הרי הצדיק האמת חי, ולכן בודאי בכל דור יש תלמיד אמתי אחד, או רבים, שהם יודעים איך לפרש את דברי הצדיק האמת, ולהורידו יותר להמון העם, עד שכלם יכירו את אמתת מציאותו יתברך, ויאיר להם מחם בחדוש העולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ב0.

לאחרונה מתגלים אצלי לחצים נפשיים וחרדות.

שאלה:

מאת שמעון: שלום וברכה, אני בן 37 נשוי עם שלושה ילדים, חסיד ברסלב. בחדשים האחרונים מתגלים אצלי לחצים נפשיים גדולים, הבאים לידי בטוי בהתקפי חרדה על בסיס יומי. עדין לא פניתי לטפול רפואי בענין, ואני מפש מרגיש שהדבר מחמיר ודחוף. איך עלי לנהג על-פי דעת רבנו, שאסר ללכת לרופאים? תודה רבה ושבת שלום.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמעון, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הלחצים שעוברים עליך וכו', זה בא לך מהעצבות והמרירות

והדפאון והדאגות, שְׁמִסְבֵּבִים אוֹתָךְ, כִּי בְּאֵמֶת אִם הָיִיתָ מְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְהָיִיתָ תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה עַל נַעֲם חִלְקֶךָ, עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם גּוֹרְלֶךָ, וְאַתָּה מְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲזִי לֹא הָיוּ לְךָ שׁוּם לְחֻצִּים, כִּי כָּל הַלְחָצִים בָּאִים לְאָדָם רַק מִחֻמַּת הַדְּאָגוֹת, שְׁמִמְכִּלוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲצָבוֹת, סִימָן ד') 'עַל יְדֵי דְאָגָה בְּלִב, נוֹפֵל עַל הָאָדָם אֵימַת מוֹת', וְאָמַר (שָׁם, אוֹת מְמוּן, סִימָן ס') 'דְּאָגָה וְטָרְדָה עַל מְזוֹנוֹתָיו מְכַחֵּשִׁים כַּחוֹ שֶׁל אָדָם'.

וְלִכֵּן, כָּל הַלְחָצִים שְׁיֵשׁ לְךָ, זֶה רַק מֵרַב הַדְּאָגוֹת, שְׁנוֹפְלוֹת עֲלֶיךָ. וְהַדְּאָגוֹת בָּאוֹת, מִפְּנֵי שְׂאֵתָה לֹא שְׂמִחָה, וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִחָה, סִימָן ג') 'בְּרַבּוֹת הַשְׂמִחָה נִתְחַזַּק כַּח הַשְּׂכָלִי, וְהַמְּאָכֵל וְהַמְּשֵׁתָה הֵם סִבָּה גְדוֹלָה לְשִׂמְחַת הַלֵּב, וְלִהְרַחֵיק הָעֲצָבוֹת וְהַדְּאָגוֹת'.

לְכֵן, דְּבַר רֵאשׁוֹן, אֵתָה צְרִיף לְאָכֵל טוֹב, וְכֵן לְשֹׁמֵר עַל הַשְּׂנָה, וְלְשֹׁמֵר עַל הַבְּרִיאוֹת שְׁלֶךָ, וְעַל יְדֵי זֶה תוֹרִיד מִמֶּךָ אֶת כָּל הַפְּחָדִים וְהַחֲרָדוֹת וְהַלְחָצִים שְׂתוֹקְפִים אוֹתָךְ, וְתִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד לֹא לֵהִיֹּת בְּכַעַס, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, סִימָן ל') פַּחַד בָּא עַל יְדֵי כַעַס.

וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים שְׁבַע עוֹלָם לֵהִיֹּת רְגוּעַ, וְלִזְכוּת לְזֶה הוּא עַל יְדֵי שְׂתַרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, וְהַדְּבֹר שְׂתַדְּבַר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה יִקְרַר אֶת הַדְּאָגוֹת וְהַלְחָצִים מִמֶּךָ, וְתִזְכֶּה לְהַתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַם כָּל זֹאת, אִם אֵתָה מְרַגֵּשׁ לְחֻצִּים יוֹתֵר מְדִי, פְּנֵה אֶל רוֹפֵא, וְהוּא יִתֵּן לְךָ כַּדּוּרֵי הַרְגָּעָה, וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ג') שְׂאֵחַר נְתִינַת פְּדִיוֹן, יְכוּלִים לְלַכֵּת אֶל רוֹפֵא, עֵינֵי שָׁם.

אֵף עַל פִּי כֵן, הָיִיתִי מֵיַעַץ לְךָ, לְפָנַי שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ אֶל רוֹפֵא,

שְׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִיּוֹנֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא לְהִתְעַצֵּב, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס, שְׂזָה סַם הַמּוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא לֹא יִהְיוּ לְךָ תַרְדּוֹת, וּמְכַל שֶׁכֶּן, כְּשִׁתְּהִיָּה רְגִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שְׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

גו.

אֲנִי רוֹצֶה כָּבוֹד לְהַתְּחַתֵּן, וּבֵן זֹוגֵי עֵדִין לֹא הַחְלִיט.

שְׁאֵלָה:

מֵאת טוֹבָה: אֲנִי גְרוּשָׁה, וְנִפְגַּשְׁתָּ עִם בַּחּוֹר גְּרוּשׁ עִם יְלָדָה. יֵשׁ בֵּינֵנוּ מְצִיאַת חֵן גְּדוּלָה, וְהַצְּדִיק נָתַן לִי בְּרַכָּה "בְּסִימֵן טוֹב וּבְמִזְל טוֹב", וְאָמַר שֶׁנִּתְחַתֵּן מְהֵרָה, וְשֶׁהַבַּחּוֹר יַעֲבֹר לְמָקוֹם מְגוּרִי. הוּא מְעַנֵּן בִּי מְאֹד, אָבֵל קֶשֶׁה לוֹ לְהַחְלִיט בְּקֶשֶׁר לְנִשְׂוֹאִין, וְהוּא טוֹעֵן, שֶׁעֵדִין אֵינוֹ בְּשֵׁל, כִּי רַק לִפְנֵי 7 חֳדָשִׁים הוּא הִתְגַּרְשׁ, וְהוּא קָשׁוּר מְאֹד לְבִתּוֹ בְּאִפְּן אוֹבְסִסִּיבִי. הַיְלָדָה גְּרָה בְּסִבִּיבַת מְגוּרִיו, וְהוּא פּוֹגֵשׁ אוֹתָהּ 3 פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ, וְהַמְעַבֵּר אֵלַי יִקְשֶׁה עָלַי. וְמָה עוֹד שֶׁגְּרוּשְׁתּוֹ אֵינָה שׁוֹמֶרֶת תּוֹרָה וּמִצְוּוֹת, וְהָאֵב רוֹצֶה לְהַשְׁפִּיעַ כְּמָה שִׁיּוֹתֵר עַל הַיְלָדָה. אֲנִי נִתְקַתִּי אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּינֵנוּ, וְעַד שִׁיְחַלִּיט, לֹא נִדְבֵר וְלֹא נִתְרָאָה, כִּי אֲנִי לְחוּצָה בְּשֵׁל גִּילִי לְהַנָּשָׂא. הַבַּחּוֹר טוֹעֵן, שֶׁהוּא צָרִיף זְמַן. מָה לַעֲשׂוֹת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל טובה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שבזה העולם צריכים סבלנות, ורבונו ז"ל הזהירנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ') לא לדחוק את השעה, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות סד.) 'כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו', הן אמת שאת רוצה כבר להתחתן, אבל הוא עדין דוחה וכו', מפני טעם צודק וכו', עם כל זאת עליך לחכות בסבלנות וכו', ואז תראי ישועה גדולה מן השמים, העקר, לבקש ממנו יתברך כל מה שאת צריכה, אבל לא לדחוק את השעה, בזה העולם מכרחים לקנות לעצמו את מדת הסבלנות, כי בלעדיה אי אפשר להתקיים כלל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.דו

מי כתב את הספר חיי מוהר"ן, ומי חתם אותו?

שאלה:

מאת אוריאל: לכבוד הרב שלום רב! ברצוני לדעת מי בדייק כתב את הספר "חיי מוהר"ן" הנמצא לפנינו, מאחר ומובא בו מספר פעמים "אמר המעתיק", וכן "שמענו מרבי נתן". אם כן מי הוא המעתיק? מי חתם את הספר, כפי שמנח לפנינו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אוריאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את הספר "חיי מוהר"ן" חבר מוהרנ"ת ז"ל, וזה שהעתיק את הספר, והדפיסו בפעם הראשונה, היה הרב הקדוש מטשערין ז"ל, ויש הרבה השמטות, שבאמצע שיחות כתבו כך "וכו", כי לא רצו לעורר מחלוקת בעולם, כי היו שיחות חריפות וכו'.

מוהרנ"ת ז"ל אמר פעם: רבנו ז"ל חי בכל פעם חיים חדשים לגמרי, ולכן קראתי את ספר שיחותיו ותולדותיו בשם "חיי מוהר"ן", ואותי זכה הקדוש-ברוך-הוא לשמר על הימים, ולכן קראתי את ספר תולדותי בשם "ימי נתן" (היום קוראים לספר הזה "ימי מוהרנ"ת").

אני מכרח להגיד לך, כי אי אפשר להיות מקרב אל רבנו ז"ל, אלא כשבקיאים קדם היטב היטב בשיחותיו הקדושות שבספרים "חיי מוהר"ן" ו"שיחות הר"ן", כמו שאמר בפרוש רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן שנ"ח) שבכל שיחה ושיחה, שהיה משיח ומדבר עמנו, יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו, כמו שאני רוצה (אזוי ווי איך מיין אין גוטער ייד) אם ירצה לילך עמה לקיים אותה, כפי שיחתו הקדושה.

[ואפלו עכשו, כשלומדמים דבריו הקדושים, יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך, לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים, הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלאה ונוראה מאד, ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך, לכל אחד לפי מדרגתו, יהיה באיזו מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל

דַּרְךְ יִשְׂרָאֵל וְעֲצוֹת נִפְלְאוֹת מְכַל שִׂיחָה וְשִׂיחָה שְׁלוֹ. וְכֵן לְהַפְדָּה, מִי שֶׁהוּא בְּתַכְלִית הַמְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּאִיזָה מְקוֹם שִׂיחָה, הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל דַּרְךְ יִשְׂרָאֵל וְעֲצוֹת נְכוֹנוֹת מְכַל שִׂיחָה וְשִׂיחָה שְׁלוֹ, לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִנֵּי שַׁחַת, וְלָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, אִם יֵשִׁים לְבוֹ לְדַבְרֵיו הַיָּטִב, וְיִקְיָם אוֹתָם בְּאַמֶּת וּבִתְמִימוֹת בְּלִי שׁוֹם חֻקִּמוֹת, אֲשֶׁר מִי שִׂיאֲחִז בָּהֶם].

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

סה.

אֲנִי שָׁקוּעַ בְּחוּבוֹת גְּדוֹלִים מְכַל הַכּוֹוִנִים.

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת חַיִּים: שְׁלוֹם אֶל הָרַב. שָׁקַעְתִּי בְּחוּבוֹת גְּדוֹלִים מְכַל הַכּוֹוִנִים, וְאֲנִי לֹא רוֹאֶה דַּרְךְ לְצֵאת מֵהֶם, מִמָּשׁ אֵין לִי אוֹר בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה. מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כִּי שָׁבַט הִתְשַׁע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל חַיִּים, נֵרוֹ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִיּוֹת בְּעַל חוּב, וּבְפָרוּשׁ גְּלָה עַל עֲצָמוֹ (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן קכ"ב) שְׁאֵם לֹא הָיָה מְמַתִּין בְּבִטְחוֹן

לישועת השם, כבר היה איש נוסע ומטלטל כמו כל הנוסעים ומטלטלים את עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשו. ורבנו ז"ל אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל פי רב חסר לאדם הרבה. כגון, לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או דירה וכו', וצריכין להמתין לישועת השם, ולבלי לדחק את השעה (ערוכין יג): למלא את החסרון תכף ומיד. רק צריכין להמתין, עד אשר ירחם השם.

ואמר רבנו ז"ל על עצמו, שאם לא היה ממתין, כגון כשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דוחק את השעה, שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו, ולהיות בעל חוב, עד שהיה מוכרח להיות נוסע ומטלטל, כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים, שהם מוכרחים תמיד לנסע על המדינה, מחמת שהם תמיד בעלי חובות, וענין זה צריכים לידע מאד. וצריכין ללמד את עצמו, ולהרגיל את עצמו בזה מאד. כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שכן מקבלים, אפלו החשובים והגדולים. וצריך להסתפק במועט, ולהנהיג את ביתו כפי השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך לו מלבוש או לאשתו או לבניו, אף על פי שמכרח לו, אל ידחק את השעה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אלא ימתין עד שיבוא עתו. וטוב לסבל דחק אפלו במזונות, וכל שכן במלבושים ודירות וכו', ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבני ביתו במלבושים, מלהיות בעל חוב לחנוני או לאחרים.

כי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה, ט"ו) "עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

וזו דעת רבנו ז"ל: עדיף להיות חייב לעצמו, מלהיות חייב לאחרים, כי רואים שרב בני האדם קדם כל לוויים, בלי שום חשבון,

מהיכן יהיה להם לשלם וכו', ואחר כך נתקעים בחובות גדולים וכו', ומשלמים רבית ורבית דרבית וכו', עד שהחוב תופח לאלפים ולרבבות וכו', ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קי"ב) שיש עברה, שמי שעובר על העברה ההיא יהיה בעל חוב תמיד, ואפלו יעשה כל טעדיקה דאפשר כדי להתפרנס - יהיה בעל חוב תמיד, ולפעמים גורמת העברה לכך, שהוא מפיל גם אחרים להיות בעלי חובות, ולכן יש שנעשו כמה בעלי חובות בעולם, זהו מחמת העברה שנתגברה בעולם, חס ושלום. [העברה הזו היא פגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, כידוע שהאריז"ל אמר לכוון בברכת תקע בשופר וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו' באומרו יחד מארבע כנפות שהוא ראשי תבות (איוב כ', ט"ו) "ח'ל ב'לע ו'יקאנו", שהקלפה שבלעה את הטפות, תצטרך להקיא את הניצוצות, וזה הוא שראשי-התבות הם גם כן ח'ו"ב, כי החטא הזה גורם לאדם, שיהיה תמיד בעל חוב].

ועצה לזה, אמר רבנו ז"ל (שם) לשוב בתשובה בכלליות, ולהתחנן לפני השם יתברך, להצילו מהעברה הזו, ולהתחרט בכלליות על עברה זו. ועת לשוב על זה הוא כשהוא במחין דגדלות, אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא יתברך על זה, ולשוב בתשובה. כי מחין דקטנות הוא בחינת בעל חוב. כי אמרו חכמינו הקדושים (קדושין מט:): 'עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים', שנה הוא בחינת מחין דקטנות, עבדים בחינת (משלי כ"ב, ד) "עבד לוה לאיש מלוה", ולכן כשהוא במחין דגדלות, אזי העת לשוב על זה, ולבטל את הענש של בעל חוב, בחינת מחין דקטנות.

כשאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה הוא זוכה להגיע לגדלות המחין, כי כשמדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, נדבק מח מחשבתו, שהוא נשמתו, באין-סוף ברוך-הוא, ובא לידי גדלות המחין, וברגע שנתגדל מחו, אז העצה להתחיל לשלם לכל בעלי-החובות קצת ועוד קצת וכו', ולהמשיך לבקש את

הקדוש-ברוך-הוא שיתן לו כסף לשלם את כל החובות, ואז על ידי מעט שמשלמים בכל יום, לבסוף נפטרים מכל החובות, וגם בעלי החוב, כשרואים שההוא משלם להם בכל יום, אפלו דבר פשוט, הם אינם דוחקים עליו, וזה בדוק ומנסה.

ולכן אסור להכניס בקטנות המחין, אלא להתחיל לשלם לכל בעלי החוב שלו בכל פעם, אפלו סכום פשוט, ולומר לבעלי החוב ולהבטיח להם, שהוא ישלם להם עד הפרוטה האחרונה, ויגלה את המצב שלו, שהוא דחוק מאד, ואז כל בר דעת יעזב אותו, מה שאין כן, מי שהוא חצוף גדול, שלא די שהוא לווה מאנשים כסף, ולא רק שאינו רוצה לשלם, אלא מעז פניו בפני בעל חובו, ואומר פתוח: "אני לא אשלם לך" וכו' וכו', בודאי לא יעזבו אותו, וירדפו אותו עד חרמה.

ולכן עצתי אמונה, שתבקש ממנו יתברך על גדלות המחין, ובכל פעם שנכנס לך איזה שפע, תתחיל לשלם לאט לאט לכל בעלי החוב וכו', ואפלו שבהתחלה יצעקו עליך. עם כל זאת, כשאתה משלם אפלו מעט או דבר פשוט, יעזבו אותך, ולבסוף תזכה לשלם את כל החובות שלך, כי מהשמים רואים, שאדם רוצה לשלם, והוא משתדל מאד מאד לשלם, אז נותנים לו שפע מהשמים, שיהיה לו לשלם, וזה בדוק ומנסה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.10

האם ראוי ליהודי ירא שמים לחגג את יום ההלדת?**שאלה:**

מאת חיים אשר: שמעתי שחסידים ויראי השם אינם חוגגים יום הולדת, כי כתוב בתורה "יום הולדת" רק אצל פרעה. ולכן רציתי לדעת, האם אפשר וראוי שבעל יחגג יום הולדת לאשתו, ויביא לה מתנה? או שעדיף לקנות מתנה ביום אחר, ולא לציין כלל את יום ההולדת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל חיים אשר, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

יום הולדת פרטי בן עושים, ולכן, אין לה מה לחשש מלעשות סעדת יום הולדת, ולקנות מתנה וכו' וכו'.

כל הענין של סעדת יום הולדת בפרסום רב, זה אין נוהגים אצל חסידים, ובפרט צדיקים לא עושים יום הולדת, והוא על דרך מה שאמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ז', סימן ד') על הפסוק (קהלת ז', א') "טוב שם משמן טוב, ויום המות מיום הולדו", נולד אדם מונין לו למיתה, מת מונין לו לחיים, נולד אדם הפל שמחין, מת הפל בוכין, ואינו בן אלא, נולד אדם ואין שמחין לו, שאין יודעין באיזה פרק ומעשים יעמד, אם צדיק ואם רשע, אם טוב ואם רע, ומת הם צריכין לשמח, שנפטר בשם טוב, ויצא מן העולם בשלום; ולכן אצל צדיקים חוגגים רק יום ההולא, כי אז רואים מה הוא פעל בזה

העולם, ולא חוגגים יום הולדת, כי עדין אין יודעים מה יצא וכו', ומה יהיה ממנו, מלבד צדיקים יחידי הדורות, שרואים עוד בחיים חיותם מה הם פועלו, להם כן שיף לעשות יום הולדת בפמבי.

ידוע שמוהרנ"ת ז"ל היה עושה סעדה ביום ההולדת שלו, שהוא ט"ו בשבט, ובאמת לו נאה ולו יאה לעשות סעדה ביום ההולדת שלו, כי הוא השאיר אחריו ברכה כזו - את כל ספרי רבנו ז"ל שהוא כתבם, ורבנו ז"ל אמר לאנשי שלומנו: "אתם צריכים להודות לו, כי לולא הוא לא היה נשאר ממני אפלו עלה אחד", וידוע שרק מוהרנ"ת ז"ל כתב את כל ספרי רבנו ז"ל, "לקוטי מוהר"ן", "ספורי מעשיות", "ספר המדות", "שיחות הר"ן", "חיי מוהר"ן" וכו' וכו', מלבד שכתב את ספריו הקדושים, ולולא הוא - לא היו יודעים מרבנו ז"ל כלל, ולכן דיקא הוא היה יכול לעשות סעדה ביום ההולדת שלו, וכן עוד צדיקים, שראו מה שפעלו בימי חייהם, וקראו אלפי אנשים אליו לתברך, גם להם יאה ונאה לעשות סעדת יום הולדת.

אבל אדם פרטי יכול לעשות סעדת יום הולדת למשפחתו, ואין לחשש כלל, רק שידברו דברי תורה ויספרו ספורי צדיקים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

.זו

**אני רוצה לגור ביבנאל, אך מקום עבודתי במרכז.
מה לעשות?**

שאלה:

מאת לירון: שלום, ברצוני לשאל את הצדיק שליט"א, אני מאד רוצה להיות חלק מהקהלה הקדושה שלכם ביבנאל, כי אני יודעת שזו זכות עצומה באמת, אבל אני מרגישה שהקדוש-ברוך-הוא מקבע אותי בגלל העבודה של בעלי ושל בני במקום אחר בינתיים. האם זה פשוט מניעות מלהתקרב אל הקדושה, ושאני צריכה עוד תפלות כדי לזכות לכך, או שכרגע לזרם עם מה שהקדוש-ברוך-הוא מזמן, ולהתפלל, שאזכה לעשות הישר והטוב, היכן שאני נמצאת? בתודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל לירון, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תתאזרי במדת הסבלנות, שאין מדה יותר יפה מזו, ואפלו שזה בא לך קשה מאד מאד, זכרי מה שאמר התנא הקדוש (אבות, פרק ה') 'לפום צערא אגרא'. ודעי לך, כשאשה עוצרת את עצמה לא לכעס וכו', בזה, אפלו שהיא נמצאת במדור הקלפות וכו', היא עולה עד עולם האצילות, שהיא בטלה לגמרי אל האין-סוף ברוך-הוא, כי הכל תלוי במדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות.

אֲשֶׁה צְרִיכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָה, אֶת כָּל בְּלֵה אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְשִׁלָּא תִהְיֶה לָּהּ שׁוּם תְּרַעַמַת עַל בַּעֲלָהּ, כִּי הָאִשָּׁה הִיא חֵלֶק מִבַּעֲלָהּ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', כ"ג) "עֲצָם מֵעֲצָמֵי וּבֶשֶׁר מִבֶּשֶׂרֵי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחְתָּהּ זֹאת", וְלִכֵּן אִשְׁרֵי הָאִשָּׁה, שֶׁקָּנְתָה לְעֲצָמָה אֶת מַדַּת הַסְּבִלְנוּת לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ וְכוּ', וּמוֹחֶלֶת לוֹ עַל הַכֹּל, וּמִתְחַזְּקִים לְאַהֲבֵה זֶה אֶת זֶה, שְׂאֵז הַשְּׂכִינָה תִשָּׁרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְלִכֵּן אִם בַּעֲלָךְ עֲדִין לֹא רוּצָה וְכוּ', אוֹ לֹא יָכוֹל וְכוּ', לְבֹא לְגוֹר בִּיבְנָאֵל, אֲסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ, רַק לְחִכּוֹת בְּסִבְלָנוּת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּמָקוֹם שֶׁנִּמְצְאִים בּוֹ, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֲסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה, כִּי כָךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס"ד) 'כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשְּׂעָה - הַשְּׂעָה דּוֹחֶקְתּוֹ.

הַעֲקָר, תִּשְׁתַּדְּלִי שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בְּבֵיתְכֶם, כִּי (סוֹטָה יז.) 'אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם', וְאָמְרוּ (ירושלמי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה ח') 'אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, אִי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהּ בְּלֹא שְׂכִינָה', וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאָה, שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שִׁיְהִיָּה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוּלָה מְאֹד, כִּי "שְׁלוֹם", אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֵת י'), זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

.סח

**אני מבלבלת לגבי המשך דרכי.
מה הקדוש-ברוך-הוא רוצה ממני?**

שאלה:

מאת רות: שלום רב אל מוהרא"ש הקדוש. כָּרָגַע אֲנִי בַשָּׁנָה הראשונה לשרות לאמי, והגיע הזמן להתחיל לחשב על תכנית לשנה הבאה ובכלל. במה ראוי וכדאי לבחור? האם לחפש מקום שרות לאמי לשנה ב', או אולי להשאיר במקום הנוכחי? או שפא לבדק למוזים או עבודה? אני מאד רוצה לעשות את רצון השם, ולמצא את הנקדה שלי בעולם, ואת הדרך לחיות באמת. איך אדע להבחין בין טוב לרע? ואיך ארגיש מה הקדוש-ברוך-הוא מצפה ממני? תודה מראש באהבה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל רות, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הכי טוב להתחמך, פי ידוע, שרפנו ז"ל רצה מאד שהדבר הראשון - רוק או רוקה שיתחמך ויבנו בית נאמן בישראל, ולכן את צריכה ללכת בכיוון הזה.

הרצון של הקדוש-ברוך-הוא הוא להיות תמיד בשמחה עצומה, כי אין עוד דבר יותר חשוב כמו שמחה, ובפרט שמחת המצוות, שאמר רפנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') 'כשאדם עושה מצוה

בשמחה, בידוע שלבו שלם עם אלקיו, וככל שזוכים להגיע לשמחה, כך זוכים לישוב הדעת, הינו לדעת איך לעשות רצונו יתברך, ואיך להבחין בין טוב לרע, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"א) מה שבני אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, הוא מפני שאין להם ישוב הדעת, ולמה אין להם ישוב הדעת, מפני שהם אינם שמחים, נמצא, שעל ידי שמחה זוכים לישוב הדעת, וזוכים לעשות את רצונו יתברך.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ד) שלכל אחד יש נקדה מה שאין בחברו, הינו לכל אחד יש את הנקדה שלו, ואם מרגילים את עצמם במדת השמחה, להיות שמחים עם עצמם, ולא מתבלבלים מאחרים, אזי מגיעים בקלות אל הנקדה של עצמו, ועל כן, צריכים להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו בתמימות ופשיטות גמורה בלי שום חכמות כלל, כי השיחה בינו לבין קונו מקשרת את הנשמה שלו אליו יתברך.

ולכן תשתדלי להיות רק בשמחה, ולהרבות בשיחה בינך לבין קונך, והקדוש-ברוך-הוא יוליך אותך בדרך האמת.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

טו.

אני ואחותי עדין לא מצאנו את הזוג.

שאלה:

מאת טליה וענת: כבוד הרב שלום. שמי טליה ואני בת 39 רוקה, ואחותי ענת בת 35, גם כן רוקה. אנחנו פשוט לא מצליחות למצא את הזוגינו. רציתי לדעת מה הרב ממליץ לעשות? והאם נסיעה לקברו של רבנו לאומן תעזור?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל טליה וענת שתחיינה,

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן, ולכן צריכים לבוא אל הצדיק, ולשמע תורה מפיו וכו'.

סבות עכוב כל השדוכים, זה בדרך כלל מפני שהרוקים או הרוקות נעשים בררנים, וזה עכוב גדול של שדוכים וכו', כי ברגע שרוצים לבנות בית נאמן בישראל, ולעשות בבית משפן לשכינת עזו יתברך, אזי הקדוש-ברוך-הוא מזמין בקלות את הזוג הנכון והמתאים וכו', אבל אם מחפשים יפי, כבוד, כסף, חכמה וכו' וכו', אזי גם הצד השני מחפש אותם דברים, וכמובן שלא מוצאים את זה וכו', כי כל אחד ואחת חושבים, שהם הכי יפים והכי חכמים וכו' וכו', ולא רוצים לוותר על שום דבר וכו', ולכן זה מה שמעכב את הזוג הנכון.

ועל בן עקר העצה לבוא אל הצדיק, ולשמע תורה מפיו, כי הוא מברר לנו את המדמה וכו', ומכניס בנו שכל וכו', כדי שנוכל לוותר על הרבה דברים, וכך בקלות יכולים למצא זה את זה.

אם יש לכן אפשרות לנסע אל ציון רבנו ז"ל, שהוא הצדיק האמת, לעיר אומן, מה טוב ומה נעים, כי הוא השדכן האמתי, שמשדך את כל השדוכים.

יש קוונטרס בשם "מציאת הזוג", ששם נמצאות עצות יקרות ותפלות נפלאות למציאת הזוג, ומי שאומר את התפלות המובאות שם במשך ארבעים יום, ימצא את בן או בת זוגו, וכמוכן שצריך להיות עם לב אמת לב נכון, ומה טוב ומה נעים להוריד גם כמה דמעות לקדוש-ברוך-הוא, ואז בודאי תזכו למצא את זוגיכן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדכן תמיד, שתהיה לכן הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנינה, תשכלנה ותצלחנה.

המאחל לכן ברכה והצלחה מן השמים...

ע.

האם מתר למעברת ומינקת לאכל שום ובצל מבשלים?

שאלה:

מאת מלי: לכבוד קדשת אדמו"ר שליט"א. כתוב בספר המדות: "מעברות ומניקות לא יאכלו שומין ובצלין". האם הכונה רק לשום ובצל חיים, או שאסור לאכל אותם אפלו מבשלים, ומדוע? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל מלי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות הריון, סימן ד') 'מעברות ומניקות לא יאכלו שומים ובצלים', הפונה חיים, אבל מבשלים יכולים לאכל.

כדי שיהיה לאשה הריון קל, עליה להרגיל את עצמה לומר שמות הצדיקים, שמסגלים מאד ללידה קלה, כי הרי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות צדיק, חלק שני, סימן כ') 'על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולים להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות את הטבע'; ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים, שאת יודעת בעל פה, כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' וכו', ועוד כל שמות הצדיקים שאת זוכרת, ותהיי רגילה לומר אותם מידי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בנקל:

יהי רצון מלפניך, אבי שבשמים, שבזכות שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם, שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי ללדת בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבור את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע, שלא יפגע בי, משום אדם בזה העולם, ואזכה ללדת בנים ובנות חיים וקיימים, שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, הוי"ה צורי וגואלי, אמן פן יהי רצון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עא.

אני ואשתי עברנו טראומה גדולה. איך אפשר לצאת מהמשבר?

שאלה:

מאת משה: כבוד הצדיק, אני ואשתי עברנו טראומה גדולה, נולד לנו תינוק אחרי תשע שנים, שחכינו בכליון עינים לפרי בטן, וחדש אחרי שנולד, לצערנו הרב נפטר. ממש אין מלים לתאר את הכאב הגדול והעמוק שלנו. מאז אני ואשתי נמצאים בדכאון גדול, ושלום הבית שלנו התערער, וכל הזמן יש לנו וכוחים. איך אנחנו יכולים להתחזק, ולעבר את המשבר הזה בשלום?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי אתם צריכים קדם כל להתחזק מאד מאד, כי זה מראה, שאתם בן יכולים להביא ילדים, לא כמו שהרופאים יאשו אתכם, כאלו אתם לא מסגלים להביא ילדים.

בודאי זה צער גדול מאד, מה שקרה לכם, ומי יודע דרכי המקום

ברוך-הוא וברוך שמו, ובודאי זו היתה איזו נשמה, שהצרכה לרדת לזמן קצר וכו', ולכן תשדלו מאד להתחזק יחד, ובזכות ההתחזקות הקדוש-ברוך-הוא ישלם לכם חזרה כפל כפלים.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות מפלת, סימן ה') 'בעוון שנאת חנם האשה מפלת נפלים'; ולכן אתם צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לעשות שלום, ולא להתוכח ביניכם, כי (סוטה יז.) 'איש ואשה זכו שכינה ביניהן', ואמרו (ירושלמי, ברכות, פרק ט', הלכה ח') 'אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת, שם הברכה מצויה, רק שיהיו ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום', אמרו חכמינו הקדושים (שבת י:): זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, ובזכות השלום והאהבה שיהיו ביניכם, הקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם, שתפקדו בזרע של קיימא בקרוב מאד.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות מפלת, סימן ב') 'סגלה למפלת נפלים, שתשא אצלה מגנט, גם תשא אצלה חתיכת עץ מקבר הצדיק, גם יתן צדקה'; הינו שהאשה תקנה מגנט קטן ותקשר אותו בחתיכת עץ קטנה, שמעל קבר של צדיק, ותשא את זה אצלה, עד שתכנס להריון, ועד שתלד. והבעל שירבה בצדקה. [יש קברי צדיקים, שצומח על קברם עץ, אזי מורידים משם חתיכת עץ קטנה, וקושרים אותה עם חוט ביחד עם מגנט].

נא ונא אל תהיו שבורים, תתחזקו ביחד, כי אתם רואים בחוש, שאתם יכולים להביא ילדים, שזה כבר התחזקות גדולה מאד, אחר שהרופאים יאשו אתכם, שאין לכם סכויים להביא ילדים, והנה תהלה לאל, האשה נכנסה להריון וכו', ומה שקרה זה בודאי לטובה,

וְלִכֵּן תִּתְחַזְקוּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּבֹא בְּתָרָא י:)
 'מֵה יַעֲשֶׂה אָדָם, וַיְהִי לוֹ בְּנִים זְכָרִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר יַפְזֹר מְעוֹתָיו
 לְעַנְיִים, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר יִשְׂמַח אֶשְׁתּוֹ לְדַבֵּר מִצְוָה'.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּיל לְבַעֲדֶךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עב.

בְּעָלֵי אָדָם קִשָּׁה, וְהוּא מִכָּה אוֹתִי.

שְׁאֵלָה:

מֵאת לִינְדָה: לְכַבוֹד הָרַב שְׁלוֹם וּבְרָכָה. אֲנִי נִמְצָאת בְּצָרָה
 גְּדוֹלָה, בְּעָלֵי הוּא אָדָם קִשָּׁה מְאֹד, וְאֲנִי סוֹבֵלֶת מִמֶּנּוּ מְרוֹרִים,
 וְלִצְעָרֵי הָרַב, הוּא גַם מִכָּה אוֹתִי בְּאִכְזָרִיּוֹת. מָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת?
 אוּדָה מְאֹד אִם תּוּכְלוּ לְתַתּ לִי יַעֲצָה, כִּי קִשָּׁה לִי מְאֹד.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשע"ב
 שְׁלוֹם רַב אֵל לִינְדָה, תַּחֲוִיָּה.
 לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, יֵשׁ תּוֹפְפוֹת מוֹזְרוֹת כְּאֵלוֹ הַיּוֹם לְרַב, מִי שֶׁמְגַבֶּיָּה
 יָדַיִם עַל אֶשְׁתּוֹ, אוֹ לְהַפְּךָ הָאִשָּׁה מְגַבֶּיָּה יָדַיִם עַל בְּעָלָהּ, זֶה סִימָן שֶׁל
 חֶסְרוֹן דַּעַת, כִּי לְהַכּוֹת זֶה בָּא מִכַּעַס וְרִצְיָחָה שְׁנִכְנָסוּ בְּאָדָם, וְאָמְרוּ
 חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים טו:) 'כָּל אָדָם שְׁכוּעֵס, אִם חָכֵם הוּא חָכְמָתוֹ

מסתלקת ממנו; זאת אומרת, שאחד שלא יכול לשלט על הידים שלו ונותן מכות, זה סימן שסובל מהעצבים, שזו מחלה כמו מחלות אחרות, רחמנא ליצ'לן.

ולכן את צריכה להזהיר אותו, שאם הוא יפה אותך עוד פעם, את עוזבת אותו, כי זה סימן שהוא חולה נפש, כי אדם בריא בנפשו לא יפה את אשתו, וכן להפך, אשה בריאה לא תפה את בעלה, וכיון שבאים לידי מכות, ובפרט באכזריות, כמו שאת כותבת וכו', סימן שהוא לא שפוי בדעתו, מזהירים אותו פעם אחת, ואם הוא לא מפסיק קוראים למשטרה, ופותרים לו תיק, כי מי שנותן מכות אכזריות לאשתו, הוא מסגל גם לרצח, רחמנא ליצ'לן, כאשר קרה הרבה מקרים כאלו, רחמנא ליצ'לן.

ולכן אין עצה אחרת, רק לבקש אותו יפה, ואם עוד פעם יעשה זאת, אין ברירה אלא לערב את המשטרה, וזה לא נקרא מסירה כלל, כי זה בכלל הצלת נפשות, כי מי שהוא כעסן כל כך גדול, עד שמכה את אשתו באכזריות, זה מראה שהוא לא שפוי בדעתו, וכן להפך, אשה שמכה את בעלה, זה מראה שהיא לא שפויה בדעתה.

היה טוב מאד שתבדקו את מזוזות ביתכם, והבעל שיבדק את התפלין שלו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ע.ג.

מדוע יש רבנים שמתבטאים בגזענות?

שאלה:

מאת יוסף: שלום כבוד הרב. יש מקרים של רבנים, אפלו ידועי שם, שלא מתיחסים בצורה שווה לאשכנזי ולספרדי. אפלו שמעתי, שבעיני אחינו האשכנזים הדתיים, לפחות חלק מהם, אומרים שאנו הספרדים ספק יהודים, האם זה נכון, או שזה רק בבלבולים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל יוסף, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

לצערי הרב זה נכון, וזה נובע מרשעות ואכזריות מצד הסמ"ך מ"ם, שעושה פרודים בין נשמות ישראל, כי באמת כל היהדות תלויה רק בשלחן ערוך, שכתבו רבי יוסף קארו זי"ע, שהיה ספרדי, ועליו פרוסה המפה, שכתבה רבי משה איסרליש זי"ע, שהיה אשכנזי, וידוע שמי שזו כהוא זה מהשלחן-ערוך, כבר צריכים לחפש אחריו, אם אין בו שמץ מינות, רחמנא ליצלן, ורבנו ז"ל הקפיד מאד על למוד שלחן ערוך בכל יום, ואמר (שיחות הר"ן, סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה, ומה אנחנו רואים? שהשלחן-ערוך כלול מספרדי ומאשכנזי, וזה פשוט.

ולכן, מי שמפריד בין אשכנזים לספרדים, צריכים לבדק אחריו,

אם אין בו איזה פסול וכו', כי איך יכולים להפריד בין יהודים? כי כלנו זרע אברהם, יצחק ויעקב, אין זה אלא שיש חשש פסול בזה שמפריד בין אשכנזים לספרדים, וזה ברור כשמש.

[ולצערי הרב חויתי את זה על בשרי, כשנכנסנו לגור ביבנאל לפני עשרים וחמש שנה, הרשע סגר את מקוה הנשים, ואמר שהספרדיות מביאות כנים וכו', והצרכתי לבנות מקוה חדש בהצנע במסירות נפש הכי גדולה, ואז כבר ראיתי מה זה רשעות ואכזריות, גזענות ארוהה].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עד.

**אני מרגיש שאני מאד מבלגן,
איך קונים את מדת הסדר?**

שאלה:

מאת יאיר יהודה: שלום וברכה לצדיק המחיינו ומרוממנו מעפר להיות עם נדיבי עמו. איך קונים את מדת הסדר? אני מרגיש שאני מאד מבלגן, בזמן ובמקום.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יאיר יהודה, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְנוּ ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ב) כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת הַיְשׁוּת וְהַגָּאוּת שֶׁלוֹ לְגַמְרֵי, אָזִי הַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֹדֵר, וְלִהְפֹךְ, כְּשֵׁישׁ לְאָדָם יְשׁוּת וְגָאוּת "אֲנֵא אֲמַלְךְ", אִזּוֹ הוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל שְׁלֵא כְּסֹדֵר.

סדר זה יסוד בחיים, ומי שהוא מסדר, הוא יכול להצליח מאד מאד בגשמיות וברוחניות, ורואים שבאור הרקיע סדר הקדוש-ברוך-הוא את השמש ואת הירח ואת הכוכבים וכו', בסדר נכון, וכך הקדוש-ברוך-הוא מחדש אותם בכל יום, וכל גלגלי הרקיע מסתובבים בסדר נכון, ובשביל זה יש לנו עולם כל כך יפה, כי הכל מסדר בסדר נכון.

אדם צריך לרשם לעצמו על דף ניר סדר - מה שהוא רוצה לעשות ביום אחד, כמוכּן לא להגזים וכו', כי סוף כל סוף אדם הוא בשר ודם וכו', ולא יכולים להעמיס עליו יותר מדי, אבל הכל שיהיה עם סדר וכו', מתחילים עם מעט וכו', אבל שיהיה עם סדר נכון, ולאט לאט מוסיפים, ואם תתנהג כך, תראה ברכה במעשי ידיך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עה.

**האם נכון לעבר לעיר אחרת,
מכיוון שאין בעירנו חסידי ברסלב?**

שאלה:

מאת דוד: לכבוד מוהרא"ש הצדיק מיבנאל. אנו מאד רוצים לבא לגור ביבנאל. ראינו בספר "אשר בנחל" חלק כ"ז באחד המכתבים, שהצדיק כתב, כי אין זו עצה לברח מעירו, מאחר שאין שם חברים חסידי ברסלב, ולעבר לעיר שיש בה חסידי ברסלב, האם יש חסרון בכך שנעבר מעירנו ליבנאל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב
שלום וברכה אל דוד, גרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא בכל מקום, ויכולים לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בכל מקום בעולם, ואי אפשר לצמצם ולומר שרק במקום זה אוכל לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בקיום מצוות מעשיות בשמחה, ובלמוד התורה הקדושה, כי הוא יתברך נמצא בכל העולם כלו, עם כל זאת אמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז). 'אמר רבי יוחנן שלשה חנות הן, חן מקום על יושביו, חן אשה על בעלה, חן מקח על מקחו'; ולכן כל אחד נמשך אחר מקום אחר וכו', והבחירה חפשית, כל אחד יכול לגור, היכן שלבו מושך אותו לשם.

העקר להיות בשמחה עצומה באיזה מקום שהוא גר בו, ואז טוב לו כל הימים, והוא הכי מאשר בחייו, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן,

חלק א', סימן כ"ד) שְׁאָדָם צָרִיף לְהַגִּיעַ לְשִׁמְחָה כְּזֹאת, שֶׁהֵיכֵן שֶׁהוּא גָר יָדַע שֶׁשֵׁם הוּא אֲמַצְעָה הָעוֹלָם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָף תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לִּי הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לִּי בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עו.

**הָאֵם יֵשׁ סֵפֶר נוֹסֵף בְּשֵׁם "חַיֵּי מוֹהַר"ן",
שֶׁחֲבַר רַבִּי נִפְתָּלִי?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת אורֵיאל: שָׁמַעְתִּי בְּעֵינַי הַסֵּפֶר "חַיֵּי מוֹהַר"ן", שֶׁיֵּשׁ גַּם "חַיֵּי מוֹהַר"ן", שֶׁכָּתַב רַבִּי נִפְתָּלִי. הָאֵם זֶה נֶכּוֹן? וְאֵם כֵּן מֵדוּעַ אֵינוֹ מִפְּרָסָם?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שָׁבַט ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֹרֵיֵאל, נְרוֹ יֵאִיר.
לְנֶכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ שֶׁכָּל תְּלָמִיד מִתְלַמְּדֵי רַבֵּנוּ ז"ל רָשָׁם לְעֲצֻמוֹ תּוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת, שֶׁשָּׁמַע מִרַבֵּנוּ ז"ל, וְכָל אֶחָד כָּתַב אֶת זֶה לְעֲצֻמוֹ, וְלֹא חָשַׁב לְהַדְפִּיסָם, וְלָכֵן נֶעְלָם מֵעֵינֵינוּ, עִם כָּל זֹאת יְדוּעַ שֶׁבִּידֵי רַבִּי נִפְתָּלִי מֵנַעֲמָרוֹב ז"ל הָיוּ הַרְבֵּה שִׁיחוֹת שֶׁרָשָׁמָם לְעֲצֻמוֹ, מֵהַ שֶׁשָּׁמַע מִרַבֵּנוּ ז"ל, וּבְמִשָּׁךְ הַזֶּמֶן אֲבָדוֹ, וּמֵהַ שֶׁכֵּן נִשְׁאָר הַכְּנִיס אֶת זֶה מוֹהַרֵּנִי ז"ל

ב"חיי מוהר"ן", וזה שמצאנו בהרבה מקומות, שהוא כותב שמעתי מאחד וכו', או שמעתי משמו, זה רבי נפתלי מנעמרוב ז"ל.

דע לך, שעקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל, הוא להתמיד ביותר בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל, שהם "שיחות הר"ן" ו"חיי מוהר"ן", ולהשתדל לקיים כל שיחה בתמימות ופשיטות, וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן שנ"ח) שכל שיחה ושיחה, שהיה משיח ומדבר עמנו, יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו, כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיין אין גוטער ייד), אם ירצה לילך עמה, לקיים כפי שיחתו הקדושה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עז.

**איך נכון להתנהג במחיצת קרובים
שהשפעתם עלי שלילית?**

שאלה:

מאת מיטל: לכבוד קדשת מוהרא"ש הקדוש שלום וברכה. הצדיק מדבר רבות על אחדות והפצה וקרוב נשמות ישראל, אך רציתי לדעת, אם ישנם אנשים או סביבה, שמרגישים במחיצתם השפעה שלילית או ירידה רוחנית, בפרט בין בני משפחה, איך נתן לחבר בין השנים: מצד אחד לקרב ולהיות

בְּקֶשֶׁר, וּמִצַּד שְׁנֵי לְשׁוֹר עַל מְרַחֵק. אֵיךְ עוֹשִׂים זֹאת בְּאֶפֶס
הַרְצוּי וְהַנְּכוֹן?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל מִיטַל, תַּחֲיִה.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אָדָם רוֹצֵה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִמִּיד מִשְׁתוֹקֵק רַק
אַחַר רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, אַזִּי הוּא יְכוּל לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּכָל מְקוֹם, וְהוּא אֵינוֹ מְפָרִיד בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא מוֹצֵא טוֹב
אֶצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל.

בּוֹדָאי יֵשׁ הַפְּרֵשׁ בֵּין אֶחָד לְשְׁנֵי וְכוּ', וּמְכַל שְׁכָן בֵּין אֶחָד שְׁשׁוֹמֵר
תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, לְבֵין אֶחָד שְׁעֵדִין אֵינוֹ שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, עִם כָּל
זֹאת הוּא גַם מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, שְׁצָרִיכִים לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, שְׁלֹא קִבַּל
חֲנוּךְ תּוֹרָנִי, וְאָסוּר לְשַׁנֵּא אוֹתוֹ, כִּי הוּא נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, וְרַבְּנּוּ ז"ל
הִזְהִירָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן רפ"ב) לְדוֹן אֶת כָּלֶם לְכַף זְכוּת, אֶפְלוּ
רְשָׁע גַּמּוֹר.

עִם כָּל זֹאת, צָרִיכִים לְדַעַת, אֲנִי שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, כְּגוֹן שֶׁבֶת
וְכִשְׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים וְכוּ' וְכוּ', וְאֲנִי צָרִיךְ לְהִיּוֹת חָזֵק מְאֹד לֹא לְזוֹן
מִהִיָּהוּת כִּי הוּא זֶה, עִם כָּל זֹאת, זֶה שְׁעֵדִין אֵינוֹ שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמְצוּוֹת,
כְּגוֹן שֶׁבֶת וְכִשְׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים וְכוּ' וְכוּ', אָסוּר לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף חוֹב,
אֶלָּא לְזַכֵּר, שֶׁהוּא עֵדִין לֹא טַעַם טַעַם תּוֹרָה וּמְצוּוֹת.

וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן פ') שֶׁזוֹ שְׁלֵמוֹת הַשְּׁלוֹם,
שְׁשֵׁנֵי הַפְּכִים מִתְחַבְּרִים בְּנוֹשֵׂא אֶחָד, וְזֶה לֹא אוֹמֵר, שְׁאֲנִי צָרִיךְ
לְהַחֲזִיק כְּמוֹהוּ וְכוּ', אֶבֶל זֶה לֹא אוֹמֵר, שְׁאֲנִי צָרִיךְ לְשַׁנֵּא אוֹתוֹ בְּגִלְל

זוה, אדרבה לקרבו בתכלית הקרוב, ואז יראה את היפי של התורה הקדושה וקיום המצוות, אשר עליהם נאמר (משלי ג, י"ז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עת.

הורי עדין חלוניים, איך שומרים על כבודם מבלי להכשל?

שאלה:

מאת ריקי: ברוך השם, זכיתי לחזר בתשובה לפני כשש שנים, הורי עדין חלוניים, ואני מקווה, שגם הם יזכו לחזר בתשובה. כשאני באה אליהם עם בעלי והילדים, הם לא מבינים, למה אני מבקשת מהם לכבות את הטלוויזיה, וגם הם נעלבים, שאנחנו לא יכולים לאכל את האכל, שהם מגישים לנו. יש לציין שהם שומרים על כשרות בסיסית (הכל כשר אבל לא בד"ץ). מה עושים במקרה הזה? מצד אחד, אנחנו לא רוצים להכשל, ומצד שני, אנחנו לא רוצים לצער את ההורים. אשמח לקבל עצה מהרב בנושא זה. בתודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל ריקי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את ובעלך צריכים להתחזק מאד מאד ולשמח מאד, שזכיתם לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, שזה דבר יקר מאד מאד, וחכמינו הקדושים אמרו (ברכות לד): 'מקום שבעלי תשובה עומדים שם, צדיקים גמורים אינם עומדים', עם כל זאת אתם צריכים לזכר, אשר מצות כבוד אב ואם היא מצוה גדולה מאד מאד, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרשה כ"ו) 'כל העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש מהאדם, רק שיכבד אב ואם'; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות "כבוד את אביך ואת אמך"; ואמרו (קדושין ל:): 'שלשה שתפין הן באדם, הקדוש-ברוך-הוא ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אומר הקדוש-ברוך-הוא מעלה אני עליהם, כאלו דרתי ביניהם וכבודוני'.

רואים מזה, שאם מכבדים את אבא ואת אמא, בזה מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא, ולכן צריכים רק להסביר יפה להורים, מה זה שבת וכו', ומה זה כשרות וכו', ושאתם לא רוצים לפגוע בהם, חס ושלום, ואדרבה, אתם אוהבים אותם מאד מאד, והיום יכולים לקנות את המוצרים הכי טובים בהכשר מצין בכל החניות הגדולות בכל הארץ, ואין בעיה לקנות מוצרים מ"בית יוסף", או מ"הרב לנדא", או מ"מבד"ץ "העדה החרדית", והמחיר הוא שווה בכל המוצרים, ואני בטוח, שאם תסבירו את זה להורים בצורה יפה מאד, הם לא יקפידו, העקר לכבד מאד את ההורים, ואסור להדריך אותם איך להתנהג וכו' וכו', אדרבה אם הם יראו את יפי הדת, שהילדים

מכבדים ואוהבים את אבא ואמא, ומשתדלים לא לעשות מחלקת, זה בעצמו יחזיר אותם בתשובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

עט.

האם למוד בגמרת "שטיינזלץ" מוריד מערך הלמוד?

שאלה:

מאת אברהם: שלום וברכה למורנו ורבנו שליט"א. רציתי לשאל, האם יש בעיה ללמוד בגמרא מהוצאת שטיינזלץ, כי שמעתי, שיש שאומרים, שמכיון שאין שם את צורת הדרך ממש, זה מוריד מערך הלמוד. האם יש דברים בגו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין שום בעיה ללמוד את הגמרא בהוצאת שטיינזלץ, ואדרבה, הוא מסביר היטב הדרך את סגיות הגמרא. רק ההפרש הוא, שאין שם צורת הדרך, ומי שרוצה לזכור בדיוק את דף הגמרא, היכן נמצא מאמר חכמינו ז"ל מסים, זה יהיה לו קשה וכו', ושמעתי שעכשו הדפיסו כבר את כל הש"ס עם פרושו על סדר הדרך.

ראה להתמיד בלמוד גמרא, אשר אין למעלה מזה, ואמרו חכמינו הקדושים (כרתות יג): אשר דבר הוי"ה זה הלכה, ביד משה זה גמרא, ומי שלומד גמרא ממשיך על עצמו את ארבעת מלאכי השמירה גבריאל מיכאל רפאל ואוריאל, שהם ראשי תבות גמ'ר'א', והסמ"ך מ"ם יתן לאדם ללמד הכל, אבל לא גמרא, כי מלמוד גמרא הוא מפחד מאד, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רי"ד) תלמוד הוא כמספר השם של הקלפה נוקבא דסמ"ך מ"ם, ובלמוד גמרא, שהוא תלמוד, מבטלים אותה לגמרי, ולכן אשרי מי שלומד בכל יום שעור בגמרא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פ.

מה דעתו של הצדיק בענין צומות לנשים ונערות?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד מוהר"א ש הצדיק מיבנאל. רציתי לדעת מה הצדיק אומר לגבי צומות של נשים ונערות (כגון תענית אסתר). האם הן צריכות לצום?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מובא באחרונים, שאשה לא צריכה לצום את הד' צומות, מפני חלשת הדור, רק תענית יום כפור, שהיא דאורייתא, וצריכים להקפיד על זה מאד מאד, ואין על זה שום הטר, כי הוא בכרת וכו', וכן נשים מקפידות מאד לצום בתשעה באב, אבל בשאר הצומות, הנשים והבנות לא צמות, וכן הוא מנהגנו.

הקדוש-ברוך-הוא יהפך כבר את כל הצומות לימי שמחה, ונזכה כבר להגאל גאלת עולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פא.**אני מפחדת מאד ממלחמת האטום.****שאלה:**

מאת שפי: כבוד הרב, אני מאד מפחדת מה יקרה, כי כלם מדברים, שתהיה מלחמה עם פצצת אטום, ונמחק לגמרי, חס וחלילה. אני לא ישנה מרב פחד, ואין לי מנוח.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל שפי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לך מה לפחד, הכל יתהפך לטובה, את צריכה לבדק את המזוזות בתוך ביתך, כי כף מובא (תקוני זהר, סו.) "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", אליו תרין סמכי קשוט, זו מות מן ביתא, דאיהי שכנתא, ולא אתקריב לגבה; הינו בבית שיש מזוזה כשרה, משם זו המות, ולא צריכים לפחד, כי הפחד, שנופל על האדם, הוא מפני שאין לו מזוזות כשרות.

חכמינו הקדושים אמרו (שבת קיח.) 'כל המקיים שלוש סעדות בשבת, נצול מחבלו של משיח', ולכן אשרי אדם, שנוזהר לאכל בשבת שלוש סעדות, שעל ידי זה יהיה נצול מחבלו של משיח וממלחמת גוג ומגוג.

דעי לך, שאין לך מה לפחד, א'ט'ו'ם' זה ראשי תבות א'בינו ט'וב ו'מ'טיב, הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותנו בזכות התינוקות של בית רבן שלומדים תורה, ויש היום, תהלה לאל, כל כף הרבה ישיבות, שלומדים בהן תורה בדחק ובצער וכו', אשר רק בזכותם נזכה להנצל מהאויב שמאים עלינו וכו', ונזכה בקרוב מאד לראות במפלתו, כמו שהיה בימי מרדכי ואסתר בפרס, כן יתקיים בימינו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פב.

לְאַחַר הַרְבֵּה וְכוּחִים, אֲשֶׁתִּי בְרַחָה, וְרוּצָה לְהִתְגַּרֵּשׁ.

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם: לְכַבּוּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א, אֲנִי נִשְׂוִי כְּשִׁנְתִּים וְחֲצִי, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לִי יְלָדָה בֵּת שָׁנָה, מֵאֲז שֶׁהִתְחַתַּנְתִּי עִם אֲשֶׁתִּי, אֲנַחְנוּ רַבִּים וּמְתוּכָחִים הַרְבֵּה, וְכַמְעַט שְׂאִין שְׁבוּעַ שְׁעוּבָר בְּלִי מְרִיבוֹת. לְפָנַי כְּשִׁבוּעִים אֲשֶׁתִּי אָמְרָה לִי, שֶׁהִיא רוּצָה לַעֲזֹב אוֹתִי וּלְהִתְגַּרֵּשׁ, נִסִּיתִי לְשַׁכְנַע אוֹתָהּ לֹא לַעֲזֹב, וְהִבְטַחְתִּי לָהּ שֶׁאֲנִי אֶשְׁתַּנֶּה, אָבֵל הִיא בְּשׂוּם אִפֶּן לֹא רָצְתָה. בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֵּת הָאֲחֵרוֹן הִיא אָרְזָה אֶת הַדְּבָרִים שְׁלָהּ, וְעֲזָבָה לְהוֹרִים שְׁלָהּ. מוֹהֲרָא"ש, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מָה לַעֲשׂוֹת, אֲנִי לֹא רוּצָה לְהִתְגַּרֵּשׁ, לְקַח לִי הַרְבֵּה זְמַן עַד שֶׁהִתְחַתַּנְתִּי, וְעַכְשָׁו שֶׁכָּבֵר יֵשׁ לִי יְלָדָה, אֲנִי לֹא רוּצָה לְפָרֵק אֶת הַמְּשֻׁפָּחָה, מוֹהֲרָא"ש, בְּבִקְשָׁה, תְּגִידוּ לִי מָה לַעֲשׂוֹת, אֲנִי כָּבֵר מִיֵּאֵשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלִתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כָּל הַגִּישָׁה שְׁלֶךְ אֶל אֲשֶׁתְּךָ הִיְתָה רַק לְמִלְאוֹת אֶת סְפוּקֶךָ וְכוּ', וְעֲלִיו הָרְאִיָּה, שְׂאֵתָה בְּעֶצְמֶךָ כּוֹתֵב, שְׂאִין שְׁבוּעַ, שְׁלֹא הִיָּה בֵּינֵיכֶם מְרִיבוֹת וְכוּ', שְׁכַחְתָּ אֵיךְ נִרְאִיתָ כְּשֶׁהֵייתָ רוֹק לְבַד וְכוּ', וְאֵיךְ שֶׁהִיָּה לְךָ מֵר כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב', י"ח) "לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדוֹ", וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָמַל עָלֶיךָ, וְנָתַן לְךָ אִשָּׁה יְקָרָה, מִמֶּשׁ מִתְּנָהּ

מהשמים, ואתה לא יודע להעריך את המתנה שהקדוש-ברוך-הוא נתן לך, וזלזלת בה וכו', דקרת אותה מלולית וכו', שזה עוון חמור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.) 'לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה, אונאתה קרובה'.

ואפלו להגיד שהאשה היתה קשה מאד וכו', אתה צריך תמיד לזכר שגבר צריך להיות גבר וכו', ולתת תמיד תשומת לב לאשה, ולכבד וליקר אותה, כמאמרם ז"ל (יבמות סב:) 'האוהב את אשתו כגופו, והמכבדה יותר מגופו, והמדריך בניה ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוך לפרקן, עליו הכתוב אומר (איוב ה', כ"ד) "וידעת כי שלום אהלך"; ואמרו (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב, ט"ז) "ולאברם הטיב בעבורה" והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעטרו, (תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו), ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ט) שעקר העשירות באה בזכות האשה, ולכן עשית טעות חמורה שזלזלת באשתך, ועכשו אתה משלים על זה מחיר כבד וכו' וכו'.

אני לא מאשים אותך בעקר וכו', כי יכול מאד להיות שהאשה היתה אשה קשה וכו', עם כל זאת הגבר צריך תמיד להיות גבר, ולהשפיע אהבה, ולתת מחמאות, ולהתייחס אליה, ולעזר לה במה שאפשר, וזו היא עבודת גבר וכו', ואם הוא לא עושה את זה, אזי הוא האשה וכו', ולכן בעל צריך להיות חכם וכן ותרון, ולשתק ולהבליג כשהיא מבזה וכו', או כשהיא צועקת וכו', ולקחת את זה לכפרת עוונות, כי הרי האשה היא עצם מעצמך וכו', וכנראה שלא למדו אותך מה זה נשואין וכו', ולכן בא לך מה שבא וכו', שפרכתה לך וכו', ואני בטוח אם היה לה טוב אתך, לא היתה בורחת וכו', וכנראה שאתה לא מספר לי את הכל וכו'.

ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על כבוד האשה, ואמר (שיחות הר"ן, סימן רס"ד) 'הלא הנשים הן סובלות צער ויסורים גדולים מאד

מֵאֵד מִיִּלְדֵיהֶם, צֵעַר הָעֵבֹר וְהַלְדָּה וְהַגְדוּל, כַּאֲשֶׁר יָדוּעַ לְכָל עֶצֶם
מִכְאוּבָן וְצִעָרָן וְיִסּוּרֵיהֶן בְּכִמְהָ אָפְנִים, הַקָּשִׁים וְכִבְדִּים מְאֹד מְאֹד
וְכוֹי וְכוֹי, עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עָלֵיהֶן וְלִיקָרָן, וְלִכְבְּדָן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יבמות סג.) 'דֵּינּוּ שְׂמֻגְדָּלוֹת אֶת בְּנֵינוּ, וּמְצִילוֹת אוֹתָנוּ מִן
הַחֲטָא'.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְכַבֵּד וְלִיקָר אוֹתָן מְאֹד מְאֹד, וְזֶה יְסוּד גְּדוּל
בְּחִסְדֵי דוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהִבְעֵל מְכָרָח לְעֵזֵר לְאִשְׁתּוֹ, וְאִם הוּא רוֹצֵה לְהִיּוֹת
מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְלִצִּיַּת אוֹתוֹ, דְּבַר רֵאשׁוֹן עָלָיו לְעֵזֵר לְאִשְׁתּוֹ בְּכָל
הַמּוֹבָנִים.

הָעֶצֶה שְׂאֲנִי יָכוֹל לְתַתּ לָךְ עֲכָשׁוּ, קֶדֶם כָּל, תְּשַׁנֶּה אֶת כָּל הַגִּישָׁה
שְׁלָךְ אֶל הָאִשָּׁה, וְתַעֲבֹד עַל הַמְדוּת שְׁלָךְ וְכוֹי, לֹא לְהִיּוֹת כְּעֶסֶן וְכוֹי,
וְלֹא לְהַתְפָּרַע וְכוֹי, וְלִלְמַד לְהַבְלִיג וְלִסְבֵּל, וְאִזּוּ יִהְיֶה לָךְ שְׁלוֹם בֵּית
אִמְתִּי, אַחֲרַת יִהְיוּ פֹה גְרוּשֵׁינִי.

תּוֹרִיד אֶת הָרֵאשׁ שְׁלָךְ, וְתִבְקֶשׁ מִמֶּנָּה סְלִיחָה וּמְחִילָה, וְתִרְאֶה
לָהּ אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה, וְתִגִּיד לָהּ, שְׂאִתָּה מְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ לְקִיָּם כָּל מָה
שְׂכָתוֹב פֹּה, וְאִזּוּ טוֹב וְרָפָא לָךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פג.

נִמְאָס לִי לְחַיּוֹת, אֲנִי לֹא מְרַצָּה מַעֲצָמִי.

שְׂאִלָּה:

מֵאֵת נִסִּים: לְכַבֵּד מוֹהֲרָא"ש. אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְהַתְקַרֵּב
לְאִמְתִּי, כְּלִי חִי בְּשִׁקָּר. אֵין לִי מְנוּחָה כְּרַגַע, וְנִמְאָס לִי לְחַיּוֹת.
אֲנִי לֹא מְרַצָּה מַעֲצָמִי, וּמֵר לִי מְאֹד, מָה אַעֲשֶׂה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי, עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, לְסֹדֵר תְּרוּמָה, ב' דר"ח אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נַפְסִים, נִרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"א) כְּמוֹ שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּקֹדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעְדָּיו נִמְצָא, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין גַּם בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וּבִאֲמַת זֶה תְּלוּי בְּזוּה, אִם אָדָם מֵאֲמִין בְּקֹדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּאֲמַת, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, אֲזִי הוּא יֵאֲמִין גַּם בְּעֶצְמוֹ, שֶׁגַּם הוּא חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִמָּאֵס לוֹ מִהַחַיִּים, אֲדַרְבָּה הוּא יִרְקַד בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגְעַ עַל הַזְכוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, שֶׁנִּבְרָא מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשִׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת.

כִּי מָה יֵשׁ לוֹ לְהַפְסִיד בְּזוּה הָעוֹלָם? הֲלֹא כָּלוּ רוּחַ, מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה זֶה חֶסֶד מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זוֹכָה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, שְׂאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת מַעְלָתָם, כִּי תְּפִלִּין הֵם כְּתָר הַמְּלָךְ, וְנוֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת לְהִתְלַבֵּשׁ בְּכָל יוֹם עִם כְּתָר הַמְּלָךְ, וְכֵן זוֹכָה לְלַכֵּת עִם צִיצִית, שְׂאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת מַעְלָתָה, כִּי צִיצִית זֶה בְּגָד הַמְּלָךְ, וְנוֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת לְהִתְלַבֵּשׁ בְּכָל יוֹם עִם בְּגָד הַמְּלָךְ. הֲאִם אֵתָּה יוֹדֵעַ מָה זֶה צִיצִית וּמָה זֶה תְּפִלִּין? הֲלֹא אֶפְלוּ אָדָם הֲכִי פוֹשְׁעַ, אִם הוּא רַק מִתְלַבֵּשׁ עִם צִיצִית וְעִם תְּפִלִּין וְשִׂמַּח עִמָּהֶם, כְּכֹר מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וּמִכָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן, כְּשֶׁאָדָם זוֹכָה לְשַׁמֵּר שַׁבַּת, רָאוּי לוֹ לְרַקַּד כָּל יוֹם הַשַּׁבַּת, שְׁזוֹכָה לְהַכְּנִס בְּאוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן כְּשֶׁזוֹכָה לְאָכַל רַק מֵאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, אֵיזוֹ שִׂמְחָה הוּא צָרִיךְ לְשַׂמַּח!

וְלִכֵּן רָאֵה לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדֶּיךָ, וְזָכַר וְגַם זָכַר, כְּמוֹ שְׁאָסוּר

לשנא את חברך, כי זה לאו בתורה, כמו שכתוב (ויקרא י"ט, י"ז) "לא תשנא את אחיך בלבבך", כמו כן אסור לשנא את עצמו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפ"ב) שאדם צריך לדון את עצמו לכף זכות, ואפלו שהוא רשע גמור, הוא צריך לחפש ולבקש ולמצא בעצמו איזו נקדה טובה שעשה בימיו, ועל ידי זה שהוא דן את עצמו לכף זכות, יצא לגמרי מפך חוב לכף זכות, וזה (תהלים ל"ז, י) "ועוד מעט ואין רשע, והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר, שצריכים לחפש ולמצא בעצמו עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, ואם יתנהג כך, אז תכף ומיד יתבונן ויראה, שהוא כבר לא על מקומו הראשון מנח במרה שחורה ובעצבות וביאוש ובדפאון וכו', וכו', אדרבה, זה מכניס באדם שמחה אמיתית, כי אין עוד שמחה כשמחת המצוות, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') 'כשאדם עושה מצוה בשמחה, זה סימן שלבו שלם עם אלקיו'.

ולכן ראוי לה לשמח מאד מאד ששבראת מזרע ישראל, ולא עשני גוי כגויי הארצות, ואף שאתה כל כך שבור וכו', ונפלת בעיניך, ונדמה לה כאלו אתה הכי גרוע וכו', ומזה בא שנמאס לה לחיות, דע לה שזה בא מחמת כפירות ואפיקורסות שנכנסו בה, כי המאמין האמתי, שמאמין שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, אזי כל רגע ודקה ושניה, שאדם חושב ממנו יתברך, הוא מקים מצות עשה של יחוד הוי"ה ברוך הוא.

עכשו אשאל אותך, מה הפסדת בזה העולם? הלא רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן נ"ה) 'רוח העולם הזה אין לשער, דהינו מה שהאדם יכול להרויח בזה העולם, ואין צריך על זה הוצאות משלו, שקורין אוישלאג, רק ממה שהכין לפניו הבורא יתברך, יכול להרחיב ידו, ולהרויח הרבה מאד. עין לא ראתה וכו'".

ולכן ראה לקחת את עצמך בידיך, ותפסיק לשנא את עצמך,

וּתְדוֹן אֶת עֲצֻמְךָ לְכַף זְכוּת, וְכָךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נו.).
עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד', ג') "כְּפֶלַח הָרְמוֹן רִקְתָּךְ" מֵאֵי רִקְתָּךְ, אֶפְלוּ
רִיקְנִין שְׁבָךְ, מְלֵאִים מִצּוֹת כְּרֵמוֹן; וְזָכוּר תִּזְכֹּר, שְׁגָם אֶתָּה חָשׁוּב
בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ מְאֹד, כִּי אִם לֹא, הִיָּה מוֹצִיא
אוֹתָךְ כְּבָר מִזֶּה הָעוֹלָם, וְאִם עֲדִין אֶתָּה חַי סִימָן שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
יֵשׁ לוֹ נַחַת רוּחַ מִמֶּךָ, אִךְ הַסֵּמ"ךְ מ"ם הִרְשַׁע נוֹקֵם בְּךָ, וּמְכַנֵּס בְּךָ
יֵאוּשׁ, כְּאִלוֹ אֶתָּה לֹא שׁוּה לְשׁוֹם דְּבָר וְכוּ' וְכוּ', תִּלְעַג לוֹ, וְתִשְׁמַח עִם
כָּל נִקְדָּה וּנְקָדָה, שְׁיֵשׁ בְּךָ מִנְקָדַת יְהוּדוּתָךְ.

הַרְבּ הַקְדוּשׁ רַבִּי אַבְרָהָם מְקַאֲלִיֶּסֶק זי"ע (תְּלִמִּיד הַמַּגִּיד
מִמַּעֲזְרִיטֵשׁ זי"ע, וּמְנוּחַת כְּבוֹדוֹ בְּבֵית הָעֵלְמִין הַיֵּשֵׁן בְּטַבְּרִיָּה) הֵלֵךְ
פַּעַם לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, וְרָאָה יְהוּדִי שֶׁעוֹמֵד וּבוֹכָה, אָזַי תִּכְף
וּמִיד נִגַּשׁ אֵלָיו, וְשָׁאַל אוֹתוֹ "מִדּוּעַ אֶתָּה בּוֹכָה?" עָנָה וְאָמַר הִיָּהוּדִי,
שֶׁהִיָּה כְּבָר זָקֵן קָרוֹב לְתִשְׁעִים "אֲנִי רוֹצֵה לְמוֹת, נִמְאָס לִי לְחַיּוֹת"
וְנָתַן הַצַּדִּיק צְעָקָה עָלָיו: "הוּי, שׁוּטָה! הָאֵם לֹא כְּדַאי לְחַיּוֹת עוֹד יוֹם
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְתַּעֲטֵף עִם צִיצִית, וְלִהְתַּעֲטֵר עִם תְּפִלִּין? הֲלֹא אֵין
אֶתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְכוּת שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל שֶׁמְנִיחַ כָּל יוֹם
תְּפִלִּין, וְהוֹלֵךְ עִם צִיצִית". הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנָיִךְ, אִיךְ שְׁאֲדָם צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת
אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שְׁיֵשׁ בּוֹ.

הַעֲצָה הַיְעוּצָה לָךְ, שֶׁתִּבְקֶשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ רַק דְּבָר אֶחָד:
"רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לְחַיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַזְכֶּה לְשִׂמְחַת כָּל כָּךְ
בְּשִׂמְחַת הַמִּצְוֹת, עַד שְׁאֲרִקֵּד לְפָנָיִךְ מֵרַב שִׂמְחָה, שֶׁבְּרֵאתָנִי
מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי זוֹכֵה לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנְךָ, וְאַזְכֶּה לְהַחֲדִיר
בְּעֲצָמֵי אֲמוֹנָתְךָ, שֶׁאֶתָּה נִמְצָא, וְאֵין בְּלַעֲדִיךָ נִמְצָא, עַד שְׁאֲזַכֶּה
לְהַכְּלִל בְּךָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם אֲמֵן סְלֵה."

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי, שְׁאֲנִי

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום וחדש שמח...

פד.

**כל אחד עובר משברים,
איך אפשר להיות "בשמחה תמיד"?**

שאלה:

מאת פנינה: שלום לצדיק היקר, ה' יברך אתכם באריכות ימים. רבי נחמן כותב בספריו פעמים רבות "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", השאלה היא איך באמת אפשר להיות בשמחה תמיד, הרי כל אחד עובר משברים בחיים, ואיך אפשר להיות בשמחה תמיד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר תרומה, ב' דר"ח אדר ה'תשע"ב שלום וברכה אל פנינה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת, שמה שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ד) 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, וכל החולאת הבאין על האדם, כלם באים רק מחמת קלקול השמחה וכו', וגם חכמי הרופאים האריכו בזה, שכל החולאת באים לאדם מחמת מרה שחורה ועצבות, והשמחה היא רפואה גדולה'; זה לא שרבנו ז"ל נותן עצה לאדם, תהיה בשמחה,

ועל ידי זה תהיה גם בריא בגשמיות, ומכל שכן ברוחניות וכו' וכו', אלא רבנו ז"ל אומר בפרוש: 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד', שכל רגע ודקה, שאדם שש ושמח, הוא מקיים בזה מצוה גדולה, שהמצוה הזו כלולה מכל המצוות.

כי באמת בזה שאדם שש ושמח על נקדת יהדותו, שנברא מזרע ישראל, בזה הוא מראה שהוא מאמין בקדוש-ברוך-הוא באמונה פשוטה, כי אם לא כן לא היה שמח, ומכל שכן בשעה שמקיים איזו מצוה והוא שמח, אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') 'כשאדם עושה מצוה בשמחה, בידוע שלבו שלם לאלקיו'.

ועליך לדעת אשר שמחה היא הגאלה, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים-א' ט"ז, כ"ז) "עז וחדוה במקמו", ולכן בזה שאדם שש ושמח, יהיה נכון לבו בטוח, שהוא נמצא אצלו יתברך, כי שם שורה רק השמחה.

אבל אני מכרח להגיד לך, שרבנו ז"ל גלה לנו בפרוש, שלהיות בשמחה זו העבודה הכי קשה, אדם צריך למסר את נפשו להיות רק בשמחה, ותכף ומיד כשבר ישראל תמיד בשמחה, נפתחים לו כל הפתחים להצלחה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, חלק ב' סימן א') 'מי שהוא שמח תמיד, על ידי זה הוא מצליח'.

ודעי לך, שכלם אוהבים אדם שתמיד שמח, ולכן אשרי מי שעובד רק על נקדת השמחה, ואז יהיה לו הכל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך שבת שלום וחדש שמח...

פה.

**האם זמר חלוני, שחוזר בתשובה,
יש לו חשיבות מיוחדת בשמים?**

שאלה:

מאת גילה: לאחרונה רואים הרבה זמרים, שחוזרים בתשובה, ומתחילים להתקרב ליהדות, למשל עמיר בניון, אהוד בנאי, שלומי שבת, ועוד הרבה. מה זה אומר, שפתאם הרבה זמרים חוזרים בתשובה? והאם זמר או איש מפרסם, שחזר בתשובה, זה בשמים חשוב יותר, מאשר אדם רגיל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר תרומה, ב' דר"ח אדר ה'תשע"ב שלום וברכה אל גילה, תחיה. לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ג') שצריכים מאד מאד לשמר שלא לשמע נגון ממנגן רשע, כי כח הנגינה מאד גבוה, ויכול להגביה את האדם לתכלית העליה, ואם שומעים נגון ממנגן רשע אזי סוחב אותו למטה אל הקלפות וכו', מה שאין כן, כששומעים נגון ממנגן יהודי ירא שמים כשר והגון, אזי מגביה את

רוחו, ואמר רבנו ז"ל (שם) כי הנגינה בקדושה מביאה את האדם עד
 נבואה. ולכן אנחנו מוצאים, שכל הנביאים, היו לפנייהם כלי זמר,
 כמו שאמר שמואל לשאול (שמואל-א', י') "ויהי כבאך שם העיר,
 ופגעת חבל נביאים ירדים מהבמה, ולפניהם נבל ותף וחליל וכנור
 והמה מתנבאים", וכן אלישע אמר (מלכים-ב', ג', ט"ו) "ועתה קחו לי
 מנגן, והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד הוי"ה".

רואים מזה, שנגינה דקדושה יכולה להביא את האדם לנבואה,
 שאדם ידבק את עצמו באין-סוף ברוך-הוא, ואמר רבנו ז"ל (שם)
 בשביל זה אנשים, רגיל בפיהם לומר שהחזנים הם שוטים, ואינם
 בני דעה, מאחר שאין כוננתם בשירה ובזמרה שלהם, לדבק את עצמו
 בו יתברך.

והנה מובא מצדיקים שהיכל הנגינה סמוך ממש אל היכל
 התשובה, ובשביל זה אנשים אומרים ש"החזנים הם שוטים", כי אם
 כבר הגעת להיכל הנגינה, למה לא תקפץ גם אל היכל התשובה?

ולכן זה דבר גדול מאד מאד, שפתאם הרבה זמרים חוזרים
 בתשובה, ובודאי הם חשובים מאד מאד בעיניו יתברך, כי הם יכולים
 עכשו להשתמש עם השירה והזמרה שלהם בקדושה, לקרב יהודים
 אל הקדוש-ברוך-הוא, ולא בשביל כסף, אלא לשם שמים, לשמח
 אלקים ואנשים, אשריהם ואשרי חלקם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
 מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
 תפני, תשפילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום וחדש שמח...

פ.ו.

מהי דעת הרב על התכנית להפך את הציין באומן למקום תירות?

שאלה:

מאת משה: לכבוד הצדיק, לאחרונה מדברים, שהולכים להפך את ציין רבנו נחמן באומן למקום תירותי. האם גם אתם מסכימים לזה, ומה דעתכם בענין? אולי פדאי שיהיה המקום פתוח לכלם, וכך כלם יזכו להיות בציין רבנו ז"ל, אפלו מתורף שלא לשמה, יבוא לשמה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להבין שהד' אמות של ציין רבנו ז"ל זה מקום קדש הקדשים, ואמר מוהרנ"ת ז"ל (ימי מוהרנ"ת, סימן ס"ו) כי שם המקום, המוכן לו מששת ימי בראשית, לעסק שם בתקון העולם לדורות; ולכן צריכים לשמר מאד מאד על קדשת המקום, ושלא יהיה המקום הפקר, שלא יסתובבו שם ארחי פרחי, וידוע מה שאמר רבנו ז"ל (תיי מוהר"ן, סימן קס"ב) פודאי נבוא על קברו ללמד ולהתפלל שם, ויהיה לו שעשועים ותענוג גדול מזה וכו', ודבר הרבה מענין קברו, וגלה דעתו כמה פעמים בכמה מיני לשונות, שייבואו על קברו תמיד, לומר תהלים על קברו, וללמד שם ולהרבות שם בתפלה ותחנונים וכו', ואמר שכשאחד יבוא על קברו, ויאמר קפיטל (=מזמור) תהלים בהתעוררות הלב, יהיה לו תענוג גדול מזה, ועשה תנועות בגופו

ובעצמותיו אז, ורמז שיהיה לו חלוצ עצמות אז בקברו, כשיאמרו תהלים על קברו.

ועוד דבר מזה הענין כמה פעמים, ואחר כך גלה העשרה קפיטל תהלים, ואמר שמי שיבא על קברו, ויתן פרוטה לצדקה, ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים, יניח עצמו לארץ ולרחב לעזר לזה האיש, אפלו אם עבר מה שעבר וכו', ויחד שני עדים על זה וכו', עין שם.

הרי שלף לפניה, שמקום ציון רבנו ז"ל זה רק לתורה ולתפלה, ולשפף שיח לפניו יתברך, ובזה גורמים נחת רוח גדול לרבנו ז"ל, אבל שלא יהיה, חס ושלום, אתר של תירים וכו', ויעשו שם כל העולה על רוחם, רחמנא לישזבן.

ספר לי הרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל, ששמע מרבו ר' אברהם בן ר' נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר "באור הלקוטים") שאביו, ר' נחמן טולטשינער ז"ל (תלמיד מוהרנ"ת ז"ל), הקפיד מאד שאברכים לא ישארו אצל ציון רבנו ז"ל יותר משבועים, וכשאחד היה יותר זמן שם, היה לוקח מקל, ומגרש אותו בכח, ואמר בזה הלשון "אומן אינה מערי מקלט, תסתכסך עם אשתך, ותברח לאומן להשאר שם, אין זה מקומך פה", ועמד על זה חזק מאד מאד [וזה היה עוד לפני מאה שנה].

וספר לי ר' לוי יצחק ז"ל, שפעם אחת היה שם שבועים, נגש אליו ר' אברהם ז"ל ואמר לו סע הביתה, ואז אמר לו מה שהיה רגיל בפני אביו, ר' נחמן טולטשינער ז"ל כנ"ל, ויען שהיה ממש סמוך ל"ג בעמר, בקש אותו ר' לוי יצחק ז"ל רשות, שרוצה להשאר ככר עד אחר ל"ג בעמר, ולא הסכים עמו ר' אברהם ז"ל בשום פנים ואפן, אלא אמר לו תסע הביתה, ותחזור לל"ג בעמר, ואז אמר לי ר' לוי יצחק ז"ל, רואים שזה היה קפידה כל כך גדולה, שלא יסתוכבו שם ארחי פרחי, ושלא יהיה שם קבוץ של מושב לצים וכו'.

על אחת כמה וכמה בימינו אלו, שנעשה המקום ההוא הפקר, שבאים לשם כל מיני משגעים ומטרפים, שאוכלים ושותים שם, ומעשנים סיגריות וכו' וכו', ומבלים את הזמן שם בהבל וריק וכו', והולכים בלבוש קרוע ובלוע וכו', ועושים שם קולות משנים וכו', ומתנהגים בפראות וכו', שזה גורם חלול שם רבנו ז"ל ושם אנשי שלומנו, ואפלו מי שבא כבר לשם, ורוצה ללמד או להתפלל במשך היום או במשך הלילה, אלו המטרפים עושים רעש כזה, שלא יכולים בגלם להתרכז באמירת התקון הכללי או בתפלות והתבודדות שרוצים לומר שם, כי המקום הזה נעשה הפקר לגמרי, ומכל שכן וכל שכן עכשו, שרוצים לעשות את זה מקום של תירס וכו' וכו', בודאי יהיה המקום הפקר, רחמנא לישזבן.

וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות צדיק, סימן ס"ט) 'מי שאוהב את הצדיק, צריך לשמר את הצדיק שלא יצא עליו שם רע'.

ולכן הלואי שימצאו שם אנשים, שיהיה אכפת להם דבר זה, וימסרו את נפשם, לשמר על ציון רבנו ז"ל ועל קדשתו וכו' וכו', ולגרש משם את כל המשגעים והמטרפים, שמצאו לעצמם שם ערי מקלט, שגורמים שאלו היראים והשלמים לא יוכלו להתפלל ולהתבודד שם בישוב הדעת, וכן אלו שרוצים לשבת וללמד שם, ולגרם נחת רוח לרבנו ז"ל.

ומכל שכן וכל שכן, שצריכים לשמר על המקום הקדוש והנורא הזה, שלא יהיה מקום תירות לכל זב ומצרע וכו' וכו', שלא יהפכו את המקום, חס ושלום, למקום הוללות וכו' וכו', אשרי מי שיכנס בעבי הקורה, וימסר את נפשו עבור כבוד רבנו ז"ל, כי תהלה לאל, במשך השנה באים לשם אלפי אנשים מכל העולם כלו, ולמה הם צריכים לראות את הקמץ הקטן של המשגעים והמטרפים, השורצים שם, ועושים כל העולה על רוחם?

מִילָא ראש השנה, אז הוא זמן קבוץ לכל, וְכָל מי שָׁבָא עַל הַקְּבוּץ
הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא תְּבוּא עָלָיו בְּרָכָה, וְצָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהוּא בָּא אֶל רַבְּנוּ
ז"ל עַל ראש השנה בְּשָׁבִיל תְּקוּנָו, יִהְיֶה נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה וְכוּ' וְכוּ',
אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים לְעַכֵּב אֶת אֵף אֶחָד מִלְּבוּא עַל ראש השנה, כִּי רַבְּנוּ
ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, וְאָמַר (חיי מוהר"ן, סימן ת"ג) הִרְאֵשׁ
הַשָּׁנָה שְׁלִי עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְהָיָה פֶּלֶא אֲצֵלִי מֵאַחַר שֶׁהִמְקַרְבִּים שְׁלִי
מֵאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזְהַרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְּקַרְבִּים אֵלַי, שִׁיְהִיו כְּלָם
עַל ראש השנה, אִישׁ לֹא יַעֲדֵר, כִּי כָּל הַעֲנִיָּן שְׁלִי הוּא רַק ראש השנה,
וְהִזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, שְׁכָּל מי שְׁסָר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ וּמְקַרֵּב אֵלָיו יִהְיֶה
עַל ראש השנה אֲצֵלוֹ, שְׁלֹא יַחְסֵר אִישׁ, וְכוּ' וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְלִכֵּן לְגַבֵּי ראש השנה, אִי אֶפְשָׁר וְאֶסוּר לְמַנַּע מֵאֵף אֶחָד לְבוּא,
יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה וְכוּ', וְיִהְיֶה הָאִישׁ נִרְאֶה אִיךָ שֶׁנִּרְאֶה וְכוּ', ראש השנה
זֶה עֲנִיָּן אַחַר לְגַמְרֵי, עַל ראש השנה צוּה רַבְּנוּ ז"ל שְׁכַלְם יְבוֹאוּ. אָבֵל
בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה שִׁיִּשְׁרְצוּ שָׁם כָּל מִינֵי אֲרָחֵי פְּרָחֵי וְכוּ', כָּל מִינֵי מְחַסְרֵי
בֵּית וְכוּ', כָּל מִינֵי בַחֲוָרִים מְבַגְּרִים וּגְרוּשִׁים וְכוּ', אֶסוּר לְתַת לָהֶם שָׁם
מְחִסָּה, כִּי הִפְכוּ אֶת הַמְּקוֹם לְמוֹשֵׁב לְצִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּזְבֵן, וּגּוֹרְמִים
חֲלוּל שָׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּהַתְּנַהֲגוּתָם שָׁם, וּמְכַל שְׁכָּן וְכָל שְׁכָּן, שְׁאֶסוּר
לְהַנִּיחַ, שֶׁהַמְּקוֹם הַזֶּה יִהְיֶה מְקוֹם תִּירוּתֵי לְכָל זָב וּמִצְרַע וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר
תַּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתַצְּלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פ.ז.

**מר לי מאד לבד,
מה אני יכולה לעשות כדי למצא את זוגי?**

שאלה:

מאת מלכה: כבוד הרב הצדיק, אני רוקה בת עשרים ותשע, מה אני יכולה לעשות כדי למצא את בן זוגי? כל כך מר לי להיות לבד. אוּדָה לכבוד הרב, אם יוכל להדריך אותי, מה לעשות כדי לקרב את ישועתי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום א לסדר תצוה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מלכה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אָמַר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ט) שְׁהַצְדִּיק הוּא הַשְּׂדֵכָן, וְלָכֵן אִם אַתְּ יְכוּלָה לְנַסֵּעַ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְשָׁם לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ וְלִהְיֶתחַנֵּן אֵלָיו, שְׁבִזְכוּת הַצְדִּיק הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, שֶׁהוּא הַשְּׂדֵכָן הַמְּשִׁדֵּךְ אֶת כָּל הַשְּׂדוּכִים, תִּזְכִּי לְמַצֵּא אֶת בֶּן זִוְגְךָ, וְתִשְׁפְּכִי שָׂם דְּמַעוֹת כַּמִּים, וְתִתְעַקְּשִׁי בְּתַפְלָה, שְׂיַחֲוֶס הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעֹזֵר לָךְ, אַזִּי אֲנִי בְּטוֹחַ שְׂתַכַּף וּמִיד כְּשֶׁתַּחֲזְרִי, אֶת הַשְּׂדוּךְ הָרֵאשׁוֹן שְׂיַצִּיעוּ לָךְ-תִּקְחִי אוֹתוֹ, כִּי זֶה בֶּן זִוְגְךָ, וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִימָן קע"ג) 'עַל יְדֵי הַשְּׂתַתְּחוֹת עַל קַבְרֵי הַצְדִּיקִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אֶף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רְאוּי לְכָךְ'.

יש קונטרס בשם "מציאת הזוג", מה טוב ומה נעים אם תעיני בקונטרס הזה, ותקימי את כל מה שנאמר שם, ובפרט לומר את

התפללות המובאות שם, ואז תראי ישועה גדולה, אבל לדעתי תעשי כל מיני מאמצים, לנסע לציון רבנו ז"ל, ושם לשפך שיח ותפלה אליו יתברך, ובודאי תראי ישועה, כי רבנו ז"ל הוא השדכן המשדך את כל השדוכים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פ.ח.

אשתי צועקת עלי על יד הילדים, ומבזה אותי.

שאלה:

מאת אליהו: לכבוד מוה"ר א"ש שליט"א. הייתי כבר הרבה פעמים ביבנאל, ונהניתי מאד. יש לי בעיה רצינית, אני סובל מאשתי, שהיא צועקת עלי לפני הילדים, וכן מבזה אותי בכל מיני בזיונות וחרפות, מה אני יכול לעשות? זה כבר נהיה בלתי נסבל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום א לסדר תצוה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לזכר מה שכתוב (בראשית ב', כ"ג) "ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה

זאת", נמצא שהאשה היא חלק מבעלה, וכן מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רס"ה) שלמעלה בשמים נשמת האיש והאשה הם אחד וכו', עין שם. ואמרו חכמינו הקדושים (ילקוט בראשית, רמז כ"ג) אמר רבי אלעזר, מאי דכתיב "אעשה לו עזר כנגדו" זכה - עוזרתו, לא זכה - כנגדו.

נמצא שהכל תלוי בבעל, איך שהוא מתנהג- כף מתנהגת אשתו כנגדו, ולכן גלה לנו רבנו ז"ל סוד נורא ונפלא מאד, (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ז) שכונת אלול היא סגלה להפך, שאשתו תחזיק עמו וכו', עין שם. וכונת אלול, מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו') שהיא לדם ולשתק, שאדם צריך לחזור בתשובה שלמה, ולדם ולשתק על כל הבזיונות שהוא סובל, ועל ידי זה לבסוף אשתו תתהפך אליו לגמרי, רק צריכים להחזיק מעמד, לא להשבר משום דבר, ולא להגיב על הבזיונות, שהוא סובל ממנה, אלא לבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליך, שתזכה לתקן את אשר פגמת בפגם הברית, כי על ידי זה היא מתנגדת אליך, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תפלה, סימן ע"ז) 'כשתשמע חרפתך ותשתק, תזכה שיענה הקדוש-ברוך-הוא את בקשתך'.

ולכן אין עצה אחרת לתן לך, רק להרבות בתפלה, ולשתק על הבזיונות שלך, ואמר רבנו ז"ל (שם, אות מריבה, סימן כ"ט) 'מי ששומע חרפתו ושותק, נקרא חסיד, והקדוש-ברוך-הוא שומר את נפשו'; ומי יודע מה נגזר עליך, ובזה שאשתך מחרפת ומבזה אותך וכו', על ידי זה נמתק ממך הכל, כמובא (שם, סימן פ"ו) 'מי ששומע חרפתו ושותק, על ידי זה נתבטל ממנו רבות רעות, שהיו ראויין לבוא עליו'.

ולכן עצתי אמונה, שתברח רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ותשיח ותספר את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, וככל שיותר מר לך, תברח יותר אל הקדוש-ברוך-הוא, ותדם ותשתק על הבזיונות שאתה סופג

וכו', ועל ידי זה תראה ישועה גדולה, שהכל יתהפך לטובה, ובלבד שתוכל לעצור את עצמך, ולא להתפרץ על אשתך וכו' וכו', ואז שב ורפא לך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פט.

**העסק של בעלי התפרק, ומאז אנחנו רבים.
איך מתקנים את המצב?**

שאלה:

מאת שוסטל: לכבוד הצדיק מוהרא"ש גרו יאיר, שלום רב. לבעלי היה עסק עם שתף, התפתח ריב ביניהם, והתפרקה השתפות. מאז בעלי נכנס ללחץ גדול, ורוצה לפתח את העסק מחדש בתוך הבית שלנו. זה גורם לי להיות עצבנית ומפחדת, ובגלל זה אני הרבה פעמים צועקת עליו, וגם הוא מוציא את העצבים שלו עלי ועל הילדים. בקצור מצב ביש. מה אני יכולה לעשות, כדי לצאת מהמצב הזה, ולתקן אותו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל שוסטל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין, שאין זו דרך להתנפל על הבעל, כי סוף כל סוף הוא עובר עכשו טראומה גדולה בחיים, כי היה לו שתף שהאמין בו וכו', ובטח בו וכו', והנה נתגלה שההוא היה רמאי וצבוע וכו', ואת גדל האכזבה שיש לבעלך, אי אפשר לתאר ולשער כלל, ולכן במקום שאת תחזקי אותו, את שופכת שמן על המדורה, ומדליקה את אש הכעס והעצבים אצלו וכו', אז מה את רוצה? חבל מאד שאת תהרסי את שלום הבית שלך וכו'.

ולכן, לדעתי, ראי לשנות כוונן לגמרי, וכך אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פ'ק י', סימן ה') 'אין אשה כשרה, אלא העושה רצון בעלה'.

ולכן את מכרחה לחזק אותו ולעודד אותו, שכן יפתח את העסק, ושכן יצליח, כי אשה שהיא מחזקת את בעלה, ומגביהה את רוחו, על ידי זה טוב גם לה, כי אם לבעל טוב, הרי גם לאשה ולילדיהם טוב, אבל אם לבעל מר, ומכל שכן, כשהאשה יורדת עליו, ומציקה לו, אז רע לשניהם, ולכן אני מבקש אותך מאד, תזכרי היטב מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ד', ט"ז) "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואלו האחד שיפול ואין שני להקימו", ודרשו את זה חכמינו הקדושים (שמות רבה, פ'רשה כ', א') על שרה אמנו, כמו שכתוב (בראשית י"ב, ט"ז) "ולאברם הטיב בעבורה" ורבונו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ס"ט) שכל ההצלחה בפרנסה באה מהאשה.

ולכן את צריכה לחזק את בעלך, ולעודד אותו, ולשמח אותו, ולא להציק לו כי בסוף הבית יתפרק וכו', למה את צריכה להיות אשה קשה, אשה רעה? הרי את רואה שבעלך נוטף לו דם בלב מרב צער ועגמת נפש שהשתף הפיל אותו בפח וכו', ואכזב אותו וכו', במקום לחזק אותו, את עוד שוכרת אותו, בודאי הוא יתפרע וכצדק.

ולכן אני מאד מבקש אותך, שתשני כוון לגמרי, מהרגע הזה תראי לחזק את בעלך, לעודד ולשמח אותו ולבנות אותו, וחקמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא קמה): 'כל ימי עני רעים - זה שיש לו אשה רעה, וטוב לב משתה תמיד - זה שיש לו אשה טובה', ומזה את חושבת שזה נקרא אשה רעה? שתמיד רבה עם בעלה, ועושה לו את המות, ולהפך מה זה אשה טובה? שתמיד מחזקת ומעודדת ומשמחת את בעלה.

אני מאד מקנה לקדוש-ברוך-הוא שתצייתי אותי, ותראי שהבית תהפך לגן עדן, ושהיה לכם שלום בתוך הבית, ואז הברכה תהיה מצויה בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צ.

בעלי גולש באינטרנט עד השעות הקטנות.

שאלה:

מאת עדי: לכבוד מוה"רא"ש, הייתי כבר כמה פעמים עם בעלי ביבנאל, וברכתם אותנו, ועדיין הצרות בבית לא נפסקות, כי לבעלי יש אינטרנט, והוא יושב מולו שעות על גבי שעות, עד השעות הקטנות של הלילה, והוא אומר לי, שהוא מתעסק בזה בשביל הפרנסה, אבל אני רואה, שהוא מכור לזה. מה אפשר לעשות בנדון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום א לסדר תצנה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל עדי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לפתח את העינים, ולהבין מה שכל הצדיקים שפדור הזה צועקים, שמחשב בבית זהו מכשף בבית, כי זה פשוט עושה כשוף או לבעל או לאשה, כי הרגע שמסתכלים במחשב, יכולים תכף ומיד לגלש למקומות המטנפים, רחמנא לישזבן, ולראות שם כל דבר אסור, שקוץ תעוב ערום וזהו וכו' וכו', ועל זה נאמר (משלי ב, י"ט) "כל באיה לא ישובון, ולא ישיגו ארחות חיים".

אדם שמרגיל את עצמו להסתכל על נשים וכו', ועל כל מיני ערום וכו', זה נדבק בו כמו כשוף, והוא לא יכול לצאת מזה בשום פנים ואפן, כמו מי שהרגיל את עצמו לקחת סמים, רחמנא ליצלן, או אחד שנעשה אלכוהוליסט, רחמנא לישזבן, שמאד מאד קשה להגמל מזה, כך מי שמרגיל את עצמו להסתכל על ערום ושקוץ וכו', מאד קשה לו לצאת מזה, ופשוט משתגע, כמו שכתוב (דברים כ"ח, ל"ד) "והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה", כי מי שלא שומר על העינים שלו, נעשה משגע ממש, פשוטו כמשמעו.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ו) שרוב המשגעים משתגעים רק מחמת תאות נאוף, ולכן אל תחיי באשליות, שהוא עסוק כל הלילה בענין פרנסתו דרך המחשב וכו', אל תהיי נאיבית וכו', הוא מסתכל בכל מיני זבל ולכלוך וכו', ולכן אם את רוצה להציל את הבית שלך, את צריכה לזרק את זה, כי אחרת זה ישבר לך את הבית וכו', וזה ברור כשמש, ולא בחנם שהצדיקים צועקים, שאסור שיהיה כלי שופכין כזה בתוך הבית, שיכולים להסתכל בכל מיני ערום וזהו שקוץ ותעוב.

והנה האדם כשמתפל על זה, רחמנא ליצלן, בא לידי חמום וכו', ופוגם בברית, רחמנא ליצלן, והוא בכלל רשע, כמאמרם ז"ל (ילקוט ישעיהו, רמז תל"ט) על הפסוק (ישעיה ל"ג, ט"ו) "ועצם עיניו מראות ברע", אמר רבי מאשה בר בריה דרבי יהושע בן לוי, כל מי שהוא רואה דבר ערוה, ואינו זן עיניו ממנה, זוכה ומקבל פני שכינה. מה טעם עוצם עיניו מראות ברע, מה כתיב בתריה "מלך ביפיו תחזינה עיניך", אמר רבי חי' בר אבא, זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה, היכי דמי? אי דאיכא דרכא אחריןא רשע הוא, ואי דליכא דרכא אחריןא אנוס הוא, לעולם דליכא דרכא אחריןא, ואפלו הכי מבעי ליה למינס נפשיה, הינו אדם שמרגיל את עצמו להסתכל על נשים, בפרט בשעה כשעומדות על הכביסה (שאז מגביהות את השמלה שלא תרטב), ואף על פי כן הוא הולך דוקא לשם להסתכל, הוא נקרא רשע, ואם אין דרך אחרת, עליו לעשות כל מה שביקלתו לא להסתכל וכו'.

ופה מדברים, שרק מגביהות קצת את השמלה, כדי שלא תרטב וכו', אף על פי כן מי שהולך לשם להסתכל, הוא נקרא רשע, מכל שכן היום יכולים לראות בכלי שופכים הזה, שנקרא מחשב וכו', אייפד וכו', אינטרנט וכו', בלקברי וכו', את כל הזבל שבעולם, שקוץ, תעוב, זהום וערום וכו', כל מה שאפלו לא תארו חכמינו ורבתינו הקדושים בכל הדורות. בודאי מי שצופה בזה הוא נקרא רשע, ואוי לו ואוי לנפשו, ומכל שכן כשבא על ידי זה לפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, שזה עוון חמור מאד מאד, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (נדה יג.) 'אמר רבי יוחנן כל המוציא שכבת זרע לבטלה, חיב מיתה', ולא יאבה הקדוש-ברוך-הוא לסלח לו, ולכן אשרי מי שמוציא מביתו את כלי השופכים הזה, כי לבסוף הוא יאבד את העולם הזה ואת העולם הבא גם יחד, וזה לא צחוק וכו' וכו', כי הכלי שופכים הזה כבר הרס הרבה בתים, ולכן אל תחיי באשלויות

שהוא עסוק בענין פרנסתו, אלא הוא יושב רב הלילה, ומסתכל בזבל ובזהמה, ולכן את צריכה להגיד לו פתוח, שאת כלי השופכים הזה מכרחים להוציא מהבית, לפני שיהיה מאחר.

ומי שזוכה לשמר על העינים שלו, זוכה לקבל פני שכנה, כמו שכתוב (ישעיה ל"ג, ט"ז) "מֶלֶךְ בִּפְיוֹ תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ", אני יודע שזה נסיון קשה מאד, אבל אם את רוצה שתשארו נשואים, אזי תוציאי את כלי השופכים הזה וכו', וחקמינו הקדושים אמרו (קהלת רבה, פרשה ד' סימן ז) יש אחד זה יצר הרע ואין שני, שאין לו בן זוג בעברה, גם בן ואח אין לו. בשעה שהולך אדם לעבר עברה, אינו רואה שיש לו בן שמת בבעונותיו, ואינו רואה שיש לו אח, שיתביש ממנו ועלול להתגנות בו, ואין קץ לכל עמלו במעשיו הרעים, גם עינו לא תשבע עשר, אלו מעשיו הרעים וכו' וכו'.

ולכן תהיי חכמה, ותוציאי את המחשב מהבית, לפני שיהיה מאחר, ואל תהיי נאיבית להאמין לו, שהוא עסוק בשביל פרנסתו, הוא עסוק ביצרו, רחמנא ליצולן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צא.

**האם זה נכון, שמיו שידפיס את ספר "אשר בנחל",
תהיה לו ישועה?**

שאלה:

מאת ישראל: האם זה נכון שמוהרא"ש שליט"א הבטיח, שכל מי שידפיס כרך אחד מסדרת הספרים "אשר בנחל", מבטחת לו ישועה במה שהוא צריך? והאם צריך לשלם את הוצאות כל הכרך, או שכמה חברים יכולים להצטרף ביחד ולהדפיס כרך אחד, ולכלם תהיה ישועה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום א לסדר תצוה, ג' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ישראל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כן, זו אמת, אני הבטחתי מי שנמצא בצרה וכו', או שצריך ישועה וכו', ידפיס כרך אחד משו"ת "אשר בנחל", ויהיה בטוח, שיצא מהצרה שלו וכו', או שתמשך עליו ישועה גדולה, ואשרי מי שיכול לאסף כסף, ולהתחבר עם עוד כמה חברים, ולהדפיס כרך אחד משו"ת "אשר בנחל", ויראה ישועה, ואני חזק בדבר הזה מאד, כי המכתבים האלו נכתבו לבחורים ואברכים וכו', לבנות ולנשים וכו', שכל אחד שפך את מר לבו, והמכתבים האלו הם תשובות על השאלות שלהם, והיו להם כמים קרים על נפש עיפה, ולכן מי שיעזר להדפיס תהיה לו ישועה, ואפלו אם כמה אנשים מצטרפים להדפיס כרך אחד משו"ת "אשר בנחל", כלם יראו ישועה.

ומי יתן שמהיום והלאה תעשה לעצמך קביעות לקרא בכמה מכתבים משו"ת "אשר בנחל", ותזכה להתחזק בכל מה שעובר עליך, כי ההתחזקות שנמצאת שם, לא תמצא בשום ספר בעולם, העקר תוציא את העצבות והמרירות והדכאון, שנכנסו בך על ידי פגם הברית וכו', שהחטא הזה מכניס באדם ספקות באמונה בו יתברך, וקשיות על הצדיקים.

וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ל"ח) על הפסוק (תהלים ע"ג, ט) "שתו בשמים פיהם, ולשונם תהלך בארץ", כי עכשו נתפשטה האפיקורסות, התרה הרצועה לדבר סרה על כל הצדיקים ועל כל יראי השם, והוא כמו מי שפושט לשונו נגד כל העולם, שאינו משגיח על כל העולם, ובאמת זאת האפיקורסות היא נגד השם יתברך בעצמו, אך שהם בושים לדבר בפיהם על השם יתברך, על כן הם מהפכין את האפיקורסות שלהם לדבר על העולם. וזהו "שתו בשמים פיהם", שבאמת מה שהם מדברים בפיהם הוא באמת למעלה בשמים, כי עקר דבריהם נגד השם יתברך כביכול, אך "לשונם תהלך בארץ", שמחמת שבושים לדבר בפיהם נגדו יתברך, על כן "לשונם תהלך בארץ" - שפושטין לשונם נגד העולם, אבל באמת "שתו בשמים פיהם".

ולכן היות שכל ספרי שו"ת "אשר בנחל" מדברים רק מהקדוש-ברוך-הוא, ומגלים את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד, ומראים לדעת, שאפלו הירודים והנפולים גם כן יכולים לתקן את אשר קלקלו, ולכן כל מי שמדבר נגד שו"ת "אשר בנחל", הוא מדבר נגד הקדוש-ברוך-הוא, וזה ברור, כי מה כתוב בספרים האלו? רק מלא כל הארץ כבודו וכו', ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין וכו'.

ולהפך, מדה טובה מרבה, מי שעוזר להדפיס את שו"ת "אשר

בְּנַחֲלִי, שְׁמַגְלָה אֶת אַמְתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכֻלָּם, וּמִמְשִׁיךְ אֶת
הַשְּׁגָחַתוֹ הַפְּרֻטִית בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּוִדְאֵי יִרְאָה יְשׁוּעָה גְדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי, שְׁאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר
תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

צב.

לְמִי הַתְּכוּן רַבְּנוּ, כְּשֶׁאָמַר "הַנְּלוּיִם אֶל הַצְּדִיק"?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת שְׁמוּאֵל: לְכַבֹּד הַצְּדִיק שְׁלוֹם וּבְרָכָה. בְּרֻצּוֹנִי לְהַבִּין אֶת
דְּבָרֵי רַבְּנוּ, שֶׁכָּתַב בְּלִקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח', אֲשֶׁר
אָסוּר לְהַתְּגַרֵּת בְּרֻשָּׁעִים, אֲלֵא רַק צְדִיק, שֶׁבִטַּל אֶת הַתְּאוּוֹת
בְּאַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת, מִתֵּר לוֹ לְהַתְּגַרֵּת בְּרֻשָּׁעִים. וְרַבְּנוּ אוֹמֵר
שֶׁ, שֶׁהַצְּדִיק הַגָּדוֹל כֵּן יִכּוֹל לְרַדֵּת לְצִנּוֹר שֶׁל הַרֻשָּׁע, וְגַם כָּל
הַנְּלוּיִם אֵלָיו. שְׁאֵלֹתֵי הַיָּא, מִי הֵם הַנְּלוּיִם אֵלָיו, הֲרֵי רַבְּנוּ אָמַר,
שֶׁיֵּשׁ אֲצִלֵי אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הַשְּׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת לֹא מִסְפִּיק לָהֶם?
אֲשַׁמַּח לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם אֶל לְסִדְרַת תְּצוּהָ, ג' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁמוּאֵל, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מֵה שְׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לִקְוֵטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח') שֶׁרַק הַצְּדִיק,

שזכך את ארבעת היסודות שלו, לו מתר להתגרות ברשעים, והוא נכנס לתוך הצנור של הרשע וכו', ושובר את הרע שלו וכו', וכותב שם "וגם כל הנלויים אליו" וכו', זה סובב על אלו התלמידים האמתיים שלו, שלא מחסירים יום אחד מלהתבודד עמו יתברך, וזוכרים היטב את יום המיתה, ולא מסיחים דעת כרגע מהיום האחרון שלהם, ומתמידים בספריו הקדושים, עד שספריו, תורותיו, מעשיותיו ושיחותיו שגורים על פיהם בעל פה ממש, עליהם התכוון "וגם כל הנלויים אליו".

ומוצאים בספורי מעשיות, מעשה י"ב מהבעל תפלה, שהוא נתן רשות לכמה מאנשיו לילך לדבר עם אחרים וכו', עין שם, כי לדבר עם אחרים ולרדת לתוך הצנור שלהם, על זה צריכים רשות מהצדיק, כי כדי לקרב אנשים צריכים כח הרשאה מהצדיק האמת, ועקר כח ההרשאה, שמקבלים מהצדיק האמת, הוא לרחם על הרחוקים, ולדונם לכף זכות, ומי שיכול למסר את נפשו לדון את הזולת לכף זכות, יהיה מה שיהיה, ויהיה איך שיהיה וכו' וכו', הוא דיקא יכול לקרב רחוקים, והוא נקרא "כל הנלויים אליו", אקנה שתבין דבר מתוך דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צ.ג.

אני רוצה ללמד תורה, אבל מנחת עלי כבודות עצומה

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה למורנו ורבינו. אני קורא באפן קבוע את המכתבים של הרב דרף האתר, והרב כותב הרבה לגבי למוד שנים מקרא ואחד תרגום, וכן לגבי למוד הדף היומי. אני מאד רוצה לקיים את זה, אבל מנחת עלי כבודות עצומה, ממש אין לי כח לפתח את החמש והגמרא, אני מרגיש שידי כבולות, ופשוט אני לא יכול ללמוד. אני מאד רוצה ללמוד, בפרט שאני רואה כל מה שהרב כותב, וישזה יבטל מעלי את כל הקלפות. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ישראל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי מי שזוכה ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, וכך הוא מסים כל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום, שזו סגלה לאריכות ימים, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.) "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו", אין למעלה מזה, ובאמת לפי דברי האריז"ל הזמן הנכון הוא בערב שבת, וכך נהגו הרבה צדיקים וכו', אבל המציאות מראה, שרב רבם מהמון העם מתרשלים, כי בערב שבת הזמן קצר מאד, בפרט בחרף הזמן קצר, ורק פונים כה וכה, וכבר נכנסת השבת, ואי אפשר להשלים את שנים מקרא ואחד

תרגום, ומכל שכן עם פרוש רש"י, וזו מציאות, ונמצא ששבוע אחר שבוע מחסרים את המצוה הגדולה הזו, שמסגלת לאריכות ימים ושנים.

ולכן יכולים לסמך על מה שאמר מרן בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן רפ"ה, סעיף ג') 'מיום ראשון ואילך נקרא עם הצבור', וכתב המשנה ברורה על זה, שכן נהג הגר"א, וידוע שהוא היה גדול מאוד מאד בקבלה, כמו שהעיד תלמידו רבי חיים מוולוז'ין ז"ל, שכל מה שהגר"א היה גדול בנגלה, לא בא אל מה שזכה להגיע בהשגה בקבלה, ולכן אם הוא היה נוהג כך, יש על מי לסמך.

וכן ללמד דף גמרא ביום, זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, עד כדי כך שמוכא בספר שם הגדולים (חלק ספרים - מערכת ת' אות נ"ו) וכתב הגאון רבי שעפטל בן הגאון הרב של"ה בצוואה הנדפסת בסוף ספר "יש נוחלין" (דפוס אמשטרדם) 'למוד גמרא ופרוש תוספות חיוב כמו הנחת תפלין, למוד כל המשניות הוא דבר גדול', וקבלה בידי שמי שהוא בקי במשניות, אינו רואה פני גיהנם. וצריך להיות בקי בגמרא וכו', עיין שם.

מכל זה רואים מה זה הגדלה ללמוד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, שזו העשירות הכי גדולה, ולהפך, אמרו חכמינו הקדושים (שבת קכ.) "ובביתי אין לחם ואין שמלה", שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד.

ולכן מה שאתה כותב שמנחת עליך כבודות עצומה, ואתה מרגיש שידיך כבולות, ואינך יכול ללמד, ואינך יכול לפתח את החמש ואת הגמרא וכו' וכו', אני מרחח להגיד לך זו אינה כבודות, זו עצלות שיש בה, שנובעת מעצבות ודכאון פנימי, אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר ז"ל, חלק א', סימן קפ"ט) צריך להזהר מעצבות ועצלות, כי עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות, כמו שכתוב (ישעיה ס"ה, כ"ה) "ונחש עפר לחמו",

נחש עפר היא בחינת עצבות ועצלות, שהם באים מיסוד העפר, עין שם.

ולכן אתה צריך לבקש הרבה את הקדוש-ברוך-הוא על שמחה, כי אם תהיה לך שמחה, לא תהיה כבול בידיך וברגליך, אלא תוכל לרקד בכל יום ולהפכות כף אל כף, ועל שמחה צריכים למסר את נפשו, ולכן אל תכתב לי שיש לך כבודות, יש לך עצלות הבאה לך מעצבות ומדכאון פנימי, שזה נובע מפגם הברית וכו', כי הקלפה המחטיאה את האדם נקראת על שם יללה, ומובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רי"ד) שעל ידי למוד תלמוד, שהיא גמרא, מכניעים את הקלפה הזו, וכן מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ט) שלקרא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, זה תקון הברית.

הרי שלך לפניך, מדוע אתה אומר, שאתה כבול בידיך וברגליך, וקשה לך לפתח את החמש ואת הגמרא, כי מאחר שפגמת בברית וכו' וכו', על ידי זה הקלפה של יללה התלבשה עליך, ולכן עקר התקון שלך הוא רק להיות בשמחה עצומה, ואז תרגיש נעימות ערבות זיו שכינת עזו יתברך, ותרגיש את הנעימות שיש בתורה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"א) אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, כי יש נעימות בתורה, וזה העקר לזכות להרגיש את הנעימות שיש בתורה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צ.ד.

האם בקרוב תהיה מלחמת גוג ומגוג?

שאלה:

מאת כרמית: שלום וברכה. מדברים כל הזמן בהדשות על מלחמה שמתקרבת, ועל התקיפה באירן, שהצבא מתכנן אותה. אנחנו מאד מפחדים וחוששים מהבאות. רציתי לשאל את הצדיק, האם באמת עומדת להיות מלחמה? ואם כן, האם זו תהיה מלחמת גוג ומגוג? ומה עלינו לעשות עכשיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל כרמית, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את העולם בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך, שאמרו חכמינו הקדושים (חלין זי) 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'; אדם אינו מקבל מפה קטנה באצבע הקטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה.

ובפרט בארץ ישראל מאירה ההשגחה יותר מכל העולם כלו, כמו שכתוב (דברים י"א, י"ב) "תמיד עיני הוי"ה אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", והנה זכינו שבארץ ישראל לומדים הרבה תורה, פי תהלה לאל יש רבבות תינוקות של בית רבן בתלמודי תורה, ואמרו חכמינו הקדושים (פלה רבתי, פרק ב') בכל יום מלאך יוצא

מִלְפָּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַבֵּל אֶת הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּכָל בְּתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, מִיַּד נְהַפֵּךְ כְּעֶסוֹ לְרַחֲמִים.

וְלָכֵן אֵין מָה לְדַאֵג כָּלֵל, וּבִפְרָט שְׂיֵשׁ מְאוֹת יְשִׁיבוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עִם רַבּוֹת תְּלִמִּידֵי יְשִׁיבָה, שְׁלוֹמֵי־דִים תּוֹרָה, וְלָכֵן אֵין מָה לְפַחַד כָּלֵל, הֶעָקֵר לְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, לִידַע שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא בְּעַל-הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, וְלֹא הֶהָמֵן אַחֲמַדִּינְגָ'ד מְאִירֵן.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמְּדוּת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן כ"א) 'כְּשֵׁיִשׁ הַכְּנָעָה, עַל יְדֵי זֶה אֵין מוֹרָא מֵהַמְּלַחְמָה, כְּאֵלוֹ הוּא יוֹשֵׁב בְּמִצּוֹר'.

וְלָכֵן עָלֵינוּ רַק לְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמֵנוּ לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְהִתְיַחַס אֵל כָּל הַהִפְחָדוֹת שֶׁמִּפְחָדִים אוֹתָנוּ, שֶׁתְּהִיָּה מְלַחְמַת עוֹלָם וְכוּ', וְלָכֵן אֵין לָךְ מָה לְפַחַד כָּלֵל.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שָׁם, אוֹת פַּחַד, סִימָן י"א) 'מִי שְׂיֵשׁ לוֹ פְּחָדִים, יִזְמַר זְמֵר שֶׁל שְׂמֻחָה', כִּי הַשְׂמֻחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וּמוֹצִיאָה מֵהָאֵדָם כָּל מִינֵי דְאָגוֹת וּפְחָדִים, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שָׁם, סִימָן ל"א) 'עַל יְדֵי דְאָגָה וּפַחַד נַעֲשֶׂה הַלֵּב אֶטוּם', וְלָכֵן תִּשְׁתַּדְּלֵי לְהִיּוֹת רַק בְּשְׂמֻחָה, וְלִשְׁמַע כְּלֵי זְמֵר כָּל יוֹם, וְלֹא לְדַאֵג, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וּבּוֹדָאֵי נְזֻכָה לְשִׁמְעַת בְּקָרוֹב יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, שְׂעִיעָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל יְדֵי תַקְּףָה הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁתִּכְנָס בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

צה.

איך אפֿשר להגיע לאהב את הצדיק אהבת נפש?

שאלה:

מאת מעוז: שלום למו"ר מוהרא"ש. רבנו כותב בתורה קע"ו שצריך למהר לגרש את הרוח שטות, וזה על-ידי שאוהב את הצדיק אהבת נפש. שאלתי היא, איך אפֿשר להגיע לאהבה כזו, כי אני קורא בספריו של רבנו וכו', ובכל זאת זה לא מגיע לאהבת נפש. ועוד שרבנו כותב, שצריך למהר, כאלו זה תלוי בי. נשמח לקבל את תשובת הצדיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מעוז, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אוהב את הצדיק נקרא מי שלומד בספריו הקדושים, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) ששם נמצאים פניו, שכלו ונשמתו, ולכן ככל שאדם לומד יותר את ספרי רבנו ז"ל, כן נכנסת בו אהבה גדולה מאד אליו, כי האור של רבנו ז"ל נכנס בלב מי שלומד את דבריו, ועל ידי שנתקשר בקשר אמיץ אל הצדיק על ידי למוד ספריו הקדושים, זה נקרא אהבת נפש, ועל ידי זה נכלל לבו בלב הצדיק.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קע"ו) שבזה שאדם נכלל בלב הצדיק, על ידי זה מתנקה לבו מרוח השטות שיש בו וכו', ורוח השטות בורח מלפני הצדיק וכו', וזה שאנחנו מוצאים, רחמנא ליצלן, שנכנס באדם איזה דבוק, השם ישמר, כיון שהביאו אותו אל

הצדיק האמת, התחיל לבכות ולרעד ולהשתולל וכו', כי הרוח שטות בורח מהצדיק האמת.

ולכן צריכים להתמיד בלמוד ספרי רבנו ז"ל, עד שיהיו שגורים על פיו, ואז תכנס בו אהבה כל כך גדולה אל הצדיק, עד שירגיש חיות ואהבה אל הצדיק, ואמר רבנו ז"ל (לקויטי מוהר"ן, חלק א', סימן קל"ה) ועקר ההתקשרות והאהבה, שיאהב את הצדיק אהבה שלמה, כמו שכתוב (בראשית מ"ד, ל') "ונפשו קשורה בנפשו", תרגומו חביבא ליה כנפשיה, וכמו שכתוב (שמואל א' י"ח, א') "ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד", ואהבתו את הצדיק תהיה יותר מאהבת נשים, כמו שכתוב (שמואל ב' א', כ"ו) "נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים", ודיקא אם תהיה לו כזו אהבה אל הצדיק, על ידי התמדה רבה בספריו הקדושים, על ידי זה יגרש את כל רוח השטות מלבו, וכבר לא יצטרך לפחד משום דבר שבעולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צו.

**איך מתר להיות "משנה פרייליך",
הרי אסור למלא פיו שחוק בעולם הזה?**

שאלה:

מאת ידידיה: לכבוד מוהרא"ש שליט"א, תודה על התשובות הנפלאות! רציתי לשאל, איך לישב את מה שרבנו אמר,

להיות בשמחה על ידי מלי דשטותא, וכן להיות "מְשֻׁנָּה
פְּרִייליך", עם מה שחכמינו ז"ל אמרו, שלא למלא שחוק פיו
בעולם הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ידידיה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שאין עוד מדה יקרה בעולם, כמו מדת השמחה, ואדם
צריך לעשות את כל מה שביכולתו להיות רק בשמחה, ואפלו מלתא
דבדיחותא, לבדח את דעתו, ומלתא דשטותא ראוי לו לעשות, העקר
שיהיה בשמחה, כי אין דבר יותר חשוב כמו השמחה, וכל כך קשה
לאדם להגיע למדת השמחה, יותר מכל העבודות הכי קשות. קל יותר
לצום וכו', ולסגף את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא
להיות בשמחה, ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש גדולה.

ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא, שמיני, סימן ב') 'לפי שאין
השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום, שמח למחר, ולא כל
מי שמצר היום, מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, ואם
תהיה בשמחה, כל החיים שלך יתנהלו כבר בצורה אחרת לגמרי, כי
תזכה לישוב הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י')
מה שבני אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, זה מחמת חסרון ישוב
הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה.

ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה, ואז תזכה לגדלות המחין,
וכבר לא יחסר לך שום דבר, והשמחה הזו היא שמחת המצוות, שבר
ישראל שש ושמח על נקדת יהדותו, שלא עשאו גוי כגויי הארצות.

ומה שאתה שואל, על מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לא.) אמר רבי יוחנן, משום רבי שמעון בן יוחאי, אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר (תהלים קכ"ו, ב') "אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה", אימתי? - בזמן שיאמרו בגוים הגדיל הוי"ה לעשות עם אלה", אמרו עליו על ריש לקיש, שממיו לא מלא שחוק פיו בעולם הזה, מפי שמעה מרבי יוחנן רביה; זה סובב על סתם שחוק והתול וכו' וכו', כמאמר ז"ל (שבת ל:) על הפסוק (קהלת ח', ט"ו) "ושבחתני אני את השמחה" - זו שמחה של מצוה, "ולשמחה מה זה עשה" - זו שמחה שאינה של מצוה, ללמדך שאין השכינה שורה לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר (מלכים ב' ג', ט"ו) "ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד הוי"ה", ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות שמחה, סימן י"ג) 'מי שהוא רגיל בשחוק, בידוע שהוא רחוק מגדלת השם יתברך', ואמר רבנו ז"ל (שם, אות אמת, סימן מ"ז) 'מי ששומר את עצמו משחוק של התול, בידוע שהוא איש אמת'.

ולכן ראה להיות רק בשמחה, ותכריח את עצמך להיות בשמחה עם כל הכחות, ועקר השמחה, לשמח בנקודת יהדותך, שלא עשאך גוי כגויי הארצות.

מובא מהרב הקדוש, רבי צדוק הכהן זי"ע, בספרו (פרי צדיק, חג השבועות - אות י"ג) שפעם אחת דלג הרב הקדוש מבארדיטשוב זי"ע בכרכות השחר על הברכה "שלא עשני גוי", וכששאלו אותו על זה, השיב, שבקומו ממטתו באותו היום, היה לו שברון לב גדול מאד, ולא היה לו במה לחזק את עצמו, עד שעלה על דעתו, שעל כל פנים תולדתו הוא מצד שרש קדשת ישראל, וברך אז בשמחה רבה את הברכה "שלא עשני גוי", ובזה השיב את נפשו, ובשביל זה דלג וחסר עכשו את הברכה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צ.

האם כל ההפיכות במדינות ערב הן תהליך שהשם מתחיל בעולם?

שאלה:

מאת ציפי: האם כל ההפיכות שקורות במדינות ערב: סוריה, מצרים, תימן, לוב וכו', הן תהליך שהקדוש-ברוך-הוא מתחיל עכשו בעולם? וגם ראינו שמתו השנה כפוח רודנים: בן-לאדן, קים ג'ונג איל, קדאפי (כן יאבדו).

רציתי שפבוד הרב יסביר, האם יש קשר בין כל הדברים האלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל ציפי, תהיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי הקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו עכשו בתהליך, שעוד לא היה בעולם, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ש"ז) השם יתברך מנהיג עתה את העולם יפה יותר מקדם, ואמר בזה הלשון: אדרבא, דער אייבערשטער פירט היינט שיינער דיא וועלט.

עם ישראל סָבְלוּ כְּכֹר גְלוֹת אַרְכָּה בַּת אֲלָפִים שָׁנִים, וְהִנֵּה הַגִּיעַ זְמַן גְּאֻלָּתָנוּ, וְאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אַמוּנָה, סִימָן מ"ד) 'מִלְחָמָה אֲתַחֲלָתָא דְגָאֵלָה הִיא', וְלֹא הָיָה עֲדִין דְּבַר כְּזֶה, שְׁשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל יִלְחָמוּ זֶה בְּזֶה, וּמִתְקִימִים דְּבָרֵי הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה י"ט, ב') "וְסִכְסַכְתִּי מִצָּרִים בְּמִצָּרִים, וְנִלְחָמוּ אִישׁ בְּאָחִיו, וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ, עִיר בְּעִיר, מִמְּלָכָה בְּמִמְלָכָה", כֵּן נִזְכָּר לְרֵאוֹת בְּקִרְוֹב בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּהַצְלָחָתָם - שְׁשֻׁנֵיהֶם יִצְלִיחוּ בְּגִדּוֹל, אֶחָד יִשְׁחַט אֶת הַשְּׁנִי וְכוּ', וְעַם יִשְׂרָאֵל יַעֲמְדוּ מִן הַצַּד וְיִצְחָקוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קכ"ו, ב-ג') "אֲזַי יִמְלֹא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנָנוּ רִנָּה, אֲזַי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל הַזֶּה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְּדִיל הַזֶּה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הֵינּוּ שְׂמֵחִים".

וְנִזְכָּר לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּמַחֲתִית עֲמָלֶק, כִּי הָעֲמָלָקִים הָאֵלוּ יִמְחָקוּ מִן הָעוֹלָם, וְחָבַל מָאֵד, שֵׁישׁ טַפְשִׁים מֵעַם יִשְׂרָאֵל, שְׁגָרִים עֲדִין בֵּינֵיהֶם, וְהֵם לֹא יוֹדְעִים שְׁבּוֹא יָבּוֹא הַיּוֹם, שֶׁהָאֵמָה הַשְּׁפֵלָה הַזֶּה, הָעֲמָלָקִים יִמַּח שְׁמָם, יִמְחָקוּ מִן הָעוֹלָם עִם כָּל מֵה שֵׁישׁ לָהֶם, וְלִכֵּן לֹא כְּדָאֵי לְגוֹר בֵּינֵיהֶם, כִּי פִתְאוּם יָבּוֹא הַיּוֹם, שֶׁהֵם יִמְחָקוּ מִן הָעוֹלָם, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא קמ"א ס.) 'כִּינֵן שְׁנַתְנָה רִשׁוֹת לְמִשְׁחִית, אֵינוּ מִבְּחִין בֵּין צְדִיקִים לְרָשָׁעִים'.

וְלִכֵּן מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׂכָל, כְּדָאֵי לוֹ לְכָרַח מִשֵּׁם כְּמֵה שְׁיֹתֵר מֵהַר, כִּי בּוֹא יָבּוֹא יוֹם נֶקֶם, וְנִזְכָּר לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ (תְּהִלִּים ע"ט, י') "יִוָּדַע בְּגוֹיִם לְעֵינֵינוּ, נֶקֶמַת דָּם עֲבָדִיךָ הַשְּׁפוּד", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים, קמ"ט) עַל הַפְּסוּק "לַעֲשׂוֹת נֶקֶמָה בְּגוֹיִם", אֵי זֶה הִיא נֶקֶמָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵה שְׁנָקְמוּ לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר (ש"ס, ע"ט י') "נֶקֶמַת דָּם עֲבָדִיךָ הַשְּׁפוּד" וְלֹא נֶקֶמַת אָדָם, אֱלֹא: (ש"ס, צ"ד, א') "אֵל נֶקְמוֹת הַזֶּה" וְגו', וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ל"ב, מ"ג) "הַרְנִינוּ גוֹיִם עִמּוֹ" וְגו', וְכֹתִיב (נְחֻם א', ב') "אֵל קְנוֹא וְנוֹקֵם הַזֶּה"; יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבְנוֹ וְתִגַּל נַפְשׁוֹ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צח.

האם יש ענין להניק את התינוק עשרים וארבעה חדשים?

שאלה:

מאת מיטל: לכ"ק הצדיק מוהרא"ש שלום וברכה. ברצוני לדעת, האם יש ענין לאשה להניק דוקא עשרים וארבעה חדשים, כפי שחכמינו ז"ל אומרים, ולהפסיק רק אחרי כ"ד חדשים מלאים. בברכה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ד' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל מיטל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עדיף להגמל קדם הכ"ד חדשים, פי אחר כך קשה לתינוק להגמל וכו'.

העקר לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן א') אשר תאות הנאוף נכנסת בתינוק כפי היניקה, אם התינוק יונק מחלב אשה חצופה, אזי מתגברת בו תאוה זו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים

(בכורות ו:)' דם נעפר ונעשה חלב, ועל כן כשהיא חצופה, אזי מזיק לתינוק חלב הנעשה מעכירת דמיה, ונולדת לו חמימות בלבו, שהיא התגברות תאנה זו. וכן להפך, כשיונק חלב אשה כשרה, אזי לבו חלול בקרבו, ואין לו חמימות, וזה (תהלים ק"ט, כ"ב) "וְלִבִּי חָלָל בְּקִרְבִּי", ראשי תבות ח'ל'ב', הינו שעל ידי חלב אשה כשרה לבו חלל בקרבו, ואין מתגברת בו תאנה זו. ולהפך, חלב אשה חצופה, מוליד חמימות רבה, כמו שכתוב (תהלים ל"ט, ד') "ח'ם ל'בי ב'ק'רבי" ראשי תבות ח'ל'ב'.

ולכן אשה שמניקה, עליה לחזור בתשובה שלמה, ולהיות אשה כשרה, אשה צדקת, ועל ידי זה התינוק שתניק, יהיה גם כן צדיק ואיש כשר, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן מ"ז) 'יזהר מאד שלא יינק הולד מאשה רעה, כי חלב מטמא וחלב מטהר'.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתזכי להיות אשה טובה ויראת השם, והילדים שלך יקבלו מדות טובות ממך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

צט.

איך מתחזקים בשמחה בזמן שישי לי טרדות ולחצים?

שאלה:

מאת גלית: אני יודעת, שהענין העקרי להתחזק בו בחדש אדר הוא כמובן השמחה. אבל איך עושים את זה בחיי היום יום עם כל הטרדות והלחצים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל גלית, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן קל"א) כשכתבתי לפני רבנו ז"ל את המאמר "ואלה המשפטים" (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י') המתחלת: 'כשיש דינים, חס ושלום, על ישראל, על ידי רקודין והמחצת כף נעשה המתקת הדינים וכו', אמר לי רבנו ז"ל בזו הלשון: "כך אמרתי, שעכשו נשמע גזרות, חס ושלום, על ישראל, והנה הולכים וממשמשים לבוא ימי הפורים האלה (כי התורה הזאת נאמרה סמוך לפורים), ויהיו ישראל מרקדים ומחאו כף אל כף, ועל ידי זה ימתיקו את הדינים". וחזר וכפל דבריו, ואמר בפה מלא "כך אמרתי, שעל ידי מחיאת כף אל כף ורקודים נעשה המתקת הדינים".

וכונתו היתה להעיר לבבנו, שגדע ונבין, שכל דברי תורתו הקדושה, אף על פי שיש בה עמקות גדולה ונוראה מאד מאד, ורזין עלאין וסודי סודות עמקים ורחבים מני ים בכל דבור ודבור, אף על פי כן, עקר כונתו, שנשמע ונקבל את דבריו הקדושים בפשיטות לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו בפשיטות ובתמימות.

כמו, למשל, המאמר הקדוש הזה, שנאמר בו "שעל ידי מחיאת כף ורקודין נמתקין הדינים" היתה כונתו כפשוטו, שיחזקו את עצמם לשמח בימי שמחה, כגון פורים וכו' וכיוצא בזה, כל מיני שמחה של מצוות, שיחזקו עצמם בשמחה גדולה, עד שיזכו להתעורר לרקודים ומחיאת כף, ועל ידי זה ימתיקו הדינים. פי כל דברי התורה לא בשמים הם, לומר שאין מי שיכול לזכות להמתיק הדינים על ידי מחיאת כף ורקודין, כי אם גדולים בני עליה, אלא כל אחד מישראל יש לו הכח הזה, כשיקיים הדברים כפשוטם באמת ובתמימות.

וְלָכֵן, רֵאִי שְׁבִיטָךָ תְּהִינָה קְלָטוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה, וַיִּשְׁמְעוּ
 מֵהַקִּירוֹת רַק שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה מִמִּילָא יִבְטַל
 אֶת הַטְרָדוֹת וְהִלְחָצִים שֶׁמִּסְבְּבִים אוֹתָךְ, וּבִפְרָט הַיּוֹם יְכוּלִים לְקַנּוֹת
 קְלָטוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה, שְׁפָלוּלִים מִכָּל כְּלֵי הַזְמֶר, תֶּף וְנָבֶל וְכַנּוֹר וְעוּגָב,
 פְּסִנְתֵר וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צָפָה וְרָאָה, שִׁיעֵבֵר עַל כָּל
 אֶחָד מֵה שִׁיעֵבֵר וְכוּ', וְלָכֵן הַקָּדִים תְּרוּפָה לְמִכָּה, שֶׁהַיּוֹם עַל יְדֵי
 קְלָטָה אַחַת יְכוּלִים לְהַכְנִיס בְּבֵיתוֹ אֶת כָּל כְּלֵי הַנְּגִינָה בְּיַחַד, לְחִזּוֹק
 וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֶת עַצְמוֹ וְאֶת כָּל הַמְשַׁפְּחָה, וְלָכֵן תִּרְאִי לְקַיֵּם אֶת
 זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְתִּיק אֶת כָּל
 הַדִּינִים מִמֶּךָ וּמֵעַל כָּל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי פֶלֶא עֲלִיוֹן.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שְׁתַּהַיֶּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר
 תִּפְנִי, תִּשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ק.

**אֲנִי רוֹצֵה לְשִׁמְעַ מוֹזִיקָה וְלִשְׂמֹחַ,
 אֲבָל זֶה מִפְּרִיעַ לְשִׁכְנָה. מֵתָר?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת אַבְרָהָם: יֵשׁ לִי בְּעֵינַי רְצִינָה. אֲנִי שׁוֹמֵעַ בְּכָל יַעַת
 מִמוֹהֲרָא"ש, שֶׁשְׂמֵחָה מִפְּרִיעַת רְקוּדִים, שֶׁמִּבְּטָלִים אֶת כָּל
 הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת, וְאֲנִי רוֹצֵה לְרַקֵּד עִם הַיְלָדִים, כְּדִי לְהַכְנִיס
 שְׂמֵחָה בְּבֵיתִי, וְהַבְּעִיָּה הַיָּשָׁרָה דֶּרֶךְ בְּבִנְיָן רַב קוֹמוֹת, וּמִתְחַתִּי
 גְּרָה אֶלְמָנָה יְשִׁישָׁה, שֶׁהַרְקוּדִים מִפְּרִיעִים לָהּ, וַיְדוּעַ מֵה
 שֶׁאֵמַר הָרֵה"ק מִצְאָנֹז, שֶׁאֵינוֹ יָרָא מִמְּלֶאכִים, שְׂרָפִים, חַיּוֹת

ואופני הקדש, רק ירא מאנחה של אלמנה. על כן נפשי
 בשאלתי, כי מצד אחד כל הבית שלי יכול להשבר בלי
 מוסיקה ורקודים, ומצד שני איני רוצה הקפדה מקשישה
 בעלת לב נשבר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אף ששמחה היא דבר גדול מאוד מאוד, וראוי לשמח בכל יום,
 ולרקוד עם הילדים, ולהשתדל שבבית תהיה רק אורה של שמחה,
 עם כל זאת במצב שלך זה קשה מאוד מאוד להתיר, כי כתוב (שמות
 כ"ב, כ"א) "כל אלמנה ויתום לא תענון", ואמרו חכמינו הקדושים
 (שמות רבה, פרשה ל', סימן ח') רבי יוסי אומר: למה אוהב אלקים יתומים
 ואלמנות? אלא שאין עיניהם תלויות אלא בו, שנאמר (תהלים ס"ח,
 ו) "אבי יתומים ודין אלמנות". לכך כל הגוזלן, כאלו גוזל לקדוש-
 ברוך-הוא, שהוא אביהם שבשמים, והוא כועס עליו, שנאמר (שמות
 כ"ב, כ"ג) "וחרה אפי וחרגתי אתכם".

ולכן קשה מאוד מאוד להתיר לך לרקוד ולעשות רעש בביתך,
 כשמתחתיך גרה אשה אלמנה, עם כל זאת, יש עצות אחרות איך
 לשמח ולשמח את בני הבית, בלי לעשות רעש ולהפריע לאלמנה.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שבביתך תמיד תשרה השמחה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קא.

מהי מעלת הקמיע שְהַרְב הוֹצִיא? ומה רְשׁוּם עָלָיו?

שאלה:

מאת זאב: קבלתי כבר לפני כמה שנים את הקמיע שְהַרְב הוֹצִיא, וְאֲנִי הוֹלֵךְ אִתּוֹ בְּכִיס הַמַּעִיל. אִם זוֹ לֹא חֲצָפָה, הֵייתִי מְעַנֵּין לְדַעַת, מַהִי הַמַּעֲלָה שֶׁל הַקְּמִיעַ הַזֶּה, וְגַם רָאִיתִי שְׂיֵשׁ עָלָיו אוֹתוֹת, וְרָצִיתִי לְדַעַת מַה הֵן מְסַמְּלוֹת. אֶקְוֶה שֶׁכְּבוֹדוֹ לֹא יִקְפִיד עַל הַשְּׁאֵלָה, בְּבַחֲיִנַת תּוֹרָה הִיא וְלִלְמַד אֲנִי צָרִיף.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ה' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל זֶאֵב, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א) סֶגְלָה זֶה לְמַעֲלָה מִן הַשְּׁכָל וְלְמַעֲלָה מִן הַטָּבַע, שְׂאִין שְׁכָל אֲנוּשֵׁי מִבֵּין זֹאת, שְׂאִין הַטָּבַע מְחִיב, שְׂיֵהִיָּה הַדָּבָר הַזֶּה מְסֻגָּל לְרַפּוּאָה, וְאִף עַל פִּי כֵן דָּבָר סֶגְלָה הוּא לְמַעֲלָה מִן הַטָּבַע, וְכֵן הוּא בְּעֵינֵי קְמִיעַ, שֶׁכָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבָּת סא): 'אִיזוּהוּ קְמִיעַ מְמַחָה? כָּל שְׂרַפָּא שְׁלוּשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד וְכוּ', אִיתְמַחֵי גְבָרָא וְאִיתְמַחֵי קְמִיעַ וְכוּ', עֵין שָׁם.

וְהִנֵּה מְצָאנוּ בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אִיכָה וּפְתִי, פְּרָשָׁה א', סִימָן י"ט) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁכַלְכֶם חֲכָמִים מְגִדוּלְכֶם וְעַד קִטְנֻכֶם. הֲלֹךְ מִשֵּׁם וּמְצָא תִינוּק אֶחָד, וּבִידוֹ כָּלִי מְכֻסָּה, אָמַר לוֹ מַה בְּיָדְךָ מְכֻסָּה בְּכָלִי זֶה? אָמַר, אֵלּוֹ בְּעֵית אִמָּא דְתַדְעָה מַה דְאִית עִמִּי,

לֹא הָיְתָה אֲמָרָה לִי כְּסִיתִיָּה; [רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ מְצָא תִּינוּק, שְׁמוּלֵיךְ כָּלִי שֶׁהָיָה מְכֻסָּה, וְשָׂאֵל אֶת הַתִּינוּק מָה אַתָּה נוֹשֵׂא, עֲנֵה וְאָמַר לוֹ הַתִּינוּק אֶלְמָלָא אָמִי הָיְתָה רוֹצֵה שְׂתַדַּע מָה אֲנִי נוֹשֵׂא, לֹא הָיְתָה מְכֻסָּה זֹאת].

כַּן הִדְבֵּר בְּעֵינַי הַקָּמִיעַ, וְדִי לְחַכִּימָא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְגְּהָ, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קב.

מַאיִזָּה גִיל מִתֵּר לִילָדִים לְטָבֵל בְּמִקְוֵה?

שְׂאֵלָה:

מַאת אֶסְרָף: בְּאיִזָּה גִיל מִתֵּר לִילָדִים לְטָבֵל בְּמִקְוֵה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ה' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֶסְרָף, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

לְדַעֲתִי, אֲסוּר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לְהַנִּיחַ לִילָדִים לְלַכֵּת לְטָבֵל בְּמִקְוֵה לְבַד בְּלִי שְׁמִירָה שֶׁל הָאָבָא, וְזֶה נַחוּץ מְאֹד מְאֹד, וְאֶפְלוּ בַּחֲוֹר בְּגִיל בַּר מְצוּהָ צָרִיךְ שְׁמִירָה גְדוּלָּה מְאֹד, כִּי הַיּוֹם הַדּוֹר הַפְּקָר וּפְרוּץ עִם כָּל מִינֵי חוּלֵי נֶפֶשׁ וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן צָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל הַיְלָדִים, וְלֹא לְתַתּ לָהֶם לְטָבֵל לְבַד בְּמִקְוֵה, תָּמִיד צָרִיךְ לְהִיּוֹת פְּקוּחַ בְּמִקְוֵה.

אוֹתִי לָקַח אָבִי מוֹרֵי ז"ל עוֹד בְּהִיּוֹתִי קֶטָן וְצָעִיר מְאֹד, אָבֵל תָּמִיד הָיָה אִתִּי בְּיַחַד, וְכֵן צָרִיךְ כָּל אָבָא לְשָׁמֵר עַל הַבֵּן שְׁלוֹ, וְלֹא לְתַת לוֹ לְהַכְנִס לְמַקְוֵה לְבַד בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפֶּן, אֲלֹא רַק כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ אִתּוֹ.

[וְיִמָּה שֶׁשׁוֹאֲלִים, הֲרֵי אֲסוּר לְאָב וּבְנֵו לְלַכֵּת לְמַרְחֵץ? כְּבָר מוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (אֲבֵן הָעֶזֶר, סִימָן כ"ג, סְעִיף ו' בְּדַבְרֵי הַרְמ"א) אֲסוּרוֹ בְּגִמְרָא לְרַחֵץ עִם אָבִיו וְאָחִיו וּבַעַל אָמוֹ וּבַעַל אָחוֹתוֹ, וְנִהְגוּ עֲכָשׁוּ הַתֵּר בְּדַבְרָה, הוֹאִיל וּמְכַסִּין עֲרוּתָן בְּבֵית הַמְּרַחֵץ לִיכָא לְמִיחַשׁ לְהִרְהוּרָא].

וּבַפֶּרֶט עֲכָשׁוּ בְּעֵתִים הַלָּלוּ, שֶׁהַדוֹר פָּרוּץ צָרִיכִים לְזַכֵּר מָה שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲלִין י.) 'חֲמִירָא סְכַנְתָּא מְאִסוּרָא'; וְלִכֵּן מְכַרְחִים לְשָׁמֵר עַל הַיְלָדִים מִכָּל מִינֵי מְנֻלִים, וְלֹא לְתַת לָהֶם לְלַכֵּת לְבַד. וְכֵן אֲפִלוּ בַחֲזוּרִים בְּגִיל בַּר מְצוּהָ, צָרִיךְ לְהִיּוֹת בֶּלֶן בְּתוֹךְ הַמַּקְוֵה, וְלְשָׁמֵר עֲלֵיהֶם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵר אֶת עִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַר אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַנְחָנוּ צָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל יְלָדֵינוּ.

הַמְּאָחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ק.ג.

הָאֵם מְתָר לְקִרָא לְתִינוּקָה עַל שֵׁם מִישָׁהוּ שֶׁנֶּהְרַג בְּתַאוּנַת דְּרָכִים?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם וְיוֹכָבֵד: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלוֹם רַב. בְּמִצֵּל טוֹב נוֹלַד לָנוּ בֵּן. כָּל הַמִּשְׁפָּחָה רוֹצֶה שְׁנַתֵּן לָרֶךְ הַנוֹלַד אֶת הַשֵּׁם שֶׁל אָחִיו שֶׁל בְּעָלֵי. הַבְּעִיָּה הִיא שְׁאִחִיו שֶׁל בְּעָלֵי נֶהְרַג בְּתַאוּנַת

דְּרָכִים. מַה דַּעַת הַצַּדִּיק? חַמוּתֵי מְאֹד תִּקְפִּיד אִם לֹא נִתֵּן אֶת
הַשֵּׁם הַזֶּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֹדֵר תְּצַוֶּה, ו' אָדָר ה'תשע"ב

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם וְיוֹכָבֵד שְׂיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם.

עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שָׂרְבְנוּ ז"ל אָמַר (שיחות ה'ר"ן, סימן מ"ד) בְּעֵינַי הַשֵּׁם
שֶׁל הָאָדָם, הַשֵּׁם הוּא דָבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְכָל אֶחָד כְּפִי עֵינָיו וּמִדְרָגָתוֹ
וּבְחִינָתוֹ, כֵּן יֵשׁ לוֹ אֵיזָה צְרוּף וְרִמְזוּ בְּשֵׁמוֹ, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד
מְאֹד אֵיזָה שֵׁם נוֹתְנִים לְתִינּוֹק, כִּי כָּל הַחַיִּים שֶׁל הַתִּינּוֹק אוֹ הַתִּינָקָת
תְּלוּיִים בְּשֵׁמוֹ.

וְכֵן אָמַר רַבְנּוֹ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן נ"ו) שְׁבַתוֹךְ הַשֵּׁם נִגְבַּל
הַנֶּפֶשׁ וְהַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, וְלִכֵּן מְכַרְחִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֵיזָה שֵׁם
נוֹתְנִים לְיֶלֶד אוֹ לְיֶלְדָה, שְׁנוֹלְדִים בְּמִזְל טוֹב, זֶה לֹא "אִישׁ כָּל הַיִּשְׂרָאֵל
בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה", כִּי אַחֵר כֶּף הַיְלָדִים סוֹבְלִים, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם זֶה
הַנֶּפֶשׁ שְׁלוֹ, וְאִם נוֹתְנִים לְיֶלְדִים שְׁמוֹת בְּדוּיִים כְּגוֹן טל, שַׁחַר, אֵילָן,
סִפִּיר וְכוּ' וְכוּ', שְׁמוֹת שֶׁל אֲבָנִים וְעֵצִים וּפְרָחִים וְכוּ', זֶה רַק גּוֹרֵם
צָרוֹת וְיִסּוּרִים לְיֶלְדִים.

וְכָל אֵלוֹ הַמִּתְחַדְּשִׁים וְכוּ', שָׂרְצוּ לַעֲקֹר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
מִשְׂרָשֶׁם, וְלִהְרָאוֹת שֶׁהַכֹּל טֹבֵעַ, מְקַרְהָ וּמְזַל, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, הַחֲדִירוּ
לְתַת שְׁמוֹת בְּדוּיִים מִהָאֲצַבֵּעַ וְכוּ', לְהוֹרוֹת שְׂאִין מִשְׁמְעוֹת בְּשְׁמוֹת,
בְּשַׁעַה שָׂרְבְנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ (שיחות ה'ר"ן, סימן צ"ה) שֶׁהַשֵּׁם שְׁנוֹתְנִים
לְאָדָם הוּא לְפִי הַפְּעֻלָּה שְׂיֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם וְכוּ', וְכֵן הַשֵּׁם שֶׁל
הָאָדָם הוּא הַלְבוּשׁ שְׁלוֹ לְאַחַר מוֹתוֹ, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד

אלו שמות נותנים לילדים, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ס"ח) 'פעלות השם נמשכין אחר השם של האדם, כי שמא גרים'.

אתה צריך להבין, שכתוב בפרוש בספרים, שאסור לתת שם אחר מי שנפטר בגיל צעיר, או נהרג בתאונת דרכים וכו' וכו', כי זה מסכן מאד מאד וכו', כל הכבוד לאמא, אבל צריכים להסביר לה שהשם הזה מסכן, ולמה צריכים לסכן את הבן בדבר כזה?

מובא בספר חסידים (סימן רמ"ד) שהשם גורם לטובה או לרעה, יש אדם שכל הנקראים בשמו יצליחו לגדלה, וזה (בראשית מ"ח, ט"ז) "ויקרא בהם שמי ושם אבתי", וכתיב (ישעיה ס"ו, כ"ב) "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים לפני נאם הוי"ה, כן יעמד זרעכם ושמכם", וכתיב (שם מ"ג, א') "קראתי בשמו לי אתה", הרי שיש אדם, שכל אלו הנקראים בשמו יחיו, ויהיו בניו קימים ויעמידו תולדות.

ולכן עצתי אמונה לא לתת את השם אחר האח שנהרג.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדכם תמיד, שתהיה לכם הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנו, תשכילו ותצליחו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

קד.

אני מרגיש ריקנות. איך מכניסים טעם לחיים?

שאלה:

מאת אלחנן: לכבוד מוה"רא"ש שליט"א. אני מרגיש ריקנות, ומר לי בחיים. אני ממש שבור כח"ס הנשבר, ולא מוצא את עצמי בשום מקום, אגא מוה"רא"ש, תעזרו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אלחנן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שרבונו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ע"ח) שאסור להתיאש בשום פנים ואפן, ואפלו אם אדם נמצא בשאול תחתית ומתחתיו, עם כל זאת, גם משם יכולים לצאת. אין דבר כזה להתיאש מהחיים, כי אתה צריך לדעת, שהקדוש-ברוך-הוא אוהב את כל בר ישראל, כי נשמות ישראל הם בניו, כמו שכתוב (דברים י"ד, א) "בנים אתם להוי"ה אלקיכם", ואמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ג') חביבין ישראל, שנקראו בנים למקום. חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר (דברים י"ד, א) "בנים אתם להוי"ה אלקיכם", ולכן אסור לך לפל בדעתך בשום פנים ואפן, יהיה מה שיהיה, ויהיה איך שיהיה, עדין אתה חשוב בעיניו יתברך.

כשאדם חוטא, בר מינן, אזי נחשף ממנו אור האין-סוף ברוך-הוא, כמו שכתוב (ישעיה נ"ט, ב) "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם, וחטאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע", והחשף הזה

מכניס באדם דכאון פנימי, עד שנדמה לו, כאלו הקדוש-ברוך-הוא הסתיר פניו ממנו וכו', וכאלו הוא לא צריך אותו וכו', וכאלו הוא כבר לא שווה שום דבר וכו', בשעה ששוכח להתבונן מי הולך בו? מי מסתכל בו? אם לא הקדוש-ברוך-הוא, שמלוא כל הארץ כבודו, והוא מחיה ומנהיג אותו וכו', ומזה נדמה לו כאלו הקדוש-ברוך-הוא בכעס עליו וכו'.

ובאמת הכל דמיון גדול, כי הוא יתברך אב הרחמן ומרחם על בריותיו, ושלח לנו בדור הזה את רבנו ז"ל, שהוא הצדיק האמת שבדור הזה, והוא מעלה את כל הנשמות הנפולות והמשלכות בתאוותיהם ובעוונותיהם הרעים וכו', והוא מגלה להם את אמתת מציאותו יתברך, שזו עבודת הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה מאד, שמוסרים את נפשם עבור נשמות ישראל.

וכמוכא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, ברפת הראיה, הלכה ה', אות ט"ז) אפלו כשהאדם בגלות בגשמיות וברוחניות, אפלו אם נפל, חס ושלום, עד אין תכלית, גם שם השם יתברך מצמצם את עצמו ומסתיר את עצמו בדרך נפלאותיו העצומים, ומזכיר אותו בכל פעם בכמה וכמה רמזים שונים בכל יום ובכל מקום, כדי שישוב אליו, ואזי נתהפך הכל לטובה, שדיקא על ידי התגברות הרע-עין והבעל דבר והסטר אחרא, שעל ידי זה נתמעט האור ונצטמצם מאד, על ידי זה דיקא הגיעה טובה גדולה, שיכולין הצדיקים הגדולים להגביה ולהעלות גם את הנפולים והירודים מאד מאד.

כי נסתר האור כל כך על ידי רבוי הצמצומים, עד שהיה קשה להשיג ולהבין את הרמזים, והצדיקים, ברבוי יגיעתם במסירת נפש, זכו להשיג האור מתוך תקף ההסתרות, ועל ידי זה זכו להשגות גדולות, עד שבעצם חקמתם הם מלבישים לנו את האור בצמצומים נפלאים, באפן שגם כל אחד במקומו, יוכלו להגיע אליו רמזים

ועצות והתעוררות בכל מקום שהוא, לאחזו את עצמו בשם יתברך תמיד.

כי ההעלם הוא בשביל הגלוי וכו', הינו כל מה שמעלימין ומצמצמין את האור בצמצומים רבים יותר, הכל נתהפך לטובה על ידי גדולי מבחרי הצדיקים, כי דיקא על ידי זה הם מגלין ומאירין לישראל את אור השם יתברך, שנוכל לידע ולזכור אותו יתברך בכל מקום שהוא. וזה סוד (שבועות ז): 'אין מעוט אחר מעוט, אלא לרבות', שכל מה שממעטין ומצמצמין את האור במעוט אחר מעוט, הכל הוא רק בשביל לרבות את האור, להגדילו ולהאירו בלב ישראל על ידי זה דיקא וכו', עין שם.

הינו, כשבר ישראל חוטא, על ידי זה נעלם ונסתר ממנו אורו יתברך, ונכנסים בו כפירה ואפיקורסות, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כ"ב) 'הפשע של האדם מכניס כפירה באדם'; ואז האדם הוא בסכנה גדולה מאד, כי נחשף ממנו אור האין-סוף ברוך-הוא, ונדמה לו כאלו הוא לבד בעולם, ואף אחד מסתכל עליו וכו', ואף אחד אינו סובל אותו וכו', וכן כל מיני דמיונות שנכנסים בו וכו', עד שמרגיש את עצמו ריק לגמרי וכו', אבל באמת הכל דמיון גדול, כי הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, והוא אב הרחמן, המרחם על בריותיו, ועליו הראיה, שעדין אתה חי והולך ומסתובב ונושם וכו' וכו', וזה סימן שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתך, עמך ואצלך, אבל מרב החטאים והעוונות נחשף ממך האור, עד שנדמה לך, כאלו אבד מנוס ותקנה ממך. והצדיק האמת, שהוא רבנו ז"ל, מצמצם את האור בצמצומים רבים, עד שיוירד אל כל הירודים והנפולים והמשלכים בתאוותיהם ובמדותיהם הרעות וכו' וכו', ולאט לאט ממשיך עליהם את אור האין-סוף ברוך-הוא, וכך מתחילים להרגיש את אמתת מציאותו יתברך, ואז נפתח פיהם לדבר אל הקדוש-ברוך-

הוא, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּלְאֵט לְאֵט מִתְחִילִים לְהִרְגִישׁ אֶת
הָאוֹר כִּי טוֹב, וּמִתְבַּטְּלֵת כָּל הִרְיָקוֹנוֹת שֵׁישׁ בְּאָדָם שְׁחָטָא.

וְלִכֵּן עֲצָתִי אֲמוֹנָה, שֶׁתְּתַחֵל לַעֲיֵן בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא
מְרֻגָּע לְנַפְשָׁךְ, וְעֲצוֹת וְהִנְהָגוֹת אֵיךְ לְצִיאַת מֵהַחֹשֶׁךְ, שְׁאַתָּה נִמְצָא
בוֹ, וְתֵאֵיר גַּם בְּמִקְוֵמָךְ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁלֹּא תִרְגֵּשׁ יוֹתֵר רִיקְנוֹת
בְּחַיֶּיךָ, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, כְּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲזִי מִתְמַלֵּא עִם אוֹר הָאֵין-סוֹף
בְּרוּךְ-הוא, וְאִזּוֹ הוּא כֶּבֶד אֵינּוּ רִיק וְכוּ', וּבְאֵמַת עֲלֶיךָ לְזִכֹּר, אֲשֶׁר
הִרְיָקוֹנוֹת הַזֹּאת שְׁאַתָּה מְרַגֵּשׁ, זֶה הַחֲלָל הַפְּנוּי, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"ד) שֶׁמִּי שֶׁנוֹפֵל לְשֵׁם' לֹא רוֹאֶה שׁוֹם
אוֹר וְכוּ', וְאֲדַרְבֵּה' מְרַגֵּשׁ רִיקְנוֹת, וְשֵׁם הוּא מְשַׁכֵּן הַקְּלָפוֹת וְהַסְטָרָא
אַחֲרָא וְכוּ'.

וְהַצְדִּיק הָאֵמַת נִכְנָס לְתוֹךְ הַחֲלָל הַפְּנוּי, וּמְגַלֵּה שְׁגָם שֵׁם נִמְשָׁךְ
קוֹ הָאוֹר הָאֵין-סוֹף בְּרוּךְ-הוא, כְּמוֹכָא (עֵץ חַיִּים, שַׁעַר א', עֲנָף ב'), וְעַל
כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכֶה לְהִיּוֹת מְקָרֵב אֶל הַצְדִּיק הָאֵמַת, שֶׁהוּא הִרְחַמֵּן
הָאֵמַתִּי, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז') מִי יָכוֹל
לְהִיּוֹת מְנַהֵג אֵמַתִּי? - מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יִשְׁעִיָּהוּ מ"ט, י') "כִּי
מְרַחֲמִים יִנְהַגִּם" וְעַקֵּר הִרְחַמְנוֹת הִיא כְּשִׁישְׁרָאֵל עִם קְדוּשׁ נוֹפְלִים,
חַס וְשְׁלוֹם, בְּעוֹנוֹת, כִּי הִרְחַמְנוֹת הִכִּי גְדוֹלָה הִיא לְהוֹצִיא אוֹתָם
מִשָּׁם.

וְלִכֵּן רְאֵה לְהַחְזִיק בְּרַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֵמַת שְׁבִדּוֹר
הַזֶּה, וְטוֹב מְאֹד שֶׁתְּתַחֵל לַעֲיֵן בְּקוֹנְטְרָסִים, אֲשֶׁר הִתְפַּרְסְמוּ בְּדוֹר
הַזֶּה, שֶׁאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן צ"ג) שֶׁהַצְדִּיק מְצַמְצֵם אֶת אוֹר
הָאֵלֶף לְאוֹר שֶׁל מְאוֹת, וְאוֹר שֶׁל מְאוֹת לְאוֹר שֶׁל עֲשִׂירִיּוֹת, וְאוֹר שֶׁל
עֲשִׂירִיּוֹת לְאוֹרוֹת בּוֹדְדִים וְכוּ', וּמְלַבֵּשׁ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים וְכוּ', עַד
שֶׁכָּל הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשַׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם, מְאִיר גַּם עֲלֵיהֶם

אור האין-סוף ברוך-הוא, וכך חוזרים בתשובה, ולכן תתחיל לעין בקונטרסים, המפרסמים ומופצים בכל תפוצות ישראל, שהם תמצית דברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל בחכמה עצומה, עד שאין אדם שלא יקבל מהם חזוק, מהגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים.

רק חזק ואמץ, ואל תפל בדעתך כלל, ובודאי על ידי רבנו ז"ל יאיר גם לך אורו יתברך, ותמלא את הריקנות שבה, ותזכה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כאשר ידבר איש אל רעהו, ותמצא אותו יתברך בכל מקום, כי מלא כל הארץ כבודו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קה.

בעלי עצבני מאד, ואני רוצה להתגרש. מה דעת הצדיק?

שאלה:

מאת רבקה: לכבוד הצדיק מוהרא"ש נרו יאיר. שמי רבקה, ואני נשואה לבעל עצבני מאד, ועדין אין לנו ילדים, ואני חושבת להתגרש ממנו. מה דעת הצדיק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל רבקה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, את צריכה לדעת, שדרכי תמיד לשמע את שני הצדדים, אני לא אוהב לשמע צד אחד, כי כך כתוב (דברים א', ט"ז) "שמע בין אחיכם, ושמעו צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (סנהדרין ז'): אמר רבי חנינא: אזהרה לבית דין, שלא ישמע דברי בעל דין קדם שיבוא בעל דין חברו, ואזהרה לבעל דין, שלא יטעים דבריו לדין, קדם שיבוא בעל דין חברו.

וזה עוון חמור לשמע רק צד אחד, כי זה כבר בכלל לשון הרע, ואוי להם לבתי דינים, ששומעים רק צד אחד, לפני ששומעים גם את הצד השני, ושניהם צריכים להיות ביחד אצל הדין, וכל אחד יציג את הטענות שלו זה בפני זה.

עם כל זאת, אמרתי לרוץ בשורותים אלו אליך: להתגרש זה לא פתרון! את עדין אשה צעירה, ומי יודע אם הזוג השני לא יהיה יותר גרוע פי אלף ממנו? את צריכה לברר אצלו, למה הוא כל כך עצבני? אולי כואב לו, בדיוק כמו שכואב לך, שאין לכם עדין ילדים? וכל אחד מוציא את הכאב שלו בצורה אחרת וכו', ויכול להיות שבעלך מוציא את הכאב, שעדין לא נפקדתם בזרע של קימא דרך עצבים שהוא עצבני. וכן מאד יכול להיות, שהוא הסתבך באיזה סבוך של חובות וכו', ומתבייש להגיד לך את זה, כדי שלא תתנפלי עליו וכו', או יכול להיות שפטר מעבודתו, ומתבייש להגיד לך וכו', או שיש לו בעבודה בעל-בית קשה שיורד לחייו וכו', ואת כל זה את צריכה לברר, קדם שאת מחליטה להתגרש וכו'.

ובאמת, אשה כשרה צריכה לחזק ולעודד ולשמח את בעלה, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק י', סימן ה') אין אשה כשרה, אלא העושה רצון בעלה; מי נקראת אשה חזקה? זאת שיכולה לחזק את בעלה, ועומדת לימינו בעת צרתו. וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"ז, י"ט) "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם", ופרש רש"י,

כמים הללו, הפנים שאֵתה מראה לתוכם - הם הפנים שהם מראים לך, כן לב האדם לאדם חִבְרו, לפי מה שאדם יודע, שחִבְרו אוֹהֵבו, כן הוא מראה לו פנים.

ומי יודע, אם היית מקבלת את בעלך בסֵבֶר פנים יפות ובחיון וכו' ובאהבה וכו', אז לא היה עצבני וכו', ולכן, לדעתך, תשני את כל הגישה אליו, את ממרמרת, שאין לך ילדים, ואת מוציאה את כל העצבים שלך על בעלך וכו', ואחר כך את טוענת, שהוא עצבני וכו', תשתדלי מאד להתאזר במדת הסבלנות, שאין מדה יפה יותר מזו, ואפלו שזה קשה לך מאד מאד.

זכרי את מה שאמר התנא הקדוש (אבות, פרק ה') 'לפום צערא אגרא', ודעי לך, כי בזה שאשה עוצרת את עצמה לא לכעס וכו', אפלו שהיא נמצאת במדור הקלפות וכו', היא עולה עד עולם האצילות, שהיא בטלה לגמרי אל האין-סוף ברוך-הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות, ולא להכנס בכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות. אשה צריכה לבטל את עצמה, כל כלה, אליו יתברך, ושלא תהיה לה שום תרעמת על בעלה, כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב', כ"ג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה-זאת".

ולכן, אשרי האשה שקנתה לעצמה את מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הכל, ומתחזקים לאהב זה את זה, שאז השכינה תשרה בתוך הבית. ואני מבטיח לך, אם תקבלי את דברי אלו, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתפקדו בזרע של קיימא, "ובא תינוק ושמחה בבית".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קו.

קבלתי צו הרחקה מהבית, ועכשו אני מאד רוצה לחזור.

שאלה:

מאת אפרים: מוה"רא"ש הצדיק, קרה מה שקרה, וקבלתי צו הרחקה מהבית. עכשו אני מאד רוצה לחזור, ולראות את הילדים שלי. מה אני יכול לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אפרים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני בטוח שקבלת צו הרחקה מביתך, לא מפני שאמרת תקון חצות, או הרבית לומר תהלים וכו' וכו'.

מסתמא היית אלים נגד אשתך וכו', וגם לא היה לך מה לעשות עם הידים שלך, במקום לתת צדקה עם הידים, נתת מכות רצח לאשתך עם ידיך, אזי אשאל אותך, שאתה בעצמך תפסק עליך את הדין, האם לא מגיע לך צו הרחקה? איך אדם, שנקרא יהודי, יתן מכות רצח לאשתו? הרי על סתם בן אדם, אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין נח:) המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע,

שנאמר (שמות ב', י"ג) "ויאמר לרשע למה תכה רעף". למה 'הפית' לא נאמר, אלא למה 'תכה', אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע.

על אחת כמה וכמה, מי שנותן מכות לאשתו לפני הילדים שלו, הוא פשוט רוצח וכו', כי הילדים האלו יגדלו בעלי מומין בנפשם וכו', כי ילדים, שרואים סתם מריבות בין הבעל לאשה גדלים מפתדים ומפרעים וכו', כי הילדים לא יכולים לקלט, איך אבא ואמא רבים ביניהם? וזה עושה להם תסכול וכו', מכל שכן וכל שכן, כשרואים, שהבעל מכה ומשפיל את אשתו יום יום, הרי הוא רוצח ממש, כי הוא רוצח את ילדיו נפש לגמרי.

ולכן אין לי מה לומר לך, אלא שאתה צריך להתאשפו בבית חולים לחולי נפש וכו', כי הפעם שבה הורג אותך לגמרי, ולדעתי אתה אדם מסכן וכו'.

אם אתה רוצה לדעת מה דעת רבנו ז"ל בענין הזה, אזי לך נא וראה, מה שכתב מוהרנ"ת ז"ל (שיחות הר"ן, סימן רס"ד) שהזהיר לכבד וליקר את אשתו. כי אמר, הלא הנשים הן סובלות צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלידה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובן וצערן ויסוריהן בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהן וליקרן, ולכבדן. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.). 'אוקירו לנשיכו, כי היכי דתתעתרו', וכן אמרו (יבמות סג.) 'דינו שמגדלות את בנינו, ומצילות אותנו מן החטא'.

ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וזה יסוד גדול בחסידות ברסלב, שהבעל מרחח לעזר לאשתו, ואם הוא רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל, ולצית אותו, דבר ראשון, עליו לעזר לאשתו בכל המובנים, ואף שטוען שקשה לו וכו' וכו', עליך לדעת, שכל החיים קשים ולא קלים בכלל, כאשר ידוע לכל אחד ואחד, אכל

לא משתמשים בידים, זה טבע של גוי, לא של יהודי, כי חכמינו הקדושים אמרו (יבמות עט.) 'שלשה סימנים יש באמה זו: רחמנים, בישנים וגומלי חסדים'.

טבע של יהודי אמתי, שהוא רחמן על כלם, ומכל שכן על אשתו ועל ילדיו, וגומל חסד עם כלם, ומכל שכן עם אשתו ועם ילדיו, ואמרו חכמינו הקדושים (כתבות נ.) על הפסוק (תהלים ק"ו, ג) "אשרי שמרי משפט, עשה צדקה בכל עת", וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? דרשו רבותינו שביבנה, ואמרי לה רבי אליעזר, זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים; ולא שנותן מכות לאשתו לפני בניו ובנותיו הקטנים.

ולכן, דעתי היא, לא רק שטוב עשתה אשתך, שעשתה לך צו הרחקה מהבית, אלא אתה צריך להתאשפז בבית חולי-נפש, עד שתבריא.

הקדוש-ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה מן השמים, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קז.

מה הכוונה "לחיות עם הזמן"?

שאלה:

מאת אליהו: שמעתי בדרשה של הצדיק, שהתורה היא נצחית, וצריך ללמוד מוסר השכל מכל פרשת שבוע, כדי לעבד את השם יתברך. אבל יש פרשות, שלא כל כך מוכן מתוכן מוסר השכל, למשל פרשת תצוה של השבוע, מה

לומדים ממנה, שנוגע לכל אחד ואחד? והאם יש ספר, שאני יכול לקרא בו בכל שבוע, ולקבל ממנו התחזקות מתוך הפרשה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ה' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הרב הקדוש בעל ה"תניא" זי"ע, אמר בשם רבו, המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, שיהודי צריך לחיות עם הזמן. ופרשו, שצריכים לחיות עם פרשת השבוע, ובאמת מוהרנ"ת ז"ל אמר (לקוטי הלכות, קריאת התורה, הלכה ו') שכל יום מימות השבוע יונק מפרשת השבוע, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ח.) 'לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור וכו'.

ולכן יכולים לקשר את פרשת השבוע עם כל המארכות שקורים בעולם, ומי שבקי בספרים, בנקל לו לקיים את זה, כי התורה היא נצחית, ושיכת בכל אדם ובכל זמן ובכל מקום, כי התורה אינה ספורים, חס ושלום, אלא תורת חיים, שמלמדת את האדם איך להתנהג.

ואתן לך כמה דגמאות מפרשת השבוע (פרשת תצוה):

"כתיב למאור" - אדם צריך לדעת, כדי שתאיר נשמתו באורו יתברך וכו', ההכרח שיעבר עליו מה שיעבר וכו', שיהיה כתיב ונכתש במכתשת וכו', כמובא (זהר קסח.) אעא דלא סליק נהוריה, יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא, יבטשון ביה, ויסלק נהירו דנשמתא, ויתאחדון דא בדא לאנהרא וכו', [נחתיכת

עץ לא נדלקת, אלא כשחותכים אותה לחתיכות קטנות, כך הגוף, שלא מאיר בו אור הנשמה וכו', ואינו מרגיש את אמתת מציאותו יתברך וכו', שוברים אותו, וכך מתחיל להאיר בו אור נשמתו וכו', ואז מתחיל להרגיש את אמתת מציאותו יתברך]

"ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת" - רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד, שבר ישראל לא ילך בבגדים קרועים ומלכלכים, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכ"ז) הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה. ועל כן יש להקפיד, שהבגדים יהיו שלמים תמיד, ולא קרועים, כי זה גורם לקול השמירה: הבגדים בעצמן תובעין את האדם, אם לא נזהר בשמירתם, לכבדם כראוי, ולהחזיקם בנקיות. וכן הוא בדבריו הקדושים (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ט) שהבגדים צריכים להיות נקיים; ואם הולך בבגדים מלכלכים, סימן שמחו ופנימיותו מלכלכים.

וכן יכולים לפרש את כל פרשת השבוע על עצמו, ועל אשתו, ועל ילדיו, ועל כל העולם כולו, אקוה שתבין דבר מתוך דבר, ותוכל לחדש בתורה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קח.

מהי מעלת יום ז' באדר? והאם יש בו סגלה מיוחדת?

שאלה:

מאת נחשון: מהי מעלת יום ז' באדר? והאם יש בו סגלה מיוחדת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ו' אדר ה'תשע"ב
שלום וברכה אל נחשון, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

ז' באדר הוא יום ההולולא של משה רעיא מהימנא, וזה יום מיוחד אצל כלל ישראל, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ע"ט) ש'משה רבנו מסר את נפשו עבור כלל ישראל, ומוכא בדברי חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ז', סימן י') אמר משה לפניו: רבנו של עולם, ימות משה ומאה כיוצא בו, ולא תנזק צפרנו של אחד מהם. כל כך היה מוכן למסר את נפשו עבור עם ישראל!

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז') ש'משה רבנו הוא המנהיג של ישראל, והוא היה המנהיג לעתיד לבוא, והוא היה הרחמן האמתי, שרחם על נשמות ישראל, ועקר הרחמנות הוא להוציא אותם מהעוונות. ואמר מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, פורים, הלכה א') שחדש אדר הוא הירח, שמת בו משה, שהוא היה מגלה את ההתפארות של ישראל, שהקדוש-ברוך-הוא מתפאר עם כל בר ישראל, ועל ידי זה זכה להביא את התורה לעולם וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (מגלה יג:): 'בשבעה באדר מת משה', וידוע שעל

ידי זה הכניע את המן עמלק, כי לולא זאת לא היה אפשר להתקיים בעולם, מחמת קלפת עמל"ק, שעולה ספ"ק, ונקבר מול בית פעור, כמו שכתוב (דברים ל"ד, ו') "ויקבר אתו בגי בארץ מואב מול בית פעור", ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה יד.) 'מפני מה נקבר משה אצל בית פעור, כדי לכפר על מעשה פעור'.

ולכן מקבל אצל נשמות ישראל, שהיום הזה הוא יום מיחד, ובארץ ישראל נוהגים להתקבץ בז' באדר בציון של רבי שמעון בן יוחאי, שהיה בו ניצוץ של משה רבנו, ומנהג עתיק בין קהלות ישראל, שבז' באדר מתקבצים החברא קדישא וצמים אז, והרב שפקהלה אומר דרוש גדול, ובו מספיד את כל הצדיקים והחכמים, שמתו בשנה זו. ויש לומר הטעם למה ביום ז' באדר צמים ומרבים בתפלות ובקשות, מה שאין כן בל"ג בעמר, שמחים ועליזים, ואסור להתענות אז, כי הנה ידוע בזהר הקדוש (נשא קלב:) שאמר רבי שמעון בן יוחאי אסהדנא עלי שמיא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה, דאנא חמי השתא, מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק משה זמנא תנינא לטורא דסיני, דאנא חמינא אנפאי נהירין, כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסותא לעלמא דכתיב (מלאכי ג, כ) "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה", ועוד דאנא דענא דאנפאי נהירין, ומשה לא ידע ולא איסתכל, הדא הוא דכתיב (שמות ל"ד, כ"ט) "ומשה לא ידע כי קרן עור פניו".

כי משה נכלל לגמרי לגמרי באין-סוף ברוך-הוא, עד שעלה למקום שעלה ברישא דלא יתידע וכו', מה שאין כן רבי שמעון בן יוחאי, שירד למטה לגאל את עם ישראל, על ידי גלוי תורתו, כמו שמובא בזהר (רעיא מהימנא נשא קכב:) על הפסוק (דניאל י"ב, ג') "והמשכלים יזהרו כזהר הרקיע", בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה. באלין לא צריך נסיון ובגין

דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי וכו'.

ואחר כך בא האריז"ל ופרש את דבריו, והוריד את למודו של רבי שמעון בן יוחאי יותר ויותר אל זה העולם, ואחר כך בא הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, והוריד את הלמוד של שניהם יותר ויותר בגלוי אלקות רב מאד, ואחר כך בא רבנו ז"ל, והוא הלביש את כל ההשגות שבזהר ובתקונים ובכתבי האריז"ל ובגלויים של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע בלבושים כאלו, עד שאפלו האדם, שהוא הכי ירוד ופחות, גם כן יוכל לחזור בתשובה שלמה, ויעלה מדרגא אל דרגא.

כמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן רע"ט) מן רבי שמעון בן יוחאי, שהיה חדוש כמפרסם, היה העולם שקט עד האריז"ל, הינו שמרבי שמעון בן יוחאי עד האריז"ל לא נתגלו חדשות, כמו שנתגלו על ידי רבי שמעון בן יוחאי, עד שבא האריז"ל, שהיה חדוש כמפרסם, והוא גלה חדשות לגמרי, שלא נמצא מי שיגלה חדשות כאלה עד האריז"ל, ומן האריז"ל עד הבעל שם טוב הקדוש זי"ע היה גם כן העולם שקט בלי חדוש, עד שבא הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהיה חדוש נפלא, וגלה חדשות, ומן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע עד עתה היה גם כן העולם שקט בלי חדוש כזה, והיה העולם מתנהג רק על פי ההתגלות, שגלה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע עד הנה, עד שבאתי אנכי, ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי [שעדין לא נתגלו על ידי שום נברא], ולכן היום הזה הוא יום מיחד, וכבר נדפס קונטרס נפלא "ז' אדר", קחהו משם את מעלת היום הזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קט.

**אֲשֶׁתִּי צְרִיכָה כֶּסֶף, וְהִיא לֹא מְבִינָה שְׁכַרְגַּע אֵין לִי,
אֵין מְסַבִּירִים לָהּ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יִצְחָק:

לְכַבּוּד הָרַב שְׁלוֹם רַב. כִּמְעַט כָּל שָׁבוּעַ בְּיוֹם חֲמִישִׁי יֵשׁ לָנוּ מְלַחְמָה, כִּי הַפְּרָנְסָה דְחֻקָּה, וְאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מֵאִיזָה כֶּסֶף נֶעֱשֶׂה אֶת הַשָּׁבֵת. בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ, שְׂיָמִי פֶסַח מְמֻשְׁמָשִׁים וּבָאִים, אֵין לָנוּ מְרֵאָה מְקוּם לְכָל הַהוֹצָאוֹת. אֲשֶׁתִּי לֹא מְבִינָה אֶת זֶה, וּמְבַקֶּשֶׁת מִמֶּנִּי כֶּסֶף לְכָל מָה שְׁצָרֶיךָ, וְלֹא מְבִינָה, שְׁצָרֶיךָ לְהִסְתַּדֵּר עִם מָה שְׂיֵשׁ, וּמִתְנַהֲגֶת כְּאִלוּ יֵשׁ לִי, וְאֲנִי לֹא רוֹצֶה לְתֵת לָהּ. אֵין גּוֹרְמִים לָהּ לְהַבִּין אוֹתִי?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, וְאֶדְר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִצְחָק, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲתָה צְרִיךְ לְדוֹן אֶת אֲשֶׁתְּךָ לְכַף זְכוּת, וְלֹא לְהַקְפִּיד עָלֶיהָ, כִּי כֶּךָ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבָא מִצִּיעָא נט.). לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּתַבּוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, שְׂאֵין מְרִיבָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֲלֹא עַל עֶסְקֵי תַבּוּאָה, שְׁנֵאָמַר (תְּהִלִּים קמ"ז, י"ד) "הַשֵּׁם גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם חֵלֶב חֲטִיִּם יִשְׁבִּיעֶךָ", אָמַר רַב פֶּפְאָה: הֵינּוּ דְאָמְרֵי אַנְשֵׁי: כְּמִשְׁלַם שְׁעָרֵי מַכְּדָא נִקִּישׁ וְאֲתִי תְגַרָא בְּבֵיתָא; [זֶה שְׂאוּמְרִים בְּנֵי אָדָם, כְּשֶׁנִּגְמְרִים הַשְּׁעוּרִים מֵהַכֶּד, בְּאוֹת מְרִיבוֹת בְּבֵית].

וְלִכְּנֵן שְׁלֵא יִהְיוּ לָךְ טַעֲנוֹת עַל אֲשֶׁתְּךָ, שֶׁהִיא מִתְלוֹנֶנֶת, שְׂאִין לָהּ כֶּסֶף עַל שַׁבָּת, וּבִפְרֻט שְׂבָאִים עֲכָשׁוּ יְמֵי הַפֶּסַח, וְאִין לָהּ שׁוּם מְרָאָה מְקוּם לְהַשִּׁיג כֶּסֶף וְכוּ' וְכוּ', וְאַתָּה עוֹד מִתְלוֹנֵן עַל אֲשֶׁתְּךָ, בְּשַׁעֲהָ שְׂאֵתָה הִתְחַיֵּבְתָּ בְּכַתְּבָה "שְׂאֵתָה תְּזוּן וּתְפָרַנְס אֹתָהּ", הַבַּעַל צָרִיךְ לְהִבְיֵא פְרָנְסָה, וְלֹא הָאִשָּׁה, וְזוֹ טַעֲנוֹת חֲמוּרָה 'לְהִתְלַבֵּשׁ' עַל הָאִשָּׁה, שֶׁהִיא מְכַרְחָה לְהִבְיֵא פְרָנְסָה וְכוּ', מִהֵיכִי תִיִּתִי אִם הָאִשָּׁה רוֹצָה לְעֹזֵר בְּפְרָנְסָה, אוֹ יְכוּלָה לְעֹזֵר, מַה טוֹב וּמַה נְעִים, אָבֵל לֹא לְזַרְק עָלֶיהָ אֶת כָּל הָעֵל, כִּי רַק הַבַּעַל הִתְחַיֵּב בְּכַתְּבָה, שֶׁהוּא יְזוּן וַיְפָרַנְס אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וְלִכְּנֵן לְמָה אֵתָה מִתְלוֹנֵן עַל אֲשֶׁתְּךָ?

אִין דְּבַר כְּזֶה לֹא מְרִיר אִין לִי, כִּי מִי שְׂאִין לוֹ, מְבֹאֵר בְּפֶרוּשׁ בְּשַׁלְחָן עֲרוּךְ, הַלְכוֹת צְדָקָה, שְׂמַתָּר לוֹ לְלַכֵּת לְקַבֵּץ נְדָבוֹת וְכוּ', וְכַךְ נִהְגוּ כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁעָבְדוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ', וְנִסְעוּ עַל פְּנֵי הַמְּדִינָה לְקַבֵּץ צְדָקָה עֲבוּר בֵּיתָם, וְאַף אֶחָד לֹא אָמַר לְאֲשֶׁתּוֹ אִין לִי וְכוּ'.

וְלִכְּנֵן אֵל תְּתוֹנֵן עַל אֲשֶׁתְּךָ, אֲדַרְבָּה תִּרְגִּיעַ אֹתָהּ שִׁיְהִיָּה בְּשַׁפְּעַ, וְתִתְפַּלֵּל בְּכוּנָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִבְקֶשׁ עַל פְּרָנְסָה, וְתִרְאֶה שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אֹתְךָ, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְמוּן, סִימָן פ"ג) 'אֲמוּנָה הוּא טוֹב לְפְרָנְסָה'.

אָדָם אֲסוּר לוֹ אֵף פַּעַם לְהִגִּיד לְאֲשֶׁתּוֹ אִין לִי וְכוּ', כִּי עַל יְדֵי זֶה הִיא נִשְׁפָּרֶת לְגַמְרִי, וְנִכְנָסֶת בְּתוֹךְ עֲצָמָה, בַּעַל תְּמִיד צָרִיךְ לְהִבְטִיחַ לְאֲשֶׁתּוֹ שֶׁהוּא יְבִיא לָהּ, וְיִתֵּן לָהּ כָּל מַה שֶׁהִיא רוֹצָה וְכוּ', וְצָרִיךְ לְפָיֵס אוֹתָהּ, שֶׁעֲכָשׁוּ הַמַּצָּב קֶשֶׁה, אָבֵל בְּרַגַע שִׁיְהִיָּה לִי, אֲנִי אֲבִיא לָךְ מַה שְׂאֵת רוֹצָה וְכוּ', וּבְאֲמַת אִם יֵשׁ לוֹ, עָלָיו לְתַת לָהּ אֶת כָּל הַשַּׁפְּעַ.

וְזָכוּר תִּזְכֹּר מַה שְּׁחַכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּבֵא מְצִיעָא נט.) 'לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּכָבוֹד אֲשֶׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרַכָּה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֲלֵא בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ, שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית י"ב, ט"ז) "וּלְאֲבָרָם הִיטִיב

בְּעִבּוּרָהּ, וְהִינּוּ דְאָמַר לְהוּ רְבָא לְבַנֵּי מְחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנַשְׂיִיכוּ כִּי הִיכִי דְתַתְּעִתְרוּ, (תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נַשׁוּתֵיכֶם, כְּדִי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ).
וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"ט) שְׁעָקַר הַעֲשִׂירוֹת בָּאָה בְּזִכּוֹת הָאֵשָׁה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעֶדֶף תְּמִיד, שְׁתַּהֲיֶה לִּי הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחִיל לִּי בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קי.

**הָאֵם אָבָא צָרִיף לְחִנּוּף אֶת בְּנוֹ לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית,
וּבְאִיזוֹ דְרָף?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת יְדִידָהּ: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש נְרוּ יְאִיר. הָאֵם אָבָא צָרִיף לְחִנּוּף אֶת בְּנוֹ לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית, וְאֵם כֵּן, מְאִיזָה גִיל, וּבְאִיזוֹ דְרָף? תּוֹדָה רַבָּה!

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר תְּצוּהָ, ו' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל יְדִידָהּ, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צְרִיכִים לְדַבֵּר בְּחֻכְמָה עִם הַבֵּן עוֹד מְגִיל קְטָנוּת, שְׂאָסוּר לְגַעַת בְּבְרִית וְכוּ', אֲבָל לֹא לְהֶאֱרִיף בְּזָה, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׂאֵל שְׁאֵלוֹת וְקוּשִׁיּוֹת וְכוּ', וּכְכֹל שְׂמִתְבָּגֵר, צְרִיכִים לְהִזְהִירוֹ מֵאֵד מֵאֵד, שְׁלֹא יִגַּע בּוֹ אִיזָה מְגוּל, אִיזָה סוּטָה מִיָּן וְכוּ'.

והעקר לבקש רחמים על הבנים שלו, שיהיו שמורים מאד בקדשת הברית, וכבר ידוע מה שרבנו ז"ל הבטיח (חיי מוהר"ן, סימן תקי"ז) שכל תינוק, שיבוא אליו קדם שיגיע לגיל שבע שנים, בודאי יהיה נקי מן החטא עד יום חתנתו, ולכן נוהגים אנשי שלומנו להביא את בניהם אל ציון רבנו ז"ל, קדם שנעשים בני שבע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלת, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קיא.

מה זה אומר אם חולמים על ילדים, האם זה טוב?

שאלה:

מאת דינה: שלום כבוד הרב, יש לי שאלה לגבי חלומות. מה זה אומר אם בחלום חולמים על ילדים, האם זה טוב? חלמתי השבוע בבקר, שהלכתי לאמא שלי עם הבן שלי, ואמא שלי החזיקה אותו קצת, והוא נרדם עליה, ואני אמרתי לה: הרבה זמן חכיתי לילד הזה. וגם אמרתי כמה זמן חכיתי, ועתה אני לא זוכרת מה אמרתי.

היום בבקר חלמתי, שיש לי עוד ילדים. והפעם זה תאומות, ובקשתי מאמא שלי, שתשמור עליהן, ואני ובעלי יצאנו לסדורים, ואמרתי לו שנזדרז, כי מחכים לנו בבית, ואז באנו מהר הביתה, והתאומות התחילו לבכות, ואני הרמתי את אחת מהן, והיא נרגעה, והשנייה התחילה גם לבכות, ובעלי הרים אותה, והיא נרגעה. מה פרוש החלום?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצִוָּה, ו' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל דִּינָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבֶךָ.

צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד לֹא לְהַכְנִיס בְּעֵינַי חֲלוּמוֹת, כִּי כָּךְ כָּתוּב (זְכַרְיָה י', ב') "וְחֲלָמוֹת הַשְּׁוֹא יִדְבְּרוּ", כִּי בְּרַגַע שְׁמִכְנִיסִים אֶת עַצְמְךָ בְּזֶה וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִים מִדְּמִיוֹן אֶל דְּמִיוֹן וְכוּ', וְנוֹפֵל פֶּתַח עַל הָאָדָם וּמִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרִי, וְלֹכֵן לֹא כְּדָאֵי לְהַכְנִיס בְּעֵינַי שֶׁל חֲלוּמוֹת, כִּי עַל פִּי רַב, אָדָם חוֹלֵם בְּמָה שֶׁהִרְהֵר כָּל הַיּוֹם.

וְיִדּוּעַ שְׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל לֹא רָצָה לְשַׁמַּע מֵאָף אֶחָד סְפוּר חֲלוֹם, כְּשֶׁבָאוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, שְׁיִפְרֹשׁ אֶת פְּתָרוֹן הַחֲלוֹם. וְהָיָה רָגִיל לוֹמֵר: "יֹתֵר טוֹב שֶׁתִּסְפֹּר לִי מָה שֶׁאַתָּה חוֹלֵם בְּהַקִּיץ וְלֹא בַשָּׁנָה", כִּי הַכֹּל דְּמִיוֹן גָּדוֹל. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת גְּאוּה, סִימָן י"ט) 'מִבְּהִילִין אֶת הָאָדָם בְּחֲלוּמוֹת, כְּדִי לְהִסִּיר מִמֶּנּוּ גְּאוּה שְׁקוּעָה, שֶׁהִיא מְכֻסָּה מִמֶּנּוּ, שְׂאִינוּ מְכִיר בָּהּ'; וְכֵן אָמַר (שֵׁם, אוֹת חֲלוֹם, סִימָן ד') 'עַל יְדֵי הַדְּבוּר רַע עַל אִיזָה צְדִיק מֵת, מֵרְאִין לוֹ חֲלוּמוֹת מְבַהֲלִין'.

וְלֹכֵן לֹא כְּדָאֵי לְהַכְנִיס בְּעֵינַי חֲלוּמוֹת כָּלֵל, כִּי זֶה מְשַׁגֵּעַ וּמְפַחֵד אֶת הָאָדָם, אִם לֹא צְדִיק, הַדְּבוּק בְּאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, וְאִינוּ מְסִיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּרַגַע, הַחֲלוּמוֹת שֶׁלוֹ זֶה סוּד נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר י"ב, ו') "בְּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ".

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְף תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לִּי הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תַּפְּנִי, תִּשְׁכְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קיב.

האם עין הרע זה דבר אמיתי? ואם כן, איך נצלים מזה?

שאלה:

מאת רבקה: שלום לצדיק היקר. האם עין הרע זה דבר אמיתי? כלומר, האם מישהי שמקנאת בי, יכולה לעשות לי עין הרע, ולגרם לי שיהיו לי צרות ובעיות? ואם כן, מה אפשר לעשות כדי להנצל מזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ו' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל רבקה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ענין עין הרע, יש בזה כח גדול מאד, כי הרי אנחנו מבקשים בכל יום בבקר ממנו יתברך, שיצילנו מעין הרע וכו', ולכן יש בעין הרע דבר ממשי, וצריכים לבקש הרבה ממנו יתברך, שלא תשלט בו שום עין הרע משום בריה שבעולם, ומה שתפלה פועלת, שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

ומי שמרגיש שיש עליו עין הרע, העצה הכי קלה, לגרש ממנו את עין הרע שלא ישלט עליו וכו', בכל בקר כשקם, שישפך קצת מלח לארץ כל האסקפה של הדלת הראשית בכניסת ביתו מבחוץ, ואז שום דבר לא יוכל לקרות לו.

העקר, אדם צריך תמיד להעלים מבני אדם את הצלחתו, שלא תכנס בו עין הרע, וכמאמרם ז"ל (בבא מציעא מב.) 'אין הברכה מצויה,

אָלאַ בְּדָבָר הַסְמוּי מִן הָעֵינַי, כִּי מֵה שְׁנַעְעֵלָם וְנִסְתָּר מִבְּנֵי אָדָם, יֵשׁ בְּזֶה הַצְּלָחָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְלִכֵּן אֲשַׁרִי מִי שֶׁמַּעֲלִים וּמִסְתִּיר אֶת כָּל עֲנִינָיו מִבְּנֵי אָדָם, וְכֵן הוּא לֹא צָרִיךְ לַחֲשֹׁשׁ מִשׁוּם דָּבָר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תַּמִּיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁפְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחִל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קיג.

מה נקראת תאֹת אֲכִילָה, ואֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהַנְצִיל מִזֶּה?

שְׁאֵלָה:

מֵאת אֶפְרַיִם: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש נְרוּ יְאִיר. זְכִיתִי לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְקִרְאתִי הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים בְּגִנוֹת תְּאֹת אֲכִילָה, אוֹדָה לָכֶם אִם תִּסְבְּרוּ לִי, מַה הִיא תְּאֹת אֲכִילָה, וְאֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהַנְצִיל מִזֶּה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר תְּצוּהָ, ו' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֶפְרַיִם, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד (חַיֵּי מוֹהֲרָן, סִימָן תַּקט"ו) שֶׁלֹּא לְאַכֵּל בְּהִלְעָטָה, הֵינּוּ בְּמִהִירוֹת כְּדֶרֶךְ גְּרַגְרָן, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ה, ל') "הִלְעִיטֵנִי נָא". רַק לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְאַכֵּל בְּמִתִּינּוּת וּבִישׁוּב הַדַּעַת

ובדרך ארץ, בדרך שאוכלים בדרך ארץ, כשיושב אדם חשוב על השלחן, כף יאכל תמיד, ואפלו כשאוכל לבדו.

ומקבל אצל אנשי שלומנו, אשר זאת היתה כונת רבנו ז"ל לשבר ממנו תאות אכילה, כי אדם צריך לאכל, כדי שיהיה לו כח לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, ואסור להתענות, כי רבנו ז"ל הזהיר מאד מאד לא לקחת על עצמו תעניות וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ס"ב) 'על ידי אכילתם של ישראל נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין', כי דיקא על ידי שאדם אוכל, אז נעשה יחוד גמור בכל העולמות, כי הוא אוכל צומח או חי ומברך עליהם, ובזה הוא מעלה אותם לשרשם וכו', העקר לשמר על כשרות המאכלים, לא להכשל במאכלים אסורים, שזה מטמטם את הלב.

ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות דעת, סימן ד') 'מזונותיו של אדם מולדין טבע באדם לפי טבעם', ולכן צריכים לשמר מאד מאד מה אוכלים, שלא יכשלו במאכלות אסורים, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ז') 'שבעת האכל, אדם יכול להגיע לכאלו רצונות וכסופים אל הקדוש-ברוך-הוא, עד שלא ידע אפלו מה הוא רוצה מרב כסופים ואהבה שנכנסו בו.

ולכן אין זה ענין להסתגף במאכלים ובמשקאות, אדרבה אדם צריך לאכל ולשתות, כדי שיהיה לו כח ללמד ולהתפלל, והסמך מ"ם מתלבש בכל מיני חמרות וכו', ומכניס באדם מחשבות של סגופים וצומות וכו', ועל ידי זה נחלש מחו, והוא כבר לא יכול לא להתפלל ולא ללמד, ולכן עקר שבירת תאות אכילה, זה רק כמו שאמר רבנו ז"ל, לאכל בדרך ארץ, לאט, כמו שיושב לפני אדם גדול.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתתי שאני

מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְף תְּמִיד, שְׁתַּהַיֶּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קיד.

**אָנוּ רוֹצִים לְקַנּוֹת בֵּית בִּיבְנָאֵל, אָבֵל אֵינְנוּ מוֹצְאִים.
הֵאֵם בֵּינֵתִים לְשֹׁכְרֵי שָׁם דִּירָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת מיטל: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי הַצְּדִיק מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵהוּ וְיַחְיֵהוּ, שְׁלוֹם וּבְרָכָה. כִּידוּעַ רְצוֹנְנוּ לַעֲבֹר לִיבְנָאֵל, וְלִהְיוֹת חֵלֶק מִקְהֵלֵת הַקְּדוֹשׁ שְׁלָכֶם, דְּבַרְנוּ עִם הַצְּדִיק עַל קִנְיָה שֶׁל בֵּית, וְהַצְּדִיק בִּרְף אוֹתְנוּ. אִף מְאֹד עֲדִין לֹא הִסְתַּדַּר עִנְיַן הַקִּנְיָה, הֵאֵם לְדַעַת הַצְּדִיק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְבוֹא וְלִשְׁכֹּר דִּירָה בִּיבְנָאֵל?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ז' אָדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מֵיטֵל, תַּחֲיָה.
לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתִּזְכּוּ לְבוֹא לְגוֹר בִּיבְנָאֵל, כִּי הַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא אֲדַמַּת קְדוֹשׁ, וּמוֹבָא בִירוּשָׁלַיִם (מְגִלָּה, פָּרָק א', הַלְכָה א'), שִׁיבְנָאֵל הִיא מֵהַשְּׁדוֹת שֶׁל טְבַרְיָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם עֲתִידִין לְהַגָּאֵל, לָא מִיבְעִיא הַנוֹף, שֶׁהוּא הָכִי יָפֵה בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא פֶה טְמוּנָה קְדוֹשָׁה מִיחֻדָּת.

ולכן לא בחנם שפה שורץ הסמ"ך מ"ם, ומונע כל דבר שבקדשה וכו', וכו', ומניח את עצמו לארכו ולרחבו למנע ולעכב כל דבר שבקדשה וכו', וכן פה העבירו על הדת שתי עדות קדושות, עדת התימנים, ועדת התוניסאים, ועכשו התורה חוזרת אל האכסניה שלה, כי יבנאל היא בנחלת שבט נפתלי, כמו שכתוב (יהושע י"ט, ל"ב) "לבני נפתלי יצא הגורל וגו', ויהי גבולם וגו' ויבנאל וגו'".

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה י"ד, סימן י') לפי שנפתלי כבד את אביו יותר מדי, שהיה אביו שולחו לכל מקום שירצה, והיה זריו בשליחותו, ומצא קורת רוח ממנו, והיו אמריו נעימים עליו, ולכך ברכו אביו ב'אילה שלוחה' שהיה רץ בשליחותו כאיל, ולכך ברכו ב'אמרי שפר', על שהיו אמריו שפרים, ולכך זכה נפתלי, שעשה הקדוש-ברוך-הוא נקמה בסיסרא על ידי ברק, שהיה מקדש נפתלי.

וידוע מהמקבלים אשר סיסרא הוא שרש קין, שהרג את הבל, שמשם יצא משה וכו', וזה לעמת זה תהיה מפתו, דיקא בשבט נפתלי שבגליל התחתון, שמשם עתידין להגאל, כמובא בזהר (ורא קיט.) יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, וכו', עין שם.

וכן הוא (שמות ז:) בההוא זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן, מההוא אתר דאתקרי ק"ן צפ"ר, ויתער בארעא דגליל וכו', עין שם. וכן הוא (שם ט.) וכדין יחזון כל עלמא דהא אתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, ויתכנשון ליה כל אינון דלעאן באורייתא, ואינון זעירין בעלמא, ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף חיליה לאתגברא וכו', עין שם.

ומי שבא ליבנאל, ורואה איך שדיקא במקום כזה, שהעבירו על הדת וכו', ועד היום שורץ שם הסמ"ך מ"ם וכו', ואף-על-פי-כן נעשה המקום הזה מקום תורה, קהלה קדושה של קרוב לארבע מאות משפחות של יראים ושלמים, חממה של אמונה, יסוד של

חֶסֶד, וְקָרוֹב לְחַמֵּשׁ מֵאוֹת בְּנִים יְנוּקֵי דְבֵי רַב, שְׁלוֹמֵדִים תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחָק בַּמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים, עִם כָּל זֹאת כָּלָם שְׂמֵחִים וְעֵלְיָזִים, וּבְכָל פְּעַם נִכְנָסוֹת מְשֻׁפָּחוֹת חֲדָשׁוֹת, וְנִתְקַיֵּם מֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל "נִצְחָתִי וְאַנְצָח", "גַּמְרָתִי וְאֶגְמַר", יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה לָכֶם גַּם כֵּן חֵלֶק בְּזֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קטו.

**אֲנִי בִקְשָׁר עִם מִיִּשְׁהוּ כִּבְר חֲמֵשׁ שָׁנִים.
הֲאֵם הוּא מִתְאִים לִי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת מְנוּאָלָה:

לְכָבוֹד מוֹהֲרָא"ש, שְׁלוֹם. שְׂמִי מְנוּאָלָה. לִפְנֵי כְּחֲדָשִׁים נִפְרַדְתִּי מִבֶּן זוגִי, לְאַחַר מַעֲרֻכַת יְחָסִים שֶׁל 5 שָׁנִים. מֵאֲז אֲנִי מֵלֵאת צַעַר וְכָאֵב. אֲנִי מֵאֲד מְבַקֶּשֶׁת, אִם אַתֶּם יְכוּלִים לַעֲבוֹת לִי לְשֵׂאֵלָה, הֲאֵם הוּא מִתְאִים לִי, וּמָה לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְזָכוֹת לְהִיּוֹת שְׂמֵחָה, אֲנִי חֲזָקוּ אוֹתִי.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר תְּצוּהָ, ז' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל מְנוּאָלָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא מִבִּין אוֹתְךָ, אַחַר שְׂחִיית עֲמוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים וְכוּ', אֶת שׂוֹאֵלֶת

אם הוא מתאים? את צריכה תכף ומיד להתחתן אתו, ולחזור בתשובה שלמה, ולבנות בית נאמן בישראל, ואז השמחה תהיה בביתכם.

הסמ"ך מ"ם מטמא את בני ישראל ובנות ישראל, וחיים ביחד וכו' וכו', ואחר כך נפרדים וכו', ולא בחנם שמסתובבים כל כך הרבה וניקים ורוקות מבגרים וכו', כי אם כבר התחברו יחד, צריכים תכף ומיד להתחתן, ולחזור בתשובה ביחד, ולבנות בית נאמן בישראל, ואז הכל יהיה מסתדר, פי אצלו יתברך חשובה התשובה מאד מאד, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קי"ט). 'ידו של הקדוש-ברוך-הוא פרוסה תחת פני החיות, כדי לקבל בעלי תשובה'.

ואמרו (שמות רבה, פרשה י"ט, סימן ד') 'אין הקדוש-ברוך-הוא פוסל לבריה, אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים בכל שעה, וכל מי שהוא מבקש לכנס יכנס'; וכן אמרו שם (פרשה כ"א, סימן ה') "כיריעות שלמה", מה השלמה הזאת מתלכלכת וחוזרת ומתלבנת, כך ישראל, אף על פי שהן חוטאין, הן שבין בתשובה לפני הקדוש-ברוך-הוא.

וזה מוסר השכל, שכל מי שמסתובב עם בחורה וחיים ביחד באסור וכו', עליו לחזור בתשובה שלמה, ולהתחתן כמה שיותר מהר בהתר, ושב הקדוש-ברוך-הוא וימחל להם, וברגע שמתחתנים בקדשה, נמשכת עליהם שמחה אמיתית.

אקווה שתקיימי את דברי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קטז.

**בְּרִצוֹנִי לְלַמַּד פְּרוּשִׁים עַל פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ.
בְּאִיזָה סֵפֶר לְהִתְחִיל?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת דָּוִד:

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ שְׁלִיט"א. בְּרִצוֹנִי לְהִתְחִיל לְלַמַּד,
בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּכָל שָׁבוּעַ פְּרוּשׁ עַל פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ,
עִם אִיזָה סֵפֶר מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ מִמְּלִיץ לְהִתְחִיל?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ז' אָדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דָּוִד, נָרוּ יֵאִיר.
לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דָּבָר רֵאשׁוֹן, אֲתָה צָרִיךְ לְלַמַּד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרֵשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם
מִפְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.) 'לְעוֹלָם
יִשְׁלַיִם אָדָם פְּרֻשִׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר, שְׁנַיִם מִקְּרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, שְׁכָּל
הַמְּשָׁלִים פְּרֻשִׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר, מֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְשְׁנוֹתָיו'.

וּמוּבָא בְּשִׁלְחַן עֶרְוֶךָ (אֲרַח חַיִּים, סִימָן רפ"ה, סְעִיף ג') 'מִיּוֹם רֵאשׁוֹן
וְאֵילָךְ חָשׁוּב עִם הַצְּבוּר'; וְכֹתֵב הַמְּשָׁנָה בְּרוּרָה (ש"ס) בְּסֵפֶר מַעֲשֵׂה רַב
כֹּתֵב בְּהִנְהַגַּת הַגֵּר"א, שֶׁהִיָּה נוֹהֵג תְּכַף אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם לְקִרְאָה
מִקְּצַת מֵהַסְּדֵרָה, שְׁנַיִם מִקְּרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, וּמְסִיִּם בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת.

וְתִתְחִיל לְלַמַּד "אוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ", וְ"רַמְבַּ"ן הַקְּדוּשׁ", וְכָל
יוֹם תִּלְמַד קָטַע אֶחָד, וְתַעֲשֶׂה נִקְדָּה בְּעֶפְרוֹן, שְׁאֵת הַקָּטַע הַזֶּה לְמַדְתָּ,

וּלְשָׁנָה הַבָּאָה תִּלְמַד בְּקִטְעִים, שְׁעָרֵינִי לֹא לְמַדְתָּ, וְגַם שָׁם תַּעֲשֶׂה נִקְדָּה בְּעַפְרוֹן, שְׁאֵת הַקִּטְעַת הַזֶּה כָּבֵד לְמַדְתָּ, וְכִף תוֹךְ שְׁנַתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ תִּגְמַר אֵת כָּל הַ"אֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ", וְאֵת הַ"רַמְבַּ"ן הַקְּדוֹשׁ", וְאִז תִּתְחִיל לְלַמַּד עוֹד שְׁנֵי פְרוּשִׁים אַחֲרֵים, כְּגוֹן "כְּלֵי יָקָר" "רַבְּנוּ בַחַיִּי" וְכֵן בְּכָל שְׁנַתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ תִּתְחִיל פְּרוּשִׁים אַחֲרֵים, וְכִף בְּמִשְׁךְ יָמֵי חַיֶּיךָ תִּזְכֶּה לְסִים הַרְבֵּה פְרוּשִׁים עַל הַתּוֹרָה.

מְלַבֵּד זֹאת טוֹב לְעֵינַי בְּכָל שָׁבוּעַ בְּסִפְרֵי חֲסִידוֹת מִפְּרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ, וְעַל יְדֵי זֶה יֵאִיר עֲלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַאֲרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קיז.

**מה שמו של בנו השמיני של רבנו ז"ל,
שלא מזכר בספר "פעלת הצדיק"?**

שאלה:

מאת מאי: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ. מוֹבָא בְּסִפְרֵי "פְּעֻלַת הַצְּדִיק" שֶׁלְרַבְּנוּ ז"ל הָיוּ 8 יְלָדִים, וְאֲנִי מְצָאֲתִי רַק 7: אָדָּל, חִיָּה, מָרִים, שָׁרָה, פִּיגָא, שְׁלֵמָה אֶפְרַיִם, יַעֲקֹב. הָאֵם אֶפְשָׁר לְדַעַת מִי הָיָה הַבֵּן הַשְּׁמִינִי? תוֹדָה רַבָּה שְׁאֵתָה מְאִיר אֵת דְּרַכְנוֹ, וְתוֹדָה לְהַשֵּׁם שֶׁזָּכָה אוֹתָנוּ בְּצְדִיק אֲמַת כְּמוֹךָ.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, ז' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל מאי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לרבנו ז"ל נולדו שמונה ילדים, אחד מהשמונה היה נפל, והשאר שלמה אפרים, יעקב, פיגא, נפטרו קטנים.

ידוע שרבנו ז"ל הזהיר מאד לכבד את ילדיו, והתפאר בהם מאד, עד כדי כך שאמר (תני מוהר"ן, סימן תקפ"ג) 'הבנים שלי [רצונו לומר בנותיו] יש להם רוח הקדש, שהוא קרוב לנבואה, ומבתי שרה אין אני מדבר כלל'.

[וכתב מוהרנ"ת ז"ל (שם) אם באנו לדבר ולכתב מקדשת זרעו הקדושים תקצרנה המון יריעות לספר אפלו מקצת שבחם ומדותיהם הטובות, וצדקתם, וחסידותם, ותמימותם, וענותנותם הגדולה, והרוח הנמוכה ושפלה שהיו להם, וכיוצא בשאר כל המדות טובות וישרות, ומכל שכן מפנימיות קדשתם, אשר אין לנו שום השגה בזה כלל. ואלמלי היו זוכין העולם שיהיה נשאר מרבנו ז"ל בן הממלא את מקומו, כבר היה העולם נתקן על מלואו, ותקונו ושלמותו על הצד היותר טוב].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קיח.

**מה הפירוש שרבינו אומר, שכל אנשיו
גייעו לתקונם לפני שימותו?**

שאלה:

מאת שלמה: מה הכוונה, שרבי נחמן אומר, שלא יכול להיות, שאחד מאנשיו ימות לפני שהגיע לתקונו. האם הדברים כפשוטם, כלומר שהם חלים על כל אחד, שקורא לעצמו חסיד ברסלב, ובתוכם אני?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, ז' אדר ה'תשע"ב
שלום וברכה אל שלמה, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

כדי להיות מאנשי רבנו ז"ל, צריך קדם כל ללמד הרבה את ספריו הקדושים, "לקוטי מוהר"ן", "ספורי מעשיות", "ספר המדות", ושיחותיו הקדושות שב"שיחות הר"ן" וב"חיי מוהר"ן", עד שיהיו שגורים על פיו, כי כך אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) אשר פניו, שכלו ונשמתו נמצאים בתוך דברי הצדיק, ולכן כשאדם שוקד מאד בספריו הקדושים, על ידי זה מאיר בו פני הצדיק ושכלו ונשמתו, והעקר להתבודד הרבה עמו יתברך, ולא יחסר לו יום אחד, שלא ידבר עמו יתברך, ויבקש ויתחנן, שישזכה לקיים את כל דברי רבנו ז"ל.

וגלה לנו (חיי מוהר"ן, סימן שנ"ח) שמכל שיחה ושיחה, שהיה משית ומדבר עמנו, יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל

ימי חייו, כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיין אין גוטער יוד) אם ירצה לילך עמה, לקיים אותה כפי שיחתו הקדושה. [וגם אפלו עכשו, כשלוּמדים את דבריו הקדושים, יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך, לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים, הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלאה ונוראה מאד, ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך, לכל אחד לפי מדרגתו, יהיה באיזה מדרגה שיהיה, אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו. וכן להפך, מי שהוא בתכלית המדרגה התחתונה, חס ושלום, באיזה מקום שיהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו, למלט את נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת, אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקיים אותם באמת ובתמימות, בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

ולכן כל מי שזוכה לקיים את זה הוא נקרא מאנשיו, ועליו התכונן רבנו ז"ל במה שאמר (חיי מוהר"ן, סימן ש"ב) 'שכל אחד מאנשיו בודאי יזכה בסוף לבוא בזה העולם למה שצריך.

ואמר, שאין הקדוש-ברוך-הוא עושה לי זאת, חס ושלום, בשום פעם, לקח ממני איזה איש מאנשי באמצע. (כלומר, כל אחד יאריך ימים ושנים ויחיה בודאי, ויטיגע ויחתר חתירה אחר חתירה, עד אשר יזכה לבוא לענינו ולמדרגתו הקדושה, שהוא צריך לבוא בזה העולם, אשר בשביל זה נברא).

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קיט.

מה הענין של פדיון נפש?

שאלה:

מאת חיים: שלום ובִּרְכָה לַצַּדִּיק. האם הצדיק יכול להסביר, בבקשה, מהו הענין של פדיון נפש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ב
שלום ובִּרְכָה אֶל חיים, גרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רט"ו) שיש עשרים וארבעה מיני פדיונות, כי יש עשרים וארבעה בתי דינים, ששם דנים את האדם, וכנגד כל בית דין ובית דין יש פדיון מיוחד להמתיק את הדין שיש שם, ורק הצדיק יכול להכניס לכל בית דין ובית דין, ולהמתיק את הדינים מעל האדם הזה וכו'.

והענין הוא, כי בכל יום יש עשרים וארבע שעות, ואמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה טז.) 'אדם נדון בכל שעה', נמצא שבכל שעה יש בית דין אחר, שדן את האדם, ומסכן האדם, לא יודע שמסתכלים עליו מלמעלה כל שעה ושעה על מה שהוא עושה, ודנים אותו על מה שעשה באותה שעה, ולכן צריכים לבוא אל הצדיק ולתת לו פדיון, והוא ממתיק את הדינים.

ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות המתקת דין, סימן ס"ו) 'צריך לתן ממון על פדיון', ואמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, פדיון בכור, הלכה ג',

אות ו') פְּדִיוֹן בְּכֶסֶף, שְׁעוֹשִׁים עַל כָּל מִינֵי דֵינָיִם וְיִסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֵא כְּסֹדֵר וְכוּ', הֵינּוּ שְׁעוֹבְרִים עַל אָדָם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים מְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, וְהוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל שְׁלֵא כְּסֹדֵר, וְעַל יְדֵי הַפְּדִיוֹן שְׁנוֹתָנִים לְחָכָם, עַל יְדֵי זֶה נִמְתָּקִים וּמִתְבַּטְּלִים כָּל הַדֵּינָיִם.

וְרַבְּנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (ח"י מוהר"ן, סימן תקל"ט) שְׁטוֹב מְאֹד לְתֵן בְּכָל עֵת עַל פְּדִיוֹנוֹת לְצַדִּיקִים, וְאֶפְלוּ שְׁלֵא בְּעֵת צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאָמַר עַל עֲצָמוֹ, שְׁאֵלוּ הֵיךְ לוֹ אִישׁ צַדִּיק, שִׁיְהִיָּה רְאוּי לַעֲשׂוֹת לוֹ פְּדִיוֹן, הֵיךְ נוֹתֵן לוֹ עַל פְּדִיוֹן בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, כִּי פְּדִיוֹנוֹת הֵם דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, וְסֵפֶר מְאֻנְשִׁים מִמְּדִינַת קִיּוֹ"ה (אוֹסְטְרִיָּה וְהוֹנְגְּרִיָּה, שֶׁהֵם הָיוּ אֲנָשִׁים תְּמִימִים מְאֹד), שְׁרָגִילִים מְאֹד לְהַרְבוֹת בְּנִתְיַנַּת פְּדִיוֹנוֹת תְּמִיד, וְעַל יְדֵי זֶה רוֹאִים בְּכָל פַּעַם יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד.

וּבְיָדָי צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ, לְדַעַת לְמִי לְתַת פְּדִיוֹן, וְעַל זֶה יֵשׁ לָנוּ תְּפִלָּה בְּ"לְקוּטֵי תְּפִלוֹת" תְּפִלָּה ק"ד, וְרְאוּי לִזְמַר אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, לְפָנֵי שְׁנוֹתָנִים פְּדִיוֹן, כְּדֵי שִׁידַע לְמִי לְתַת פְּדִיוֹן.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְּפִלָּתִי, שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

קכ.

אני מבבלל מאד ממה שעשיתי בעבר. מה העצה?

שאלה:

מאת אליעזר: לכבוד הצדיק נרו יאיר. אני מבבלל מאד מאד ממה שעשיתי בעבר, וזה שובר אותי מאד, עד שאני לא יכול להיות בשמחה, תנו לי בבקשה עצה מה לעשות!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ב
שלום וברכה אל אליעזר, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה עליך לזכור, מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כ"ו) 'אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בשכחה מעלה גדולה. כי אם לא היתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, אם היה זוכר כל מה שעבר - לא היה אפשר לו להרים את עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבבללים את האדם מאד כל הדברים, שעוברים עליו. אבל עכשו על ידי השכחה נשכח מה שעבר.

ואצלו, אמר רבנו ז"ל, הדרך היא, שכל מה שעבר והלך, נפסק והלך לחלוטין, ואינו חוזר בדעתו עוד כלל, ואינו מבבלל עוד את עצמו כלל במה שכבר עבר והלך וכו'.

וענין זה הוא דרך ועצה טובה וגדולה מאד בעבודת השם יתברך, כי על פי רב יש לאדם בלבולים רבים וערבות הדעת מאד, ממה

שְׁחֻלְךָ וְעִבְר. בַּפֶּרֶט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שָׂאז בָּאִים אֵלָיו כָּל הַבְּלִבּוּלִים וּמַעֲרָבִים וּמַעֲקָמִים אֶת דַּעְתּוֹ מִמָּה שְׁכָבֵר עִבְר. לַפְעָמִים, יֵשׁ לוֹ בְּלִבּוּלִים מַעֲנִין הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁלוֹ וְעִסְקֵי בֵּיתוֹ וְכִיּוֹצֵא, וְחוֹשֵׁב כִּי לֹא טוֹב עֲשֵׂה בַּעֲנִין זֶה וְכִיּוֹצֵא, וְכֵךְ הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. וַיֵּשׁ שְׂמֵבֶלְבָּלִים אוֹתוֹ בַּעֲת עֲבוּדָתוֹ בַּתּוֹרָה אוֹ בַּתְּפִלָּה וְכִיּוֹצֵא, בַּפְּגָמִים שְׂפָגָם מִקֶּדֶם, וְחוֹשֵׁב שְׂבַעֲנִין זֶה לֹא עֲשֵׂה כִּהְגִן כָּלִפְיוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה מְאֹד, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל אָדָם בַּעֲצָמוֹ. עַל כֵּן הַשְּׂכָחָה הִיא עֲצָה טוֹבָה וּגְדוּלָה מְאֹד לְזֶה, שְׂתַכְּף וּמִיד כְּשֻׁחֻלְךָ וְעוֹבֵר הַדְּבָר, יַעֲבִיר וַיִּסְלַק אוֹתוֹ מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וַיִּסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְלֹא יִתְחַיֵּל לְחָשֵׁב עוֹד בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בַּעֲנִין זֶה כָּלֵל'.

וְלָכֵן, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, תִּקְיָם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בַּתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, כְּמוֹ שְׂאָמַר, לְשַׁכַּח אֶת כָּל הָעִבְר שְׁלָךְ, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת כָּלֵל, וְזֶה יָבִיא אוֹתָךְ אֶל כָּל הַמְּדַרְגּוֹת שְׂבַעְעוּלָם, אִם רַק תִּקְיָם אֶת הָעֲצָה הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת, הֵן לְשַׁכַּח אֶת הָעִבְר שְׁלָךְ, וְהֵן לְהַרְבוֹת בְּשִׂיחָה בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ. כִּי בַּפְּרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן קנ"ד) שְׂעַקַר מַה שְּׂהַגִיעַ לְמְדַרְגָּתוֹ הוּא רַק עַל יְדֵי עֲנִין פְּרֹאסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת) שְּׂהִיָּה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ, וְאָמַר הַרְבֵּה תְּהִלִּים בַּפְּשִׁיטוֹת. וְדִיקָא עַל יְדֵי זֶה הִגִיעַ לְמָה שְּׂהַגִיעַ.

וְאָמַר (שם) : אִם הִיִּיתִי יוֹדֵעַ, שְּׂהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֵׂה מִמְּנֵי מַה שְּׂאֲנִי עֲתָה, דְּהִנְנוּ חֲדוּשׁ כְּזֶה, הִיִּיתִי עוֹשֵׂה בְיוֹם אֶחָד, מַה שְּׂעֲשִׂיתִי בְּשָׁנָה כְּלָה, (כְּלוֹמַר, שְּׂהִיָּה מְזוֹדְרוֹ כָּל כֶּךָ בַּעֲבוּדָתוֹ, עַד שְּׂמָה שְּׂעֲשֵׂה וְעַבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה שְּׂלְמָה, הָיָה עוֹשֵׂה בְיוֹם אֶחָד). וְהִיָּה מְתַגַּעְגַּע מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוּדָה שֶׁל פְּרֹאסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת) בְּאֻמָּת, וְאָמַר אִי אִי פְּרֹאסְטִיק.

גם אמר, שדבר עם כמה צדיקים גדולים, וגם הם אמרו, שלא הגיעו למדרגתם, כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם, עבודת השם יתברך, בפשיטות גמורה, בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו'. ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

קכא.

**על מה כדאי לדבר עם החילים שלי
בתקופה המתוחה הזו, כדי להרגיע אותם?**

שאלה:

מאת יהודה: לכבוד הצדיק. אני קצין בצבא. איזה מסר אני יכול למסור לחילים שתחתיו, כדי שיהיו רגועים לאור המצב המפחיד, שכלם מדברים מהמלחמה הגרעינית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יהודה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דבר ראשון, אתה צריך להגיד לכל החילים, שיתחזקו באמונה בקדוש-ברוך-הוא, כי מי שחזק באמונה בו יתברך, על ידי זה נכנס בו בטחון עצמי, ואינו מפחד מאף אחד, כי ככל שאדם זוכה להאמין

בו יתברך, על ידי זה נצול מכל מיני פחדים, שִׁמְפַחֲדִים אֶת הָאָדָם, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ מְאֹד מְאֹד עַל אַמוּנָה יוֹתֵר מִהַכֵּל, וְאָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטַחֲוֹן, סִימָן ד') 'עַל יְדֵי אַמוּנָה יָבוֹא לְבִטְחוֹן'; וְכֵן אָמַר (שָׁם, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן נ"ד) 'מִי שֵׁישׁ לוֹ אַמוּנָה, אֵינוֹ יֵרָא מֵאוֹיְבָיִם'.

וְלָכֵן הָעֵקֶר לְדַבֵּר מֵאַמוּנָה, שֶׁזֶה מְטַהֵר אֶת הַלֵּב, וּמְגַרֵּשׁ מִהָאָדָם אֶת כָּל הַפְּחָדִים.

דָּבָר שְׁנִי, אֲתָה צָרִיךְ לְהַגִּיד לְכֻלָּם, שֶׁיִּזְהָרוּ בְּכָל יוֹם לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ו.) 'וּמִנִּין שֶׁהַתְּפִלִּין עֲזוּ הֵם לְיִשְׂרָאֵל? דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כ"ח, י) "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם הוֹי"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרָאוּ מִמֶּךָ"', כִּי עַל יְדֵי שִׁמְנִיחִים תְּפִלִּין, נוֹפֵל פֶּחַד עַל הַשּׁוֹנְאִים, וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הַחִיל שִׁמְנִיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְקוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע, וְאִזּוּ בְּדוּק וּמְנֻסָּה, שְׁלֵא יִקְרָה לוֹ שׁוּם רַע.

וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל - לְהַכְנִיס בָּהֶם שְׂמֻחָה, וְרֵאוּי לָהֶם לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחָה אֵינן סוֹפִית, שֶׁהֵם מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עֲבוּר עִם יִשְׂרָאֵל, וּבּוֹדָאֵי הַזְּכוֹת הַזֹּאת תִּגַּן עֲלֵיהֶם, שְׁלֵא יִקְרָה לָהֶם שׁוּם דָּבָר, רַק צְרִיכִים לְשִׂמְר שִׁיקָיִם אֲצֵלָם (דְּבָרִים כ"ג, ט"ו) "כִּי הוֹי"ה אֱלֹקֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילֶךָ, וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ, וְלֹא יֵרָאֶה כָּךְ עֲרוֹת דָּבָר, וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ", וְזֶה בְּיוֹתֵר נֶאֱמָר עַל חֲלִילִים, שֶׁצְרִיכִים לְשִׂמְר מְאֹד מְאֹד עַל דָּבָר זֶה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁכֻּלָּם יִמְצְאוּ אֶת בֵּית זִוְגָם, וְיִתְחַתְּנוּ וְיִכְנּוּ בְּתִים נֶאֱמָנִים לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַמֵּאחֵל לָךְ שְׁבוּעַ טוֹב...

קכב.

מה אני יכולה לעשות, כדי למצא חן בעיני בעלי?

שאלה:

מאת צפורה: מה אני יכולה לעשות, כדי למצא חן בעיני בעלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל צפורה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ט', סימן ח') 'אין לך אשה כשרה בנשים, אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה'; ולכן תעשי כל מה שביכולתך לא לעשות עליו בקרת אף פעם, כדי שלא יצאו מזה אחר כך וכוהים וכו', שמשתימים עם מריבות ושאנה וכו', אשה צריכה להיות חכמה, ולדעת איך לתמרן עם בעלה, אם היא רואה, שבעלה טפוס כזה שצריך חזוק וכו', אז שתחזק אותו עם כל מה שהיא יכולה, ואם היא רואה, שבעלה טפוס שצריך תשומת לב וכו', אז שתתן לו המון תשומת לב, ואז תראי איך שתמצאי חן בעיני בעלך, העקר לא לעשות שום בקרת על בעלך, יהיה מה שיהיה, ויהיה איך שיהיה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות חן, סימן ו') 'כשתעביר על מדותיך, תמצא חן'.

ולכן תשתדלי לקיים את זה, ותראי שכל הבית שלך ישתנה לגמרי, רק אל תכנסי בלחץ, ואף שאף בעצמך צריכה הרבה חזוק ותשומת לב וכו' וכו', עם כל זאת תהיי פקחית, תתני את תשומת

הלב והחזוק לבעלך, ואזי יקיים (משלי כ"ז, י"ט) "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם", ופרש רש"י: 'כמים הללו, הפנים שאתה מראה לתוכן, הן מראות לך, כן לב האדם לחברו. לפי מה שאדם יודע שחברו אוהבו, כן הוא מראה לו פנים', תמיד תראי לו חיוך ופנים שמחות, משום שיש גברים, שזה מה שהם צריכים מנשותיהם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך שבוע טוב...

קכג.

האם מתר ללכת להופעות של זמרים?

שאלה:

מאת משה: לכבוד מוה"ר א"ש נרו יאיר. אני מקרב אל חסידות ברסלב, ואני יודע שאחד הדברים החשובים בברסלב הוא השמחה. האם מתר לי ללכת להופעות של זמרים, ולשמח שם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי, ערב-שבת-קדש, לסדר תצוה, ח' אדר ה'תשע"ב שלום וברכה אל משה, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אתה צריך לדעת, שלהיות מקרב אל רבנו ז"ל, זה רק על ידי התמדה רבה בספריו הקדושים, עד שיהיו שגורים על פיו, כי

רק בזה תלויה ההתקרבות אל רבנו ז"ל, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) אשר פניו, שכלו ונשמתו הם בתוך ספרו, ולכן כדי להכיר את רבנו ז"ל, צריכים להתמיד הרבה בספרי רבנו ז"ל, זה לא תלוי אם מכירים את ר' בערל וכו', או ר' שמעל וכו', הכל תלוי רק כפי שלומדים את ספרי רבנו ז"ל, ומקימים את דבריו הקדושים, ובפרט "התבודדות", כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס') אם שומעים את קול הצדיק, על ידי זה יכולים לדבר אליו יתברך, נמצא שכל אחד, כפי שהוא שומע את קול הצדיק, כך הוא מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כי אם לא שומעים את קול הצדיק, אז לא מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, וזה (תהלים י"ט, ד) "אין אמר ואין דברים, בלי נשמע קולם", אם לא שומעים בקול הצדיק, אז אין אמר ואין דברים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא.

ולכן, דבר ראשון, צריך ללמד את ה"לקוטי מוהר"ן" הרבה הרבה, עד שיהיה שגור על פיו, כמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן שמ"ו) שהספר הקדוש שלו "לקוטי מוהר"ן", שיצא בעולם, הוא אתחלתא דגאולה, ואמר: מאחר שיצא בעולם, אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה, עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדולה מאד לשם יתברך, אשר אין ערך אליו, ולכן יסוד היסודות בחסידות ברסלב הוא קדם כל ללמד את ספרי רבנו ז"ל, עד שיהיו שגורים על פיו, והעקר לקים זאת בתמימות ופשיטות גמורה.

והנה רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ג') 'מי ששומע נגונים ממנגן רשע, קשה לו לעבודת הבורא, וכששומע ממנגן כשר והגון, אזי טוב לו וכו'', עין שם. ובאמת עלינו להתבונן מי הוא רשע, שאסור לשמע את הנגונים שלו? אלא כשיהודי הוא ירא שמים, ומתנהג ביראת שמים שלמה, ולא מחקה את מעשה הגויים וכו', זה נקרא מנגן כשר, אבל היום המנגנים הצעירים מלבשים בלבוש

חסידי וכו', אַבֵּל כְּשֶׁבָּאִים לְעִשׂוֹת הוֹפְעוֹת בְּרַבִּים, הֵם מְחַקִּים אֶת הַגּוֹיִים הֵן בְּלִבּוֹשֵׁם הַמְּזוּהָם, וְהֵן בְּרִקּוּדֵיהֶם, שְׁרוּקְדִים בְּעֵת נִגּוּנָם, וְזוֹרְקִים אֶת גּוּפָם כְּמוֹ לֹלֵב וְכוּ', שְׂזָה גַעַל נִפְשׁ לְחַקוֹת גּוֹיִים וְגוֹיּוֹת וְכוּ', אֵלּוּ הֵם נִקְרָאִים מְנַגְנִים רְשָׁעִים, וְאָסוּר לְשִׁמְעַ אֶת נִגּוּנֵיהֶם, וְאָסוּר לְחַזוֹת בְּהוֹפְעָתָם, וְזֶה מוֹשֵׁב לְצִים, שְׂאוֹי וְאִבּוֹי לְמִי שֶׁנִּמְצָא שָׁם, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם הַתְּכַוֵּן דּוֹד הַמֶּלֶךְ בְּהַתְּחִילוֹ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים (תְּהִלִּים א, א) "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים, וּבְדַרְךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד, וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יֵשֵׁב", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה יח:) מֵאִי דְכָתִיב "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים, וּבְדַרְךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד, וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יֵשֵׁב". וְכִי מֵאַחַר שֶׁלֹּא הֵלֵךְ, הֵיכֵן עָמַד? וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא עָמַד, הֵיכֵן יֵשֵׁב? וְכִי לֹא לְךָ, שְׂאֵם הֵלֵךְ סוֹפּוֹ לְעָמַד, וְאֵם עָמַד סוֹפּוֹ לְיֵשֵׁב, וְאֵם יֵשֵׁב סוֹפּוֹ לְלוֹץ, וְאֵם לֹץ עָלָיו הַפְּתוּב אוֹמֵר (מְשָׁלִי ט', י"ב) "אֵם חֲכָמָה חֲכָמָה לְךָ, וְלִצְטָה לְבַדְךָ תִּשָּׂא".

וְלִכֵּן אָסוּר בְּאָסוּר חֲמוּר לְלַכֵּת לְהוֹפְעוֹת כְּאֵלוּ, אֲפֹלוּ שֶׁהֵם בְּלִבּוֹשׁ חֲסִידֵי וְכוּ' וְכוּ', אַבֵּל מֵאַחַר שֶׁכָּל הַתְּנַהֲגוּתָם בְּעֵת הַהוֹפְעָה זֶה חֲקוּי שֶׁל הַגּוֹיִים, זוֹרְקִים אֶת הַגּוּף בְּדִיוּק כְּמוֹ גּוֹי, וְעוֹשִׂים כָּל מִינֵי לִיצְנוּת, זֶה אִבֵּי אַבּוֹת הַטְּמֵאָה, וְעַל זֶה הַתְּפִנּוּנוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת לא.) 'אָסוּר לְאָדָם שִׁימְלֵא שְׁחוּק פִּיּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה', וְכֵן נִפְסַק לְהִלְכָה (שְׁלַחַן עָרוּךְ, אַרְח חַיִּים, סִימָן תַּק"ס, סַעִיף ה'), וְהָאָסוּר הַזֶּה חָל רַק עַל אֵלּוּ הַמְּנַגְנִים הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם לִיצְנֵי הַדּוֹר, שֶׁמְחַקִּים אֶת הַגּוֹיִים וְעוֹשִׂים לִיצֵי לִיצְנוּת וְכוּ', אָסוּר אֲפֹלוּ לְעָמַד בְּמַחֲצָתָם, כִּי כָּל הַהוֹפְעָה שְׁלָהֶם זֶה חֲקוּי שֶׁל גּוֹיִים, וְזֶה בְּכֻלָּל מוֹשֵׁב לְצִים, שְׂזָה מִבִּיא עֲנִיּוֹת גְּדוּלָה לְמִי שֶׁנִּמְצָא בְּמַחֲצָתָם, כְּמֵאמָרָם ז"ל (עֲבוּדָה זָרָה יח.) 'כָּל הַמִּתְלוֹצֵץ, מְזוֹנֹתָיו מִתְמַעֲטִין', וְאֲנָשִׁים לֹא יוֹדְעִים אֶת זֶה, הוֹלְכִים לְהוֹפְעוֹת כְּאֵלוּ שֶׁל לִיצְנִים (אֲפֹלוּ שֶׁהֵם בְּלִבּוֹשׁ חֲרָדִי), מִשּׁוֹם שְׁרוּקְדִים וּמְחַקִּים אֶת הוֹפְעַת הַגּוֹיִים, זֶה כְּכֹר מוֹשֵׁב לְצִים,

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מָמוֹן, סִימָן צ"ו) 'עַל יְדֵי שְׂמֻכְטָלִים זָמַר שֶׁל שְׂחֹק, בָּא זוֹל', וּבִפְרָט כְּשֶׁהַזְּמָרִים מְזַמְרִים נִגּוּנֵי גוֹיִים וְכוּ', אוֹ שְׂמֻלְבֵּישִׁים פְּסוּקִים בְּמִנְגִּינֹת שֶׁל גוֹיִים, שֶׁזֶה חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תְּגִיגָה טו:): אֵיךְ "אַחֲרֵי" יֵצֵא לְתַרְבוֹת רְעָה? זָמַר יוֹנֵי לֹא פָּסַק מִפּוּמִיָּה'. וְלִכֵּן אֶסוּר חָמוּר מְאֹד לְלַכֵּת לְהוֹפְעוֹת שֶׁל זְמָרִים קָלִים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים, וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ לָשֵׁם, הֶעֱנִינֹת תַּחֲגֹג בְּבֵיתוֹ, וְיִסְבַּל סָבַל גָּדוֹל מְאֹד, וְהַמְזִהִיר וְהַנְּזָהֵר, עֲלֵיהֶם תְּבוֹא בְּרַכַּת טוֹב.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תַּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

קכד.

**רְצִיתִי לְדַעַת מַהִי הַמַּעֲלָה שֶׁל לַמוֹד הַמַּהְרָשׁ"א,
וּמָה אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל עַל זֶה?**

שְׂאֵלָה:

מַאת פִּינְחָס: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש גְּרוֹ יְאִיר. רְצִיתִי לְדַעַת, מַה הַמַּעֲלָה שֶׁל לַמוֹד הַמַּהְרָשׁ"א, וּמָה אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל עַל זֶה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שֶׁבֶת-קַדְשׁ לְסֹדֵר תְּצוּהָ, ט' אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל פִּינְחָס, גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

ידוע שרבינו ז"ל הפליג מאד בחדושי המהרש"א, ובחדושי מהר"ם שיף, ואמר (שיחות הר"ן, סימן ה') שיש בהם עמקות ושכל נפלא ונורא מאד, ולכן איני מבין מדוע אתה שואל שאלה כזו? אדרבה, אם יש לאדם שכל זך וישר, יראה נוראות ונפלאות בלמוד המהרש"א, כי מחמת עמק דבריו וקצור המשיג והשכל, קשה להבין את דבריו, אבל מה שיך לשאל שאלה כזו? אדרבה, הלואי שתכניס את עצמך בלמוד מהרש"א, כי כך מובא מהצדיק הקדוש, רבי ישראל מועלעדניק זי"ע (שארית ישראל, שער ההתקשרות, שער א', דרוש ו') שמרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שבח מאד את המהרש"א ואת גדל צדקתו, ואף התבטא פעם "אם היו העולם יודעים את גדל קדשתו של המהרש"א, היו מלחכים בלשונם את העפר שעל קברו", וכן מביא בספרו (שם, שער הזמנים, שער ב', דרוש לסכות) שהבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר, שכל החבורים שהיו עד המהרש"א ועד בכלל, היו ברוח הקדש, וכיון שנכתבו ברוח הקדש, הרי הם התורה עצמה וכו', עין שם.

שמו של המהרש"א היה רבי שמואל אליעזר, ולפעמים קרא לעצמו על שם חמותו, רבי שמואל אידלש, כי חמותו, מרת אידל, הייתה עשירה גדולה, והחזיקה אותו ואת כל הישיבה שלו מכספה בערך עשרים שנה, ולכן קרא את עצמו גם על שמה, כי אמר שלולא היא, לא היה זוכה למה שזכה.

וידוע שרבינו ז"ל אמר לבתו אדל, שתספר לחולים ספורים מהמהרש"א, וכך תהיה להם רפואה, וכן רבנו ז"ל בעצמו ספר לה ספורים, בעת שהיתה חולה, והיא התרפאה, ולכן זה דבר גדול מאד ללמד מהרש"א, מי שיכול.

פעם אחת בא אברך אל הרב הקדוש רבי אהרן מפעלזא זי"ע, ואמר לו, שיש לו פחדים בלילה בעת השינה, והוא חולם חלומות

רעים, ענה ואמר לו, שישתדל ללמד חדושי אגדות מהמהרש"א, לפני שהוא הולך לישון, וזה ישמר אותו, וכך עשה ונצול.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב...

קכה.

מה המקור ללמוד ח"י פרקי משניות?

שאלה:

מאת חיים: לכבוד מוה"ר"ש נרו יאיר. אני מקרב אל חסידיו ברסלב, ואף פעם לא שמעתי את הענין של למוד ח"י פרקים משניות אצל אנשי שלומנו, מאיפה אתם לוקחים את זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תצוה, ט' אדר ה'תשע"ב שלום וברכה אל חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לפני שאתה כותב, שאתה מקרב אל חסידי ברסלב, תבקש קדם כל הרבה את הקדוש-ברוך-הוא, שלא תטעה את עצמך, כי כך אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נ"א) 'את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד', אזי קדם אתה צריך לבקש ממנו יתברך, שלא תחיה בטעויות ובדמיונות, כאלו אתה כבר מקרב

אֶל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב וְכוּ', כִּי יְכוּלִים לַעֲבֹר אֶת הַשְּׁבָעִים שָׁנָה, וְלַחֲיוֹת בְּטַעוֹת אַחַת גְּדוֹלָה.

הַעֲנִין הוּא כֶּף, לִהְיוֹת מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל זֶה לֹא תִּלּוּי בְּאֶף אַחַד, אֲלֵא לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, עַד שִׁיְהִי שְׁגוּרִים עַל פִּיו, מִהִיכֵי תִּיתִי נִקְדַּת הַחֶבֶר זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, אֲבָל קִדְּם כֹּל אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ד) צְרִיכִים אֶת נִקְדַּת הָרֹב, לְקַבֵּל אֶת דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה (עֵין לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכ"ג). הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הִיא כַּאֲשֶׁר אָדָם מְקִים אֶת כָּל דְּבָרָיו בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה מְאֹד, וְזוֹרֵק אֶת שְׁכָלוֹ הַמְּדַמָּה, וְעֲנִין זֶה נִקְרָא נִקְדַּת הָרֹב. וְאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת, בְּרַפְת הַמְּזוּן, הַלְכָה ג') אַחַר שֶׁמְקַבְּלִים אֶת נִקְדַּת הָרֹב, צְרִיכִים נִקְדַּת הַחֶבֶר, כִּדִּי לְחַזֵּר עִמּוֹ עַל מֵה שֶׁקִּבַּל מֵרַבְּנוּ ז"ל. הֵרִי שֶׁלֶף לְפָנֶיךָ, קִדְּם כָּל צְרִיף לְלַמֵּד הַרְבֵּה אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַד שִׁיְהִי שְׁגוּרִים עַל פִּיו, וְאַחַר כֶּן יִדְבַּר עִם חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וְיַחֲזֹר עִמָּהֶם עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְגַם אֲז צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִתְפַּסֵּס בְּאִיזָה מִפְּרָסָם שֶׁל שְׁקָר, כִּי יִדוּעַ שֶׁר' אַבְרָהָם בֶּן ר' נַחֲמָן ז"ל (בַּעַל מַחְבֵּר "בְּאוּר הַלְקוּטִים") אָמַר, שֶׁגַם בְּדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל יְכוּלִים לִהְיוֹת מִפְּרָסָמִים שֶׁל שְׁקָר.

וּלְצַעֲרֵנוּ הָרֹב, אֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה בְּחוּשׁ, יֵשׁ כִּיּוֹם אַבְרָכִים, שְׁנַת־פְּסוּ בָהֶם הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהֵם מְנַהֲיגִים וְכוּ', וּבְאֻמַּת רוֹאִים שְׁנַת־קִים אֲצֵלֶם דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"א) יֵשׁ שְׁקוּרִין עֲצָמָם מְנַהֲיגִים, שֶׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמָם, וְאִיךָ יְכוּלִים לְהִנְהִיג אַחֲרֵיהֶם? כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם אֵינוֹ בְּקִי בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל יִשָּׂר וְהַפּוּךָ וְהַפּוּךָ וְיִשָּׂר, יְכוּל לַחֲיוֹת בְּטַעוֹת, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה חֵי, כִּי אִם אַתָּה שׁוֹאֵל אוֹתִי שֶׁאֵלָה כְּזוֹ, סִימָן שֶׁאֲפִלוּ פַעַם אַחַת לֹא גְמַרְתָּ אֶת סֵפֶר שִׁיחוֹת הַר"ן, כִּי הֵרִי שָׁם מוּבָא בְּפִירוּשׁ, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל נִתַּן תַּקּוּן לְכַמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹמַר ח"י פְּרָקִי מְשֻׁנוֹת (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן קפ"ה), וְיִדוּעַ שֶׁגַם מוֹהֲרַנ"ת ז"ל קִבַּל מֵרַבְּנוּ ז"ל אֶת הַתַּקּוּן הַזֶּה לֹמַר

ח"י פרקי משניות בכל יום, ואביו הקפיד על רבנו ז"ל מאד מאד מדוע הוא נותן לבנו תקון כזה, ואף על פי כן קים את זה מוהרנ"ת ז"ל כל ימי חייו, כידוע אצלנו.

ועל כן עצתי אמונה, שתתחיל ללמד יותר בספרי רבנו ז"ל, ואז לא תצטרך לשאל אותי שאלות כאלו, כי תמצא את זה בעצמך בספרי רבנו ז"ל. תהלה לאל, מה שאני אומר בשם רבנו ז"ל או מוהרנ"ת ז"ל, תקף ומיד אני רושם את מראה המקום, מהיכן לקחתי את זה, ולכן תתפלל הרבה אל הקדוש-ברוך-הוא, שיפתח לך את המוח, ויהיה לך חשק להתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לך כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב...

קכו.

קשה לי מאד, נקלעתי לצרות גדולות, ואין לי פרנסה, איך יוצאים מהמצב הזה?

שאלה:

מאת מרדכי: לכבוד מוהרא"ש הצדיק שלום וברכה. נקלעתי לצרות גדולות, ואין לי פרנסה, וזה מציק לי יותר מהכל, כי תמיד הייתי נותן לאחרים, ועכשו אני צריך לקבל מאחרים, וזה קשה לי מאד, איך יוצאים מהמצב הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, י' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מרדכי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שעניות היא הדבר שהכי הורס את האדם, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה ל"א, סימן י"ד) 'אין לך מדה קשה מן העניות, שכל מי שהוא מדקדק בעניות, כאלו דבוקין בו כל יסורים שבעולם, וכאלו באו עליו כל הקלות שבמשנה תורה, ואמרו רבותינו (שמות רבה, פרשה ל"א, סימן י"ד) אלו נתקבצו כל יסורין לצד אחד, והעניות לצד אחד, העניות מכרעת לכלן; עם כל זאת עליך לדעת, שאסור להתיאש בשום פנים ואפן, אפלו במצבים הכי קשים, כי גדול אדוננו ורב להושיע. ולכן תעשה כל מה שביכולתך להתחזק להיות בשמחה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה, ט"ז) פותח את ידיך, יוצא גם מפסוק (דברים ט"ז, ט"ו) והיית' אך' שמח'.

ולכן, דבר ראשון, אתה צריך להשתדל מאוד מאוד להיות בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שקשה לך מאוד מאוד, ומרים לך החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תגיע לשום דבר, אלא תסתבך יותר. ולכן, קדם כל ראה להיות רק בשמחה, ואם תאמר, במה יש לי לשמח? הרי אני עני ואביון ומלא חובות? - דע לך, שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.) 'אין עני אלא מדעת', עקר העניות תלוי בחסרון הדעת, כי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): 'אין אדם נוקף אצבעו

מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח! ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות ממון, סימן פ"ג) 'אמונה הוא טוב לפרנסה'; ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך, שנבראת יהודי ו"שלא עשני גוי" כגויי הארצות, השמחה והאמונה האלו יפתחו לך את כל צנורות השפע והפרנסה.

תקפיד מאד לברך את ברכת המזון בשמחה עצומה מתוך הסדור דיקא, כי כך אמר החכם מכל אדם (משלי י, כ"ב) "ברכת הוי"ה היא תעשיר, ולא יוסיף עצב עמה", ולכן אם אדם מברך ברכת המזון מתוך הסדור ובשמחה, זוהי סגולה לעשירות, וזה בדוק ומנסה, וכן תרגיל את עצמך לגרס הרבה פרקי משניות בסדרן, ולסיים ששה סדרי משנה פעם אחר פעם, וזה יביא לך שפע, כי מנין משנ"ה עולה כמספר פרנס"ה בדיוק, ולכן אל תהיה בטלן, תרחיק ממך את העצבות והמרירות והדכאון, שזה לא יביא אותך לשום דבר, אדרבה, רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות ממון, סימן פ"ט) 'העצבות מפסיד הפרנסה'; ולכן תהיה רק בשמחה, ותברך ברכת המזון מתוך הסדור, ותרכה בלמוד משניות, ותבקש ממנו יתברך על פרנסה, ותראה שיפתחו לך כל צינורות הפרנסה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות ממון, סימן צ"ז) 'מי שאין לו פרנסה, יעסק בתורה, ואחר-כך יתפלל על פרנסה, בודאי תתקבל תפלתו'.

אני מאד מקנה לקדוש-ברוך-הוא שתצית אותי, ולא תתחרט בשום פנים ואפן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קכז.

**מְשׁוּם שְׂאֲנִי בֶן אֲדָמוּרִי"ם, אֵינִי מְצַלִּיחַ לְהַשִּׁיג
עֲבוּדָה מְכַבֶּדֶת כְּפִי יְחוּסִי, מָה עוֹשִׂים?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֱלִישֶׁע: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ, אֲנִי בֶן טוֹבִים, אֲבִי
הוּא אֲדָמוּר"ר וְכֵן סָבִי הִיָּה אֲדָמוּר"ר, כִּי כַּמָּה דוֹרוֹת. אֵין לִי
פְּרִנְסָה, וּמְצִיעִים לִי לַעֲבֹד, אֲבָל לֹא מִתְאִים לִי מִפְּנֵי יְחוּסִי,
תְּנוּ לִי עֲצָה בְּבִקְשָׁה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר כִּי תִשָּׂא, י' אֲדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלִישֶׁע, נֵרוֹ יֵאִיר.
לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מְכַתְּבְךָ.

צַר לִי לְהוֹדִיעַ לָךְ, שֶׁהִגָּאוֹת שֶׁל הָאָדָם הוֹרְגָת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי וְכוּ',
וּכְבֵר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ד:): 'כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוֹת הָרוֹחַ,
כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה וְכוּ', וּכְאֵלוֹ כּוֹפֵר בְּעֶקֶר וְכוּ', וְאָמְרוּ (שָׁם ד.)
'כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוֹת הָרוֹחַ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין אֲנִי וְהוּא
יְכוֹלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם'. אִם כֵּן, דְּבַר רֵאשׁוֹן, אָדָם צָרִיךְ לְשַׁבֵּר אֶת
הַגָּאוֹת וְהִישׁוֹת שְׁלוֹ, וְלֹא לְהַגִּיד לֹא מִתְאִים לִי וְכוּ' וְכוּ', הֲרִי אַתָּה
חֲתַמְתָּ בְּכַתְּבָה, שְׂאֵתָה תְּפַרְנֵס אֶת אֲשַׁתְּךָ וּילְדֶיךָ, וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
אָמְרוּ (פְּסָחִים קיג.) 'פֶּשֶׁט נְבִילֶתָא בְּשׁוּקָא, וְשָׁקִיל אַגְרָא, וְלֹא תִימָא
כְּהֵנָּא אֲנָא וְגַבְרָא רַבָּא אֲנָא, וְסַנְיָא בִּי מִלְתָּא [תְּפֶשֶׁט אֶת הָעוֹר שֶׁל
הַנְּבִילָה בְּשׁוּק, וְתִקְבַּל עַל זֶה שְׁכָר, וְאֵל תְּגִיד אֲנִי כֹהֵן אוֹ אֲנִי אָדָם
גָּדוֹל, וְשִׁנּוּא לִי הַדְּבַר הַזֶּה, וְלֹא מִתְאִים לִי].

הרי שלף לפניך, צריך לשבר את הגאות, ולקחת כל מה שהקדוש-ברוך-הוא נותן, וכבר אמר רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן, סימן תק"א) 'שחפץ מאד, שיהיה לנו פרנסה, אף על פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכים, שיש לו מעמד פרנסה', הינו שכל אחד תהיה לו איזו משרה, ויתפרנס ממנה, ע"ן שם.

אנחנו מוצאים תנאים ואמוראים, שכלם היו גדולים מאד, עד שאין לנו שום משג מה זה תנא ומה זה אמורא, אף על פי כן, כל אחד היתה לו איזו אמנות, והתפרנס ממנה, ואעתיק לך כמה מהם: רב אבין היה נגר (שבת כג:), רבי אליעזר היה גויז צמר, רבי אמי היה רופא (ירושלמי ברכות ד:), רבי יהודה היה חיט (בבא בתרא קסד:), רבי יהודה היה מוכר בשמים (חלין נח:), רבי יהודה בר עילא היה התפרנס מהעברת חביות וגיגיות ממקום למקום (תשב"ץ, חלק א', סימן קמ"ח, וראה גדרים מט: שקיל גולפא על כתפיה), רבי חנא היה שלחני, פורט מעות (חלין נד:), אביו של שמואל היה עובד אדמה (תענית כג:), רבי מאיר היה לבלר (ערובין יג:), הלל היה חוטב עצים במקצועו (רמב"ם בפרוש המשניות לאבות), רבי יהושע בן חנניה היה פחמי (ברכות כח:), רבי יהושע הגרסי היה טוחן גריסים (ערובין כא:), רבי יוחנן הסנדלר היה סנדלר (ערוך, סוף ערך סנדל), רב מנשה בר גדא טפל בבהמות של אחרים (בבא מציעא סט:), רבי עקיבא לפני שעלה לגדלה, השתפר מאסוף עצים ומכירתם (אבות דרבי נתן, פרק ו'), שמאי היה בנאי (תשב"ץ, חלק א', סימן קמ"ז, ולכן דחפו באמת הבנין כמבאר בשבת לא:), רבי חנינא ורבי אושעיה היו תופרי נעלים (פסחים קיג:), רבי הושעיה איש טיריא היה כובס (ירושלמי, בבא קמא, י'), רבי אבא בר זבינא היה חיט (ירושלמי, סנהדרין, ג', ה'), רבי יהודה היה נחתום (בבא בתרא, קל"ב), רב חסדא ורב פפא עסקו בתעשית שכר (פסחים), רב יוסף היה עובד בריחים (גטין סז:), רב ששת היה נושא קורות (שם), יוחנן הסופר (סנהדרין יא:), פינחס הכהן הגדול בבית שני היה חוצב סלעים (ספרא, פרשת אמר), שמואל היה רופא, שמעון בן

שָׁטַח עֶסֶק בְּכַתִּיבָה (ירושלמי, בבא מציעא, פ:), שְׁמַעוֹן הַפְּקוּלִי הַשְּׁתִכָּר
מִצְמָר גִּפְן (רש"י, מגלה יז:).

וּלְעוֹד הַרְבֵּה תִנְאָיִם וְאִמּוֹרָאִים הֵיְתֵה אֲמִנוֹת, וְהִתְפַּרְנְסוּ מִמְּנָה,
הָרִי שְׁלָף לְפָנֶיךָ: תִנְאָיִם וְאִמּוֹרָאִים, שְׁכָל אַחַד הָיָה אֵשׁ אֲכָלָה אֵשׁ,
דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵין לָנוּ שׁוּם מְשֻׁג מַה זֶה תִנְאָ וּמַה זֶה אִמּוֹרָא וְכוּ'
וְכוּ', וְאָף עַל פִּי כֵן לֹא הִתְבַּיְשׁוּ לְעֶסֶק בְּאִיזָה עֶסֶק, וְאַתָּה לֹא מִתְבַּיֵּשׁ
לְהַגִּיד, שְׁזָה לֹא מִתָּאִים לָךְ? כִּי אַתָּה בֶּן אֲדָמוֹ"ר וְנִכְדֵּי אֲדָמוֹ"ר וְכוּ'
וְכוּ', אֲפֵלוּ בְּדוּרוֹתֵינוּ אֱלוֹ, הָיוּ בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ אֲנָשִׁים, שְׁהָיוּ
דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית, וְהִתְבּוֹדְדוּ עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ רַב הַיּוֹם
וּלְרַבּוֹת הַלֵּילָה, וְקָבְעוּ עֵתִים לַתּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי כֵן עֶסְקוּ בְּמִשְׁא
וּמִתֵּן, וְהָיוּ בִּינֵיהֶם סִנְדְּלָרִים וְנִגְרָרִים וְצַבְעִים וְכוּ' וְכוּ', וְאָף אַחַד לֹא
יָדַע מֵהֶם, וְהֵם עָבְדוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלֵב אֲמֵת וּבְלֵב נִכוּן.

וְלִכֵּן אֲנִי מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ, שְׁתּוֹרִיד אֶת הַגְּאוּה וְהַגְּדִלוֹת שְׁלָךְ, וְתִקַּח
כָּל מַה שְּׁבָא לְיָדֶיךָ, וְאִם יִבִּין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁאַתָּה לֹא צָרִיךְ אֶת
זֶה, אִזּוֹ הוּא יִסְבֵּב שְׁתִּצָּא מִזֶּה, אֲבָל לֹא לְהַגִּיד "אֲנִי לֹא יְכוּל לְעֲשׂוֹת
שׁוּם דְּבָר", אֵין דְּבָר כְּזֶה. אֲקוּהָ שְׁתִּכְנִיס בְּדַעְתָּךְ דְּבָרִים אֱלוֹ, וְאִזּוֹ טוֹב
לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׁאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדְךָ תָּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קכח.

איך אפשר לשאב את שפע הקדשה של ימי הפורים?

שאלה:

מאת יאיר: איך אפשר לנצל הכי טוב את ימי הפורים, הבאים עלינו לטובה, ולשאב מהם את שפע הקדשה המשפעת בהם? איך מוחים את קלפת המן-עמלק, ואיך מקבלים את קדשת פורים ומרדכי ואסתר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, י' אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יאיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת, כי יום הפורים הוא גבוה מאוד מאוד, ובו זוכים להגיע למחין דאבא, הינו בטול אל האין-סוף ברוך-הוא, ומרב שמחה יכולים להגיע למדרגה כזו, שיהיה נכלל לגמרי בעצם עצמיות אלקותו יתברך, עד שלא ידע הפרש בין טוב לרע, בין ארור המן לברוך מרדכי, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ג) שאז מתגלה עצם אלקותו יתברך בלי שום לבושים.

והנה מובא (תקוני זהר) שפורים גדול יותר מיום הכפורים, כי יום הכפורים - כפורים, כמו פורים, זאת אומרת שפורים גדול יותר, ויש לומר הטעם, כי חכמינו הקדושים אמרו (יומא פה:): 'עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו'. נמצא שיום הכפורים מכפר

רק על עֲבֻרוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם, אֲבָל אִם אָדָם חָטָא נֶגְדַּ חֲבֵרוֹ, יוֹם הַכַּפּוּרִים אֵינוֹ מְכַפֵּר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, עַד שִׁירָצָה אֶת חֲבֵרוֹ.

וְלִכֵּן הַדָּבָר הַטּוֹב בְּיוֹתֵר הוּא לְנַצֵּל אֶת הַיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי הַפּוּרִים וְלֵאחֲרֵי הַפּוּרִים וּבְעֵצָם הַפּוּרִים, לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה, מִמִּי שֶׁהוּא צֵעַר אוֹתוֹ, אוֹ גָּנַב וּגְזַל מִמֶּנּוּ כֶּסֶף, אוֹ לוֹה וְלֹא שָׁלַם, וְלִכֵּן פּוּרִים הוּא כְּנֶגֶד תְּקוּן עֲבֻרוֹת שְׁבִין אָדָם לְחֲבֵרוֹ, וְלִכֵּן עֵקֶר הַמַּצְוָה שֶׁל פּוּרִים הוּא אֲהָבָה וְאַחֲדוּת, שֶׁהֵן הַמַּצְווֹת שֶׁל מְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמְתַנּוֹת לְאֶבְיוֹנִים, שֶׁמִּתְחַבְּרִים אֶחָד לְשֵׁנִי, וּמֵאֵד מְאֵד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁיְהוּדִים מְחַזְּקִים אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד, וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא, נְצֻכִים) 'בְּנֵהֵג שְׁבַע עוֹלָם, אִם נוֹטֵל אָדָם אֲגִדָּה שֶׁל קָנִים, שֶׁמָּא יִכּוֹל לְשַׁבְּרָם בְּכַת אַחַת? וְאֵלוֹ נוֹטֵל אַחַת אַחַת, אֲפִלוּ תִינּוֹק מִשַּׁבְּרָן, וְכֵן אֶת מוֹצָא, שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִין, עַד שִׁיְהִיו כְּלָן אֲגִדָּה אַחַת'. וְלִכֵּן בְּיָמֵים אֵלּוּ צְרִיכִים רַק לְהִתְאַחֵד עִם כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִמְצֹא אֶת הַטּוֹב בְּכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וּבְזֶה בְּעֵצְמוֹ מְכַנְיַעִים אֶת הָמֵן עֲמֶלֶק שֶׁקְטָרֵג וְאָמַר (אֶסְתֵּר ג', ח') "יִשְׁנׁוּ עִם מַפְזֵר וּמַפְרָד", וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מַגִּלָּה יג.): 'לֵיכָא דִידַע לִישְׁנָא בִישָׂא כְּהָמֵן'.

וְלִכֵּן הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי פּוּרִים וּפּוּרִים בְּעֵצְמוֹ וְהַיָּמִים אַחֲרֵי פּוּרִים, הֵיא לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִהְשִׁתְּדַל מְאֵד מְאֵד לְפִיֵּס אֶת חֲבֵרוֹ, אִם יוֹדַע שֶׁפָּגַם נֶגְדּוֹ, כִּי הֵסֵמ"ךְ מ"ם הַרְשָׁע, יִמַח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, שְׁנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ הָמֵן עֲמֶלֶק, כָּל הָעֲנִין שְׁלוֹ זֶה רַק פְּרוּדִים - "הַפְּרָד וּמְשַׁל", וְהוּא מוֹסֵר אֲנָשִׁים לְמַלְכוּת, וּבְזֶה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יִתְאַחֲדוּ יַחַד, יִהְיֶה לְהֵסֵמ"ךְ מ"ם וּגְוֹנָדָא דִּילִיָּה מִפְּלָה גְדוּלָּה מְאֵד.

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר: כְּשֶׁצּוֹעֲקִים שְׁלוֹשִׁים יוֹם קִדְּם הַפּוּרִים "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הַצִּילֵנִי מִהָמֵן עֲמֶלֶק!" אֲזוֹ מְרַגְיִשִׁים טַעַם אַחֲרֵי בְקָרִיאַת הַמַּגִּלָּה, כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַקְּלָפָה שֶׁל עֲמֶלֶק הֵיא לְהַכְנִיס בְּאָדָם סִפְקוֹת,

(שמות י"ז, ז) "הִישׁ הַיְי"ה בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין", וְלִכֵּן עָלִינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וּיְרַחֵם עָלֵינוּ וְיִטְהַר אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי שְׂנְאוֹת וְקִנְאוֹת, שְׂמִכְנִיס בְּנוֹ הַסֵּמ"ךְ מ"ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׂמוֹ, וּבְזִכּוֹת הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, שְׂנַתְפַּלֵּל לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ שׁוֹם שְׂיִכּוֹת לְקַלְפֵת עֲמָלֵק, נִזְכֶּה לְהִטְהַר מִכָּל מִינֵי סְפָקוֹת, וְתִהְיֶה לָנוּ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׂנִרְאָה בָּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגִלּוּי שְׂכִינָה, וּלְכַל זֶה זֹכִים עַל יְדֵי תְקֵף הַשְּׂמִחָה וְהַאֲהָבָה שֶׁישׁ בֵּין נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

הַקִּדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ תָּמִיד, שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קכט.

לֹאן נַעֲלַם הַמַּזַּל שְׁלִי בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת?

שְׂאִלָּה:

מַאת זָאב: אֵין לִי מַזַּל בְּחַיִּים בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים. אֲנִי מֵיֹאשׁ, וְאִינִי יוֹדֵעַ לֹאן נַעֲלַם הַמַּזַּל שֶׁהִיא לִי?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י' אָדָר ה'תשע"ב שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל זָאב, גְּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ מִהַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקִּדּוּשׁ זִי"ע עַל מֵאֲמָרָם ז"ל (שְׁבַת קִנּוּ).

אין מזל לישׁראל, שׁפרש "אין", הינו כּשׁבר ישׁראל מבטל את עצמו לגמרי אל האין-סוף ברוך-הוא, שׁזה בחינת אין, זה המזל של ישׁראל, כי עם ישׁראל הם למעלה מהמזל ולמעלה מהטבע וכו' ולכן אני לא מבין את מה שאתה כותב, שאין לך מזל בחיים, אין לאף אחד מזל, עם ישׁראל למעלה מכל זה. כּשׁבר ישׁראל נכלל בקדוש-ברוך-הוא, אזי נשׁפע עליו שׁפע גשמי ושׁפע רוחני, ושׁמח תמיד, אבל תכף ומיד, כּשאדם פוגם בבּרית, רחמנא לישׁזבן, שׁזה מוציא זרע ל'בטלה, זה מה שמאבד ממנו את מה שנקרא מ'זל', והוא מיאשׁ לגמרי ונופל לדכאון.

ולכן צריך להתחזק בּיתר שׁאת ובּיתר עז להיות בשמחה תמיד, ואף שׁזה בא לאדם מאד מאד בקשי, ובפּרט מי שנכּשל בעוון החמור הזה של מוציא זרע ל'בטלה, עם כל זאת, עליו למסור את נפשו להיות בשמחה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (ספר המדות, אות המתקת דין, סימן ב') 'חלישות הדעת, הינו עצבות, על-ידי-זה בא רע מזל, ועל ידי רע מזל מדת הדין שולט בו'; ולכן אדם צריך להכריח את עצמו להיות בשמחה, ואז יאיר לו מזלו. והעקר שׁבכל העקרים הוא לבקש ממנו יתברך, כל דבר שהוא צריך, בשפת האם שלו, שׁזה נקרא התבודדות, ולשׁפך שיח ותפלה לפניו יתברך, ויספר לו יתברך, כל מה שעובר עליו בתמימות ופשיטות גמורה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תפלה, סימן כ"ח) 'על ידי התפלה יכול לשנות את המזל'; העקר הזה תקח בידך, תמיד לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שׁבזה הוא מכלה את הקלפות, שׁברא על ידי מוציא זרע ל'בטלה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות צדקה, חלק ב', סימן ד') 'לסיע לתלמידי חכמים, בזה מבטל הוראת הכוכבים ומזלות'.

ולכן ראה מה לפניה, להיות רק בשמחה, ואפלו שׁזה בא לך במסירות נפש, ולהרבות בשיחה בינך לבין קונך, שׁזה נקרא התבודדות, ולעזר לתלמידי חכמים, שאז ימשך עליך מזל טוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קל.

איך מחזקים את הילדים בקיום תורה ומצוות?

שאלה:

מאת יאיר: שלום לרב הצדיק והאהוב. ילדינו מתחנכים בחנוך תורני, אך מספר שעות מועט מדי. רצוני ללמד אתם בבית, כדי לחזקם, וכדי לקיים מצות "ושננתם לבניך", אך אין להם חשק ללמוד בבית. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"ב אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יאיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר יותר חשוב ביהדות כמו חנוך ילדים, לחנך את ילדי ישראל ובנות ישראל בקיום מצוות מעשיות, ולהכניס אותם בחנוך תורני, בודאי כמה שיותר שעות שלומדים אתם זה טוב יותר, וצריכים מלמדים ומורות ממחים, שיודעים איך להחדיר אמונה פשוטה בו יתברך בילדי ישראל ובנות ישראל, שזוהי חובת השעה, להחדיר בהם קיום מצוות מעשיות דיקא, ולכן אשרי מי שמקים תלמודי תורה ובתי ספר על טהרת הקדש בכל עיר ועיר, ובכל כפר וכפר, לארכה

וּלְרַחֲבָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי רַק לַמּוֹד הַתּוֹרָה מְצִיל אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ', וְכַמְּאִמְרָם ז"ל (פְּלֵה רַבְתִּי, פָּרָק ב') 'בְּכֹל יוֹם מְלֶאֱךָ יוֹצֵא מִלִּפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַבֵּל אֶת הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּכֵל בְּתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, מִיַּד נְהַפֵּךְ כַּעֲסוֹ לְרַחֲמִים'. וְלִכֵּן זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, וְלִהְיֶה דִיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְהַעֲקָר, לְסַפֵּר לָהֶם הַרְבֵּה סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְלִהְיֵה בָּהֶם אֶת נִשְׁמַתָּם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶּה דְּבַר נְחוּץ מְאֹד מְאֹד בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלוֹ, כְּשֶׁרוּחוֹת זְרוֹת נוֹשְׁבוֹת בַּחוּץ, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַחֲדִיר בִּילְדֵינוּ אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁכֵּלֶם יִדְעוּ, שֶׁיֵּשׁ מְצִיאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, שֶׁמְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וְהוּא מְשַׁגֵּיחַ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְדַבֵּר גְּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וְעַל דְּבַר זֶה צְרִיכִים לְחַזֵּר עִם יְלָדֵינוּ, וְלַלְמַד אוֹתָם קִיּוֹם מְצוּוֹת מַעֲשֵׂיּוֹת דִּיקָא.

וְלִכֵּן, אֵינִי יוֹדֵעַ הֵיכֵן אֶתָּה גֵר, אֲבָל לְטוֹבַת הַיְלָדִים עֲדִיף לְגוֹר בְּמִקּוֹם, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תַלְמוּדֵי תּוֹרָה וּבְתִי סֵפֶר, שֶׁלּוֹמְדִים שָׁם עַל טְהַרַת הַקְּדוֹשׁ, וְדַע לָךְ שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּךְ הֵם הָעֵינִיִּים שֶׁלָּךְ, וְכִמוֹ שֶׁאָדָם שׁוֹמֵר עַל הָעֵינִיִּים שְׁלוֹ, כִּף צָרִיף לְשֹׁמֵר עַל הַיְלָדִים שְׁלוֹ, וְכִמוֹ שְׁרוּאִים, שְׂאֵם נִכְנָס רַק גְּרָגִיר עֶפֶר בְּעֵין וְכוּ', אֲזִי כִבֵּר הִיא מְדַמַּעַת וְכוּ', כִּף וְיוֹתֵר מִזֶּה אִם נִכְנָס בַּיְלָדִים, חֵס וְשְׁלוֹם, מְאִיזָה מְקוֹם שֶׁיְהִיָּה וְכוּ' וּמְאִיזָה אֲנָשִׁים שֶׁיְהִיּוּ וְכוּ', אִיזָה גְרָגִיר שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, זֶה כִבֵּר מְזִיק. וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הַהוֹרִים, שְׁגָרִים בְּמִקּוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תַלְמוּד תּוֹרָה וּבֵית סֵפֶר, שֶׁלּוֹמְדִים שָׁם עַל טְהַרַת הַקְּדוֹשׁ, וְיִכְנִיס אֶת הַיְלָדִים שְׁלוֹ לְשָׁם, בּוֹדְאֵי הַחֲנוּךְ מִתְחִיל בְּבֵית, כִּי הַיְלָדִים מְחַקִּים אֶת הַהוֹרִים, וְהֵם תְּמִיד מְסַתְּכָלִים עַל הַהוֹרִים, וְאִם הַהוֹרִים מִתְנַהֲגִים כְּמוֹ יִרְאֵי הַשָּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִלְעָה כְּבַחְמוּרָה, אֲזִי גַם הַיְלָדִים יִלְכוּ בְּדַרְכָּם וְכוּ', אֲבָל אִם הַהוֹרִים פִּשְׁרָנִים וְכוּ', וְקָלִים וְכוּ', אֲזִי הַיְלָדִים בּוֹדְאֵי יִפְלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶה בְּרוּר.

ולכן הדבר הראשון, שאֵתה ואֵשְׁתָּךְ צְרִיכִים לְרֹאוֹת, הוא שְׁהִבִית יְהִיָּה בֵּית יְהוּדִי, בֵּית חַם, שְׁתַּמִּיד מְדַבְּרִים בּוֹ רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמִהַתּוֹרָה, וּמוֹסְרִים אֶת הַנֶּפֶשׁ עֲבוּר קִיּוּם מְצוּוֹת מְעַשְׂיּוֹת, זוֹ מְצוּוֹת-עֲשֵׂה הַכִּי גְדוּלָה שֶׁל "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיֶךָ".

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאַנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ תַּמִּיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ פּוֹרִים שְׂמֵחַ...

קלא.

יֵשׁ לִי בְּעֵינַי קִשָּׁה בְּעֵין, מַה הַשֵּׁם רוֹצֵה מִמֶּנִּי?

שְׂאֵלָה:

מַאת נִיר: שְׁלוֹם לְצַדִּיקָא, אָנִי אוֹהֵב אוֹתָךְ בְּכָל נִימֵי נַפְשִׁי וְנִשְׁמָתִי. יֵשׁ לִי בְּעֵינַי מְאֹד קִשָּׁה, יֵשׁ לִי עֵין עֲצָלָה, עֵין שְׂמַאל שְׁלִי חֲלָשָׁה מְאֹד, וְלֹא חֲרוֹנָה אָנִי בַּחֲרָדָה נוֹרְאִית, אֵין לִי שְׁקֵט, אָנִי פּוֹחַד לְהַתְעוֹר בְּכָל רִגַע. בְּנוֹסָף, אֵינִי שֵׁם לֵב, וּפְעָמִים שְׁאַנִּי נוֹגַע בְּעֵין בְּבִקָר לְפָנַי הַנְּטִילָה, אָנִי בְּטוּחַ שְׂזָה מְזִיקָא, אָבֵל זֶה קוֹרָה לִי כְּמַעַט בְּלִי שְׁלִיטָה. הָעֵינַיִם שְׁלִי הִתִּיבְּשׁוּ, וְאַנִּי רוֹצֵה לְבַכּוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא מְסַגֵּל. יֵשׁ טְפוֹל חֲדָשְׁנִי לְעֵין עֲצָלָה גַם לְמַבְגְּרִים, אָבֵל אָנִי רוֹצֵה לְדַעַת, מַה הַשֵּׁם רוֹצֵה מִמֶּנִּי. אָנִי שׁוֹמֵעַ מוֹזִיקָה זָרָה מִהַמְזָרֵחַ הַרְחוֹק, אוֹלֵי הַשֵּׁם רוֹצֵה לְעוֹרֵר אוֹתִי לְתִשׁוּבָה עַל כֶּף? דָּבָר אַחַר, חֲשׁוּב לִי שְׁתַּדַּע, שְׁהֵיִיתִי בְּאוּמָן, וְגַם, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, נָתַתִּי צְדָקָה לְמוֹסְדוֹת שְׁלָכֶם. תִּהְלֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁזַכִּיתִי לְהַתְנוּעַ לְצַדִּיק קְדוֹשׁ כְּזֶה, לְקַהֲלָה קְדוֹשָׁה כְּזֹאת, וְלִסְפָּרִים כְּאַלָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י"ב אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נִיר, נִירוּ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד, וּבִפְרָט לְעֵינַי. הֲיֵה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּגְשׁ אֶל רוֹפֵא מְמַחֵה לְבָדֵק מַה זֶה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח אֶת הַמְּלָאָךְ רְפָאֵל עַל יְמֵינַי הָרוֹפֵא, וְיִמְצָא לְךָ תְּרוּפָה, וְתִזְכֶּה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה.

וְמָה שֶׁאַתָּה שׁוֹאֵל, מַה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה מִמֶּךָ, וְמָה מְרַמֵּז לְךָ, זֶה פָּשוּט! אָדָם צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד עַל הָעֵינַיִם, כִּי כִּךָ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין מ.ה.). 'אֵינְךָ יֹצֵר הָרַע שׁוֹלֵט, אֲלֵא בְּמָה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת'; וְאָמַר הַחֲכָם "אֵינְךָ חוֹצֵץ בְּפָנָי הַתְּאוּהָ כַּעֲצִימַת הָעֵינַיִם", וְאָמַר "אֵינְךָ לְךָ אָבִיר בְּאֲבָרֵי הָאָדָם שֶׁיִּגְרַם לוֹ מִכְּשׁוֹל כְּמוֹ הָעֵינַיִם". וְאָמְרוּ (ירוּשְׁלַמִי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק א', הֶלְכָה ה') 'לִיבָא וְעֵינָא תְרִין סְרִסְרִין דְּחֻטָּאָה דְּכֻתִּיב (מְשָׁלִי כ"ג, כ"ו) "תְּנֵה בְנֵי לְבָבְךָ לִי, וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תַצְרִנָּה" אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵי יְהִיב לִי לְבָבְךָ וְעֵינֶיךָ אֲנָא יָדַע דְּאֵת לִי'; וְאָמְרוּ (בְּמִדְבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן ב') 'מָה רָאָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשָׂאֵל מִיִּשְׂרָאֵל הַלֵּב וְהָעֵינַיִם, שֶׁיְהִיוּ אַחֲרָיו? לְפִי שֶׁהָעֵבְרָה תְלוּיָה בְהֵם, הֲדָא הוּא דְכֻתִּיב (בְּמִדְבָר ט"ו, ל"ט) "וְלֹא תִתְרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם" וְגו', עֵינָא וְלִיבָא תְרֵי סְרִסְרֵי דְחֻטָּאָה אֲנוּן, כִּי שׁוּחָה עֲמָקָה זִוְנָה, כְּשֵׁם שֶׁאָמַר מֹשֶׁה אֲשֶׁר אַתֶּם זִוְנִים אַחֲרֵיהֶם', לֹאמַר שֶׁהַזְנוּת תְלוּיָה בְהֵם, הָעֵינַיִם רוֹאוֹת אֶת הַזְנוּת, וְהַלֵּב מְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם וְכו'; וְלִכֵּן אָדָם צָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לְשַׁמֵּר עַל הָעֵינַיִם שְׁלוֹ, כִּי רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אִם אָדָם מְפָקִיר אֶת עֵינָיו, וּמְסַתְּפֵל בְּכָל מֵינֵי לְכַלּוֹךְ וְזָבֵל וְכו', עַל יְדֵי זֶה הוּא מִשְׁתַּגֵּעַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ"ח, ל"ד) "וְהֵייתָ מִשְׁגָּע מִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה", כִּי מִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר עַל הָעֵינַיִם שְׁלוֹ, נִעֲשֶׂה מִשְׁגָּע מִמֶּשׁ,

פשוטו כמשמעו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ו) שרוב המשגעים משתגעים רק מחמת תאות נאוף.

בענין שאתה שומע מוזיקה זרה מהמזרח הרחוק וכו', דע לך שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ג') 'מי ששומע נגון ממנגן רשע, קשה לו לעבודת השם יתברך'; וידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים על "אחר", שפרש מהיהדות, וכפר בעקר וכו' (חגיגה טו): 'אחר מאי [הוי ליה] זמר יוני לא פסק מפומיה. אמרו עליו, על אחר, בשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי מינין נושרין מחיקו'; מפני ששר תמיד זמר של יונים וכו', מזה בא, שאחר כך הסתכל בספרי מינים, וזה מה שהביא אותו לך, שנפל לעומקא דתהומא רבא, ופרש לגמרי. ולכן צריכים מאד מאד לשמר, לא לשמע שום נגונים ממזמרים רשעים, ומכל שכן לא ממזמרים מינים ואפיקורסים, ועל ידי זה יהיה שמור מכל רע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלית.

המאחל לך פורים שמח...

קלב.

אין לנו כלום לפורים, איך מתחזקים?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד מוהרא"ש הקדוש. כתבת במכתבך, שצריך לרקד כל יום. איך אפשר, אין לנו כלום לפורים, הילדים מחר מתחפשים, ואין לנו תחפושות בשבילם, ולא משלוח מנות,

ולא על סְעוּדַת פּוֹרִים. אָנָּא תְּחַזְקוּ אוֹתָנוּ, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, שְׁאִין
עַל מִי לְהַשְׁעֵן רַק עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ב אָדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל דָּוִד, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כָּל הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת שְׁעוֹבָרִים עָלֶיךָ, הֵם רַק מַחְמַת שְׁאֵתָה
לֹא שְׂמַח, כִּי אִם הָיִיתָ שְׂמַח, לֹא הָיָה חֶסֶד לְךָ שׁוּם דְּבָר, כִּי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (נְדָרִים מ"א). 'אֵינְ עֲנִי אֶלָּא מִדַּעַת'; וּמִי שִׁיּוּדַע שֶׁהַכֹּל
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הוּא הָעֶשִׂיר הַכִּי גָדוֹל, וְלֹא חֶסֶד לוֹ שׁוּם דְּבָר, כִּי
יֵשׁ לוֹ אֶל מִי לְפָנוֹת בְּעֵת צָרָה. כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְבַקֵּשׁ
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מָה שֶׁהוּא צָרִיךְ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לוֹ בְּשִׁפְעוֹ,
כְּמוֹ יֶלֶד שֶׁצָּרִיךְ מִשֶּׁהוּ, הוּא לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לְבוֹא לְאָבִיו וּמְנַדְּנָד לוֹ:
"אָבָא, יִתֵּן לִי! יִתֵּן לִי!" וְכוּ', וּמִפְּרֵט כָּל מָה שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְהָאָבָא
נוֹתֵן לוֹ, כִּי אָבָא מְרַחֵם עַל בְּנוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בָּאֵין עָרֶךְ, אָבִינוּ
שְׁבַשְׂמִים, הוּא מְלֹא רַחֲמִים, הוּא רַק מְחַכֶּה שֶׁנִּבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ, וְאֲזִי יִתֵּן
לָנוּ מָה שֶׁנִּבְקֵשׁ, וּבִפְרֵט אִם מִתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָה. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
אָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג') בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, שְׁאִין לָהֶם לֹא מִלְּךָ
וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, וְאִין לָהֶם אֶלָּא תַפְלָה זֹו בְּלִבָּד,
אָמַר דָּוִד לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵל תְּבֹזֶה אֶת
תַפְלָתָם (תְּהִלִּים ק"ב, י"ט) "תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן", מִכָּאן שֶׁהַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּל הַשְּׁבִימִים, "וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל-יָהּ", שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

הָאֵם נְסִיתָ פַעַם אַחַת לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מָה שְׁאֵתָה צָרִיךְ?
הָאֵם דְּבַרְתָּ עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֶךְ, וְשִׁפְכָתָ דְּמַעוֹת

כמים: "אבא! פורים בא, ואין לי כלום לתת לילדים! וכו', הילדים צריכים תחפשת וכו', אני צריך עבור משלוח מנות בפורים וכו', וסעודת פורים", האם נסית דבר זה, לבקש ממנו יתברך? בודאי לא! ואת זה למד אותנו רבנו ז"ל, כשאדם צריך משהו, הכתבת הראשונה היא הקדוש-ברוך-הוא, לבקש ממנו יתברך, ולא לעזב אותו וכו', ואז מי שחזק בזה, יראה ישועות גדולות, והלואי שהדבר הזה היה נכנס בעולם, שתכף ומיד כשאדם צריך משהו, שידע שהכתבת הראשונה היא רק הקדוש-ברוך-הוא, כי הוא יתברך נמצא, ואין בלעדיו נמצא, ואנחנו צריכים רק אותו, ורק הוא יכול לעזור לנו, ואם תפנס בך ידיעה זו, שאין לך על מי להשען, אלא על הקדוש-ברוך-הוא, אזי תהיה תמיד שש ושמח.

ולכן תעשה ככל יכלתך להתחזק להיות בשמחה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך, היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה, ט"ז) פותח את ידיך, יוצא גם מפסוק (דברים ט"ז, ט"ו) והיית' אף שמח, ולכן דבר ראשון, אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך. ואף שאני יודע שקשה לך מאד מאד, והחיים מרים לך ממות, עם כל זאת, עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתפק יותר, ולכן הדבר הראשון הוא להיות רק בשמחה, ואם תאמר במה יש לי לשמח? הרי אני עני ואביון ומלא חובות? אלא דע לך, שחכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) 'אין עני אלא מדעת', עקר העניות תלוי בחסרון הדעת, כי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'; אדם אינו מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, האדם הזה הוא

תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות ממון, סימן פ"ג) 'אמונה הוא טוב לפרנסה'; ולכן בזה שתשמח עם נקודת יהדותך, שנבראת יהודי ו"שלא עשני גוי" כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת, יפתחו לך את כל צינורות השפע והפרנסה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך פורים שמח...

קלג.

מהי ההשקפה בברסלב לגבי למוד ספרי מוסר?

שאלה:

מאת זבולון: מהי ההשקפה בברסלב לגבי למוד ספרי מוסר? ידוע מגדולי המוסר, שיש חיוב ללמוד בכל יום מוסר. האם למוד לקוטי מוהר"ן נקרא למוד מוסר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי-תשא, י"ב אדר ה'תשע"ב
שלום וברכה אל זבולון, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ת"י מוהר"ן, סימן שמ"ו) שהספר שלו "לקוטי מוהר"ן" הוא אתחלתא דגאולה, ומאחר שיצא בעולם, אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמוד אותו הרבה, עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדולה להשם יתברך, אשר אין ערך אליו,

ובפרוש גלה לנו, שעכשו כשיש את הספר שלו, לא צריכים ספר מוסר אחר, כי הספר שלו "לקוטי מוהר"ן" הוא מלא מוסר, ומושך את הלב אל הקדוש-ברוך-הוא.

עם כל זאת, ידוע בין אנשי שלומנו, שהיו הרבה אנשים, שבתחלת ההתקרבות שלהם אל רבנו ז"ל, הוא צוה להם ללמד "מסלת ישירים", ומקבל בין אנשי שלומנו, שרבנו ז"ל בעצמו סיים ארבע מאות פעמים את ספר "ראשית חכמה", וכן ספר (שבחי הר"ן, סימן ז') 'שכל הספרים הקטנים המדברים ממוסר, כלם היו בבית אביו ולמד בכלם', עין שם. הרי שלף לפניה, שאין שום בעיה ללמד ספרי מוסר, וכבר ידוע מה שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן כ"ח) 'ראוי לאדם שיעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים, וללמד את כלם, כדי שיהיה בכל מקום, כמו שנמצא השרים הגדולים, שהולכים ועוברים במדינות, ומוציאים הוצאות רבות על זה, כדי שיוכל אחר כן להתפאר ולומר, שהיה במדינות, כמו שדרך השרים להתפאר ולומר: הייתי בורשא וכיוצא בזה. כמו כן ראוי שיהיה האדם בעולם הזה בכל המקומות הקדושים של התורה, כדי שיוכל להתפאר בעולם הבא, שהיה בכל מקום, דהינו בכל הספרים הקדושים, ולעתיד בעולם הבא מזכירין אותו כל מה שלמד בעולם הזה; ולכן איני יודע מדוע אתה שואל אם ללמד ספרי מוסר או לא? לומדים את כל הספרים!

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך פורים שמח...

קלד.

האם גם על הצדיקים הגדולים עוברים משברים?

שאלה:

מאת שגיא: רציתי לשאל שאלה. האם גם על הצדיקים הגדולים ועל גדולי הדור עוברים משברים, נפילות, ירידות וחלישות הדעת, כמו שעוברים עלינו, האנשים הפשוטים? או שהם הגיעו כבר למצב, שהם מחזקים תמיד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי-תשא, י"ב אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שגיא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ז) ש'על כל אחד ואחד עוברים בכל יום צרות ויסורים, קטנות ומרירות, וככל שאדם זוכה לשכל גדול יותר בעבודת השם יתברך, עובר עליו יותר, כמו שכתוב (קהלת א', י"ח) "ויוסיף דעת יוסיף מכאוב". אי אפשר לתאר ולשער מה שעובר על הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה מאד, כל מיני צרות ויסורים ומכאובים ונסיונות קשים ומרים וכו' וכו', ועקר גדלת הצדיקים, ש'יודעים איך להתחזק יותר, כי בזה תלויה גדלת הצדיקים, ש'יודעים איך להחזיק מעמד, ולעבר על הכל.

ולכן עלינו למסר את נפשנו להתקרב אל הצדיקים הגדולים, המלמדים אותנו איך להתחזק מעמד בעולם הזה העובר, ולא להשבר משום דבר, והמון העם חושבים, שהצדיקים הגדולים הם יושבים בנוח, ולא חסר להם שום דבר וכו', ואף אחד לא קולט, שהם

עוברים את הצרות והיסורים הכי גדולים והכי קשים שיכולים לעבור וכו', הן עניות ודחקות וכו', הן מחלקת ומריבות מכלם וכו', והן שמתלוצצים מהם ומשפילים אותם וכו', עם כל זאת מרב דבקותם באין סוף ברוך הוא, על ידי זה הם נצולים מהכל, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ה) שהצדיקים בטלים ומבטלים אל האין סוף ברוך הוא, וככל שהם סובלים יותר צרות ויסורים, הם בורחים יותר אליו יתברך, וכשחוזרים מהבטול, אז הם מחדשים חדושי תורה אמתיים, ועוד מקרבים אחרים.

ולכן אל תחשב, שעל הצדיקים לא עובר מה שעובר, אדרבה, עליהם עוברות כל הצרות שפעולם וכו', אך הם יודעים איך להחזיק מעמד יותר, ולא מנתקים את עצמם ממנו יתברך כהוא זה, אשרי מי שדבוק בצדיקים הקדושים האלו, ולומד מהם דרך בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד במצבים הכי קשים ולא להשבר, וזו היא גדלתם של גדולי מבחרי הצדיקים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך פורים שמח...

קלה.

**שְׁמַעְתִּי שֶׁהַצַּדִּיק מְסַאֲטֵמַר שֶׁבַח מְאֹד אֶת רַבְּנוּ,
מַה הַמְקוֹר לְכָךְ?**

שְׁאֵלָה:

מַאת יְהוֹשֻׁעַ: שְׁמַעְתִּי שֶׁהַצַּדִּיק מְסַאֲטֵמַר אֶמֶר דְּבָרִים גְּדוּלִים
עַל רַבְּנוּ, אֲבָל לֹא מִצְאָתִי מָה הוּא אֶמֶר, וְהֵיכֵן זֶה כְּתוּב?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי-תִשָּׂא, י"ב אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ שֶׁהָרַב הַקְּדוֹשׁ מְסַאֲטֵמַר זִי"ע הַפְּלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת
רַבְּנוּ ז"ל וּסְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים, וְכָתַב בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "וַיּוֹאֵל מִשָּׁה",
מֵאֵמֶר יֵשׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, סִימָן ק"נ, אַחֲרֵי שֶׁהֶעֱתִיק אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ
ז"ל מֶה יִהְיֶה קֶדֶם בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ, שֶׁתִּתְרַבֶּה הָאֶפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם
וְכוּ', הוּא כּוֹתֵב בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "וְזֶה עֲנִינֵן שֶׁל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁרָאָה מֶה
יִגִיעַ אֵלֵינוּ בְּעִיקְבָא דְּמְשִׁיחָא".

בִּימֵי בַחֲרוּתִי נִכְנַס אֵלָיו אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהִדְפִיס אֶז אֶת
הַ"תְּקוּן הַכְּלָלִי", וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ נְדָבָה עֲבוּר הַדְּפֻסָּת הַ"תְּקוּן הַכְּלָלִי",
וְהָרַב הִתְעַנִּין כְּמָה עוֹלָה כָּל הַהִדְפָּסָה, וְשָׁלַם אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת שֶׁל
הַהִדְפָּסָה, וְכִשְׁזָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שָׂאֵל אוֹתוֹ, הֲאֵם הוּא יָכוֹל לְהַכְנִיס
אֶת שְׁמוֹ, שֶׁהוּא תָרַם אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת שֶׁל הַהִדְפָּסָה, עָנָה וְאָמַר:
"אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ לִי הֲרַבָּה מִתְּנַגְדִים וְכוּ', וְאִם שְׁמִי יִהְיֶה כְּתוּב,
שָׂאֲנִי שְׁלֵמָתִי אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת, יִהְיוּ אַנְשִׁים שְׂדוּקָא לֹא יִגִידוּ אֶת

הַעֲשֶׂה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים". וְכֵן יְדוּעַ, בְּשִׁעָה שֶׁהִגִּבְאֵי שְׁלוֹ, ר' יוֹסֵף אֲשֶׁכְנֹזִי ז"ל, הַדְפִּיס אֶת הַתְּהִלִּים בְּעִשְׂרוֹת אֲלֵפֵי עֲתָקִים, בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ הֶרְבֵּי, שֶׁבְּעֵמוּד הַשְּׁנִי יִכְתֹּב "סִגְלָה וְתִקּוּן הַכְּלָלִי לֹא הָעֲשֶׂה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים", וְרָשָׁם שֵׁם אֶת הַעֲשֶׂה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים שֶׁל הַתִּקּוּן הַכְּלָלִי.

הֶרֶב הַצְּדִיק, רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף מִסְקוּוִירָא זי"ע, בָּא פַּעַם לְבַקֵּר אֶת הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מִסַּאטְמָאָר זי"ע, וּמִצָּא עַל הַשְּׁלַחַן שְׁלוֹ "לְקוּטֵי מוֹהֲרָן", וְשָׂאֵל בְּתִמְיָהָה: "הֲאֵם אַתֶּם לּוֹמְדִים בְּסֵפֶר הַזֶּה?" (כִּי אֲצִלֵּם לֹא לּוֹמְדִים אֶת סִפְרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל כִּידוּעַ), עָנָה וְאָמַר לוֹ הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מִסַּאטְמָאָר זי"ע בְּפֶה מְלֹא: "בֵּן, אֲנִי לּוֹמֵד אֶת הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, וְאֲנִי אוֹמֵר לְכֻלָּם, מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת חֹזֵק בְּאַמוּנָה בְּעֵתִים הַלְלוּ, שִׁילְמֵד וְיִתְמִיד בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה". וְדָבַר זֶה יְדוּעַ וּמִפְרָסֵם בֵּין אֲנָשָׁיו, וְכִבֵּר נִדְפָס הַסֵּפֶר הַזֶּה גַּם כֵּן.

וַיַּעַן שֶׁשָּׂאֵלֶת מְקוּרוֹת, אֲזִי כָתַבְתִּי לָךְ, וַיֵּשׁ עוֹד סְפוּרִים מֵה שְׂאֲנִי שֶׁמַּעֲתִי מִפִּיו, אֲבָל אֵין כָּאֵן הַמְּקוֹם לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדָּךְ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ פּוּרִים שְׂמֵחַ...

קלו.

מהו ההבדל האמתי בין שיטת הליטאים לשיטת החסידות?

שאלה:

מאת רונית: האם הרב יכול להסביר את ההבדל האמתי בין שיטת הליטאים לשיטת החסידות? ולמה יש מחלוקת בין הליטאים לחסידים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי-תשא, י"ב אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל רונית, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כתיב (תהלים ל"ד, ט"ו) "סור מרע, ועשה-טוב", הינו שיש שתי דרכים בעבודת השם יתברך, יש דרך של "סור מרע", וזו היא דרך המוסר, שגלה רבי ישראל סלנטר זי"ע, קדם כל לברח מן הרע, ולהשתדל להסיר ממנו את כל המדות הרעות, ועל זה עבדו הרבה בעלי המוסר, קדם לסור מהרע, ואחר כך לעשות את הטוב. ויש דרך של "עשה טוב", וזו היא דרך החסידות, שגלה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהעקר רק לעשות טוב, וכפי רבוי הטוב, ממילא הרע יפל לגמרי, וזה הוא ההבדל בין דרך המוסר ודרך החסידות, אבל שניהם שכחו את המשך הפסוק "בקש שלום ורדפהו", שלא צריכים לריב ביניהם, זה ילך בדרך שלו, יעבד הרבה על ה"סור מרע" שלו, וזה ילך בדרך שלו, יעבד הרבה על ה"עשה טוב" שלו, ולמה צריכים לריב ביניהם?

רבנו ז"ל החזיק, שהעקר לעשות טוב, כמו שאמר לאחד מאנשי שלומנו, שקבל לפניו, על אשר צר לו בעבודת השם יתברך, ועל זה אמר לו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן תמ"ז) 'אתה עשה טוב, ועסק בעבודתו יתברך באמת, וכשתעסק ותתמיד בעבודתו יתברך, אזי הטוב ישאר, והרע ממילא יתבטל'.

ובאמת רואים בחוש, שבדורות הללו צריכים רק ללכת בדרך החסידות, להרבות בטוב, להרבות בצדקה וחסד, וכמו שהזהירנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפ"ב) לחפש ולבקש בעצמו את מעט טוב שיש בו, וידון את עצמו לכף זכות, וכן יחפש ויבקש את מעט הטוב, שיש אצל הזולת, וידון אותו לכף זכות, וזה כמו שכתוב (תהלים ל"ז, י) "ויעוד מעט ואין רשע, והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר לחפש את מעט הטוב שיש לכל אחד, ואז יראה שהוא כבר לא רשע, "והתבוננת על מקומו ואיננו", הוא כבר לא אותו אדם, כי עם ישראל כל כך שבורים ורצוצים מרב הצרות והגליות שסובלים, עד שאי אפשר לשבר את עצמו בדרך המוסר וכו' וכו', אלא להאיר על עצמו אורו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד, ולהרבות במצוות מעשיות דיקא, ולעשות חסד אחד עם השני, ולדון את כל אחד לכף זכות, ואז ממילא הרע יפל. אקוה שתביני.

ידוע שרבנו ז"ל התבטא פעם, אני לקחתי את הטוב מהליטאים ואת הטוב מהחסידים, ועשיתי מזה דרך בעבודת השם יתברך, כי הטוב של הליטאים, שהם לומדים ויגעים בתורה בהתמדה רבה מאד, והטוב של החסידים, שהם מתפללים בחיות ובהתלהבות גדולה מאד, ואני חברתי בין שניהם, הן שיתמידו הרבה בתורה, כמו שידוע סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, שלמד אותנו איך אדם יכול לסיים את כל התורה כלה, אפלו אם יש לו תפיסה מאד קשה (עין שיחות הר"ן, סימן ע"ו), והן להתפלל בהתלהבות גדולה מאד, ולהכניס את כל הכחות שלו בתפלה, (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ט') שאת עקר

החיות מקבלים על ידי תפלה, וכן הרבה לדבר מענין שיחה בינו לבין קונו, שזו התבודדות, ולכן חסידות ברסלב כלולה משניהם מתורה ומתפלה.

היה אחד מאנשי שלומנו, הרב החסיד ר' צבי אריה ליפל ז"ל, שהיה מתמיד גדול בתורה, אבל רצה מאד להתקרב אל דרך החסידות, ונכנס לשאל את החפץ חיים ז"ל, מה הוא מיעץ לו, לאיזה חסידות להתקרב? ענה ואמר לו החפץ חיים ז"ל: "תקפיד להתקרב אל חסידות, שמאד מקפידים על קיום השלחן ערוך", והלך וחספ, עד שמצא, שאצל אנשי שלומנו, חסידי ברסלב, מאד מאד מקפידים על השלחן ערוך, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כ"ט) שכל בר ישראל מכרח ללמד כל יום הלכה בשלחן ערוך, ואז התקרב אל חסידות ברסלב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשפילי ותצליחי.

המאחל לך פורים שמח...

קלז.

האם יש ענין לברך ברפת המזון עם כובע וחליפה דוקא?

שאלה:

מאת אברהם: האם יש ענין לברך ברפת המזון עם כובע וחליפה, או שמספיק לברך עם חלצה ובלי כובע? האם צריך למסר נפש על כך, או שזו היא רק מדת חסידות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי-תשא, י"ב אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת, שברכת המזון היא דאורייתא, ולכן צריכים לברך ברכת המזון בדרך ארץ גדול וביראת שמים שלמה, וככל שיכולים להזהר בזה, הן בלבוש והן בכנייה, מה טוב ומה נעים, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות אכילה, חלק ב', סימן ג') 'על ידי ברכת המזון נתודע השם יתברך בעולם'.

ובאמת בני אדם אינם יודעים להעריך את ברכת המזון, ולכן הם מזלזלים בה, כי מי שמברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא, זו היא סגולה לעשירות, ובפרט כשמברך ברכת המזון בשמחה עצומה, כמו שכתוב (משלי י', כ"ב) "ברכת הוי"ה היא תעשיר, ולא יוסיף עצב עמה", ואמרו (זהר חדש, רות) גדול כח ברכת המזון, שמוסיף ברכה על מעשה ידיו של אדם, ומובא (זהר עקב, רעד.) 'משה תקן להם לישראל ברכת הזן, בשעה שירד להם המן. יהושע תקן להם ברכת הארץ, בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים'.

וכל כף חבל, שבני אדם מזלזלים בברכת המזון, ומשום כך הם נשארים עניים, כי אם היו מברכים ברכת המזון בשמחה עצומה, זה היה מביא להם עשירות גדולה מאד, ומובא (זהר ויקהל, ריח.) מאן דמברך לקודשא בריך הוא מגו שבכעא, בעי לכונא לביה ולשוואה רעותיה בחדוה, ולא ישתכח עציב, אלא דיברך בחדוה ברזא דא, ולשוואה רעותיה, דהא איהו יהיב השתא לאחרא בחדוה, בעינא טבא, וכמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא, הכי יהבין ליה בחדוה ובעינא טבא, ובגין כך לא ישתכח עציב כלל, אלא בחדוה, [מי שמברך לקדוש-ברוך-הוא אחר ששבע, צריך לכוון את לבו ורצונו

וּלְבָרֶךְ בְּשִׂמְחָה, וְלֹא יִהְיֶה עֶצוּב, וְאִם יִהְיֶה שְׂמֵחַ, כְּשִׂמְבָרֶךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָזִי הוּא יִתְבָּרֵךְ יִמְשִׁיךְ עָלָיו שְׂפַע], וּמוּבָא בְּזֵהָר (תְּרוּמָה, קסח:) 'כִּיּוֹן דְּמִבְּרַךְ בְּרַ נֶשׁ שְׂכִינְתָא אֲתִיא קָמִיהּ וְכוּ', [כִּיּוֹן שְׂאָדָם מִבְּרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן, הַשְּׂכִינָה בָּאָה לְקָרְאָתוֹ], וְאָמְרוּ (וַיִּקְהַל, ריח:) 'כָּל מָאן דְּמִבְּרַךְ בְּרַכַת מְזוֹנָא כְּדָקָא יֵאוּת, בְּחֻדוּהָ בְּרַעוּתָא דְּלָבָא, כַּד סָלִיק מֵהָאֵי עָלְמָא, אֲתֵר אֲתִתְקַנָּא לֵיהּ גּוֹ רְזִין עֲלָאִין בְּהִיכְלִין קְדִישִׁין, וְכָפְאָה אִיהוּ בְּרַ נֶשׁ דְּנִטִיר פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיָּה, וְיָדַע רְזָא דְּלֵהוֹן, [כָּל מִי שִׂמְבָרֶךְ בְּרַכַת הַמְּזוֹן בְּשִׂמְחָה כְּרָאוּי לוֹ בְּכּוֹנֵת הַלֵּב, כְּשִׂמְסִתְלֵק מִזֶּה הָעוֹלָם, מִתְקַן בְּשִׂבְלֵי מְקוּם בְּתוֹךְ הַהִיכָלוֹת הַקְּדוֹשִׁים].

וְלָכֵן אֲשַׁרִּי מִי שֶׁנִּזְהָר מְאֹד בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן בְּכּוֹנֵה, וְהוּא מִתְעַטֵּף בְּבִגְד עֲלִיוֹן וְכוּבַע עַל רֹאשׁוֹ, כְּמוֹ שְׂיוֹשְׁבִים לְפָנָי מְלֶךְ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ פּוּרִים שְׂמֵחַ...

קלח.

**יֵשׁ תְּחוּשָׁה שֶׁתִּפְרָץ מִלְּחָמָה בְּקָרוֹב,
הֲאִם זֶה רַק תְּחוּשָׁה, אוֹ שְׂצָרִיךָ לְחֻשְׁשׁ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת צִיפִּי: יֵשׁ תְּחוּשָׁה אֲצֵל כָּלֵנוּ שֶׁעוֹמֵד לְקָרוֹת מִשְׁהוּ בְּקָרוֹב, וְזֶה נִרְאָה כְּמוֹ מִשְׁהוּ לֹא טוֹב. אֲחֻמְדִּינְג'אד, יִמּוּחַ שְׂמוֹ, מְאִים עָלֵינוּ עִם פְּצוֹת אָטוֹם, וְכָלֵנוּ מִפְּחָדִים. כִּפּוֹה

מלחמות כָּבֵד סָבְלוּנוּ כָּאֵן בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא רוֹצִים עוֹד אַחַת.
הָאֵם צָרִיף לְחַשֵּׁשׁ, אוֹ שִׁזוּ רַק תְּחוּשָׁה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר כִּי-תִשָּׂא, י"ב אָדָר ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל צִיפִי, תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת לֹא צָרִיכָה לְפַחַד מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ,
מִפְּחִידִים אֶת כָּלָם, כְּאֵלוּ מִי יוֹדֵעַ מַה יִּקְרָה, וְהַפְּחָדִים מְכַנְיָעִים אֶת
הָאָדָם, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי אָדָם, שֶׁהֵם נִעְשִׂים פְּשוּט חוֹלִים מִהַפְּחָדִים,
שֶׁמִּפְּחִידִים שֵׁיזְרָקוּ פְּצָצוֹת אָטוֹם, בְּשַׁעֲהַ שְׂרַבְנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת,
אוֹת פַּחַד, סִימָן ט) 'בַּר דַּעַת אֵין לוֹ לְהַתְּפַחַד מִפְּנֵי קוֹל בְּעֶלְמָא'; אֶת
צָרִיכָה לְזַכֵּר, א'ט'ו'ם' רֵאשִׁי תְּבוֹת א'בָּא ט'וֹב ו'מ'ט'יב, וְלִכְּן לְמַה
לָךְ לְהַכְּנִס בַּפְּחָדִים שֶׁל הֶבֶל? רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת כַּעַס, סִימָן
מ"א) 'הַכַּעַס מִפְּחִיד אֶת הָאָדָם'.

וְלִכְּן תַּעֲשִׂי כָּל מַה שֶׁבִּיכָלְתָּךְ לֹא לְהַכְּנִס בְּלַחֲץ וּדְחָק וּבְכַעַס, כִּי
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, חֶלֶק ב', סִימָן ב') 'לְפַעֲמִים אָדָם מִפְּחַד קָדָם שֶׁבָּא
עָלָיו אֵיזָה טוֹב'; וּבְוֹדָאֵי, כַּנִּרְאָה שֶׁאֲנַחְנוּ קְרוּבִים מְאֹד מְאֹד לְגֵאֲלָה,
לְסוּף הַגְּלוּת הָאֲרָכָה וְהַמְּרָה, וּמִחֻכָּה לָנוּ טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, לְהַתְּעַנֵּג
מִזִּיו שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִכְּן מִפְּחִידִים עֲכָשׁוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ
מִמָּה שֶׁעוֹמֵד לְקִרְוֹת. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטָחוֹן, סִימָן א') 'מִי
שֵׁישׁ לוֹ בְּטָחוֹן, אֵין לוֹ שׁוֹם פַּחַד'.

וְלִכְּן תִּתְחַזְּקִי בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, עַד כְּדֵי כָךְ
שֶׁאֲמַרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִנְחוֹת כ"ט:) 'כָּל הַתּוֹלָה בְּטָחוֹנוֹ בְּקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, הָרִי לוֹ מִחֻסָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְעוֹלָם הַבָּא', וְלִכְּן תִּתְחַזְּקִי,

וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתְךָ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִכָּל רַע, וְנִזְכָּה לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּקִרְוֹב מְאֹד בְּגֹאֲלֵתָנוּ הַנִּצְחִית עַל יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ פְּוֹרִים שְׂמֵחַ...

קלט.

מה המקור ל"ועכשו כל ההתחלות מפורים"?

שאלה:

מאת גרשון: שִׁמְעֵתִי כִּפְהַ פְּעָמִים אֶת הַמְשֻׁפֵּט "וְעַכְשׁוֹ כָּל הַהֲתַחְלוֹת מְפֹרִים?" אִם הָרַב יוֹכֵל בְּבִקְשָׁה לְהַסְבִּיר אוֹתוֹ, וּמִי אָמַר אוֹתוֹ?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר כִּי-תִשָּׂא, י"ב אָדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל גְּרֵשׁוֹן, נָרוּ יְאִיר.
לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר אֶת הַמֵּאֲמָר שֶׁפּוֹרִים הוּא הַכְּנָה לְפֶסַח וְכוּ' (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ע"ד), כִּי בְּתַחֲלָה הָיוּ כָּל הַהֲתַחְלוֹת מְפֹסֶסֶת, וְעַל כֵּן כָּל הַמְצֻווֹת הֵם זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, וְעַכְשָׁו... (רַבְּנוּ ז"ל לֹא סִיֵּם אֶת הַמְשֻׁפֵּט), וְאָמַר מוה"רנ"ת ז"ל, שֶׁעַכְשָׁו כָּל הַהֲתַחְלוֹת הֵן מְפֹרִים, כִּי כָּל הַצְּרוֹת שְׂאָדָם סוֹבֵל הֵן רַק מִחֲמַת חֲסָרוֹן אֲמוּנָה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ז') שֶׁעַקֵּר הַגְּלוּת אֵינוֹ אֶלָּא מִחֲמַת חֲסָרוֹן

אמונה, וקלפת עמלק מכניסה באדם ספקות (שמות י"ז, ז) "היש הוי"ה בקרבנו אם אין", ומשום כך סובלים מה שסובלים וכו' וכו'.

ולכן בפורים מכניעים את קלפת הזמן עמלק, עמל"ק עולה כמספר ספ"ק, ומיד כשמבטלים את כל הספקות, ויודעים בברור גמור, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'; אדם אינו מקבל מכה קטנה באצבע קטנה, אם אין מכריזין על זה קדם מלמעלה, ועל ידי זה נגאלים מכל הצרות.

ושמעתי מאנשי שלומנו שפרשו וקשרו את שתי הפעמים, שכתוב בלקוטי מוהר"ן "ועכשו", בהתחלת לקוטי מוהר"ן, שם מגלה רבנו ז"ל מגדלתו של רבי שמעון בן יוחאי (כתוב בהדפסות הישנות ועכשו וכו'), והמשך הוא ועכשו יש נחל נובע מקור חכמה, שאפלו העיר וקדיש צריך גם כן לקבל משם וכו' (עין חיי מוהר"ן, סימן קפ"ט) וגם פה אומר רבנו ז"ל, שבתחלה היו כל ההתחלות מפסח, ועכשו וכו', הינו ועכשו יש נחל נובע מקור חכמה, שעל ידו תהיה הגאולה, הינו על ידי גלוי למודו בכל העולם כלו, וכמו שאמר (חיי מוהר"ן, סימן שמ"ו) שהספר הקדוש שלו "לקוטי מוהר"ן", שיצא בעולם, הוא אתחלתא דגאולה, ועל ידי למוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה, והבן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך פורים שמח...

ק.מ.

**לְמִרְוֹת שְׁאֵנִי נִפְגַּשׁ עִם יוֹעֵץ נְשׁוֹאִין,
הַמְצַב בְּבֵית עֵדִין לֹא מִשְׁתַּפֵּר.**

שְׁאֵלָה:

מַאת מִשָּׁה: שְׁלוֹם אֶל הַצַּדִּיק, עוֹבְרִים עָלֵי מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים,
וְאִין לִי שְׁלוֹם בֵּית, אֲנִי הוֹלֵךְ בְּאִפְסֵן קְבוּעַ לְיוֹעֵץ נְשׁוֹאִין, וְזֶה לֹא
עוֹזֵר לִי, יֵשׁ עֵצָה לְשַׁפֵּר אֶת הַמְצַב?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיִּקְהַל פְּקוּדֵי, י"ז אָדָר ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל מִשָּׁה, נְרוּ יְאִיר.
לְנִכּוֹן קְבֻלְתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת, אֲשֶׁר אֶצֶל רַבְנּוּ ז"ל הָיָה שְׁלוֹם בֵּית הָרֵאשׁ
וְהָרֵאשׁוֹנָה, וְהַזְהִיר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן רס"ג) מְעַנִּין
בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁשָּׂכִיחַ מְאֹד שֶׁנַּעֲשֶׂה קְלִקוּל בֵּינֵיהֶם וּבֵין נְשׁוֹתֵיהֶם,
וְנִפְרָדִים זֶה מִזֶּה אֵיזָה זְמַן, וְלִפְעָמִים נַעֲשֶׂה מִזֶּה פְּרוּד לְגַמְרֵי, חֵס
וְשְׁלוֹם. אָמַר שְׁזֶה מַעֲשֶׂה הַבְּעַל דְּבַר, שֶׁמִּנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל זֶה מְאֹד,
לְקַלְקֵל אֶת הַשְׁלוֹם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, כְּדֵי שֶׁיִּתְפָּסוּ בְּמַצּוּדָתוֹ, חֵס
וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי זֶה. כִּי הוּא אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד לְתַפְסֹם בְּנְעוּרֵיהֶם עַל יְדֵי
קְלִקוּל שְׁלוֹם-הַבֵּית, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁגוֹרֵם בְּעַרְמוּמִיּוֹתוֹ לְקַלְקֵל הַשְׁלוֹם
שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְהָאֵרִיךְ בְּשִׂיחָה זֹאת, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נַחוּץ לְאַבְרָכִים
לְדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הָאִשָּׁה, כִּי לְצַעֲרָנוּ הָרַב, הַיּוֹם יֵשׁ כָּל מִינֵי
אֲנָשִׁים פְּגוּמִים וְכוּ', שֶׁהֵם אוֹמְרִים שֶׁמִּתְמַחִים בְּעַנְיֵי שְׁלוֹם בֵּית
וְכוּ', וְלוֹקְחִים הַרְבֵּה כֶּסֶף וְכוּ', וְנִקְרָאִים מְפָרְסְמִים לְעַנְיֵי שְׁלוֹם בֵּית
וְכוּ', וּבְאֵמַת נִתְקִיִם אֶצְלָם מֵה שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוה"ר"ן, חֶלֶק א',

סימן ס"א) שיש מפרסמים ומנהיגים, שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו אחרים?

ולכן צריכים להשמר מאד מאד מאנשים כאלו וכו', וכלל זה יהיה בידך, אם אחד רוצה כסף כדי לעשות שלום בית, הוא כבר שקרן גדול מאד, והוא לא מענין שיהיה אצלך שלום בית, כי הוא ימשך את זה לכל הפחות לחצי שנה או לשנה, כי הרי זוהי הפרנסה שלו, וככה אם הוא יגמר עם זה בפגישה אחת או שתיים וכו', אז לא יחזרו אליו. ולכן צריכים להשמר מאד מאד מאנשים כאלו.

אבל עליך ללמד פרק בהלכות שלום בית. רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן רס"ד) לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הן סובלות צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהן, צער העבור והלידה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובן וצערן ויסוריהן בכמה אפנים קשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהן וליקרן, ולכבדן. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא טז.) 'אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו', וכן אמרו (יבמות סג.) 'דינו שמגדלות את בנינו, ומצילות אותנו מן החטא', ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וזה יסוד גדול בחסידות ברסלב, שהבעל מכרח לעזור לאשתו, ואם הוא רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל ולצית אותו, דבר ראשון עליו לעזור לאשתו בכל המובנים, וזה יסוד מוסד בחסידות ברסלב, לשמר על שלום הבית שלו, ומי שמדבר אחרת, דע לך שזה בעצמו שליח הסמ"ך מ"ם, שרוצה לשבר לך את הבית וכו' וכו'.

ולכן תעשה כל מה שביכלתך לשנות את הגישה שלך, ולכבד וליקר את אשתך בכל מחיר, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.) 'איש ואשה זכו שכינה ביניהן', ואמרו (ירושלמי, ברכות, פרק ט', הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת, שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום, אמרו חכמינו

הַקְדוּשִׁים (שַׁבָּת י.), זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

אֲנִי מֵאֵד מְקוּהָ, שֶׁתְּצִיֵּת אוֹתִי, וְלֹא תִתְחַרֵּט לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְכַל שָׁכֵן לֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ תָּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קמא.

מִי אָמַר שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְיץ סְפָרִים בְּרַחוּבוֹת וּבִשְׁוֻקִים?

שְׂאֵלָה:

מֵאת פִּינְחָס: לְכַבֹּד מוֹהֲרֵא"ש גֵּרוֹ יְאִיר. אֲנִי בְּרִסְלָב, אֲבָל קִשָּׁה לִי מֵאֵד לְהַבִּין מֵהֵיכָן לְקַחְתֶּם אֶת הַדָּרָךְ הַזֹּאת לְשַׁלַּח אֲנָשִׁים לְרַחוּבוֹת, וְכֵן אֶפְלוּ לְאוֹטוֹבוֹסִים וּלְבַתֵּי כְּנִסְיוֹת וְלִישִׁבוֹת, כִּדִּי לְהַפְיץ אֶת סְפָרֵי רַבְּנוֹ, מִי לְמַד אֶתְכֶם דָּרָךְ כִּזֹּ?!

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֻדְרֵי כִּי-תִשָּׂא, י"ג אָדָר (תַּעֲנִית אֶסְתֵּר) ה'תשע"ב שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל פִּינְחָס, גֵּרוֹ יְאִיר. לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כְּפִי שְׂאֲנִי קוֹרֵא אֶת הַשְּׂאֵלָה שֶׁלְּךָ בְּתַקִּיפוֹת כְּזוֹ וְכוּ', אוֹלֵי אֶתָּה אֵינְךָ מוֹדֵעַ לְכָךְ, שֶׁאַתָּה בְּעֵצְמְךָ הַתְּקַרְבֶּת אֶל רַבְּנוֹ ז"ל עַל יְדֵי אַחַת

מהחוברות או מאחד הקונטרסים או מהספרים שמתלקים ברחובות או בבתי כנסיות או ביישיבות וכו' וכו', ואם לא אתה, בודאי המשפיע שלך התקרב אל רבנו ז"ל רק על ידי זה, ואני יכול להוסיף לך, שגם המשפיע של המשפיע שלך גם כן התקרב בצורה זו על ידי אחד מהספרים או החוברות או הקונטרסים, שמתלקים ברחובות ובבתי כנסיות ובישיבות, כי תהלה לאל, כבר חמשים שנה שאני עוסק בזה במסירות נפש הכי גדולה, וכבר שלושה דורות מתקרבים אל רבנו ז"ל רק בצורה כזו.

ועכשו אסביר לך את המקור, מהיכן לקחתי את זה, דבר שעדין לא ראית (שזה גם כן עולה גדולה מאד, כי מי שרוצה להקרא על שם רבנו ז"ל, מכרח קדם כל ללמד את כל ספרי רבנו ז"ל "לקוטי מוהר"ן", "ספורי מעשיות", "ספר המדות" ושיחותיו הקדושות המדפסות בספרי "חיי מוהר"ן" ו"שיחות הר"ן", שאם לא כן, יכולים להטעות אותו מאד מאד וכו').

מובא (חיי מוהר"ן, סימן תקמ"ג) כמה פעמים היה רבנו ז"ל מדבר הרבה עמנו, והזהיר אותנו מאד, לקרב נפשות להשם יתברך, להשתדל לדבר הרבה עם בני אדם, כדי לעוררם ולהשיבם ולקרבים להשם יתברך, ורצונו היה לדבר עם בני העולם, אפלו שיחות חלין בעסקי העולם, אולי יצמח ויתגלגל מהן דבורים, שיעוררו אותם להשם יתברך, ואפלו אם לא יפעל אצלם, כי אם תנועה בעלמא, הינו שיפנס בהם איזה הרהור תשובה או התעוררות לפי שעה, גם כן טוב מאד, מכל שכן שיכול להיות שברכות הימים, כשידבר עמהם ויחזר וידבר, אולי יזכה לעוררם באמת להשם יתברך, ולקרבים לעבודתו יתברך, אשר אין דבר גדול מזה, כמובא בכל הספרים ובפרט בזהר הקדוש, כגון (תרומה ק"ח): תא חזי, כל מאן דאחיד בידיא דחייבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא,

וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקימא כל עלמא בקיומיה לעלא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב, ה) "בריתי היתה אתו החיים והשלום" וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי, ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב, ב-ד) "גבור בארץ יהיה זרעו, דור ישרים יברך: הון ועשר בביתו, וצדקתו עומדת לעד: זרח בחשך אור לישרים" וגו', ורבנו ז"ל האריך לדבר עמנו כמה וכמה פעמים מזה, וזרז אותנו לזה מאד בכמה מיני לשונות, וכמה פעמים היה מבזה אותנו בבזיונות, על שאנו מתעצלים בזה, ופעם אחת קרא אותנו עצים יבשים, על שאין אנו מולידים נפשות שיתקרבו להשם יתברך על ידינו.

ופעם אחת בליל מוצאי שבת עמדנו לפנינו עם כמה אנשים מהחשובים שלו, והוכיח אותנו מאד כמה שעות על ענין זה, וספר אז הרבה מענין זה, וגם היה רצונו שיסעו נסיעות בשביל זה, כדי לדבר עם בני אדם, ואז כשדבר מזה להשתדל לקרב נפשות להשם יתברך, היה מתלוצץ מאלו המשתדלים לקרב להשם יתברך רק את הפחותים במעלה מאד, כגון עניים ואביונים ועמי הארצות וכיוצא בזה, אנשים השפלים במעלה, כי העקר הוא להשתדל לקרב להשם יתברך בני האדם הגדולים במעלה, שיש להם איזו חשיבות, כי בני אדם כאלו קשה לקרבם מאד, וכשזוכה לקרבם, אשרי לו, כי הוא דבר גדול מאד, כשמקרב נפשות גדולות להשם יתברך, ואז אלו הקטנים והשפלים במעלה נופלים ונטפלים ממילא אליו, ומתקרבים להשם יתברך, כי מתבטלים לגבי הגדול מהם, שנתקרב לדרך האמת להשם יתברך, ושאל מוהרנ"ת ז"ל את רבנו ז"ל מי הוא הגדול? השיב בחפזון [בדרך גערה, על שאני שואל דבר פשוט כזה] מי שהוא למדן יותר, חשוב יותר, מי שהוא עשיר, חשוב יותר, מי שהוא מיחס, חשוב יותר, והמוכן מדבריו היה, שכל מי שיש לו איזו

חשיבות ומעלה מצד עשירות, או מצד חכמה ויחוס, בודאי נשמתו גדולה וגבוהה יותר, וכמו כן יש לו יצר הרע גדול ביותר, וגם בו תלויות כמה נפשות ביותר, ועל כן העקר הוא להשתדל לקרב מבני הנעורים החשובים שבעיר, כגון בני העשירים, ואותם שמחזקים בלמוד, ואז הקטנים מתקרבים ממילא וכו', עיין שם.

הרי שלך לפניך מהיכן אני לקחתי את הדרך הזו.

אני מיעץ לך, אם אתה רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל באמת, בלי להטעות את עצמך, אזי קדם תהיה בקי בכל ספרי רבנו ז"ל וישר והפוך והפוך וישר, לפני שאתה שואל שאלות כאלו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמב.

מה עושים כדי להפטר מחובות העבר?

שאלה:

מאת גיא: שלום כבוד הרב. אני בעל תשובה שנה וחצי, והקדוש-ברוך-הוא זכה אותי להתחתן לפני שלושה חודשים בשדוך בהפרדה מחלטת ובקדשה, וגם להיות באומן בראש השנה לפני החתונה. כעת כמו שכתבתי אני נשוי, אבל אני סוחר אתי חובות עוד מהתקופה של הרוקות. אני אדם עובד, ומתפלל לקדוש ברוך הוא, שימחק לי את החובות מהעבר, ושאני אעבד רק אותו! ותברך, ללא שעבוד לשום בנק או

רשות. כבוד הרב, תן עצה לנפשי לעשות תשובה, ולצאת מהחובות האלה. כיצד יוצאים מהחובות? מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל גיא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (אבות, פרק ב') 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, ש'גייעת שניהם משכחת עון'; ולכן מה טוב ומה נעים, שתקח לעצמך איזו עבודה לכמה שעות ביום, וכך תוכל במשך זמן לשלם את כל החובות שלך, כי אם מתחילים לשלם בכל יום, אפלו מעט, לבסוף משלמים את כל החוב.

ואל תאמר איך אני אעזב את התורה, ואלך לעבד כמה שעות וכו', אתה צריך לחיות עם המציאות, כי מאחר שהתחנת, והבאת עמך המון חובות, אתה צריך לראות לשלם אותם, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תשובה, סימן מ"ו) 'מי שרוצה לשוב, יזהר מלהיות בעל-חוב'.

ולכן מה טוב ומה נעים להתמיד בתורה ובתפלה ובעבודת השם יתברך, וגם למצא לעצמך איזו משרה לפרנסה, וכך תוכל לשלם את כל החובות שלך. כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן תק"א) שחפץ מאד שתהיה לנו פרנסה. אף על פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון, יעשה עבודה אחרת. כלומר אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק את עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם, והבן. ואף על פי כן אמר, שהעקר

הוא בטחון, ואמר בזו הלשון "העקר בטחון"; וחבל מאד שהמח
שלה יהיה עכשו עסוק עם החובות שלה וכו', וכו', ולכן עשה זאת
ותנצל מכל החובות שלה, ותזכה להיות איש כשר מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמג.

**התרגלתי להניח תפלין מבלי להתפלל שחרית,
איך משתנים?**

שאלה:

מאת אבידן: הייתי בשבת ביבנאל ונהניתי מאד מאד, יש לכם
בית כנסת מדהים ביפו. בדרךשה הרב דבר הרבה על הענין
של תפלה במנין. מה אני אגיד, זה הנסיון שלי, אני מתקשה
מאד מאד להתפלל שחרית, והתרגלתי להניח תפלין, ולומר
קריאת שמע בלבד (הרבה פעמים זה סמוך לשקיעה), ואני
יודע שזה לא טוב, אבל מה אעשה, זה הפך להיות כמו טבע
שני שלי, ואני לא יודע איך לשנות את הטבע שלי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אבידן, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יהודי מכרח להתפלל את שלש התפלות: שחרית, מנחה וערבית, שזה מסדר לו את היום, בבקר מתפללים שחרית, אחר הצהרים מתפללים מנחה, ובערב מתפללים ערבית, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ח') שמחנה ישראל הוא שלש פרסאות, הינו שלש התפלות, אדם צריך להיות מסדר עם שלשת הזמנים האלו, ועל ידי זה הוא נמצא במחנה ישראל, וזוכה למח מישב, והיום שלו זה יום, כי הוא מסדר.

ולכן אין תרוץ להגיד, שאני מתקשה מאד להתפלל שחרית, רק מניח תפלין סמוך לשקיעה וכו' וכו', איזה יהודי אתה? אל תאמר שאני לא יכול, כי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, למד אותנו, שיהודי אסור לו להגיד אני לא יכול, תגיד שאתה לא רוצה. כי אם רוצים יכולים הכל, כי הבחירה היא בידו של האדם, הוא רק צריך לרצות להשתנות.

וצריך שתדע, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ק"י) לאחד ששאל אותו כיצד הוא הבחירה, השיב לו בפשיטות, שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה וכו', [נכתב מוהרנ"ת ז"ל, ודבר זה הוא נצרך מאד לדעת, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם, שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות את מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה כף עושה].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמד.

מדוע צריך להתקרב לצדיק, שנוקם ונוטר כנחש?

שאלה:

מאת עזריאל: מובא שצריך להתקרב לצדיק, שנוקם ונוטר כנחש, ואז יצליח. מה הכוונה בזה? ומדוע הצדיק נוקם ונוטר, הרי התורה אסרה לנקם ולנטר, ולכאורה זו מדה רעה. מה גם שהצדיק באמונתו הגדולה ודאי יודע, שהכל מהשם יתברך, והכל בהשגחה פרטית. אם כן איך אפשר להבין את זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב
שלום וברכה אל עזריאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי זה אסור חמור להיות נוקם ונוטר, זה לא בתורה, כמו שכתוב (ויקרא י"ט, י"ח) "לא תקם ולא תטר את בני עמך" וגו', אך רבנו ז"ל מדבר מענין אחר לגמרי, שאתה לא הבנת כלל, כי צדיק אמת לא יכול לוותר בשום פנים ואפן על יהדותו, ואין אצלו שום פשרות כלל, ואפלו אם יש שרוצים לעשות פשרות וכו', צדיק אמת מגלה שפיהדות אין פשרנות כלל, ומי שהוא קל שבקלים, ועושה פשרנות ביהדות וכו' וכו', כמו אלו הקלים והריקים, שנקראים רע-בנים, צדיק אמת לא מותר לו בשום פנים ואפן, אלא הוא נוקם ונוטר כנחש נגדו, והוא מגלה את פניו הטמאות לכלם, איך שהאדם הזה הוא קל שבקלים, ועושה פשרנות ביהדות, ואינו מותר לו יהיה מה שיהיה, כי בשעה שזה נוגע לכבוד שמים, אין חולקים כבוד לאף אחד, אלא יוצאים נגדו עם כל הכחות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים

(שבת קה:) שְׂכַף אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע, הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, וְלִמָּחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, עַד שְׂאוֹמֵר לוֹ עֲבֹד עֲבוֹדַת זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד.

זוֹ הֵיטָה דְרָכָם שֶׁל הַמְשֻׁכִּילִים הָאֲרוּרִים וְכוּ', שְׁעָשׂוּ פִּשְׁרוֹנוֹת בְּיַהֲדוּת, וְלִבְסוֹף יֵצְאוּ לַגְּמָרִי מִהֵיחֲדוּת, וְצַדִּיקֵי הָאֲמֵת לְחַמוּ בָּהֶם עִם כָּל הַכַּחְוֹת, וְלֹא וַתְּרוּ לָהֶם, אֲלֵא הָיוּ נוֹקְמִים וְנוֹטְרִים נִגְדָם, וְלִכְן צַדִּיקֵי הָאֲמֵת הָאֵלוּ זָכוּ לְחַבֵּר סִפְרִים רַבִּים, שְׁגָלוּ אֶת הַלְכוֹת הַתּוֹרָה.

וּרְבֵנוּ ז"ל מְגַלֶּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵהַ זֶה צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, אִם הֵם מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם, וְנוֹקְמִים וְנוֹטְרִים נִגְדֵי אֵלוֹ הַמְשֻׁכִּילִים הָאֲרוּרִים הָרָשָׁעִים, הַרוֹצִים לְהַעֲבִיר עַל הַדַּת עַל יְדֵי הַפִּשְׁרוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם, כְּדֶרְכָם שֶׁל הָרַע-בְּנִים, וְעַל יְדֵי זֶה הֵם זוֹכִים לְגִלוֹת אִוְרוֹת עֲלִיוֹנִים אִוְרוֹת צַחְצַחוֹת, אֲפֹלוּ לְקַטְנֵי עַרְףְּ אֲשֶׁר הֵם רַחוּקִים לַגְּמָרִי וְכוּ' וְכוּ', זוֹ לְשׁוֹנוֹ (שִׁיחֹת הַר"ן, סִימָן צ"ג) 'דַּע שֵׁישׁ אֹר, שֶׁהוּא מֵאִיר בְּאֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְאֵת זֶה הָאֹר אֵין אָדָם פְּשוֹט יָכוֹל לְקַבֵּל מִחֲמַת גְּדוּלוֹ'.

וְצָרִיךְ לָזֶה חֶכֶם גְּדוֹל, שְׁיֻכַּל לְחַלֵּק אֲלָפִים לְמֵאוֹת, דֶּהֱיִנּוּ שְׁיֻכַּל לְחַלֵּק אֶת הָאֹר הַגְּדוֹל [שֶׁהוּא מֵאִיר בְּאֶלֶף אֲלָפֵי אֲלָפִים אִוְרוֹת גְּדוֹלִים, מֵהַ שְׂאִין שְׁכָל אֲנוּשֵׁי מְסַגֵּל לְהַבִּינָם] לְחַלְקִים קְטַנִּים, כְּדֵי שְׁיֻכְלוּ הַקְטַנִּים בְּמַעֲלָה לְקַבְּלוּ מְעַט מְעַט, כְּמוֹ לְמַשֵּׁל, כְּשֶׁאֶחָד אוֹמֵר פֶּשֶׁט אוֹ חֲלוֹק גְּדוֹל מְאֹד, וּמִחֲמַת זֶה אֵין יְכוֹלִין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ מִחֲמַת גְּדוּלוֹ, כִּי חֲצִי פֶשֶׁט אֵי אֲפֶשֶׁר לְקַבֵּל, כִּי אִם כָּלוּ, אֲבָל כְּשֶׁמְחַלְקִין הַפֶּשֶׁט וְהַחֲלוֹק לְחַלְקִים וְעִנְיָנִים, אֵזִי יְכוֹלִין לְהַבִּין כָּל עִנְיָן וְעִנְיָן בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, כָּךְ יֵשׁ אֹר, שֶׁהוּא מֵאִיר בְּאֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְהוּא הַשְּׂגָה אַחַת, דֶּהֱיִנּוּ, שְׂאֵי אֲפֶשֶׁר לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, אֲלֵא כָלוּ, אֲבָל לֹא בְּמִקְצֵת, כִּי הוּא אֹר אֶחָד פְּשוֹט, אֵךְ תְּלַמִּיד חֶכֶם, שֶׁהוּא נוֹקֵם וְנוֹטֵר, הוּא יָכוֹל לְחַלֵּק אֲלָפִים לְמֵאוֹת, דֶּהֱיִנּוּ לְחַלֵּק אֶת הָאֹר הַגְּדוֹל לְחַלְקִים, כְּדֵי שְׁיֻכְלוּ לְקַבְּלוֹ.

וְעִנְיָן זֶה, שֶׁתְּלַמִּיד חֶכֶם שְׁנוֹקֵם וְנוֹטֵר יָכוֹל לְחַלֵּק אֲלָפִים לְמֵאוֹת,

הוא מפרש כמו שכתוב (משלי י"ז, ט) "וְשׁוֹנֵה בְּדָבָר מִפְּרִיד אֲלוֹף" וּפְרִישׁ רִש"י דְּהֵינּוּ נוֹקֵם וְנוֹטֵר, שְׁשׁוֹנֵה בְּדָבָר שֶׁעָשָׂה לוֹ חֲבֵרוֹ, עַל יְדֵי זֶה הוּא מִפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּן פֶּרֶשׁ רִש"י. אֲבָל תְּלַמֵּיד חֲכָם צָרִיךְ דִּיקָא לְהֵיוֹת נוֹקֵם וְנוֹטֵר, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יומא כב:) 'כָּל תְּלַמֵּיד חֲכָם, שְׁאֵינּוּ נוֹקֵם וְנוֹטֵר כְּנַחֲשׁ, אֵינּוּ תְּלַמֵּיד חֲכָם'.

אך הפרוש הוא שתלמיד חכם, שהוא נוקם ונוטר, יכול לחלק אלפים למאות וכו'; מאחר שהוא עקשן גדול מאד, ולא יותר על שום דבר מהיהדות, תלמיד חכם כזה יש לו כח להלביש אורות עליונים, השגות גבוהות באין סוף, לקטני ערך כמונו, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת סג.) 'אם תלמיד חכם, נוקם ונוטר כנחש הוא, חגרהו על מתניו, כי לסוף שתהנה מתלמודו'; כי על ידי שהוא נוקם ונוטר, על ידי זה הוא יכול לחלק אלפים למאות, וכו', וכו', כי כלל גדול הוא ביהדות, אין דבר כזה פשרנות, צריכים להיות יהודי שלם, אין דבר כזה חצי יהודי וכו'.

ולכן צדיקי האמת לוחמים נגד כל מיני דעות פסולות, וככל שהם יותר עקשנים, לגלות ולפרסם את היהדות הפשוטה, להיות יהודי פשוט, כמו כן הם יכולים לצמצם את האור הגדול, אור האלף למאות, וכן האורות של מאות לעשירות, וכן האור של עשירות לאחדים, שזה כלל הקונטרסים והחבורות, שמצמצמים בהם את אור האלף בצמצומים כאלו, עד שאפלו הכי ירודים ופחותים גם כן ישיגו את אור האין-סוף ברוך-הוא, ויתקרבו אל הקדוש-ברוך-הוא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמה.

מה המקור לכך, שצריך לברך מאה ברכות בכל יום?

שאלה:

מאת חיים: לכבוד הצדיק מוהרא"ש נרו יאיר, רציתי לדעת מה המקור לכך, שצריך לברך מאה ברכות בכל יום, ומה עושים בשבת, שחסרות בה הרבה ברכות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה חכמינו הקדושים אמרו (מנחות מג:): 'חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות', וכן הוא ברמב"ם (פרק ז' מהלכות תפלה, הלכה י"ד) וכן הוא בטור ושלחן ערוך (ארח חיים, סימן מ"ו, סעיף ג'). הרי שלך לפניך, שצריכים להזהר בזה, ואמרו (תנחומא, קרח) 'דוד המלך תקן מאה ברכות, שבכל יום היו מתים בישראל מאה אנשים, בא דוד ותקן להם מאה ברכות, וכיון שתקנן - נעצרה המגפה'.

ובענין שבת, שחסרות הרבה ברכות וכו', ראיתי דבר נפלא ב"שאלות ותשובות יביע אמר" חלק י' תשובה ז', וזו לשונו הטובה: 'ונראה לי, שהמאריך בסעודה שלישית עד לאחר צאת הכוכבים, כל הברכות שבתוך הסעודה וכן ברפת המזון שלה, הכל עולה לחשבון מאה ברכות, שמכיון שיש מצוה להוסיף מחל על הקדש, הכל נמשך אחר יום השבת, עין שם.

וכן ראיתי ב"שאלות ותשובות שבט הלוי" חלק ה', סימן כ"ג, שאומר אותו הדבר, שיען שמוסיפין מחול על הקדש, כל הברכות שבסעודה השלישית וכן ברכת המזון, הכל נמשך עדין בחשבון מאה הברכות של שבת.

העקר, ראה לברך את הברכות בכונה גדולה, כי על ידי הברכות שבר ישראל מברך, הוא פותח לעצמו מהברכה העליונה ברכות עד בלי די, ואם היה בר ישראל יודע מעלת המכון, בעת שאומר את הברכות, ומה זה גורם בכל העולמות, היה מברך כל ברכה בכונה גדולה, ומה גם שכל מי שנוהר לברך בכונה את ברכות הנהנין, הינו הברכות על האכילה, הן המוציא וברכת המזון, והן ברכת הפרות והברכות שאחרי האכילה, על ידי זה יזכה להשגה גדולה בהשגת אלקות, כי במאכלי האדם גנוזות נשמות וכו', ועל ידי שמברך את הברכות בכונה, על ידי זה נשפע עליו אור מאלו הנשמות, שתקן אותן על ידי הברכה בכונה.

ומצינו בירושלמי, שקורא את הברכות "מצוות", (עין ירושלמי, ברכות, פרק ט', הלכה ה'), 'תני בשם רבי מאיר, אין לך אחד מישראל, שאינו עושה מאה מצוות בכל יום. קורא את שמע, ומברך לפניה ולאחריה, ואוכל את פתו, ומברך לפניה ולאחריה, ומתפלל שלש פעמים של שמונה עשרה, וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר: "אין לך אדם בישראל, שאין המצוות מקיפות אותו: תפלין בראשו ותפילין בזרועו ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו". הוא שדוד אמר (תהלים קי"ט, קס"ד) "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן הוא אומר (תהלים ל"ד, ח) "חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם".

וְלָכֵן אַתָּה צָרִיף לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֵין סוּפִית, שְׂאֵתָה נְבִרָאָת מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְאֶפְשָׁר לָךְ לְקַיֵּם מְאֹה מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם, וְתֹאמִין לִי, עִם הַשְּׂמִיחָה הַזֹּאת יָכוֹל לְעַבֵּר אֶת הַחַיִּים שְׁלָךְ בְּטוֹב וּבִנְעִימִים. וְזָכַר גַּם זָכַר, שֶׁהַחַיִּים נִתְּנוּ לַחַיּוֹת אוֹתָם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (יומא פה:) עַל הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא י"ח, ה') "וַיְחִי בָהֶם", וְלֹא שְׂיִמּוֹת בָּהֶם, כִּי עַקֵּר הַחַיִּים הֵם לְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְהַשְּׂפָלוֹת כָּלָל, וְכַשְׁבֵּר יִשְׂרָאֵל שְׂמַח בְּאֲמִירַת כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה, וּבְקִיּוּם כָּל מְצוּוֹה וּמְצוּוֹה, עַל יְדֵי זֶה הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת מֵהָאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֶשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קמו.

אֵיךְ מִתְחַזְּקִים בְּעַת הַמְּצָב הַקָּשָׁה בְּדָרוֹם?

שְׂאֵלָה:

מֵאת שִׁירְלִי: לְמוֹהֲרָא"ש הֵיקָר. אֲנַחְנוּ גְרָיִם בְּמוֹשָׁב בְּדָרוֹם, יֵשׁ לָנוּ אֲזַעְקוֹת כָּל הַזָּמָן. מָה עוֹשִׂים, וּמָה אוֹמְרִים לִילְדָה, שְׂפּוֹחֶדֶת מְאֹד, עַד שֶׁמְגִיעָה לְמִצָּב, שֶׁמְרַב מֵתַח הִיא לֹא אוֹכְלֵת, וְכָל רַעַשׁ חֲזָק מְקַפֵּץ אוֹתָהּ. אֵיךְ מִתְחַזְּקִים אֶת הַיְלָדִים וְגַם אֶת עַצְמוֹנוּ? תּוֹדָה רַבָּה לַהֲשֵׁם, שֶׁזָּכָה אוֹתָנוּ בְּצַדִּיק כְּמוֹךָ, מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֶיךָ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל שירלי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עכשו הוא זמן, שצריכים לחזק זה את זה, והעקר לא להכניס בלחצים, ולא להפחיד זה את זה, ומכל שכן שאסור להכניס בעצבים, כי רבנו ז"ל אומר (ספר המדות, אות כ"ט, סימן מ"א) 'הכעס מפחיד את האדם'.

בודאי טוב מאד לבדק את מזוזות הבית, כי כשיש מזוזות כשרות בבית, אין מה לפחד כלל, כי כך מובא בתקוני זהר (תקון י') על הפסוק (דברים ו', ט') "וכתבתם על מזוזות ביתך", מזוזות כתיב, זו מות, [הינו "מזוזות" הם שתי מלים: זו מות, בבית שיש בו מזוזה, שם לא יקרה מות. ולכן צריכים להזהר מאד מאד לבדק את המזוזות של הבית].

וכן מובא בזהר (ואתחנן רס"ג): פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה למהוי כל בר נש נטיר מעם קודשא בריך הוא [מצוה לאדם לקבע מזוזה בפתח ביתו, כדי שיהיה כל אדם שמור על ידי הקדוש-ברוך-הוא] כד נפיק וכד עיל [כשיוצא מפתח ביתו, וכשנכנס לביתו] ורזא (תהלים קכ"א, ח) "הוי"ה ישמר-צאתך ובואך מעתה ועד-עולם" בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא [מפני שסוד המזוזה הוא שתמיד היא מנחת בפתח של הבית] ודא הוא פתחא דלעילא [שזה נגד הפתח העליון ממנו יתברך] ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתכחא בנטירו [זה סוד השמירה של האדם] דבר נש לאו איהו נטיר בר נטירו דקודשא בריך הוא דאיהו נטיר תדיר, וקאים לפתחא ובר-נש לגו [כי אדם הוא לא שומר, ולא יכול להשמר, כי אם על ידי הקדוש-ברוך-הוא, שהוא שומר תמיד, ונמצא בפתח הבית, והאדם נמצא בפנים] ותו דלא ינשי בר נש דוכרנא דקודשא בריך

הוא לעלמין [ועוד טעם מדוע המזווה בפתח הבית, כדי שאדם תמיד יזכר בקדוש-ברוך-הוא ביציאתו מהבית, ובכניסתו אל הבית].

ולכן אשרי האדם, שבודק את המזוזות שלו, ובפרט בעתים הללו, ששורים דינים וכו', אזי צריכים לשמר מאד מאד שתהיינה מזוזות כשרות, ואסור להקל בזה, כי המקל בזה מקל בחייו, ותכף ומיד כשאין על פתח הבית מזוזות כשרות, צריכים לחשש, שמא יקרה משהו, חס ושלום. וכך מובא (זהר חדש, רות) בפתח שבו מצויה מזווה אין מזיק ואין שטן ואין פגע רע מתקרב אליו, ולכן אם יש מזוזות כשרות על הבית, אין מה לפחד כלל.

העקר, אדם צריך לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ותמיד יהיה לבו מכנע לפניו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות מריבה, סימן כ"א) 'כשיש הכנעה, על ידי זה אין מורא מהמלחמה, וכאלו הוא יושב במצור'. ולכן תראי להתחזק, והקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך ואת כל עם ישראל מכל נגף ומחלה ומכל מיני משחיתים ופרענויות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמז.

**מה דעתו של הצדיק
בענין הדלקת נרות לזכות הצדיקים?**

שאלה:

מאת יואב: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב!

שְׁמַעְתִּי שְׁלֹפֵי הַהֶלְכָה, לֹא מְדַלִּיקִים נֵר לְצַדִּיק בְּיוֹם הַהִלּוּלָא
 בְּבֵית, אֲלֹא רַק בְּצִיּוֹן שְׁלוֹ, אֲבָל קִרְאתִי בְּ"אֲשֶׁר בְּנַחַל"
 שְׁאַתֶּם אוֹמְרִים, לְהַדְלִיק נֵר לְרַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּסֶס, בְּמִקְרָיִם
 מְסִימִים. אִיךָ זֶה מְסַתְדֵר? וְגַם שְׁמַעְתִּי מִפִּי אֶחָד הַחֲסִידִים
 הַמְתַּגֹּרְרִים בְּיַבְנָאֵל, שְׁאַתֶּם נוֹהֲגִים לְהַדְלִיק נֵר לְרַבִּי מִנַּחֵם
 מְנַדֵּל מְרִימָנוּב, הֲאֵם זֶה נִכּוֹן? וְרִצִּיתִי גַם לְדַעַת מַה הַסְּגָלָה
 בָּזָה, וְאִם יֵשׁ לָכֶף מְקוֹר.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּקְהַל פְּקוּדֵי, י"ז אָדָר ה'תשע"ב
 שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹאֵב, נֵרוֹ יֵאִיר.
 לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין הֶלְכָה כְּזוֹ, שְׁאַסוּר לְהַדְלִיק נֵר לְכָבוֹד צַדִּיק, אֲדַרְבָּה, כְּשֵׁיִשׁ
 לְאָדָם יוֹם הַשָּׁנָה (יֵאֲרִצִּיט) שֶׁל קְרוֹב מְשֻׁפָּחָה, מְדַלִּיקִים בְּבֵית נֵר
 נְשֻׁמָּה לְזִכּוֹת הַנְּשֻׁמָּה, וְזֶה מוֹעִיל מְאֹד מְאֹד לְנִשְׁמָה, וְכֵן כְּשֶׁהוֹלְכִים
 לְצִיּוֹן שֶׁל צַדִּיק, זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְהַדְלִיק שֵׁם נֵר לְזִכּוֹת הַצַּדִּיק,
 כִּי כְּתִיב (מְשִׁלִּי כ', כ"ז) "נֵר הַיְיִ"ה נִשְׁמַת אָדָם, חִפֵּשׂ כָּל חֲדָרֵי-בֵּטֶן",
 הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל אָדָם נִדְמִית לְנֵר, מֵה נֵר דוֹלֵק, וְאוֹרוֹ הוֹלֵךְ כְּלִפֵּי מַעְלָה,
 כֵּךְ הַנְּשֻׁמָּה תִּמְיֵד בּוֹעֶרֶת, וְעוֹלָה לְמַעְלָה. וְלִכֵּן כְּשֶׁמְדַלִּיקִים נֵר לְכָבוֹד
 צַדִּיק אוֹ לְכָבוֹד נְשֻׁמָּה שְׁנַפְטָרָה, מְעִירִים אֶת הַזִּכּוֹת שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה עַל
 עֲצָמוֹ, [כְּמוֹכֵן שְׁצָרִיכִים מְאֹד לְהַשְׁמֵר, לֹא לְהַנִּיחַ נֵר דְּלוּק בְּמִקְוֶה
 שְׁיִכּוֹל לְגַרֵם לְשַׁרְפָּה, חֵס וְשְׁלוֹם].

מְקַבֵּל מְצַדִּיקִים, שֶׁהַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מִנַּחֵם מְעַנְדֵּל מְרִימָנוּב
 זי"ע הַבְּטִיחַ, שְׁמִי שֶׁיִּדְלִיק נֵר נְשֻׁמָּה לְעֵלוּי נְשֻׁמָּתוֹ, וַיֹּאמֶר בְּעֵת
 הַדְּלָקַת הַנֵּר "הֵרִינִי מְדַלִּיק נֵר נְשֻׁמָּה לְעֵלוּי נְשֻׁמָּת רַבִּי מִנַּחֵם מְעַנְדֵּל

בן רבי יוסף ז"ל" הרי הצדיק הזה יבוא לשם, ויכולים לפעול ישועה [וידוע הכלל, אם קבלה נקבל, מה יכולים כבר להפסיד?].

בכל בית כנסת של חסידי ברסלב דולק "נר תמיד" על שם רבנו ז"ל, כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות נר תמיד, סימן א') 'בזכות נר תמיד הדולקים בשמן זית, נצולין מגזרת שמד'.

זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים 10). 'הנח להן לישראל, אם אין נביאים הן, בני נביאים הן'. ולכן מה מפסידים כשמדליקים נר על קבר צדיק וכו', או על שם נשמה של צדיק וכו', רק מרויחים שְׁהָאוֹר שֶׁל הַצַּדִּיק יֵאִיר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ [כמובן צריכים לשמור מאד מאד, שלא יהיה בהשג יד של ילדים וכו', וכן שלא יצא מזה, חס וחלילה, שרפה].

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמח.

איך מתחזקים באמונה, כשיש אזהרות, ונופלים טילים?

שאלה:

מאת דינה: שלום כבוד הרב. אני גרה באשקלון. השבת התחילו אזהרות וגראדים, וכך זה נמשך כל השבת וגם קצת בבקר, ואז הפסיק. ובכל המשך היום היו קולות נפילת פצצות. רציתי לשאל את הרב, מה עלי לעשות במצב כזה?

ואיך אפשר להתעלות באמונה, ולא להפנע במצב כזה ליצר הרע ולמחשבות שליליות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום רב אל דינה תחי'

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, לידע להודיע ולהודיע, שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז:): 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'; אדם אינו מקבל מפה קטנה באצבע קטנה, אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, וצריכים לזכר היטב שלכל כדור יש כתבת וכו'.

ולכן אפלו אם אדם יתחבא בעמקי עמקים וכו', אם נגזר עליו, חס ושלום, משהו וכו', אזי הגזרה תשיגהו עד שם. עם כל זאת אמרו חכמינו הקדושים (שבת לב.) 'לעולם אל יעמד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו גס, שמא אין עושין לו גס, ואם עושין לו גס, מנפין לו מזכיותיו'. ולכן בעת סכנה לא כדאי להסתובב ברחובות, כמובא בזהר (וישב קפ"ב): 'כד דינא אתער בעלמא, ומותא אשתכח במתא, לא ליבעי ליה לבר-נש למיהן יחידאי בשוקא, [כשיש דין בעולם, ונגזרה מיתה בעיר, אסור לאדם ללכת לבד בשוק] והא אוקימנא מלי, אלא בעי לאסגרא גרמיה דלא יפוק לבר, [אלא אדם צריך לסגור את עצמו בבית, ולא יצא החוצה] כמה דאוקמוה בנח, דאסגר גרמיה בתיבותא, דלא ישתכח קמי מחבלא, [כמו שנאמר אצל נח, שסגר את עצמו בתבה, כדי שלא ימצא לפני המחבל] ועל דא (ישעיה כ"ו,

כ) "לך עמי בא בחדריך", אסגר גרמך, "וסגר דלתך בעדך", דלא יתחזי קמיה דמחבלא; [אדם צריך לסגר את עצמו, ולא להסתובב ברחובות, בעת שהמחבלים נמצאים].

העקר תשתדלי להתחזק באמונה בו יתברך, שהוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, ותרגילי את עצמך להתודות על כל חטאיך וכו', כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות ודוי דברים, סימן ד') 'מי שאינו מתודה על עוונותיו, מורא בא עליו'. ולכן צריכים תמיד להתודות לקדוש-ברוך-הוא על כל הרע שעשינו עד עכשו, ולבקש ממנו סליחה, וכך נהיה שמורים מכל רע, ושום פגע רע לא יוכל לשלט עלינו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קמט.

**האם מתר להפיץ לאנשים,
שיסעו בשבת עם הקונטרס ברכב?**

שאלה:

מאת אלימלך: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. אני מפיץ את הקונטרסים שלכם, שמחיים את כל מי שמעין בהם. יש אנשים שאינם רוצים לקחת, בטענה שהם נוסעים ברכב בשבת, ולא רוצים שהקונטרס יהיה ברכב, בזמן שהם מחללים שבת. האם מתר לתת להם חוברת או לא?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב
 שלום וברכה אל אלימלך, נרו יאיר.
 לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך, שאתה זוכה להפיץ את ספרי רבנו ז"ל לכל
 עובר ושב, ואתה צריך לדעת, שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת
 הפצה, להפיץ את ספריו הקדושים לכל שכבות העם, כי בפרוש
 גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ד) 'שעל ידי שמקרכים בני אדם
 לעבודת השם יתברך, מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו
 חכמינו הקדושים (בבא מציעא פח.) על פסוק (ירמיה ט"ו, י"ט) "ואם תוציא
 יקר מזולל" אלו שמקרכים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה
 נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותא דגלותא.

ולכן כל מי שילך להפיץ, תמיד יהיה לו כסף בכיס, וזה בדוק
 ומנסה, כי מי שזורע רוחניות, צומחת לו גשמיות. הלואי שהיית מצית
 את מוהר"ן ז"ל, שהניח לנו צוואה, ארבעה ימים לפני הסתלקותו,
 ואמר אז לאנשי שלומנו "העבדה שלכם תהיה: יפוצו מעינותיך
 חוצה", ואי אפשר לתאר ולשער את גדל הזכות של האדם, הזוכה
 להחזיר בני אדם בתשובה, עד כדי כך שנאמר בזהר (תרומה קכ"ח:) תא
 חזי כל מאן דאחיד בידא דח"בא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא,
 איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים
 לאכפ"א סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה,
 וגרים לקימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב
 (מלאכי ב', ה) "בריתי היתה אתו החיים והשלום" וזכי למחמי בנין
 לבנוי, וזכי בהאי עלמא, וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין
 למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי, ולית
 מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב, ב'ד') "גבור בארץ יהיה

זרעו, דור ישרים יברך, הוץ ועשר בביתו, וצדקתו עמדת לעד זרח
בחשך אור לישרים" וגו'.

ולכן אתה יכול לתת לכלם, בלי יוצא מן הכלל, את הקונטרסים
והחוברות והספרים, שהם ספרי רבנו ז"ל, והם יכולים להחזיק את
זה ברכב, והם ישמרו עליהם, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן
שנ"ה) שהספרים שלו הם שמירה לכל, ובודאי בזכות זה שהספרים
הקדושים של רבנו ז"ל מנחים ברכב, לבסוף יחזרו בתשובה, וישמרו
שבת, אתה צריך רק להפיץ לכלם, בלי יוצא מן הכלל, ולא לבדק
בציציות של האנשים, מי הם? ומה הם? כל בר ישראל צריך, שיהיו
לו כל ספרי רבנו ז"ל, הן בביתו והן ברכבו והן בחנות, כי ספרי רבנו
ז"ל הם שמירה גדולה מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

קַנ.

**האם זה נכון, שאשה עקרה, שתטבל במקוה ביבנאל,
תפקד בזרע של קימא?**

שאלה:

מאת יצחק: יש לי קרובי משפחה, שהוא עקר, והיא עקרה.
שמעתי שמוהרא"ש הבטיח, שמי שתטבל במקוה ביבנאל,
אפלו שתהיה עקרה כמו עץ, תהיה לה ישועה. על כן אני
רוצה לדעת, אם כדאי לשלם להם כרטיס מארצות הברית

לאַרץ ישׂראל, ולהבטיח להם הרבה ממון, שילכו למקוה
ביבנאל, או שזה יועיל רק אם יש אמונת חכמים? כי המצב
שובר את לבי מאד מאד!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל פקודי, י"ז אדר ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יצחק, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

המקוה ביבנאל נבנה במסירות הנפש הכי גדולה, ואי אפשר
לתאר ולשער מה שעבר על חסידי ברסלב ביבנאל, עד שבנו את
המקוה הזה, ממש כמו ברוסיה לפני שבעים שנה תחת משטר
הקומוניסטים, והכל היה על ידי מסירות פרועות של רשע מרשע,
שהוא צריך להיות ממנה על הדת וכו', ודיקא הוא זה אשר מנע
מלבנות את המקוה. ואך-על-פי-כן, אנשי שלומנו, חסידי ברסלב,
מסרו את נפשם, פשוטו כמשמעו, ובנו את המקוה בהצנע, ועלה
להם בדם, דמים תרתי משמע, הן שזה עלה הון תועפות, והן שסבלו
שפכיכות דמים ובזיונות, שאי אפשר להסביר כלל, ממש אין עכשו
בכל העולם כלו מקוה, שנבנה במסירות נפש כל כך גדולה, כמו
המקוה של אנשי שלומנו, חסידי ברסלב ביבנאל.

ולכן אין שום ספק, וספק ספיקא, שאם אשה שאין לה ילדים,
תטבל במקוה הזה, היא תפקד בזרע של קימא, ובלבד שתהיה להם
אמונת חכמים שלמה, כי אין פיוס ד' אמות בעולם, שמסרו את
נפשם עבור בנית מקוה טהרה לנשים, כמו המקוה שנבנה ביבנאל.

ולכן המקום מסגל לפקידת עקרות, כי אצל הקדוש-ברוך-הוא
חשובה מאד מאד מצוה, שקימו אותה במסירות נפש הכי גדולה, רק
צריכים על זה אמונת חכמים חזקה מאד.

[הַרְבֵּה מְאֹד נָשִׁים נִפְקְדוּ כְּבָר עַל יְדֵי טְבִילָה בַּמְקוֹה הַזֶּה, וְעוֹד יִגִּיעַ הַיּוֹם שְׂיִתְגַּלֶּה מִי מִנֵּעַ טְהוּרָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וּמִי מִנֵּעַ לְבָנוֹת אֶת הַמְקוֹה, וְשָׂמוּ הָרַע יִשְׂאָר לְשִׁמְצָה עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת].

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שְׂתַּהַיֶּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקְוֹן הַכֹּלְלִי

תִּקְוֹן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֹלְלִיּוֹת
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִיּוֹצֵלָן

*

וּמְסַגֵּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְוֹנוֹ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסָמוֹ לְכֹל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנֵנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

תקון הפללי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד, שמרני אל כי חסיתי בך: ב אמרת ליי אדני אתה, טובתי כל עליך: ג לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי-בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיד נסכיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יי מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי בנעמים, אף נחלת שפרה עלי: ז אברך את יי אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יי לנגדי תמיד, כי מימיני בל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך

נצח:

לב א לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יְיָ לּוֹ עוֹן, וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יְדָךְ נְהַפֵּךְ לְשָׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סְלָה: ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אֹדְהָ עָלַי פֶּשַׁעַי לַיְיָ, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סְלָה: ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצוּא רַק לְשִׁטָּף מִיַּם רַבִּים, אֲלִיוֹ לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה סֹתֵר לִי מִצָּר תִּצְרַנִּי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּבֵנִי סְלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זֹה תִלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הָבִין בְּמַתְגַּ וְרוֹסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ: י רַבִּים מְכֹאֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיְיָ, חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בַּיְיָ וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא א לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְיָ: ג יְיָ יִשְׁמְרֵהוּ וַיִּחַיֶּהוּ וְאַשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו: ד יְיָ יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֹת בְּחֻלְיוֹ: ה אֲנִי אָמַרְתִּי יְיָ חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יִאֲמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאַבְדֵּ שְׁמוֹ: ז וְאַם בָּא לְרֵאוֹת שְׂוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶן לּוֹ יֵצֵא לְחוּץ יִדְבֵר: ח יִחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ כָּל שִׁנְאֵי, עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאַשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם: י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחַתִּי בּוֹ אוֹכֵל לְחֵמִי, הַגְדִּיל עָלַי עֶקֶב: יא וְאַתָּה יְיָ חֲנֻנִי

וְהַקִּימָנִי, וְאַשְׁלָמָה לָהֶם: יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתָּ בִּי, כִּי
 לֹא יִרְיַע אִיבֵי עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תְּמַכֶּתָּ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מִשְׁכִּיל לְבַנֵּי קִרְח: ב כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם, כֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג אֲלֶיךָ אֱלֹהִים: ג צְמָאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים
 לְאֵל חַי מְתֵי אָבוּא, וְאַרְאָה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיְתָה לִי דְמַעְתִּי לְחֵם
 יוֹמָם וְלַיְלָה, בְּאָמַר אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה אֲזַכְּרֶה
 וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי נִפְשֵׁי כִּי אֶעְבֹּר בְּסֶךְ אֲדִידִם עַד בַּיִת אֱלֹהִים
 בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הֶמוֹן חוֹגֵג: ו מֵה תִשְׁתַּוְּחַחֵי נִפְשֵׁי וְתַהֲמֵי
 עָלַי הוֹחִילֵי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֲוֹדְנֵנוּ יְשׁוּעוֹת פְּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נִפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחַח עַל כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יִרְדֵּן, וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר
 מִצְעָר: ח תְּהוּם אֵל תְּהוּם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרֶיךָ כָּל מִשְׁבְּרֶיךָ
 וְגַלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ: ט יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי,
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲוֹמְרָה לְאֵל סְלַעֵי לְמָה שְׂכַחְתָּנִי לְמָה קִדְר
 אֶלְךָ בְּלַחֲץ אוֹיֵב: יא בְּרַצַּח בְּעֲצָמוֹתַי חֶרְפוֹנֵי צוּרְרִי, בְּאָמַרְם
 אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מֵה תִשְׁתַּוְּחַחֵי נִפְשֵׁי וּמֵה תַהֲמֵי
 עָלַי הוֹחִילֵי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֲוֹדְנֵנוּ יְשׁוּעַת פְּנִי וְאֵלֵהי:

נט * לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַח לְדוֹד מִכְּתָם בְּשִׁלַּח שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ
 אֶת הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי מִמַּתְקוֹמֵמִי
 תִּשְׁגִּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפְּעַלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד
 כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשֵׁי יְגוּרוֹ עָלַי עֲזִים, לֹא פִשְׁעֵי וְלֹא חֲטָאתֵי

יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסובבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, כי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה כי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו בחילה
 והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פימו דבר שפתימו וילכדו
 בגאונם ומאלה ומכחש יספרו: יד כלה בחמה כלה ואינמו
 וידעו כי אלהים משל ביעקב לאפסי הארץ סלה: טו וישבו
 לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: טז המה יניעון לאכל, אם
 לא ישבעו וילינו: יז ואני אשיר עזך וארנן לבקר חסדך כי
 היית משגב לי ומנוס ביום צר לי: יח עזי אליך אומרה, כי
 אלהים משגבי אלהי חסדי:

עז א למנצח על ידותון לאסף מזמור: ב קולי² אל אלהים
 ואצעקה, קולי אל אלהים והאזין אלי: ג ביום צרתי אדני
 דרשתי ידי לילה נגרה ולא תפוג, מאנה הנחם נפשי: ד
 אזכרה אלהים ואהמיה, אשיחה ותתעטף רוחי סלה: ה אחזת
 שמרות עיני, נפעמתי ולא אדבר: ו חשבת ימים מקדם,
 שנות עולמים: ז אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה,
 ויחפש רוחי: ח הלעולמים ינח אדני, ולא יסיף לרצות עוד:

ט האַפּס לַנִּצַּח חֲסִדוֹ, גָּמַר אֶמֶר לְדַר וָדַר: י הַשְּׂכַח חַנּוּת אֵל
 אִם קָפֵץ בְּאֵף רַחֲמֵי סֵלָה: יא וְאִמַּר חַלּוּתֵי הִיא שָׁנוֹת יְמִין
 עֲלִיּוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פְּלֹאֵף: יג וְהִגִּיתִי
 בְּכָל פִּעֲלֶךָ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בִּקְדֹשׁ דְּרֹכֶךָ מִי
 אֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֹא, הוֹדַעַת בְּעַמִּים
 עֲזָף: טז גְּאֻלַּת בְּזִרוּעַ עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּף
 מִים אֱלֹהִים רְאוּף מִים יַחִילוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת: יח זֶרְמוֹ
 מִים עֲבוֹת קוֹל נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֵף חֲצֹצְיָף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל
 רַעֲמָף בַּגִּלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תַּבַּל, רַגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ
 בַּיָּם דְּרֹכֶךָ וּשְׁבִילֶךָ בְּמִים רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נַחִיתָ
 כְּצֹאן עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְּלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַנִּי מְעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ
 בְּדַר וָדַר: ב בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחֲוִלֵּל אָרֶץ וַתַּבַּל, וּמַעֲוֹלָם
 עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשָׁב אֲנוּשׁ עַד דִּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ
 בְּנֵי אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
 וְאַשְׁמוּרָה בִּלְיָה: ה זֶרְמַתָּם שָׁנָה יִהְיוּ, בִּבְקָר כְּחֹצִיר יַחֲלֶף:
 ו בִּבְקָר יִצְיִץ וַחֲלֶף, לְעָרֵב יְמוּלֵל וַיִּבֶשׁ: ז כִּי כָלִינוּ בְּאַפֶּךָ,
 וּבַחֲמַתְךָ נִבְהַלְנוּ: ח שָׁתָה עֹנֹתֵינוּ לְנִגְדֶךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר
 פְּנִיָּךָ: ט כִּי כָל יְמִינוּ פָּנוּ בְּעַבְרַתְךָ, כָּלִינוּ שָׁנִינוּ כְּמוֹ הֶגְהָ:
 י יְמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרַת שְׁמוֹנִים שָׁנָה
 וְרֵהָבִם עֲמַל וְאוֹן, כִּי גַז חִישׁ וַנִּצְפָּה: יא מִי יוֹדֵעַ עַז אַפֶּךָ,
 וּכִירְאֲתֶךָ עֲבַרְתְּךָ: יב לְמַנּוֹת יְמִינוּ כֵּן הוֹדַע, וַנִּבָּא לְבַב

חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יי עַד מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ: יד שְׁבַעֲנוּ
 בְּבִקְרַח חֲסֵדֶךָ, וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל יְמֵינוּ: טו שְׁמַחְנוּ כִּימוֹת
 עֲנִיתָנוּ, שָׁנוֹת רָאִינוּ רַעְיָה: טז יִרְאֶה אֶל עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּךְ, וְהִדְרֶךָ
 עַל בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נֶעֱם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ
 כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיְי קָרְאוּ בְשֵׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בְעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב
 שִׁירוּ לוֹ זָמְרוּ לוֹ, שִׁיחוּ בְכָל נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם
 קְדֹשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְי: ד דַּרְשׁוּ יְי וְעִזּוּ, בְּקִשׁוֹ פָּנָיו
 תָּמִיד: ה זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְּתִיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיו:
 ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ז הוּא יְי אֱלֹהֵינוּ
 בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבָר צְוָה לְאַלְפָּ
 דוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ
 לְיַעֲקֹב לְחֵק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לֵאמֹר לְךָ אֲתָן אֶת
 אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהִיוֹתְם מְתֵי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט
 וְגָרִים בָּה: יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר:
 יד לֹא הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם, וַיּוֹכַח עָלֵיהֶם מְלָכִים: טו אֵל תִּגְעֻנוּ
 בְּמִשְׁיַחֵי, וּלְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעֻנוּ: טז וַיִּקְרָא רַעַב עַל הָאָרֶץ, כָּל
 מִטָּה-לְחֵם שָׁבַר: יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ, לַעֲבֹד נִמְכַר יוֹסֵף: יח
 עָנוּ בְּכָבֵד רַגְלוֹ, בְּרָזַל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד עֵת בֵּא דְבָרוֹ, אִמְרַת
 יְי צָרְפָתָהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהוּ, מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא
 שְׁמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל קְנִיָנוּ: כב לְאָסֵר שָׁרְיוֹ בְּנִפְשׁוֹ,
 וְזָקְנָיו יַחֲכֶם: כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם:

כד וַיִּפֹּר אֶת עֲמוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצֵמֵהוּ מִצָּרִיו: כה הִפְדָּךְ לָבָם לְשֵׁנָא
 עֲמוֹ, לְהַתְנַכֵּל בְּעַבְדֵּיךְ: כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדוֹ, אֶהְרֵן אֲשֶׁר בָּחַר
 בּוֹ: כז שָׁמוּ בָּם דְּבַרֵי אֲתוּתָיו, וּמִפְתִּים בְּאַרְץ חָם: כח שְׁלַח
 חֲשֵׁף וַיַּחֲשֵׁף, וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: כט הִפְדָּךְ אֶת מִימֵיהֶם לְדָם,
 וַיָּמַת אֶת דְּגָתָם: ל שָׂרֵץ אֲרָצָם צִפְרָדְעִים, בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם:
 לא אָמַר וַיָּבֵא עָרֹב, פְּנִים בְּכָל גְּבוּלָם: לב נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בְּרָד,
 אֲשֶׁר לְהַבּוֹת בְּאַרְצָם: לג וַיֵּךְ גִּפְנָם וּתְאֲנָתָם, וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם:
 לד אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה, וַיִּלַּק וְאִין מִסְפָּר: לה וַיֹּאכֵל כָּל עֵשֶׂב
 בְּאַרְצָם, וַיֹּאכֵל פְּרֵי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצָם, רֵאשִׁית
 לְכָל אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: לח
 שָׂמַח מִצָּרִים בְּצִאתָם, כִּי נָפַל פַּחַדָּם עֲלֵיהֶם: לט פָּרַשׁ עֲנָן
 לְמִסְפָּךְ, וְאֲשֶׁר לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׂאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹ, וְלָחֵם שָׂמִים
 יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר וַיִּזּוּבוּ מַיִם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נֹהָר: מב כִּי
 זָכַר אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת אֲבִרָהֶם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עֲמוֹ בְּשִׁשּׁוֹן
 בְּרָנָה אֶת בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקֵּיךְ, וְתוֹרָתוֹךְ יִנְצְרוּ הִלְלוּיָהּ:

קלז א על נְהַרֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוֹ, בְּזָכְרָנוּ אֶת
 צִיּוֹן: ב על עָרְבִים בְּתוֹכָהּ תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׂאֵלוֹנוּ
 שׁוֹבֵינוּ דְּבַרֵי שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֻחָה, שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד
 אִיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדָמַת נֹכַר: ה אִם אֲשַׁכַּחךְ יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לְחֻכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי אִם לֹא
 אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר יְיָ לְבָנֵי אָדָם

את יום ירושלים האמרים ערו ערו, עד היסוד בה: ה בת בבל
השדודה אשרי שישלם לך, את גמולך שגמלת לנו: ט אשרי
שיאחז ונפץ את עלליך אל הסלע:

קנ א הללו יה הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו: ב
הללוהו בגבורתיו, הללוהו כרב גדלו: ג הללוהו בתקע
שופר, הללוהו בנבל וכנור: ד הללוהו בתוף ומחול, הללוהו
במנים ועגב: ה הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי
תרועה: ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי שבות עמו יגל יעקב ישמח
ישראל: ותשועת צדיקים מיי מעוזם בעת צרה: ויעזרם יי ויפלטם
יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו: